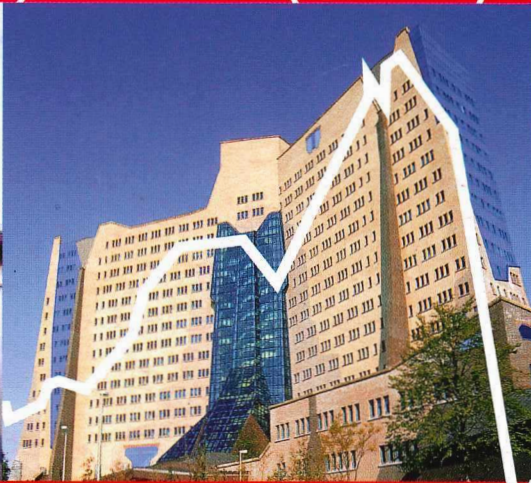
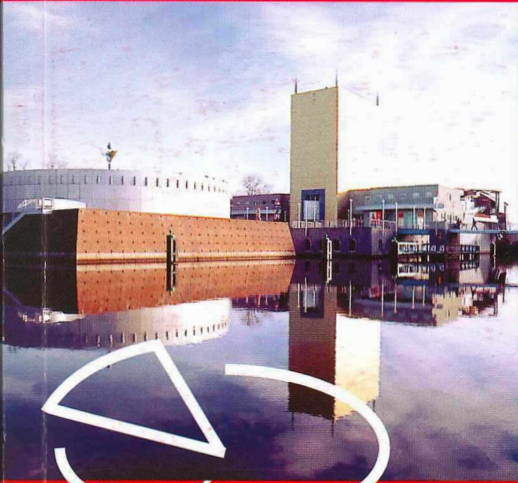

Statistisch Jaarboek 2007

De staat van Groningen in grafiek en getal

Dienst Informatie en Administratie

Gemeente
Groningen

Statistisch Jaarboek 2007

Gemeente Groningen

Groningen, november 2007

Statistisch Jaarboek 2007

Uitvoering

Bureau Onderzoek en Statistiek

Redactie

Age Stinissen-Blanco, Tinus Sniijders en John de Lange

Foto's/Illustraties

Voorwoord: Niranyana Jayamary

Hoofdstuk 4: Martini Ziekenhuis

Hoofdstuk 15: DIA, Johan Dijkema

Overige Hoofdstukken: Age Stinissen-Blanco

Ontwerp

DigiTAAL ontwerpen, Groningen

Druk

Omslag: Stadsdrukkerij Groningen

Binnenwerk en afwerking: Zodiak, grafische bedrijven

Bij de voorkant, de foto's van links naar rechts

Groninger Museum:

Gebouwd door de Italiaanse architect Mendini. Geopend in 1994, het pand is niet zomaar een omhulsel voor kunst, het is zelf eigenlijk ook een kunstwerk. 'Een kunstwerk midden in de stad, doorkruist door openbaar terrein, waar passanten al direct geconfronteerd worden met allerlei kunstwerken'. (bron: Groninger Museum)

Hoofdkantoor van de Nederlandse Gasunie:

Het spraakmakende hoofdkantoor van de Gasunie bepaalt sterk de skyline van de stad. Het in organische architectuur opgetrokken gebouw is in 1994 in gebruik genomen, is 87 meter hoog en kent 1350 werkplekken. In 2007 is het gebouw uitgeroepen tot het mooiste gebouw van Nederland.

Martinitoren:

In de 15e eeuw voltooid. De toren wordt ook wel 'd Olle Grieze' genoemd. Deze naam ontleent hij aan de grijze kleur die de toren heeft. De toren is 97 meter hoog. Hij heeft een fundering van slechts drie meter diep. Vroeger bestond de fundering geheel uit koeienhuiden.

ISBN 978-90-809862-2-0

VOORWOORD

Er gebeurt heel veel in een jaar. Eén maal per jaar zet het gemeentebestuur van Groningen de feiten en cijfers overzichtelijk op een rij. Zo kunt u ook dit jaar lezen hoeveel inwoners de stad kent, hoeveel Stadgers een baan hebben, naar school gaan en aan sport doen en hoeveel het binnenstadsbezoek in 2006 is toegenomen.

Met het jaarboek in de hand kunnen we feitelijk zien hoe het gaat met Groningen. Natuurlijk kan het niet altijd allemaal goed gaan, maar als ik dit jaarboek lees en terugkijk op 2007 dan vallen een aantal dingen in positieve zin op.

De werkgelegenheid is weer gegroeid. Groningen kent nog wel een stevige werkloosheid en een laag gemiddeld inkomen, maar beide cijfers groeien naar het gemiddelde van het land toe, vooral de werkloosheid onder jongeren daalt.

Veiligheid is voor veel Groningers een belangrijk punt. Daar besteden we in Groningen veel aandacht aan. Het aantal aangiften voor criminaliteit is de laatste jaren duidelijk afgenomen. Het gevoel van onveiligheid in de eigen buurt neemt ook af. In 2000 voelde 28% van de inwoners zich wel eens onveilig in de eigen buurt. In 2006 was dat percentage nog maar 15 %.

Dit zijn enkele van de vele cijfers in dit Jaarboek. Ze helpen ons de juiste richting voor de toekomst van onze stad te bepalen.

We zijn op de goede weg maar we zijn er nog niet. Het gemeentebestuur gaat er alles aan doen om er voor te zorgen dat ook het volgende Jaarboek vol staat met cijfers en feiten waar we trots op kunnen zijn.

Drs. Jacq. Wallage,
Burgemeester van Groningen

Uitgave: gemeente Groningen

Samenstelling en lay-out:

Dienst Informatie en Administratie
Bureau Onderzoek en Statistiek
Bezoekadres : Eendrachtsskade 2
9726 CW Groningen
Postadres : Postbus 1356
9701 BJ Groningen

Voor meer informatie:

A. Stinissen-Blanco
Telefoon : (050) 367 54 62
Fax : (050) 367 56 33
E-mail : bso@dia.groningen.nl

Verklaring van de tekens

. = gegevens ontbreken
* = voorlopig cijfer
- = nihil
0 (0,0) = het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank) = een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
< = minder dan, respectievelijk kleiner dan
> = meer dan, respectievelijk groter dan
<= = minder dan, respectievelijk kleiner dan of gelijk aan
>= = meer dan, respectievelijk groter dan of gelijk aan
2002-2003 = 2002 tot en met 2003
2002/2003 = het gemiddelde over de jaren 2002 en 2003
('02-'03) = boekjaar, schooljaar, enz. beginnend in 2002 en eindigend in 2003

Als het totaal niet overeenstemt met de som van de getallen, is dit het gevolg van afrondingen. De gegevens zijn altijd zo recent mogelijk, voor de samenstelling zijn wij echter afhankelijk van de beschikbaarheid. Kopieën mogen met bronvermelding voor eigen gebruik gemaakt worden.

Leeswijzer

De inhoudsopgave voorin geeft u een indruk van de verschillende onderwerpen die aan de orde komen.

De onderwerpen worden in de regel als volgt behandeld. De tabellen op de linkerpagina geven het totaalbeeld. Op de rechterpagina staan ontwikkelingen in de vorm van grafieken weergegeven en indien relevant wordt er een geografische verdeling naar GSB-wijk (zie voor de indeling het wijkkaartje achter in het boek) of een vergelijking met andere gemeenten of de regio Groningen-Assen gemaakt. Aan het begin van elk hoofdstuk staat een korte beschrijving van de inhoud.

INHOUDSOPGAVE

	Inleiding	-vi-
1	Bodemgebruik	-1-
2	Bevolking	-7-
3	Woonruimte	-27-
4	Volksgesondheid	-47-
5	Werkgelegenheid en economie	-55-
6	Werkloosheid	-71-
7	Sociale zorg, inkomen en lasten	-79-
8	Onderwijs	-93-
9	Welzijn	-103-
10	Cultuur, sport en vrije tijd	-113-
11	Verkeer en vervoer	-125-
12	Milieu	-139-
13	Openbare veiligheid	-149-
14	Leefbaarheid	-159-
15	Concerncijfers, bestuur en burgercontacten	-167-
	Lijst van afkortingen	-183-
	Begrippenlijst	-185-
	Bronnen	-201-
	Kaartbijlage	-203-

INLEIDING

Het Statistisch Jaarboek wordt voor de gemeente Groningen sinds 1997 uitgegeven. De start van het jaarboek vond plaats in het kader van het Grote Steden Beleid.

Het Statistisch Jaarboek is een uitgave van de Dienst Informatie en Administratie, Bureau Onderzoek en Statistiek.

Het Jaarboek is gebaseerd op verzamelde gegevens uit basisregistraties en op gegevens die aangeleverd zijn door de Bestuursdienst, de Milieudienst, de dienst Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn, de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Hulpverleningsdienst en de dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken. Ook zijn veel gegevens afkomstig van niet gemeentelijke instellingen, bijvoorbeeld de provincie, onderwijsinstellingen, theaters, maatschappelijke instellingen en ziekenhuizen. Om een vergelijking van Groningen met andere gemeenten mogelijk te maken is veel gebruik gemaakt van centrale bronnen, onder anderen het CBS en de Meetlat, een Benchmark van alle gemeenten met 50.000 of meer inwoners, een product van de Vereniging voor Statistiek en Onderzoek. Achter in het boek staat een complete lijst van bronnen.

Aan het begin van elk hoofdstuk wordt een korte analyse van de inhoud weergegeven. Het boek is ook op internet te bereiken via de website van de gemeente Groningen: www.groningen.nl/statistiek, 'de stad in cijfers'.

Omwille van de leesbaarheid en de toegankelijkheid wordt niet alle informatie gedetailleerd in het Jaarboek behandeld. Gegevens over een bepaalde buurt of wijk van de gemeente Groningen kunnen opgevraagd worden bij Bureau Onderzoek en Statistiek (zie bladzijde iv). Een groot deel van deze gegevens kunnen echter ook gehaald worden uit het gebiedsinformatiesysteem Gronometer. **Gronometer is het digitaal gebiedsinformatiesysteem van de gemeente Groningen.** De indeling van de onderwerpen is in overeenstemming met die van het Statistisch Jaarboek. Gronometer verschaft informatie op diverse geografische niveaus binnen de gemeente (stedelijk, per wijk en per buurt) en verschillende jaren. In Gronometer staan dan ook niet alle onderwerpen die in dit jaarboek staan. De presentatie van de gewenste gegevens is bij Gronometer mogelijk in tabellen, grafieken en thematische kaarten. Deze kunnen naar eigen documenten geëxporteerd worden. Gronometer evenals het jaarboek op internet bereikbaar via www.groningen.nl/statistiek, 'de stad in cijfers'

De relatie van het Statistisch Jaarboek tot de Stadsmonitor

Naast het Statistisch Jaarboek en Gronometer is er de Stadsmonitor.

De Stadsmonitor geeft informatie over de kerndoelen uit de Stadsvisie (Groningen, sterke stad, actieve stad). De monitor is voor zover mogelijk geënt op de doelen uit het collegeprogramma. Deze ambities zijn: Groningen als sociale stad, betrokken stad, duurzame stad, sterke stad en kennisstad. Ook zijn voor zover van toepassing de nieuwe afspraken met het Rijk verwerkt voor de derde periode van het Grote Steden beleid (2005-2009).

Hiertoe zijn de kerndoelen uitgewerkt naar meetbare (prestatie)doelen. Deze worden door middel van strategische indicatoren in de tijd gevolgd. Het is een coproductie van een aantal gemeentelijke diensten.

In principe zijn de strategische indicatoren uit de Stadsmonitor afkomstig uit dezelfde bronnen als de gegevens in het Statistisch Jaarboek en Gronometer. De informatie in de Stadsmonitor is echter beperkter van opzet en kan gezien worden als een selectie van gegevens uit de andere 2 documenten. Meer informatie over de indicatoren uit de Stadsmonitor is te vinden in dit jaarboek, als het stedelijke cijfers of vergelijkingen met andere gemeenten betreft, en in Gronometer als het gegevens over buurten of wijken betreft.

Op de volgende 2 bladzijden is in een schema weergegeven waar de informatie van de doelen uit de Stadsmonitor in het Statistisch Jaarboek staan (tabelnummer).

	Strategische indicatoren	SJB Tabelnummer
Doel 1 Een stad met meer werk en minder werkloosheid	Werkgelegenheid: vaste arbeidsplaatsen en ingeleende uitzendkrachten	5.1
	Ontwikkeling aantal arbeidsplaatsen, Groningen vergeleken met Nederland en de regio	5.1a
	Totaal aantal NWW-ers in de Gemeente Groningen	6.1.1
	Percentage NWW-ers op de omvang van de beroepsbevolking in de stad in vergelijking met de aangrenzende gemeenten (regio) en Nederland	6.1c
	Gegevens over NABW uitkeringen	7.1.1
	Aantal NWW-ers naar duur van de werkloosheid	6.1.5
	Werkloosheid onder jongeren tot 22 jaar	6.1.3
	Het aantal vacatures	6.2
Doel 2 Een stad met een uitstekend vestigingsklimaat	Werkgelegenheid kansrijke clusters samen in aantal arbeidsplaatsen, gemeente Groningen en index werkgelegenheidsgroei	5.7
	Werkgelegenheid naar sectoren	5.4
	Opname oppervlakte kantoren	5.10
	Uitgegeven hectaren bedrijventerrein	
	Aantal binnenstadsbezoekers en aandeel bezoek binnenstad van buiten de gemeente	5.12.1
	Omzetaandeel binnenstad niet-dagelijkse goederen door bezoekers van buiten de gemeente in %	5.12.2 (kooporiëntatie)
	Ontwikkeling van de hoeveelheid verkeer in de stad	11.8.1
	Ontwikkeling van het openbaar vervoer gebruik in de stad	11.3/11.6
	Eerstejaars RUG en Hanzehogeschool	8.6.2
Ontwikkeling aantal buitenlandse studenten	8.6.3	
Doel 3a Een stad die schoon en heel is	BORG metingen milieu, metingen zwerfvuil en onkruid	12.7.2
	BORG metingen heel, metingen voorzieningen, verlichting en wegen en paden	12.7.1
	Tevredenheid van de bevolking over het schoonhouden van de stad	12.7.3
	Tevredenheid van de bevolking over diverse voorzieningen	14.3
	Schaalscore van 0(slecht) tot en met 10(goed) op het leefbaarheidsaspect "verloedering", Groningen en andere gemeenten	14.1a
	Doel 3b Een stad die veilig is	Aandeel inwoners dat zich (wel eens) onveilig voelt in het algemeen in Groningen en in andere steden
Gewelddelicten, aantal en percentage		13.4
Woninginbraken, aantal en percentage		13.4
Vernielingen, aantal en percentage		13.4
Meldingen drugsoverlast		13.6
Overlast van groepen jongeren		13.5.2
Aantal jeugdige verdachten en de ontwikkeling van de aantallen		13.7
Doel 4 Een stad met een voortreffelijk woonklimaat	Aantal inwoners per 1 januari	2.1
	Migratiesaldo totaal en gezinnen stad Groningen met de regio	2.7
	Ontwikkeling van de midden en hogere inkomensgroepen, Groningen vergeleken met de regio en met Nederland	7.3b
	Ontwikkeling aantal een en meerpersoons huishoudens, met en zonder kinderen	2.8
	Slaagkans voor wensverhuizers van huurwoningen	3.9a
	Schattingen van het aantal wachtmaanden voor een kamer voor studenten	3.9.2
	Opgeleverde zelfstandige woningen (gesubsidieerde) marktsector en huursector	3.5.1
	Ontwikkeling van de woningvoorraad	3.1

	Strategische indicatoren	SJB Tabelnummer
Doel 5 Een stad die zich duurzaam ontwikkelt	De uitvoering van het milieubeleidsplan en het klimaatplan	12.4a
	Inkoop van groene stroom door de gemeente	12.2.2
	Energieverbruik en bijbehorende CO2 uitstoot	12.2.1
	Gegevens over de luchtkwaliteit: NO ₂ en fijnstof	12.5
	Ecologische structuur	12.6/12.6b
Doel 6 Een stad waarin iedereen mee doet	Kinderen op peuterspeelzalen	9.6
	Percentage voortijdig schoolverlaters zonder diploma, instroom bij het RMC	8.5.1
	Jongeren met ten hoogste VMBO	8.5.2
	Huishoudens met een laag inkomen	7.4.6
	Bijstandsgerechtigden naar uitkeringsduur	7.1.1
	Uitstroom van bijstandsgerechtigden	7.1.3
	In- en uitstroom van daklozen in de opvang	9.4
	Gegevens over cliënten verslavingszorg	9.5
Doel 7 Een gezonde stad	Overgewicht jeugd	4.5
	Lidmaatschap van sportvereniging	10.9a
	Nederlandse norm gezond bewegen	4.6.1
	Alcoholconsumptie naar leeftijd	4.4.b
	Ernstige eenzaamheid naar leeftijd	4.7
	Mantelzorg	9.2.3
Doel 8 Een stad die bruist op cultureel en sportief gebied	Bezoekersaantallen instellingen voor cultuur	10.4/10.5.1
	Bezoekersaantallen/ deelnemers jeugd aan cultuur	10.4/10.3.2
	Leden en uitleningen bij de openbare bibliotheek	10.1.1
	Bezoekersaantallen en verenigingsuren zwembaden/ijsbaan	10.9
	Bezoekers topsportwedstrijden	10.9
Doel 9 Een stad waarin iedereen geïntegreerd is	Aantallen allochtonen	2.12.1
	Allochtonen, Groningen vergeleken	2.12c
	Participatie van allochtonen aan de stadspas	7.5
	Vestiging en vertrek van buitenlanders	-
	Voortijdig schoolverlaters naar etniciteit	8.5.a
	Jongeren met ten hoogste VMBO naar etniciteit	8.5.2
	NWW-ers naar etniciteit	6.1.6
Doel 10 Een stadhuis in het hart van de stad	De telefonische bereikbaarheid	-
	Klanttevredenheid over alle publieksloketten	15.3a
	Klanttevredenheid over het eLoket	15.4
	Klachten per dienst	-
	Soort klachten en afhandelingstermijn van klachten die bij de gemeente binnenkomen	15.5
Wijkvernieuwing Ontwikkeling in de wijkvernieuwingsgebieden	Oordeel ontwikkeling woonomgeving afgelopen periode	3.11/14.1.2
	Toekomstverwachting voor de wijk	14.1.2
	Buurtcohesie	14.1.1
	Verloedering	14.2
	Veiligheidsgevoelens	13.5.1
	Overlastgegevens	13.5.2
	Prijsontwikkeling eigen woningbezit	3.3
	Indicatief bouwprogramma woningen	-

HOOFDSTUK 1

BODEMGEBRUIK

Eelderbaan, wonen aan de rand van een groene, waterrijke zone aan de westelijke rand van de stad.

Meer dan 10 meter hoogteverschil

Groningen is ontstaan op het meest noordelijke deel van de Hondsrug. Dit was een hoger gelegen gebied aan weerszijden begrensd door lager gelegen moerassige gebieden. Het hoogste natuurlijke punt ligt dan ook midden in het centrum en meet 7,8 meter boven NAP. Het laagste punt van de gemeente ligt aan de gemeentegrens van Slochteren, 2,9 meter onder NAP. Het hoogste niet- natuurlijke punt is de Kardingerberg, deze is 32 meter hoog.

Een leefgebied van bijna 85 vierkante kilometer

De gemeente Groningen heeft een oppervlakte van 8.369 hectare. In 1969 is de huidige gemeente gevormd door het samengaan met de gemeenten Noorddijk (2.437 hectare) en Hoogkerk (1.921 hectare). Ook hebben er in 1969 grenswijzigingen plaatsgevonden met de gemeenten Bedum, Haren en Adorp. De laatste uitbreiding was op 1 januari 1999. Door een grenswijziging met de gemeente Tynaarlo is het oppervlak toen met 95 hectare toegenomen. Met een inwonertal van 181.845 per 1 januari 2007 is de bevolkingsdichtheid in Groningen 2.173 inwoners per km². In Nederland is deze 393 inwoners per km².

Meer wonen en meer water

Sinds 1979 is het aandeel agrarisch gebied kleiner geworden. Er heeft een functie verschuiving plaatsgevonden van agrarisch naar natuur- en recreatiegebieden en naar bebouwd gebied. Sinds 2003 is het areaal bebouwd gebied groter dan het areaal agrarisch gebied. Relatief de grootste groei heeft de afgelopen jaren echter plaatsgevonden bij het water. De hoeveelheid binnenwater is tussen 1979 en 2003 gegroeid van 287 naar 563 hectare, bijna een verdubbeling. Veel van dit water heeft een recreatieve bestemming. Voorbeelden zijn de Kardinger plas in het noordoosten en de recreatieplas bij Hoogkerk. In het zuiden grenst de stad aan het Hoornse meer, dat verbonden is met het Paterswoldse meer. Ook het deel van dit meer op het grondgebied van de gemeente Groningen, het Hoornse Meer, is voor een deel gegraven. Door de grenswijziging met Tynaarlo valt de Piccardthofplas nu onder de gemeente Groningen.

Ruim 700 kilometer weg in beheer gemeente

Naast wegen en fietspaden in beheer van de gemeente, bijna 700 kilometer, is er nog 44 kilometer weg in beheer bij provincie en rijk. Dit betreft voornamelijk de ringwegen en de doorgaande wegen buiten de bebouwde kom. Bij het meten van de weglengten is alles enkel geteld, zowel wegen met gescheiden rijbanen als fietsstroken aan weerszijden van een weg.

Toekomstige ontwikkelingen

Een aantal projecten zal tot majeure wijziging in het grondgebruik leiden. Uitbreidingen voor

wonen en bedrijven gaan verder ten koste van agrarisch terrein. De ontwikkelingen die grotere oppervlakten beslaan zijn in het Noordwesten het plan Reitdiep (ongeveer 100 hectare wonen) ten westen van het Reitdiep. Dit plan is al gedeeltelijk gerealiseerd. In het zuidwesten is begonnen met de ontwikkeling van bedrijvenpark Westpoort. Op langere termijn wordt ten oosten van de stad bij Engelbert, samen met de gemeente Slochteren, het project Meerstad gerealiseerd. Hierbij wordt samengewerkt in een gemeenschappelijke regeling voor de realisatie, een zogenoemde WGR.

Binnen het bebouwde gebied is op het terrein waar vroeger de hunzecentrale stond het Europapark (59 hectare) in ontwikkeling. Hier is de Euroborg, het nieuwe voetbalstadion van FC Groningen, gerealiseerd. Ook worden er onder meer woningen, kantoren, onderwijsinstellingen en een treinstation gevestigd. Een deel hiervan is al gerealiseerd. Een ander project binnen de bebouwde stad is woningbouw op het voormalige gasfabriekterrein. Een aantal bedrijventerreinen zal worden opgeknapt of gedeeltelijk omgevormd tot woongebied. Voorbeelden zijn de Kop van Oost op het bedrijventerrein Eemskanaal, waar wooncomplexen zullen verrijzen en het Oosterhamriktracé waar ook woningen zullen worden gerealiseerd.

Inhoud

1.1	Algemene gegevens.....	4
1.2	Bodemgebruik in hectare.....	4
1.3	Lengte van het wegennet naar doel van de weg in kilometers	4
1.1.a	Bodemgebruik, 1979 en 2003 vergeleken.....	5
1.1.b	Terreinen waar wijziging in grondgebruik plaats vindt, 2006-2010	5

1. BODEMGEBRUIK

1.1 Algemene gegevens

			2007
Ligging	Grote Markt		6o 34' 03,4 OL en 53o 13' 06,9 NB
Hoogste punt	Hoek Oude Ebbingestraat/Kwinkenplein		+ 7,8m boven NAP
Laagste punt	Weiland ten oosten van Engelbert aan de gemeentegrens		- 2,9m onder NAP
Percentage van de bodem beneden 0 N.A.P.			44%

Bron: RO/EZ

1.2 Bodemgebruik in hectare

gebruik	1979	1996	2000	2003
bebouwd gebied				
woongebied	1.550	1.846	1.920	1.927
bedrijventerreinen	654	717	765	754
sociaal-culturele voorzieningen	173	208	212	236
overige openbare voorzieningen	84	62	62	72
wonen – werken gemengd	132	-	-	-
totaal bebouwd gebied	2.593	2.834	2.960	2.989
bouwterreinen	203	207	330	295
agrarisch gebied	4.201	3.369	3.095	2.903
natuur/recreatie				
sportterreinen	189	174	186	176
volkstuinten	51	53	61	69
parken en plantsoenen	145	365	372	385
verblijfsrecreatie	18	8	8	9
dienstverlenende sector	81	17	43	48
bos/natuurlijk terrein	6	259	0	300
totaal natuur/recreatie	490	876	972	985
infrastructuur				
spoorwegen	76	69	69	68
wegen	318	409	400	411
totaal infrastructuur	394	478	469	479
overige gronden				
stortplaatsen/wrakkenopslag	-	48	72	82
begraafplaatsen	74	61	61	72
overig	7	10	0	0
totaal overige gronden	81	119	133	154
water	287	394	410	563
totaal oppervlak²⁾	8.249	8.277	8.369	8.369

Bron: CBS

1) Vervallen met ingang van 1989

2) Per 1-1-1999 is door een grenswijziging met de gemeente Tynaarlo het oppervlak toegenomen met 95 ha

1.3 Lengte van het wegennet naar doel van de weg in kilometers

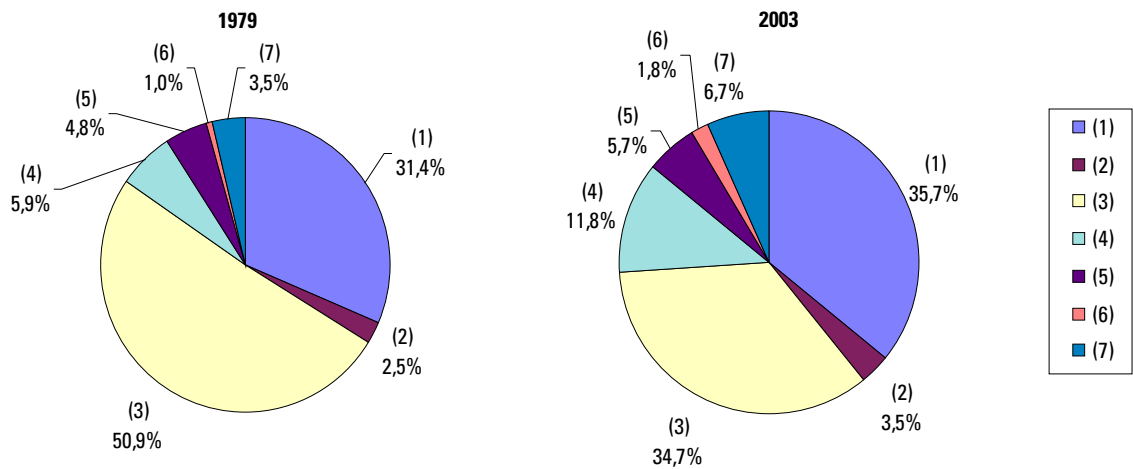
doel van de weg	2007
wegen, in beheer bij provincie en rijk ¹⁾	44
buurtontsluitingswegen en buitenwegen	179
woonstraten	366,5
totaal rijwegen	589,5
fietspaden en -stroken	142,5

Bron: RO/EZ

1) Betreft de ringwegen, A7, A28, N361, N46, N360 en N355

1 BODEMGEBRUIK

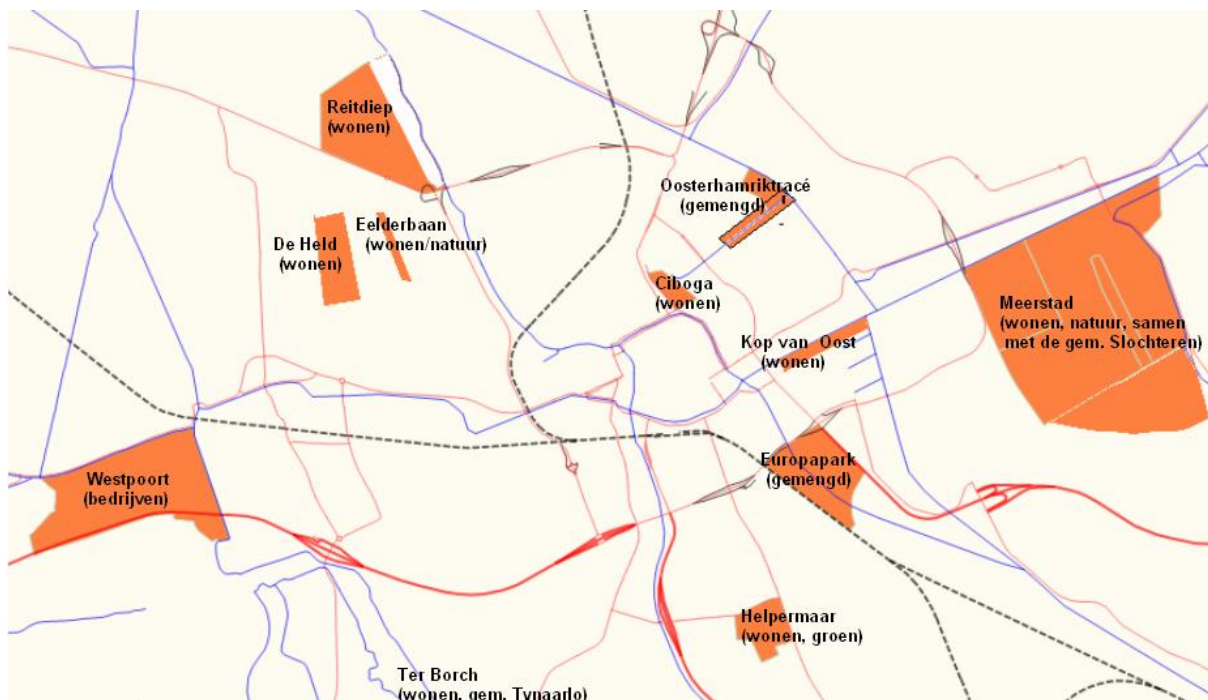
1.1.a Bodemgebruik, 1979 en 2003 vergeleken

- 1: bebouwd gebied
- 2: bouwterreinen
- 3: agrarisch gebied
- 4: natuur/recreatie
- 5: infrastructuur
- 6: overige gronden
- 7: water

Bron: CBS

1.1.b Terreinen waar wijziging in grondgebruik plaats vindt, 2006-2010

1. BODEMGEBRUIK

HOOFDSTUK 2

BEVOLKING

Winkelen in de Folkingestraat. De straat staat bekend als één van de leukste winkelstraten van de stad

Bijna 182.000 inwoners

De gemeente Groningen telde op 1 januari 2007 181.845 inwoners. Hiermee is Groningen de 7e stad van Nederland. De afgelopen 5 jaar kwamen er gemiddeld ongeveer 1.250 inwoners bij. Deze groei bestaat zowel uit de natuurlijke aanwas als uit het migratiesaldo. De natuurlijke aanwas (geboorte min sterfte), bedroeg 498 personen in 2006. Het migratiesaldo (vestiging min vertrek) schommelt sterk. In 2006 was er een positief saldo van 438 personen terwijl er in 2005 een negatief saldo was. De groei in Groningen is relatief groter dan in Nederland als geheel over de afgelopen 5 jaar, dit komt door een groeiend aantal studenten. Wordt de relatieve groei in Groningen vergeleken met die in andere Nederlandse grote en middelgrote gemeenten, dan neemt de gemeente een middenpositie in.

CBS meet anders

Het CBS heeft het aantal inwoners van de gemeente op 181.613 vastgesteld. Het verschil tussen de cijfers van de gemeente en van het CBS berust op een verschillende wijze van verwerken van mutaties die betrekking hebben op het voorgaande jaar. Bijvoorbeeld verhuizingen in 2006 die in 2007 aan de gemeente worden doorgegeven. In dit jaarboek wordt uitgegaan van het aantal zoals dat door de gemeente zelf is vastgesteld.

Veel studenten, weinig gezinnen met kinderen

Groningen is een studentenstad. In de gemeente wonen naar verhouding veel mensen in de leeftijdsgroep van 20-24 jaar, studenten en pas afgestudeerden. In deze groep wonen in Groningen zelfs meer dan twee maal zo veel mensen als gemiddeld over heel Nederland. Door dit grote aandeel zijn alle andere groepen ondervertegenwoordigd. In de bevolkingspiramide is duidelijk de babyboom generatie van na de tweede wereldoorlog (nu rond de 60 jaar), terug te vinden. De gemiddelde leeftijd van alle inwoners is 36,3 jaar, dat maakt Groningen de jongste stad van Nederland (gemiddeld 38,7 jaar).

Bevolkingsgroei in de nieuwbouw

De groei van de bevolking vindt vooral plaats in de nieuwbouwlocaties aan de rand van de stad. De grootste groei zien we in aan de westelijke rand van de stad in de gebieden Gravenburg, Reitdiepshaven en in het zuiden Piccardthof. Afname is er vooral in de wijken Lewenborg en Paddepoel, dit wordt veroorzaakt door afbraak voor wijkvernieuwing. De toename die we zien in de Korrewegwijk komt door de bouw van nieuwe woningen, ook door wijkvernieuwing. Het doel van de gemeente om mensen te stimuleren in het Centrum te wonen werpt al een aantal jaren zijn vruchten af.

Veel alleenstaanden verhuizen naar de stad

Al jaren migreren alleenstaanden, vooral in de studentenleeftijden, naar de stad en vertrekken

er gezinnen. De instroom van alleenstaanden is groter dan het vertrek van gezinnen.

Het migratiesaldo van alleenstaanden is met alle gebieden in noord en oost Nederland en met het buitenland positief. Alleen met het westen en zuiden van het land is deze negatief. Uit deze gebieden komen geen studenten in Groningen wonen terwijl er wel alleenstaanden naar toe trekken, bijvoorbeeld omdat ze er werk hebben gevonden.

Het doel van de gemeente is om vooral ook gezinnen met kinderen aan de stad te binden. Nu is het nog zo dat gezinnen de stad verlaten, vooral met de regio is er een negatief migratiesaldo van gezinnen.

Stad van de alleenstaanden

Groningen kende per 1 januari 2006 87.771 huishoudens. Hiervan zijn 38.809 (44%) eenpersoonshuishoudens. Er zijn relatief weinig gezinnen met kinderen. In geen enkele grote stad in Nederland zijn verhoudingsgewijs zoveel alleenstaanden en zo weinig gezinnen met kinderen.

Relatief weinig allochtonen

Een allochtoon is iemand die zelf in het buitenland is geboren of waarvan minstens 1 ouder in het buitenland is geboren. Uitzondering is iemand van wie beide ouders in Nederland zijn geboren, die is ongeacht het eigen geboorteland autochtoon.

Groningen kent relatief weinig allochtonen. Het aantal niet-westerse allochtonen ligt met 9,2% van de bevolking onder het landelijke gemiddelde van 10,6%. In de grote steden in het westen van het land ligt dit percentage ruim boven de 30%.

Het meest in Groningen vertegenwoordigd zijn mensen uit de voormalige koloniën Nieuw Guinea, Nederlands-Indië en Indonesië, uit Duitsland, Suriname en de Nederlandse Antillen. De groep Antillianen de afgelopen jaren afgenomen in aantal. Veel Antillianen keren terug naar de Antillen, dit is conform de landelijke ontwikkelingen. Groepen die nu snel groeien komen uit landen van de Europese Unie, dit betreft vooral studenten.

Verleden en toekomst

Het doel uit de stadsvisie om in 2010 183.000 inwoners te hebben lijkt volgens de bevolkingsprognose haalbaar. De verwachting is dat de bevolking in 2021 bijna 206.000 personen zal bedragen.

De groene en de grijze druk, respectievelijk het aantal 0 t/m 19 jarigen en 65 plussers ten opzichte van de 'productieve leeftijdsgroep' (20 t/m 64 jaar), zal in Groningen lager blijven dan in Nederland als geheel. Dit komt door de grote groep studenten.

Inhoud

2.1.1	Bevolking naar leeftijdsgroep op 1 januari	10
2.2.1	Bevolking naar geslacht en burgerlijke staat op 1 januari	10
2.2.2	Aantal huwelijken, geregistreerd partnerschappen en (echt)scheidingen.....	10
2.3	Natuurlijk verloop van de bevolking.....	10
2.1.a	Bevolkingspiramide Groningen en Nederland op 1 januari 2007	11
2.3.a	Geboorte- en sterftecijfers	11
2.4	Bevolking per GSB wijk op 1 januari	12
2.5	Historische ontwikkeling van de bevolking van 1860 tot heden	12
2.6	Prognose van de bevolking naar leeftijdsgroep op 1 januari	12
2.4.a	Ontwikkeling van de bevolking per GSB wijk, periode	13
2.6.a	Prognose van de groene en de grijze druk tot 2022, Groningen en Nederland	13
2.7.1	Vestiging en vertrek naar regio.....	14
2.7.a	Migratiesaldo van alleenstaanden naar regio.....	15
2.7.b	Migratiesaldo van personen in gezinsverband naar regio.....	15
2.7.2	Vestiging en vertrek naar leeftijd	16
2.7.3	Migratiesaldo per GSB wijk, intern en extern	16
2.7.c	Ontwikkeling van de bevolking in een aantal gemeenten, 2002-2007.....	17
2.7.d	Personen per 1.000 inwoners betrokken bij verhuizingen binnen de GSB wijk, 2006.....	17
2.8.1	Huishoudenssamenstelling per adres op 1 januari	18
2.8.2	Huishoudens met inwonende kinderen op 1 januari.....	18
2.8.a	Huishoudens met kinderen en eenpersoonshuishoudens in grote en middelgrote gemeenten, 2006.....	19
2.8.b	Huishoudens met kinderen en eenpersoonshuishoudens in de regio, 2006.....	19
2.9	Alleenwonenden naar leeftijd in zelfstandige woningen op 1 januari.....	20
2.10	Procentuele verdeling van de godsdienst van de hoofdkostwinner.....	20
2.11	Procentuele verdeling naar opleidingsniveau van de bevolking van 18 jaar en ouder per GSB wijk	20
2.9.a	Alleenwonenden naar leeftijd in zelfstandige woningen, 1 januari 2007.....	21
2.11.a	Afwijking van het opleidingsniveau van de bevolking van 18 jaar en ouder van het gemiddelde per GSB wijk, 2006....	21
2.12.1	Bevolking naar herkomstland (volgens de CBS methode).....	22
2.12.a	Minderheden per herkomstland, per 1 januari 2007, eerste en tweede generatie samen, herkomstlanden met 200 of meer personen	23
2.12.2	Leeftijdverdeling naar herkomst op 1 januari 2007.....	24
2.13	Bevolking naar nationaliteit en geboorteland op 1 januari.....	24
2.14	Asielzoekers in de gemeente Groningen op 1 januari	24
2.12.b	Percentage niet-westerse allochtonen op de totale bevolking per GSB wijk op 1 januari.....	25
2.12.c	Percentage niet-westerse allochtonen van een aantal gemeenten op 1 januari.....	25

2 BEVOLKING

2.1.1 Bevolking naar leeftijdsgroep op 1 januari

leeftijd	1997	2002	2003	2004	2005	2006	2007	<i>index 2007 2002=100</i>
0-4	7.573	8.813	8.945	9.120	9.084	9.062	8.779	99,6
5-9	6.995	7.103	7.250	7.404	7.520	7.664	7.854	110,6
10-14	6.670	6.907	6.998	7.095	7.120	6.986	6.854	99,2
15-19	9.822	10.670	10.908	11.128	11.415	11.662	12.052	113,0
20-24	24.199	26.268	26.306	26.655	26.946	26.606	27.376	104,2
25-29	21.288	18.865	19.001	19.354	19.608	19.708	19.555	103,7
30-34	14.885	15.805	15.733	15.770	15.453	14.859	14.441	91,4
35-39	12.713	13.065	13.115	13.033	13.097	13.302	13.240	101,3
40-44	11.683	11.886	11.865	11.918	12.013	11.953	11.878	99,9
45-49	10.361	11.284	11.388	11.344	11.400	11.304	11.329	100,4
50-54	8.139	10.037	10.173	10.361	10.548	10.722	10.867	108,3
55-59	6.110	7.803	8.542	9.061	9.429	9.771	9.575	122,7
60-64	6.012	5.710	5.858	6.024	6.281	6.523	7.361	128,9
65-69	5.868	5.530	5.412	5.396	5.324	5.311	5.247	94,9
70-74	5.808	5.092	5.115	5.051	5.013	4.963	4.944	97,1
75-79	4.599	4.713	4.551	4.447	4.273	4.290	4.235	89,9
80-84	3.448	3.305	3.410	3.500	3.528	3.418	3.419	103,4
85 e.o.	2.519	2.810	2.728	2.668	2.695	2.804	2.839	101,0
totaal	168.692	175.666	177.298	179.329	180.747	180.908	181.845	103,5

Bron: DIA

2.2.1 Bevolking naar geslacht en burgerlijke staat op 1 januari

	1997		2002		2006		2007	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
ongetrouwd	51.057	46.515	55383	50598	58.828	54.028	59.454	54.918
getrouwd	25.173	25.045	24210	24057	23.266	23.096	22.905	22.763
geregistreerd partnerschap			168	142	345	322	395	393
gescheiden	4.850	6.290	5245	6825	5.256	7.057	5.310	7.051
partnerschap ontbonden			15	19	230	215	276	267
weduwnaar/weduwe	1.726	8.036	1692	7309	1.620	6.637	1.618	6.484
achtergebleven partner			2	1	4	4	6	5
totaal	82.806	85.886	86.715	88.951	89.549	91.359	89.964	91.881

Bron: DIA

2.2.2 Aantal huwelijken, geregistreerd partnerschappen en (echt)scheidingen

	1997	2002	2003	2004	2005	2006	<i>index 2006 2002=100</i>
huwelijken	638	668	588	559	486	544	81,4
geregistreerd partnerschap		106	101	123	105	118	111,3
echtscheidingen	329	299	276	250	246	244	81,6
ontbinding geregistreerd partnerschap		53	50	42	47	42	79,2

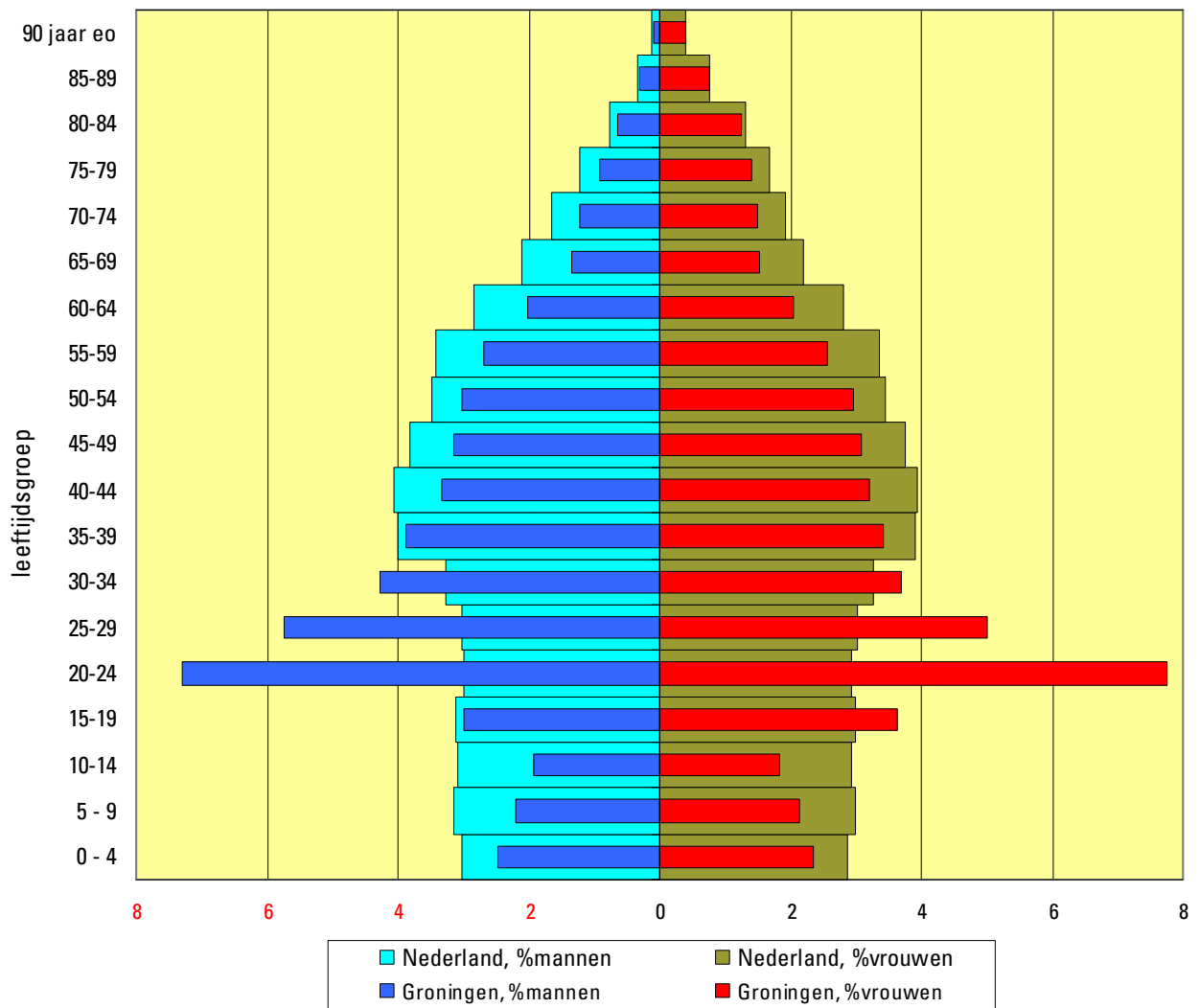
Bron: DIA

2.3 Natuurlijk verloop van de bevolking

	1997	2002	2003	2004	2005	2006	<i>index 2006 2002=100</i>
geboorten	1.806	1.975	2.021	2.018	2.009	1.939	98,2
sterften	1.581	1.511	1.462	1.472	1.350	1.440	95,3
natuurlijke aanwas	225	464	559	546	659	499	

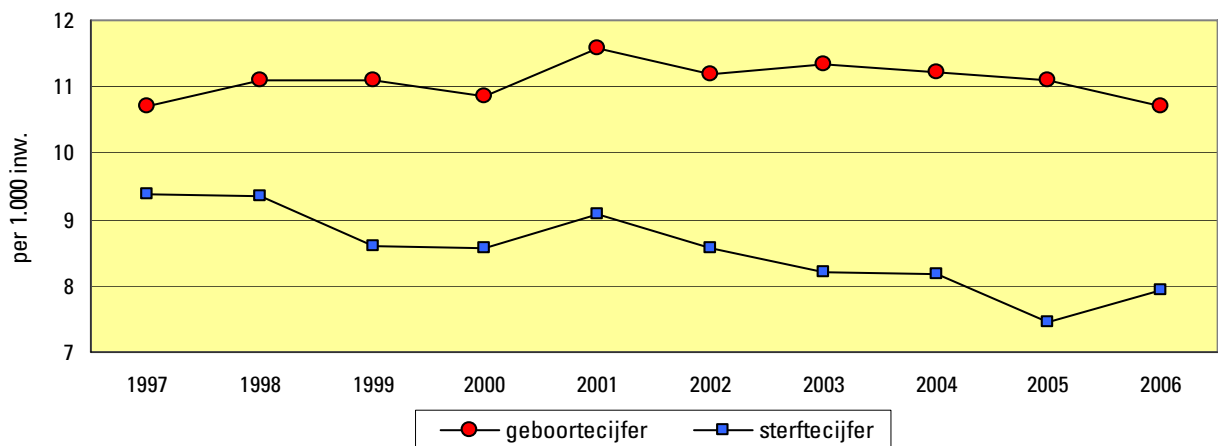
Bron: DIA

2.1.a Bevolkingspiramide Groningen en Nederland op 1 januari 2007

Bronnen: DIA, CBS

2.3.a Geboorte- en sterftcijfers

Bron: DIA

2.4 Bevolking per GSB wijk op 1 januari

GSB wijk	1997	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Centrum	14.295	15.275	15.430	15.718	15.904	15.904	16.240
Oranje-/ Schilderswijk	13.623	14.086	14.110	14.283	14.437	14.600	14.619
Oud zuid	15.919	16.214	16.289	16.630	16.751	16.969	17.069
Nieuw zuid corporatief	14.809	14.584	14.673	14.832	14.722	14.710	14.613
Nieuw zuid particulier	12.933	14.121	14.585	14.653	14.707	14.787	14.898
Oosterpark	10.217	10.250	10.105	10.235	10.484	10.445	10.560
Korreweg/ De Hoogte	16.024	16.030	15.967	15.940	16.301	16.566	16.722
Lewenborg	10.470	9.598	9.457	9.301	9.257	8.839	8.742
Beijum	13.728	13.823	13.738	13.605	13.463	13.456	13.351
Nieuw oost	6.577	8.190	8.573	8.825	8.884	8.800	8.741
Paddepoel	16.907	16.558	16.469	16.642	16.552	16.194	16.279
Vinkhuizen	10.656	9.932	9.956	10.106	10.179	10.105	10.124
Nieuw west	1.772	6.764	7.751	8.355	8.846	9.311	9.707
Hoogkerk / De Dorpen	10.762	10.241	10.195	10.204	10.260	10.222	10.180
totaal	168.692	175.666	177.298	179.329	180.747	180.908	181.845

Bron: DIA

2.5 Historische ontwikkeling van de bevolking van 1860 tot heden

jaar	bevolking	jaar	bevolking	jaar	bevolking
1860	33.857	1940	123.772	1980	161.322
1870	38.897	1945	128.828	1985	168.119
1880	47.160	1950	137.719	1990	167.872
1890 ¹⁾	56.413	1955	142.249	1995	170.658
1900	67.563	1960	146.301	2000 ⁴⁾	173.139
1910	75.341	1965	152.513	2003	177.298
1920 ²⁾	90.778	1970 ³⁾	168.843	2005	180.747
1930	105.147	1975	164.726	2007	181.845

Bron: Gemeente Groningen

1) Toename door grenswijziging op 1 mei 1884 met 66 personen

2) Idem op 24 juni 1911 met 1.067 personen en op 1 december 1914 met 2.203 personen

3) Idem op 1 januari 1969 met 11.159 personen

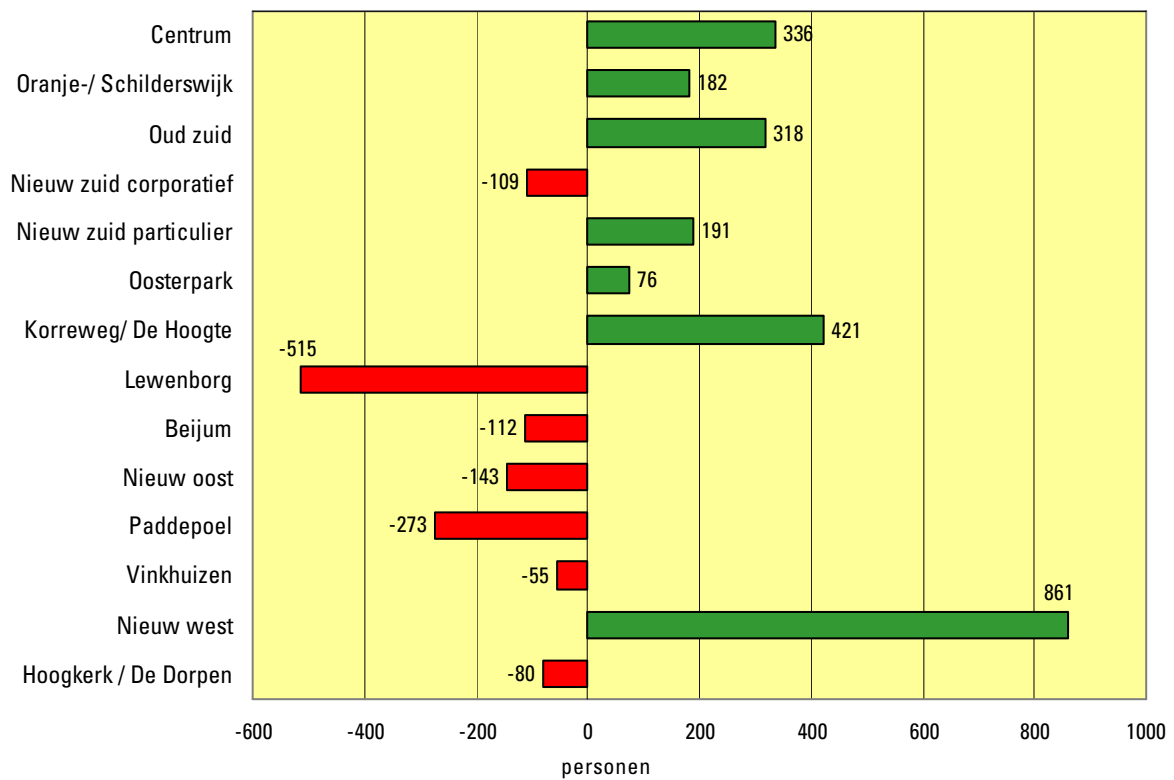
4) Idem op 1 januari 1999 met 85 personen

2.6 Prognose van de bevolking naar leeftijdsgroep op 1 januari

leeftijd	2007	2012	2017	2022	<i>index 2022 2007=100</i>
0-4	8.779	8.971	9.383	10.114	115,2
5-14	14.708	15.422	15.607	16.142	109,7
15-24	39.428	41.588	43.981	46.778	118,6
25-34	33.996	35.817	38.580	41.929	123,3
35-49	36.447	35.911	35.873	36.410	99,9
50-64	27.803	30.312	31.453	32.348	116,3
65-74	10.191	11.427	14.157	16.112	158,1
75+	10.493	10.088	9.755	10.730	102,3
totaal	181.845	189.536	198.789	210.563	115,8

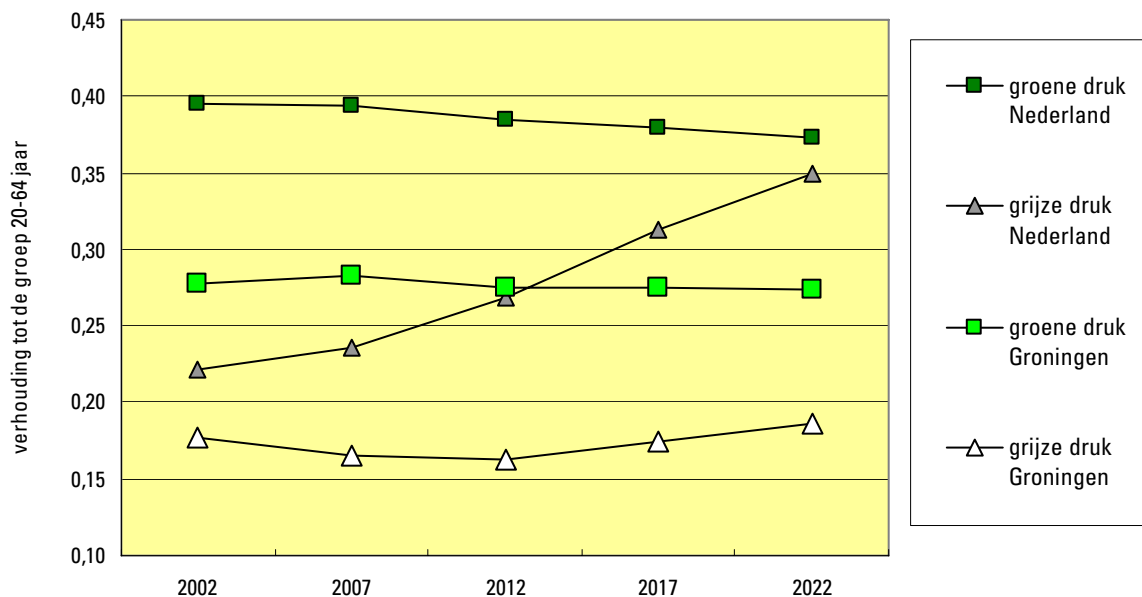
Bron: DIA

2.4.a Ontwikkeling van de bevolking per GSB wijk, periode 2005-2007

Bron: DIA

2.6.a Prognose van de groene en de grijze druk tot 2022, Groningen en Nederland

Bron: DIA, CBS

2.7.1 Vestiging en vertrek naar regio

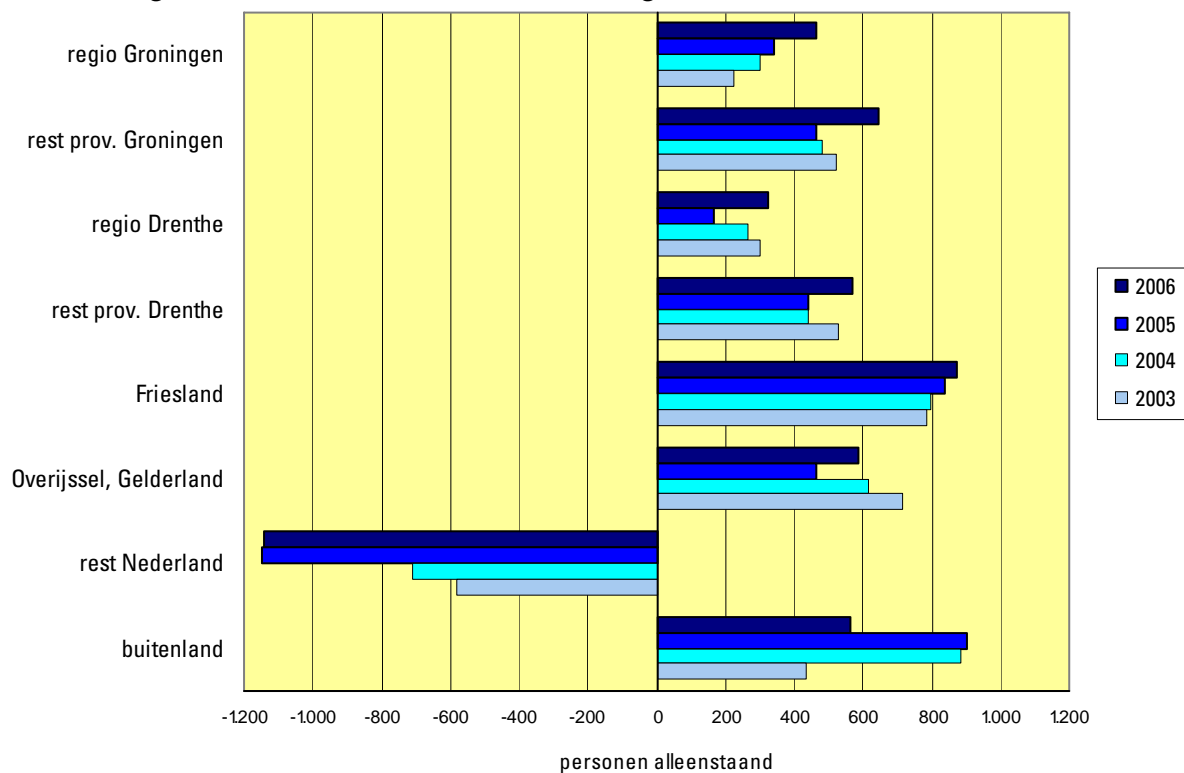
gebied	1996	2002	2003	2004	2005	2006
regio Groningen ¹⁾						
vestiging	1.783	1.891	1.752	1.729	1.953	1.957
vertrek	2.373	1.845	1.871	1.939	2.096	2.161
saldo	-590	46	-119	-210	-143	-204
rest provincie Groningen						
vestiging	1.467	1.388	1.480	1.415	1.440	1.623
vertrek	1.117	1.074	968	1.100	1.139	1.092
saldo	350	314	512	315	301	531
regio Noord Drenthe ²⁾						
vestiging	1.009	1.094	1.157	1.117	1.125	1.210
vertrek	1.133	1.183	1.087	1.126	1.315	1.205
saldo	-124	-89	70	-9	-190	5
rest provincie Drenthe						
vestiging	911	1.036	1.074	1.018	1.093	1.231
vertrek	658	573	591	624	739	748
saldo	253	463	483	394	354	483
Friesland						
vestiging	1.629	1.690	1.709	1.784	1.852	1.912
vertrek	1.209	1.047	970	1.016	1.091	1.137
saldo	420	643	739	768	761	775
Overijssel/Gelderland						
vestiging	1.929	1.925	1.995	1.937	1.987	2.175
vertrek	1.628	1.502	1.383	1.431	1.640	1.723
saldo	301	423	612	506	347	452
rest Nederland						
vestiging	2.201	2.429	2.304	2.301	2.134	2.298
vertrek	4.128	3.443	3.035	3.270	3.664	3.831
saldo	-1.927	-1.014	-731	-969	-1.530	-1.533
buitenland						
vestiging	4.130	1.998	1.577	2.088	2.193	2.097
vertrek	5.756	879	1.006	1.147	1.402	1.571
saldo	-1.626	1.119	571	941	791	526
ambtshalve/onbekend						
vestiging	1.259	494	561	734	797	788
vertrek	891	1.231	1.226	1.618	1.953	1.385
saldo	368	-737	-665	-884	-1.156	-597
totaal						
vestiging	12.392	13.945	13.609	14.123	14.574	15.291
vertrek	13.413	12.777	12.137	13.271	15.039	14.853
saldo	-1.021	1.168	1.472	852	-465	438

Bron: DIA

1) De gemeenten Bedum, Haren, Hoogezand, Leek, Slochteren, Ten Boer, Winsum en Zuidhorn

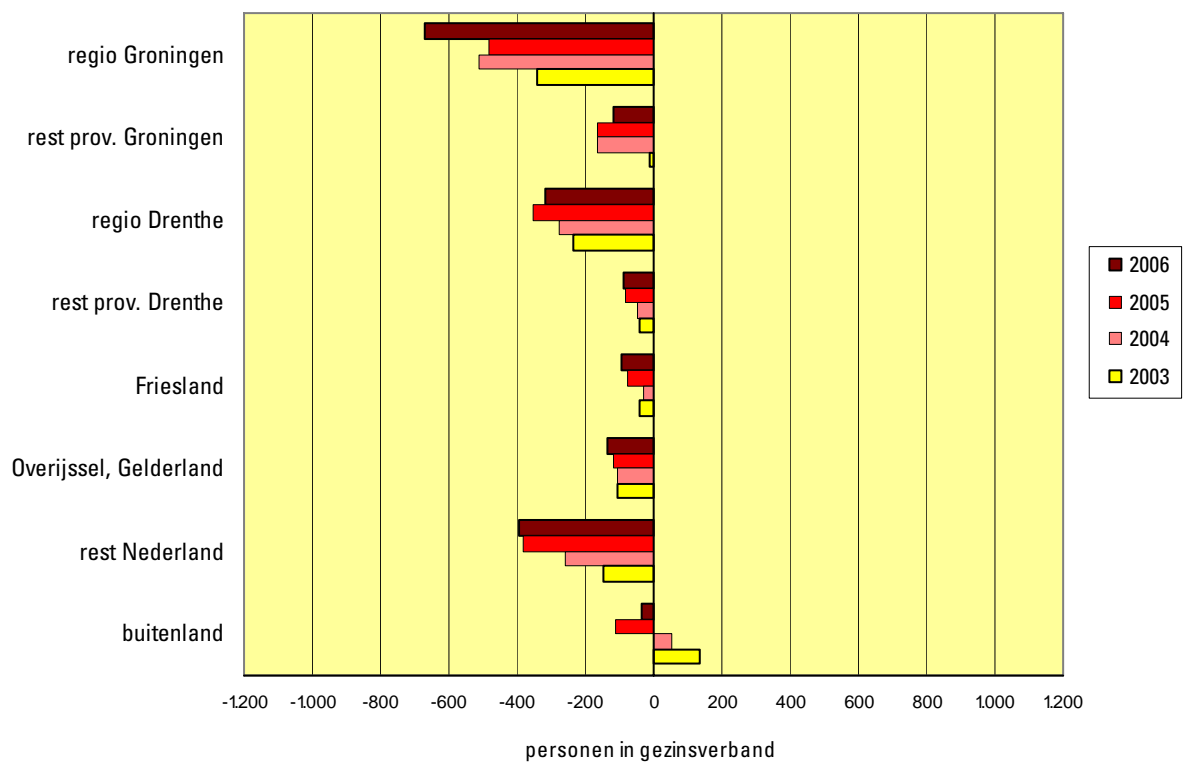
2) De gemeenten Assen, Noordenveld en Tynaarlo

2.7.a Migratiesaldo van alleenstaanden naar regio

Bron: DIA

2.7.b Migratiesaldo van personen in gezinsverband naar regio

Bron: DIA

2.7.2 Vestiging en vertrek naar leeftijd

leeftijd ¹⁾	vestiging			vertrek			migratiesaldo		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
0-4	352	362	298	720	752	771	-368	-390	-473
5-9	247	238	248	390	348	420	-143	-110	-172
10-14	235	206	204	249	269	256	-14	-63	-52
15-19	3.654	4.488	4096	671	1.003	754	2.983	3.485	3.342
20-24	4.594	4.400	5243	3.328	4.328	3780	1.266	72	1.463
25-29	1.816	1.792	1883	3.280	3.495	3782	-1.464	-1.703	-1.899
30-34	1.044	998	988	1.653	1.814	1851	-609	-816	-863
35-39	686	593	665	1.018	1.022	1138	-332	-429	-473
40-44	456	436	475	650	607	683	-194	-171	-208
45-49	313	305	346	374	407	413	-61	-102	-67
50-54	255	248	291	277	297	320	-22	-49	-29
55-59	155	166	177	196	244	251	-41	-78	-74
60-64	95	86	116	119	140	142	-24	-54	-26
65-69	46	73	61	90	86	84	-44	-13	-23
70-74	39	51	61	58	50	63	-19	1	-2
75 e.o.	136	132	139	198	177	154	-62	-45	-15
totaal	14.123	14.574	15291	13.271	15.039	14862	852	-465	429

Bron: DIA

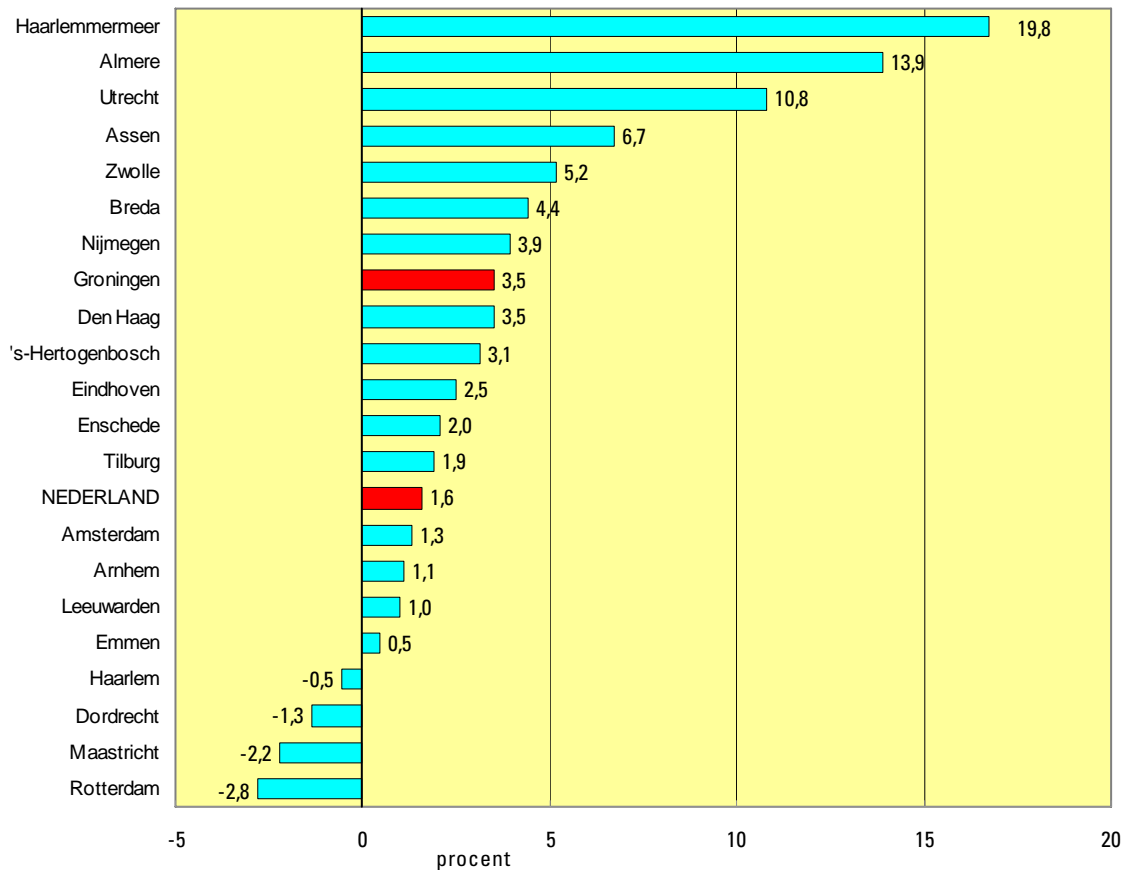
1) Leeftijd bepaald op datum van verhuizing

2.7.3 Migratiesaldo per GSB wijk, intern en extern

gebied	saldo binnengemeentelijk			saldo met buiten de gemeente			totaal saldo		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Centrum	-44	-84	59	240	64	212	196	-20	271
Oranje-/ Schilderswijk	-84	15	-139	160	78	94	76	93	-45
Oud zuid	-291	-175	-335	329	322	386	38	147	51
Nieuw zuid corporatief	-60	37	-338	0	13	317	-60	50	-21
Nieuw zuid particulier	167	262	254	-92	-177	-122	75	85	132
Oosterpark	141	-15	38	112	-48	40	253	-63	78
Korreweg/ De Hoogte	0	70	-111	285	91	192	285	161	81
Lewenborg	-56	-192	55	-10	-259	-167	-66	-451	-112
Beijum	-95	75	85	-170	-183	-286	-265	-108	-201
Nieuw oost	56	-76	54	-120	-154	-203	-64	-230	-149
Paddepoel	-99	-197	134	120	-20	98	21	-217	232
Vinkhuizen	-21	-13	44	100	-64	-26	79	-77	18
Nieuw west	336	283	279	-59	-20	-96	277	263	183
De Dorpen	-40	-16	-97	33	-14	67	-7	-30	-30
Hoogkerk	90	26	18	-76	-94	-76	14	-68	-58
totaal	0	0	0	852	-465	430	852	-465	430

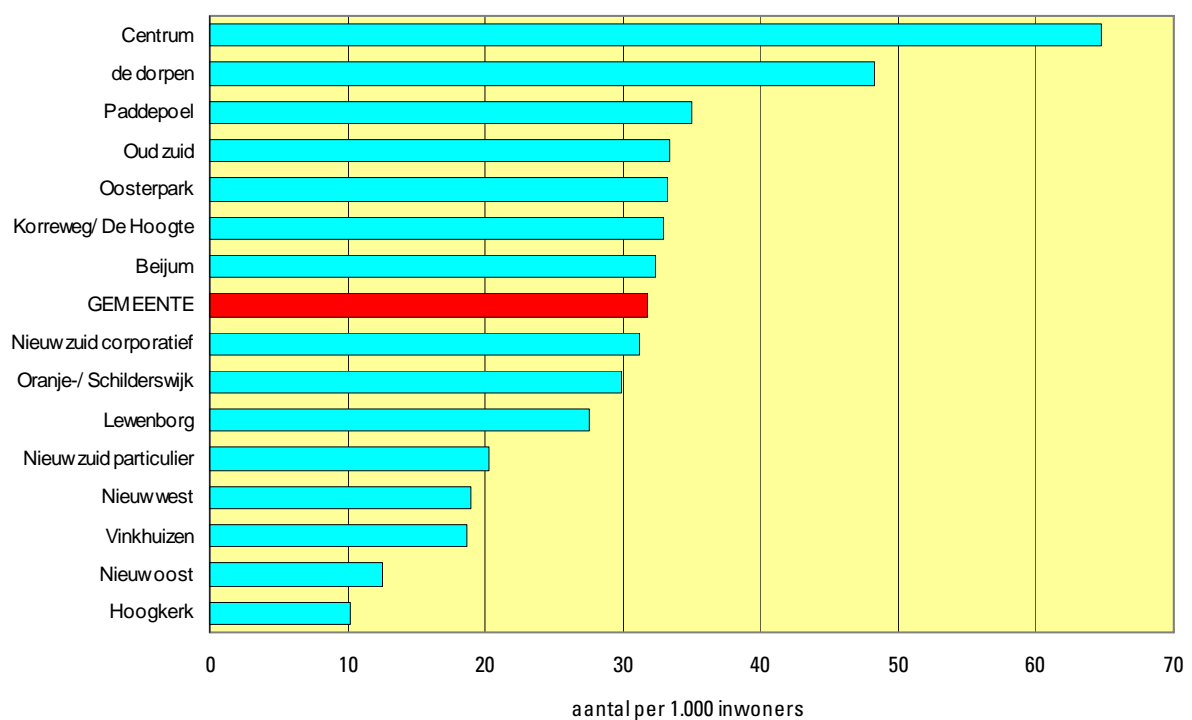
Bron: DIA

2.7.c Ontwikkeling van de bevolking in een aantal gemeenten, 2002-2007

Bron: CBS

2.7.d Personen per 1.000 inwoners betrokken bij verhuizingen binnen de GSB wijk, 2006

Bron: DIA

2 BEVOLKING

2.8.1 Huishoudenssamenstelling per adres op 1 januari

type huishouden	1997	2002	2003	2004	2005	2006	2007	index 2007 2002=100
eenpersoons	36.607	38.067	38.220	38.246	38.492	38.534	38.809	101,9
samenwonend zonder kind(eren)								
gehuwd	12.081	11.861	11.837	11.769	11.611	11.414	11.279	95,1
niet gehuwd	10.805	11.594	11.669	11.740	11.743	11.619	11.699	100,9
samenwonend met kind(eren)								
gehuwd	10.747	9.755	9.338	9.532	9.454	9.332	9.078	93,1
niet gehuwd	2.114	3.335	3.559	3.760	4.000	4.252	4.341	130,2
eenoudergezin	4.694	5.050	5.131	5.301	5.407	5.400	5.396	106,9
overige huishoudens								
met kind(eren)	983	1.093	1.292	1.150	1.130	1.097	1.124	102,8
zonder kind(eren)	4.902	5.088	5.356	5.465	5.682	5.779	6.045	118,8
totaal	82.933	85.843	86.402	86.963	87.519	87.427	87.771	102,2

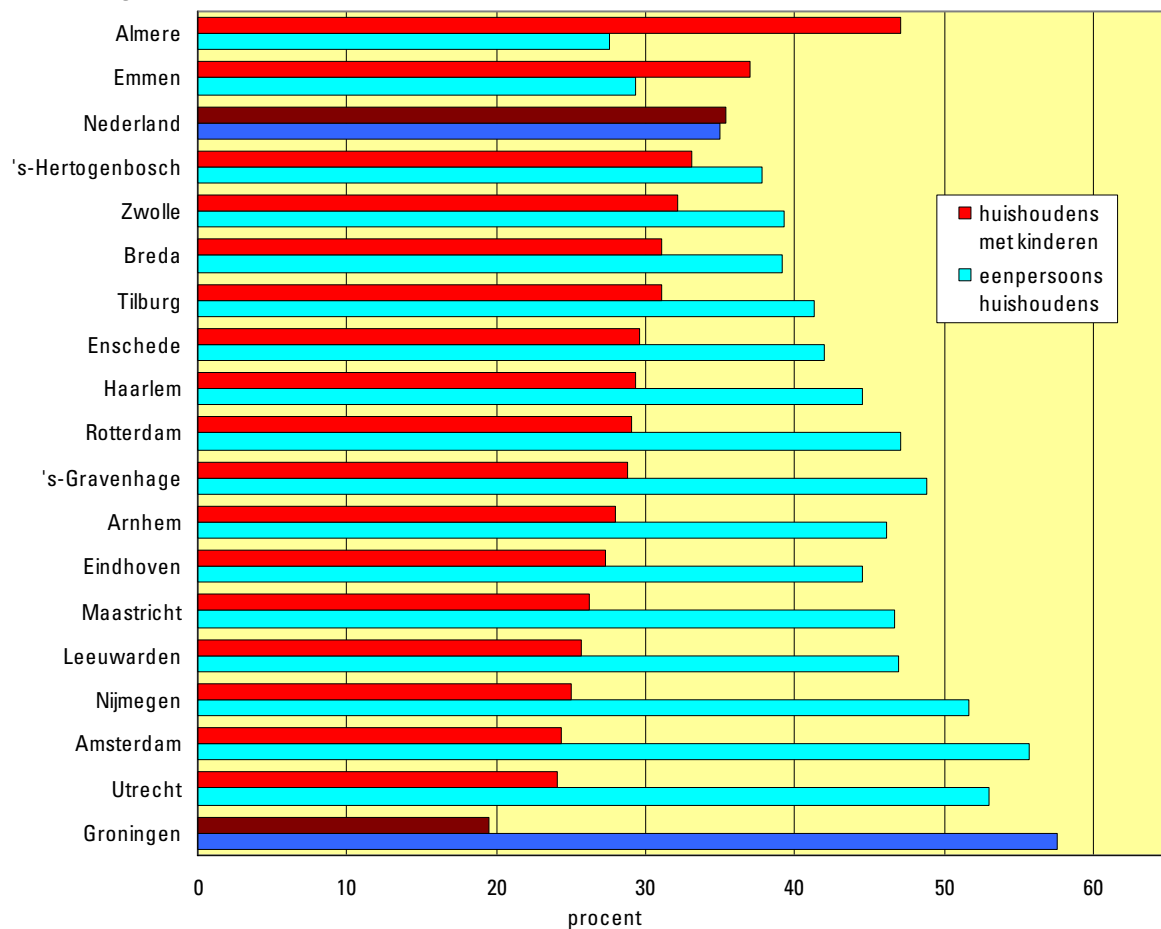
Bron: DIA

2.8.2 Huishoudens met inwonende kinderen op 1 januari

type huishouden	1997	2002	2003	2004	2005	2006	2007	index 2007 2002=100
paar (gehuwd)								
1 kind	4.292	3.732	3.554	3.626	3.586	3.511	3.451	92,5
2 kinderen	4.765	4.455	4.305	4.411	4.405	4.385	4.265	95,7
3 en meer kinderen	1.690	1.568	1.479	1.495	1.463	1.436	1.362	86,9
totaal	10.747	9.755	9.338	9.532	9.454	9.332	9.078	93,1
paar (niet gehuwd)								
1 kind	1.236	1.849	1.951	2.009	2.119	2.254	2.279	123,3
2 kinderen	716	1.219	1.328	1.434	1.567	1.643	1.704	139,8
3 en meer kinderen	162	267	280	317	314	355	358	134,1
totaal	2.114	3.335	3.559	3.760	4.000	4.252	4.341	130,2
eenoudergezin								
1 kind	2.890	3.165	3.206	3.334	3.388	3.388	3.395	107,3
2 kinderen	1.353	1.452	1.474	1.495	1.533	1.557	1.531	105,4
3 en meer kinderen	451	433	451	472	486	455	470	108,5
totaal	4.694	5.050	5.131	5.301	5.407	5.400	5.396	106,9
overige huishoudens								
1 kind	484	514	621	508	533	500	505	98,2
2 kinderen	333	369	453	410	395	364	390	105,7
3 en meer kinderen	166	210	218	232	202	233	229	109,0
totaal	983	1.093	1.292	1.150	1.130	1.097	1.124	102,8
totaal huishoudens met kinderen								
1 kind	8.902	9.260	9.332	9.477	9.626	9.653	9.630	104,0
2 kinderen	7.167	7.495	7.560	7.750	7.900	7.949	7.890	105,3
3 en meer kinderen	2.469	2.478	2.428	2.516	2.465	2.479	2.419	97,6
totaal	18.538	19.233	19.320	19.743	19.991	20.081	19.939	103,7

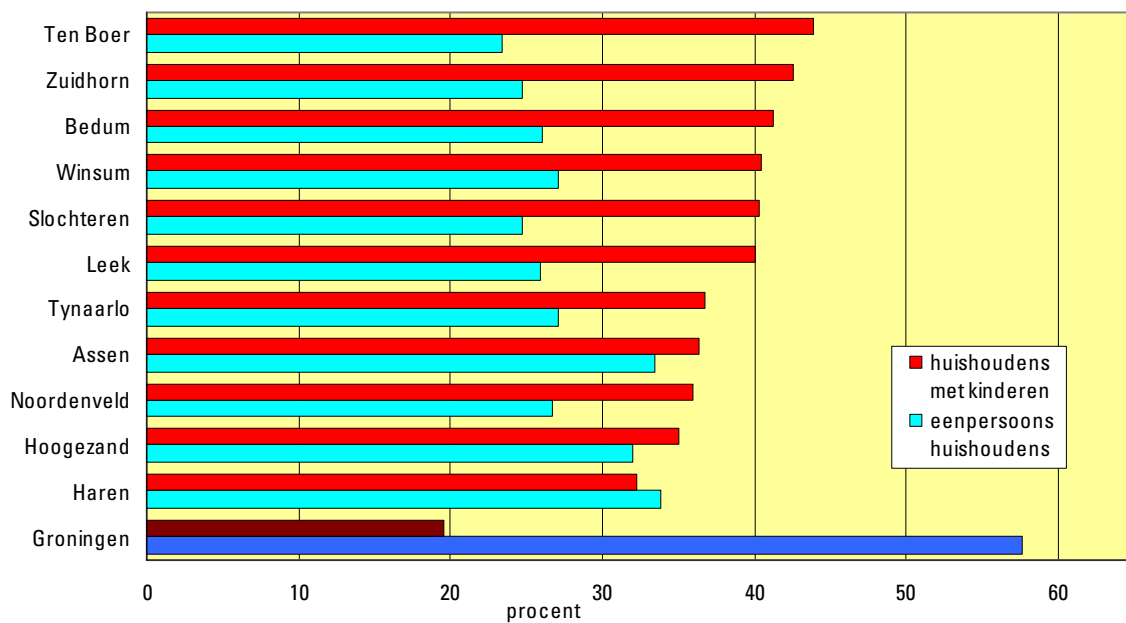
Bron: DIA

2.8.a Huishoudens met kinderen en eenpersoonshuishoudens in grote en middelgrote gemeenten, 2006

Bron: CBS

2.8.b Huishoudens met kinderen en eenpersoonshuishoudens in de regio, 2006

Bron: CBS

2.9 Alleenwonenden naar leeftijd in zelfstandige woningen op 1 januari

leeftijd	2001	2002	2003	2004	2005	2007	<i>index 2007 2002=100</i>
tot 20 jaar	257	206	168	166	155	164	63,8
20-29 jaar	7.239	7.035	6.931	6.779	6.456	6.326	87,4
30-39 jaar	7.468	7.441	7.353	7.293	7.119	7.076	94,8
40-49 jaar	5.223	5.243	5.294	5.421	5.426	5.362	102,7
50-59 jaar	4.255	4.576	4.753	4.969	5.156	5.335	125,4
60-69 jaar	2.886	2.918	3.022	3.137	3.255	3.527	122,2
70-79 jaar	3.665	3.616	3.558	3.435	3.418	3.327	90,8
80-84 jaar	1.617	1.652	1.698	1.720	1.690	1.662	102,8
ouder dan 85 jaar	1.355	1.340	1.295	1.288	1.347	1.380	101,8
totaal ¹⁾	33.965	34.027	34.072	34.208	34.022	34.159	100,6

Bron: DIA

1) Onder zelfstandige woningen vallen ook: inleun-, aanleun- en bejaardenwoningen

2.10 Procentuele verdeling van de godsdienst van de hoofdkostwinner

	2004		2005	
	Groningen	Nederland	Groningen	Nederland
Rooms-Katholiek	7,7	28,9	7,6	28,9
Protestant	17,5	19,8	17,6	19,8
overige religie	25,9	13,9	25,9	13,9
geen religie	48,8	37,4	48,9	37,3

Bron: Expérian

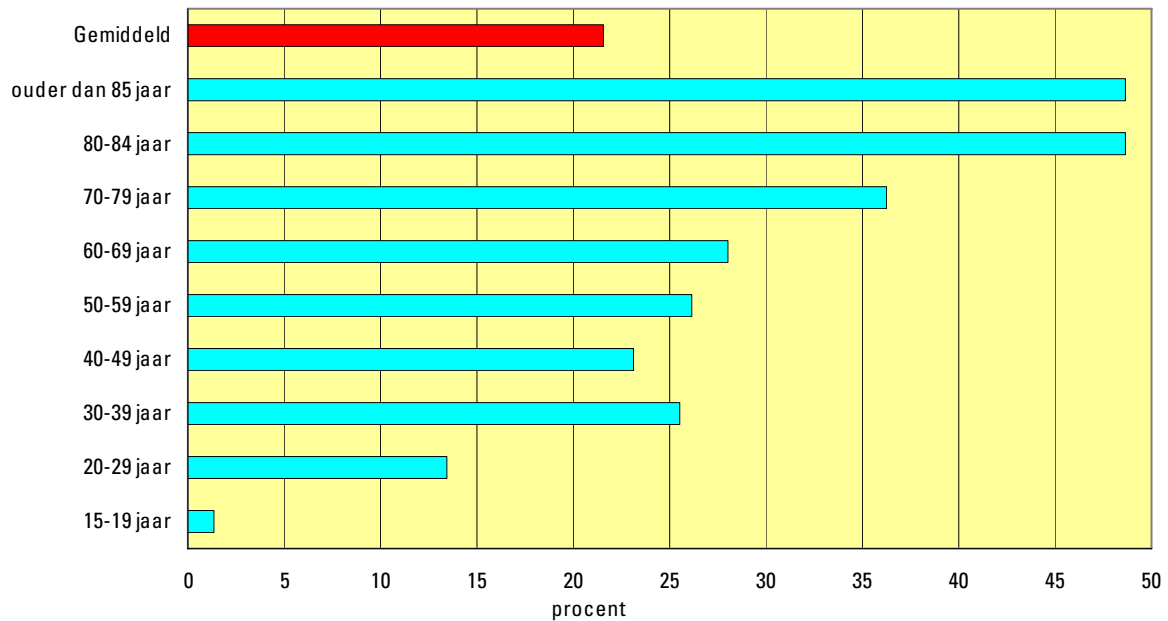
2.11 Procentuele verdeling naar opleidingsniveau van de bevolking van 18 jaar en ouder per GSB wijk

gebied	opleidingsniveau ¹⁾	2000			2006		
		lager	middelbaar	hoger	lager	middelbaar	hoger
Centrum		8	36	56	6	39	55
Oranje-/ Schilderswijk		8	41	51	7	35	58
Oud zuid		18	23	59	13	33	54
Nieuw zuid corporatief		35	33	31	21	38	41
Nieuw zuid particulier		12	34	54	13	27	60
Oosterpark		42	29	30	21	35	44
Korreweg/ De Hoogte		19	46	35	13	42	45
Lewenborg		44	38	18	27	43	30
Beijum		28	41	31	25	37	38
Nieuw oost		32	37	31	17	34	49
Paddepoel		33	43	24	26	43	31
Vinkhuizen		37	42	21	40	37	23
Nieuw west		26	35	38	15	31	54
Hoogkerk/ De Dorpen		46	42	13	39	40	21
Gemeente		26	37	37	19	37	44

Bron: Bureau O&S (L&V)

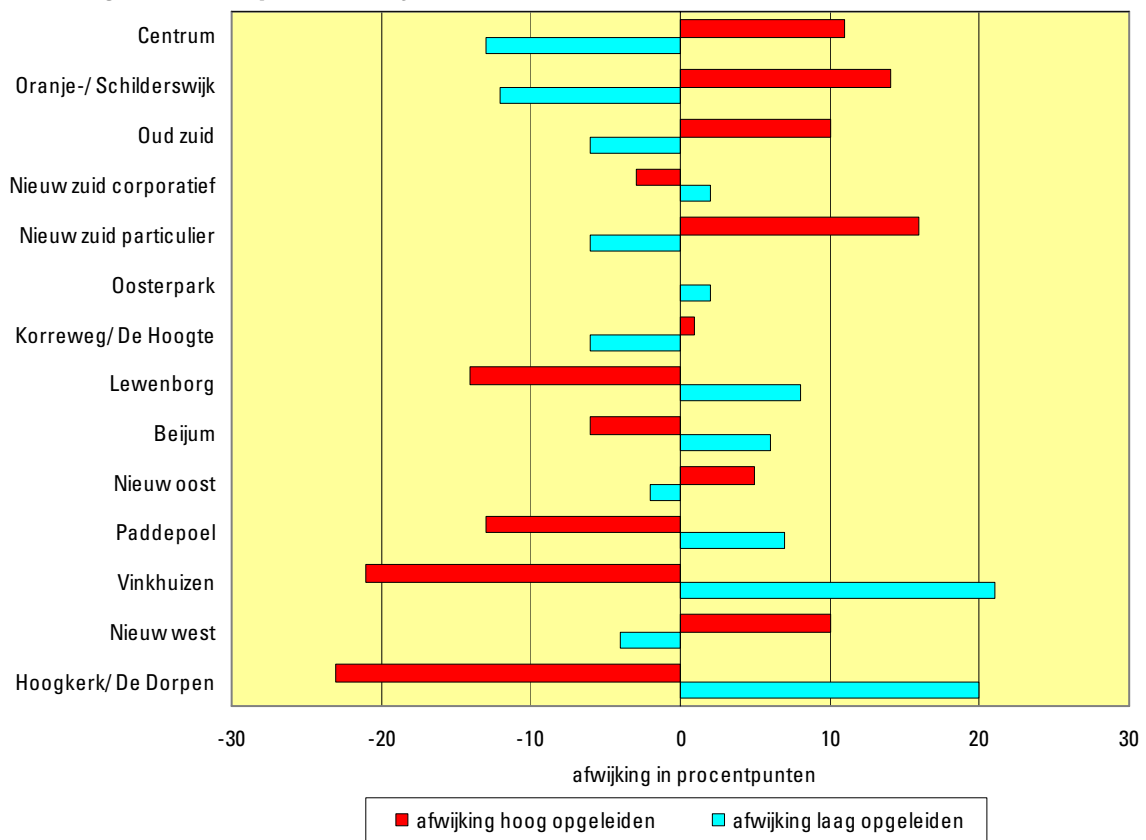
1) Lager = Lager(beroeps)onderwijs, MAVO; middelbaar = HAVO, VWO, MBO; hoger = HBO,WO

2.9.a Alleenwonenden naar leeftijd in zelfstandige woningen, 1 januari 2007

Bron: DIA

2.11.a Afwijking van het opleidingsniveau van de bevolking van 18 jaar en ouder van het gemiddelde per GSB wijk, 2006

Bron: Bureau O&S (L&V)

2.12.1 Bevolking naar herkomstland (volgens de CBS methode)

Land(groep) ¹⁾	2002	2004	2006	2007		eerste generatie	
				totaal	index 2007, 2002=100	totaal	%
traditionele doelgroepen excl. Europa							
Turkije	949	1.056	1.175	1.227	129,3	689	56,2
Marokko	884	941	1.009	1.015	114,8	469	46,2
Tunesië	164	169	194	200	122,0	83	41,5
Algerije, Egypte, Libië	276	303	320	339	122,8	181	53,4
Aruba, Ned. Antillen	3.034	3.177	3.100	3.087	101,7	2.008	65,0
Suriname	3.100	3.150	3.177	3.167	102,2	1.599	50,5
Latijns Amerika	863	986	1.071	1.146	132,8	726	63,4
totaal trad. doelgroepen	9.270	9.782	10.046	10.181	109,8	5.755	56,5
vluchtelingenlanden							
Afghanistan	212	287	292	301	142,0	260	86,4
Irak	627	617	644	642	102,4	495	77,1
Iran	650	692	689	717	110,3	575	80,2
Vietnam	243	253	295	301	123,9	194	64,5
Ethiopië	92	83	85	98	106,5	71	72,4
Somalië	308	271	230	242	78,6	162	66,9
totaal vluchtelingenlanden	2.132	2.203	2.235	2.301	107,9	1.757	76,4
overig niet-westers							
overig Midden-Oosten	480	541	550	560	116,7	353	63,0
China incl. Hong Kong	845	1.096	1.097	1.173	138,8	871	74,3
overig Azië en overig Australië	730	855	976	1.042	142,7	723	69,4
rest Afrika	1.262	1.508	1.522	1.461	115,8	953	65,2
totaal overig niet-westers	3.317	4.000	4.145	4.236	127,7	2.900	68,5
Europa							
Noord mediterraan ²⁾	985	1.028	1.119	1.140	115,7	633	55,5
Midden- en Oost Europa	1.439	1.727	2.054	2.231	155,0	1.684	75,5
(Ex)Joegoslavië	821	842	824	826	100,6	612	74,1
Scandinavië	421	377	436	419	99,5	228	54,4
West Europa	5.601	5.618	5.956	6.069	108,4	2.622	43,2
totaal Europa	9.267	9.592	10.389	10.685	115,3	5.779	54,1
waarvan huidige Europese Unie	6.959	7.858	8.592	8.810	126,6	2.622	29,8
overig westers							
Indonesië	1.834	1.986	2.047	2.095	114,2	771	36,8
voorm. Ned. Indië en Ned. Nw-Guinea	4.289	4.153	3.942	3.845	89,6	882	22,9
rest Westers ³⁾	750	753	791	875	116,7	435	49,7
totaal rest westers	6.873	6.892	6.780	6.815	99,2	2.035	29,9
totaal westers	16.140	16.484	17.169	17.500	108,4	7.814	44,7
overig/onbekend	8	59	25	3			0,0
totaal niet-Nederland	30.867	32.528	33.620	34.221	110,9	18.279	53,4
Nederland	144.799	146.801	147.288	147.624	102,0	145.806	98,8
totale bevolking	175.666	179.329	180.908	181.845	103,5		

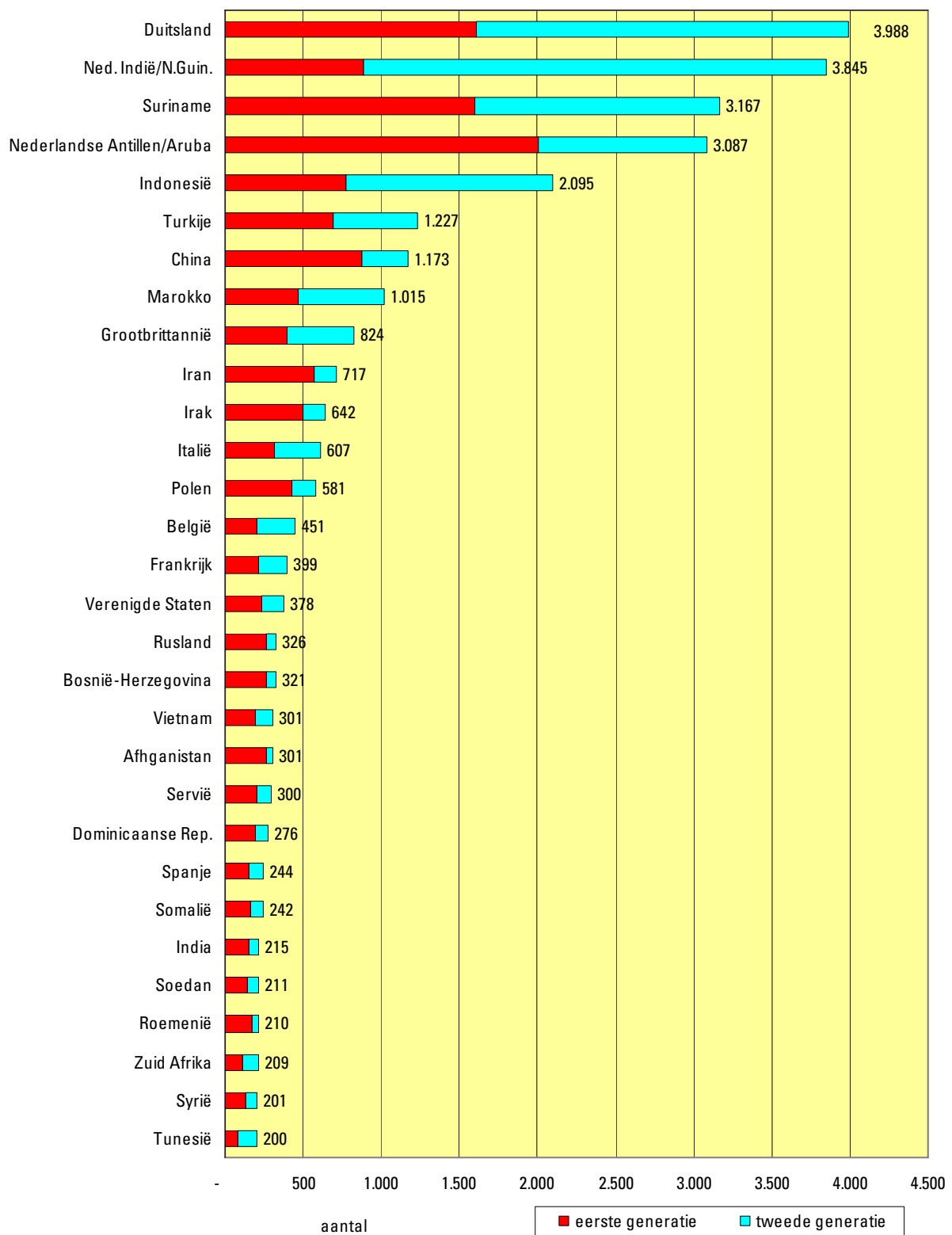
Bron: DIA

1) Bepaald volgens de CBS-methode: Land van persoon waarvoor geldt dat hij/zij zelf buiten Nederland is geboren, of waarvan ten minste één ouder buiten Nederland geboren ouders, deze heeft als herkomstland Nederland

2) Portugal, Spanje, Italië, Griekenland, Cyprus, Malta

3) Rest Westers: Verenigde Staten, Canada, Japan, Australië, Nieuw Zeeland en Oceanië

2.12.a Minderheden per herkomstland, per 1 januari 2007, eerste en tweede generatie samen, herkomstlanden met 200 of meer personen

Bron: DIA

2.12.2 Leeftijdverdeling naar herkomst op 1 januari 2007

		0 - 14 jaar	15 - 29 jaar	30 - 44 jaar	45 - 54 jaar	55 - 64 jaar	65 jaar en ouder	totaal
doelgroepen	abs.	2.501	3.426	2.435	1.081	509	229	10.181
	%	25	34	24	11	5	2	100
vluchtelingenlanden	abs.	540	721	683	242	72	43	2.301
	%	23	31	30	11	3	2	100
overig niet westers	abs.	984	1.732	1.029	333	114	43	4.235
	%	23	41	24	8	3	1	100
Europa	abs.	1.323	3.815	2.475	1.094	997	985	10.689
	%	12	36	23	10	9	9	100
rest westers	abs.	463	2.193	1.703	1.265	680	511	6.815
	%	7	32	25	19	10	7	100
Nederland	abs.	17.676	47.096	31.234	18.181	14.564	18.873	147.624
	%	12	32	21	12	10	13	100
totaal	abs.	23.487	58.983	39.559	22.196	16.936	20.684	181.845
	%	13	32	22	12	9	11	100

Bron: DIA

2.13 Bevolking naar nationaliteit en geboorteland op 1 januari

geboorteland / nationaliteit		2001	2003	2005	2007	index 2007 2001=100
persoon Nederland	Nederlands	142.655	143.440	145.243	145.480	102,0
	Nederlands + vreemd	267	287	302	350	131,1
	vreemd	44	39	19	24	54,5
	totaal	142.966	143.766	145.564	145.854	102,0
persoon Nederland, moeder niet-Nederland	Nederlands	7.146	7.503	7.712	7.724	108,1
	Nederlands + vreemd	1.409	1.665	1.893	2.096	148,8
	vreemd	320	331	406	415	129,7
	totaal	8.875	9.499	10.011	10.235	115,3
persoon Nederland, vader niet-Nederland	Nederlands	3.912	4.088	4.254	4.398	112,4
	Nederlands + vreemd	947	1.018	1.127	1.219	128,7
	vreemd	75	66	61	49	65,3
	totaal	4.934	5.172	5.442	5.666	114,8
persoon niet-Nederland	Nederlands	8.431	8.676	8.589	8.311	98,6
	Nederlands + vreemd	3.831	4.114	4.023	4.128	107,8
	vreemd	5.287	6.071	7.118	7.651	144,7
	totaal	17.549	18.861	19.730	20.091	114,5
totaal	Nederlands	162.144	163.707	165.798	165.913	102,3
	Nederlands + vreemd	6.454	7.084	7.345	7.793	120,7
	vreemd	5.726	6.507	7.604	8.139	142,1
totaal		174.324	177.298	180.747	181.845	104,3

Bron: DIA

2.14 Asielzoekers in de gemeente Groningen op 1 januari

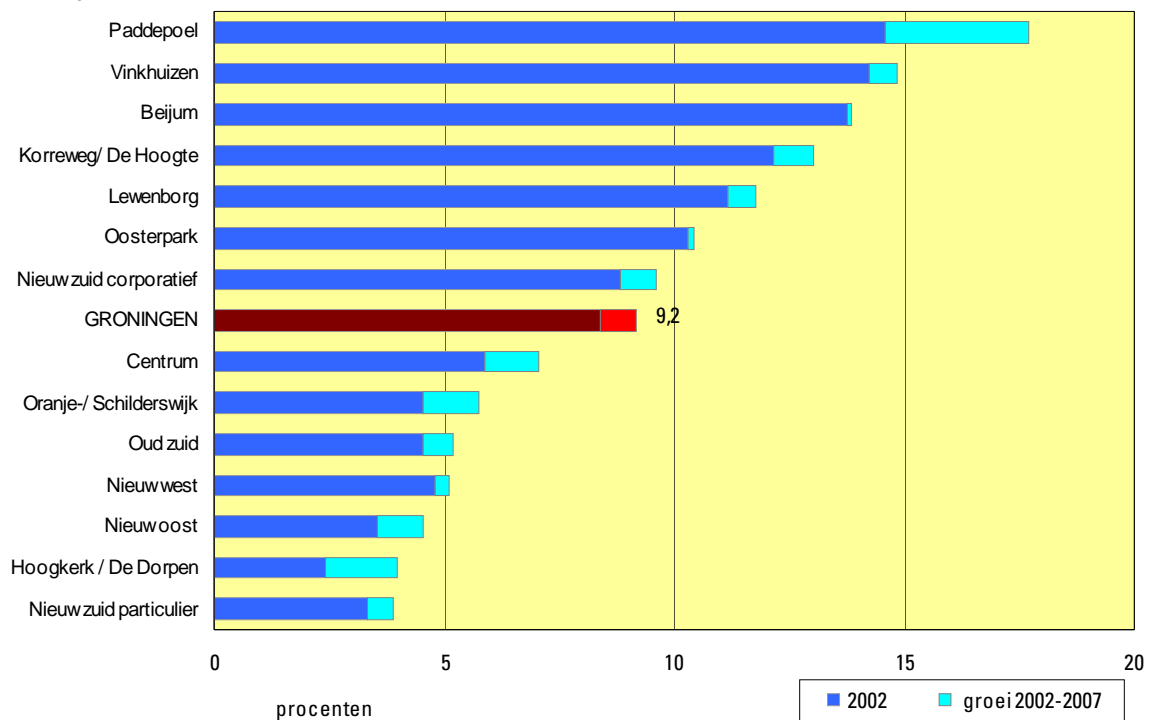
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
asielzoekers in asielzoekerscentra	820	788	485	250	0	0
op de centra ingeschreven in het bevolkingsregister ¹⁾	288	452	434	256	48	0
asielzoekers: zelfzorgarrangement ²⁾	488	371	188	132	90	121
totaal	1.308	1.159	673	382	90	121

Bron: COA

1) Tot 2005 gedeeltelijk, 2006 alleen administratief geplaatsten: op de centra ingeschreven, wonend bij bekenden

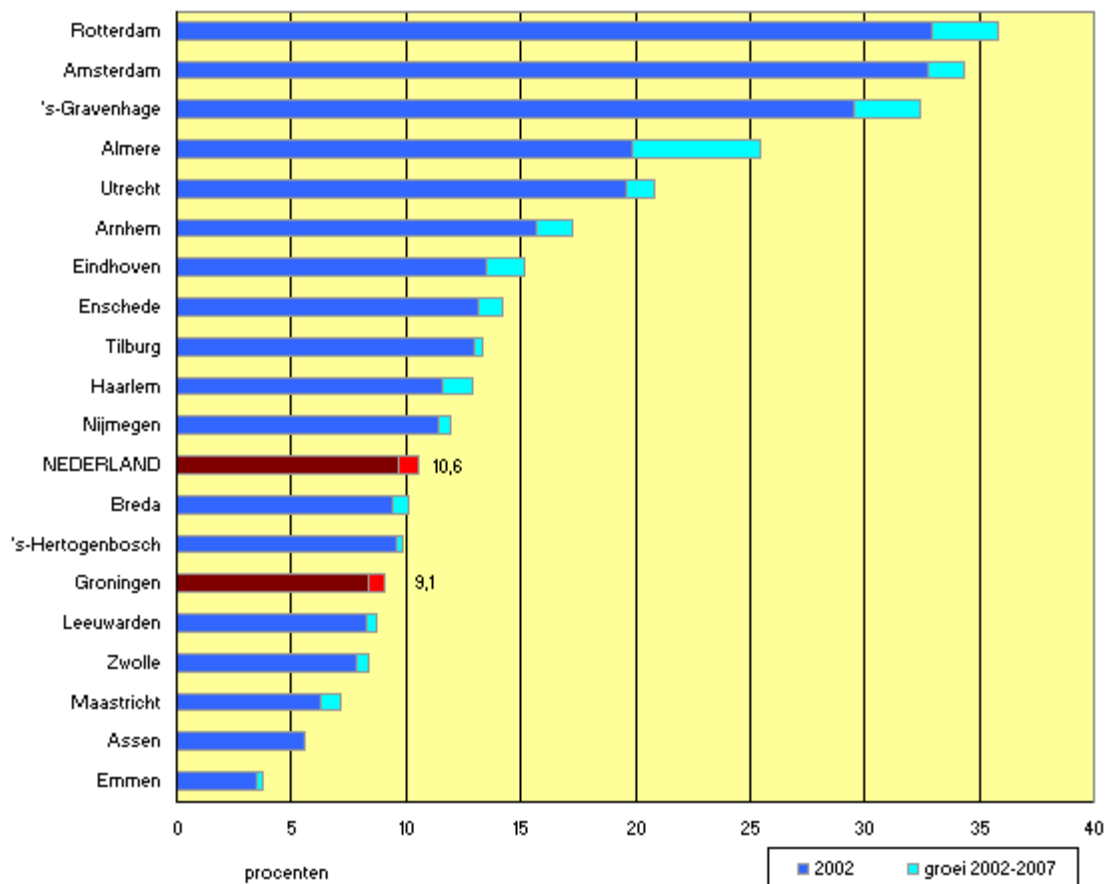
2) Asielzoekers in het zelfzorgarrangement wonen buiten een AZC en staan ingeschreven in Groningen

2.12.b Percentage niet-westerse allochtonen op de totale bevolking per GSB wijk op 1 januari

Bron: DIA

2.12.c Percentage niet-westerse allochtonen van een aantal gemeenten op 1 januari

Bron: CBS

HOOFDSTUK 3

WOONRUIMTE

De Linie, woonwijk met veel aandacht voor de architectuur. Ontwikkeld in het Europapark

Lokaal akkoord

De gemeente en de Groninger woningcorporaties hebben in het 'lokaal akkoord' afspraken gemaakt over woningbouw en wijkvernieuwing om zo een extra impuls te geven aan de leefbaarheid in de stad. Voor de woningbouw betekent dit dat de er door de corporaties de komende 10 jaar 8.000 woningen gebouwd zullen worden, deels ter vervanging van oude versleten woningen. Om de doorstroming te bevorderen worden er in de koopsector zowel starterswoningen als duurdere woningen gebouwd.

Meer laagbouw

De gemeente Groningen kent 82.778 zelfstandige woningen. Van deze woningen zijn 32.351 laagbouw en 50.427 gestapeld. De laatste jaren groeit het aantal laagbouwoningen en neemt het aantal gestapelde woningen af. Dit komt onder meer door de wijkvernieuwing waarbij voornamelijk portiekwoningen en boven/benedenwoningen óf worden afgebroken en vervangen door laagbouw óf worden samengevoegd. Een tweede reden is dat in de uitbreidingswijken vooral laagbouw gebouwd wordt.

Snelle groei aantal wooneenheden en kamer-verhuurpanden

Naast de zelfstandige woningen zijn er de niet-zelfstandige woonruimten, waaronder 18.434 wooneenheden en 315 bijzondere woongebouwen zoals verzorgingshuizen en woningen opgedeeld voor kamerbewoning. De laatste jaren neemt het aantal wooneenheden snel toe. Dit komt doordat zelfstandige woningen worden gesplitst in gemiddeld 3 tot 4 wooneenheden, vaak ten behoeve van de studentenhuusvesting. Daarnaast zijn er in afgelopen jaren nieuwe wooneenheden voor studentenhuusvesting gebouwd in de vorm van containerwoningen. Dit betreft onder anderen 216 containerwoningen in het Oosterpark. In de toekomst zullen nog meer woonruimten voor studenten worden gerealiseerd, onder meer aan het Winschoterdiep.

Steeds meer Groningers hebben een eigen huis

Ruim 40% van de woningen in Groningen wordt bewoond door de eigenaar. Dit is ten opzichte van 1999 een toename met 13 procentpunten. Ten opzichte van de landelijke ontwikkelingen heeft er in Groningen een inhaalslag plaatsgevonden. Huurhuizen worden verkocht, deels aan bestaande, deels aan nieuwe bewoners. De nieuwbouw bestaat voornamelijk uit koopwoningen. In vergelijking met Nederland als geheel is het percentage eigen woningen nog wel laag. Dit is in alle grote en de meeste middelgrote steden het geval.

Nieuwe woningen

Doel van de gemeente is om jaarlijks in totaal 1.350 woningen te bouwen. Dit doel is de laatste jaren niet gehaald. De afgelopen 5 jaar zijn er gemiddeld een kleine 800 woningen gebouwd. De gebouwde woningen zijn vooral koopwoningen in de hogere prijsklassen. In 2006 is in Groningen 81,6 procent van de gereedgekomen woningen in de koopsector gebouwd. Dit is ook te zien aan de toename van het aantal woningen groter dan 100 m² in de uitbreidings- en wijkvernieuwingswijken. De meeste woningen zijn verzezen in de uitbreidingsgebieden ten westen van de stad. Binnen de stad wordt onder meer gebouwd in de wijkvernieuwingengebieden Paddepoel, Lewenborg en de Indische buurt en in het uitbreidingsgebied Europapark.

WOZ waarden

Van de zelfstandige woningen heeft 77% een WOZ waarde tussen de €50.000,- en €150.000,-. De gemiddelde WOZ waarde van alle woningen in de gemeente bedraagt € 130.000,- inclusief de huurwoningen. Dit terwijl het gemiddelde transactiebedrag waarvoor woningen verkocht zijn voor 2006 uitkomt op € 181.900,-. Dit bedrag is lager dan het landelijke gemiddelde. Voor de wijken is een gemiddelde WOZ waarde berekend op basis van het aantal woningen per WOZ-categorie. De hoogste gemiddelden vinden we in de uitbreidingswijken Nieuw-west, Nieuw-oost en Nieuw-zuid particulier. Nieuw-west kent het hoogste gemiddelde, hier vinden we vrijwel alleen maar nieuwbouw. Zie voor de wijkindeling achter in dit boek.

Vinden sociale huurwoning weer gemakkelijker

Dit jaar is voor de berekening van een kans een huurhuis in de sociale sector aangeboden te krijgen alleen naar mensen die actief op zoek zijn naar een huis gekeken. De laatste jaren is deze kans gestegen. Deze kans was 32,6% in 2006. Dit is een verbetering ten opzichte van 2005. De grootste kans op het vinden van een woning heeft een ouderenhuishouden, deze kans was in 2006 61,4%.

Eigenaren waarderen hun woning hoger dan huurders

Groningers zijn over het algemeen tevreden met hun woning. Er is wel een verschil tussen bewoners van koop- en van huurwoningen. Eigenaren zijn meer tevreden en geven hun woning gemiddeld een 8,2. Huurders geven een 7,4. Over de grootte van de woning heerst de grootste ontevredenheid. Dit geldt zowel voor koop- als huurwoningen. Huurders zijn daarnaast minder tevreden over het onderhoud van hun woning dan mensen met een koopwoning. Grootste tevredenheid is er over de sfeer die de woning uitademt.

Inhoud

3.1.1	Woonruimtevoorraad op 1 januari	30
3.1.2	Woonruimte voor ouderen en mensen die behoefte hebben aan een vorm van zorg op 1 januari	30
3.1.a	Percentage laagbouw ten opzicht van de totale woonruimtevoorraad per buurt, 2007	31
3.1.b	Ontwikkelingen woonruimte naar type	31
3.1.3	Zelfstandige woningen verdeeld naar bouwperiode	32
3.1.4	Zelfstandige woonruimte verdeeld naar oppervlakte.....	32
3.2.1	Eigendomsverhoudingen zelfstandige woningen op 1 januari	32
3.2.2	Eigendomsverhoudingen zelfstandige woningen op 1 januari in procenten	32
3.1.c	Percentage zelfstandige woningen groter dan 100m ² per GSB wijk	33
3.2.a	Percentage woningen eigenaar-bewoner per GSB wijk, 2002 en 2007	33
3.3.1	Gemiddelde WOZ waarde van bestaande en toegevoegde woningen	34
3.3.2	WOZ waarde van zelfstandige woningen per 1 januari, aantallen per categorie	34
3.4.1	Administratieve leegstand van zelfstandige woningen naar woningtype op 1 januari.....	34
3.4.2	Administratieve leegstand van zelfstandige woonruimte naar eigendom op 1 januari	34
3.3.a	Gemiddelde economische waarde van de zelfstandige woningen per GSB wijk, 2005.....	35
3.3.b	Categorie economische waarde van zelfstandige woningen naar eigendom, 2005	35
3.4.a	Administratieve leegstand naar GSB wijk op 1 januari 2007, percentages	35
3.5.1	Opgeleverde woonruimten, nieuwbouw	36
3.5.2	Percentage koopwoningen van het totaal aantal gereed gekomen woningen	36
3.5.3	Opgeleverde woningen in Groningen en in de regio Groningen-Assen.....	36
3.5.4	Gemiddeld transactiebedrag van woningen van eigenaar-bewoners	36
3.5.a	Aandeel van koopwoningen ten opzichte van het totaal aantal woningen, Groningen vergeleken, 2001-2006.....	37
3.5.b	Toename van het aantal woningen 2002-2006 per 1.000 woningen aanwezig op 1 januari 2002, Groningen en de regiogemeenten	37
3.6.1	Toevoeging van woonruimte naar type	38
3.6.2	Toevoeging woonruimte naar reden van toevoeging	38
3.6.a	Mate van stedelijkheid: omgevingsadressendichtheid in een aantal gemeenten, 2006.....	39
3.6.b	Nieuwbouw van zelfstandige en niet-zelfstandige woonruimten per GSB wijk, aantal 2002-2006	39
3.7.1	Afvoer van woonruimte naar type	40
3.7.2	Afvoer van woonruimte naar reden	40
3.7.a	Ontwikkeling van het aantal zelfstandige en niet-zelfstandige woonruimten	41
3.7.b	Onttrekking/afbraak van zelfstandige en niet- zelfstandige woonruimte per GSB wijk, totaal over de periode 2002-2006.....	41
3.8.1	Aantal bewoners naar type woonruimte op 1 januari	42
3.8.2	Hoofdbewoners van zelfstandige woningen naar herkomstland en eigendom, percentages, 1 januari 2007	42
3.8.3	Hoofdbewoners van woonruimten naar herkomstland en type woning, percentages, 1 januari 2007	42
3.8.a	Gemiddelde bezetting van bewoonde zelfstandige woningen	43
3.8.b	Afwijking van eigen woningbezit t.o.v. het gemiddelde naar etniciteit, 1 januari 2007	43
3.8.c	Binnen de wooneenheden geregistreeerde kamerverhuuradressen, kamers en bewoners	43
3.9.1	Woningzoekenden van huurwoningen in de sociale sector	44
3.9.2	Indicatie van het aantal wachtmaanden bij woningcorporatie IN voor het vinden van een studentenkamer.....	44
3.10	Gemiddelde huurverhoging per 1 juli in Groningen en Nederland	44
3.11	Oordeel over kwaliteit woning en woonomgeving, percentage bewoners dat het eens is met de stellingen	44
3.9.a	Slaagkans van actief woningzoekenden bij het verkrijgen van een huurwoning in de sociale sector naar type huishouden.....	45
3.11.a	Afwijking van de tevredenheid over de woning t.o.v. het gemeentelijk gemiddelde, 2006	45

3.1.1 Woonruimtevoorraad op 1 januari

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	<i>index 2007 2002=100</i>
zelfstandig (laagbouw)							
vrijstaande woning	2.177	2.278	2.327	2.343	2.338	2.479	113,9
twee onder één kap	2.423	2.702	2.854	2.927	2.967	3.048	125,8
geschakelde woning	1.790	1.826	1.857	1.907	1.914	1.946	108,7
woning in rij	23.652	24.055	24.133	24.361	24.499	24.733	104,6
boerderij	154	153	152	151	149	145	94,2
totaal laagbouw	30.196	31.014	31.323	31.689	31.867	32.351	107,1
zelfstandig (gestapeld)							
woning boven bedrijf	1.051	1.049	1.056	1.045	1.034	1.024	97,4
boven of benedenwoning	16.564	16.490	16.447	16.338	16.047	15.890	95,9
portiekwoning	24.458	24.303	24.270	24.051	23.834	23.866	97,6
galerijwoning	9.299	9.442	9.485	9.452	9.322	9.295	100,0
duplexwoning	437	404	356	356	352	352	80,5
totaal gestapeld	51.809	51.688	51.614	51.242	50.589	50.427	97,3
totaal zelfstandig	82.005	82.702	82.937	82.931	82.456	82.778	100,9
niet-zelfstandig							
wooneenheden	15.444	15.457	15.597	16.081	16.999	18.434	119,4
overig							
woonwagens	154	158	160	168	168	170	110,4
woonschepen	510	514	526	526	479	479	93,9
diversen w.o. bijz. woongebouwen	615	681	707	707	895	691	112,4
totaal overig	1.279	1.353	1.393	1.401	1.542	1.340	104,8
totaal	98.728	99.512	99.927	100.413	100.997	102.552	103,9
<i>bijzondere woongebouwen</i>	<i>227</i>	<i>295</i>	<i>314</i>	<i>315</i>	<i>315</i>	<i>315</i>	<i>138,8</i>
<i>capaciteit bijz. woongebouwen</i>	<i>3.263</i>	<i>3.276</i>	<i>3.269</i>	<i>3.270</i>	<i>3.270</i>	<i>3.270</i>	<i>100,2</i>

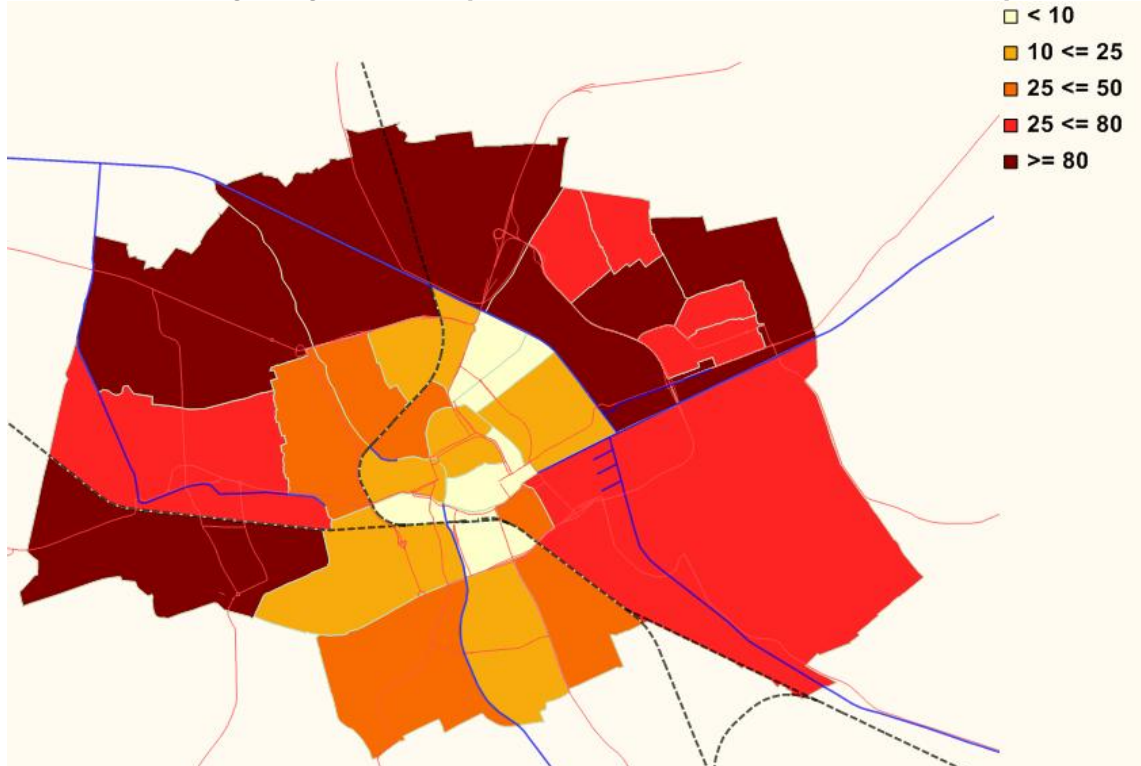
Bron: DIA

3.1.2 Woonruimte voor ouderen en mensen die behoefte hebben aan een vorm van zorg op 1 januari

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
woningen geschikt voor ouderen	7.495	7.476	7.405	7.376	7.322	7.284
ouderenwoningen	3.265	3.234	3.221	3.196	3.139	3.104
inleunwoningen	223	225	225	225	225	225
aanleunwoningen	1.027	1.027	1.027	1.027	1.027	1.027
zorg woonruimten, niet zelfstandig	288	288	288	288	288	288
gehandicapt woonruimten	50	50	50	50	50	50
totaal	12.348	12.300	12.216	12.162	12.051	11.978
verzorg-verpleeghuizen	18	18	18	18	18	18
capaciteit verzorg-verpleeghuizen	373	373	373	373	373	373

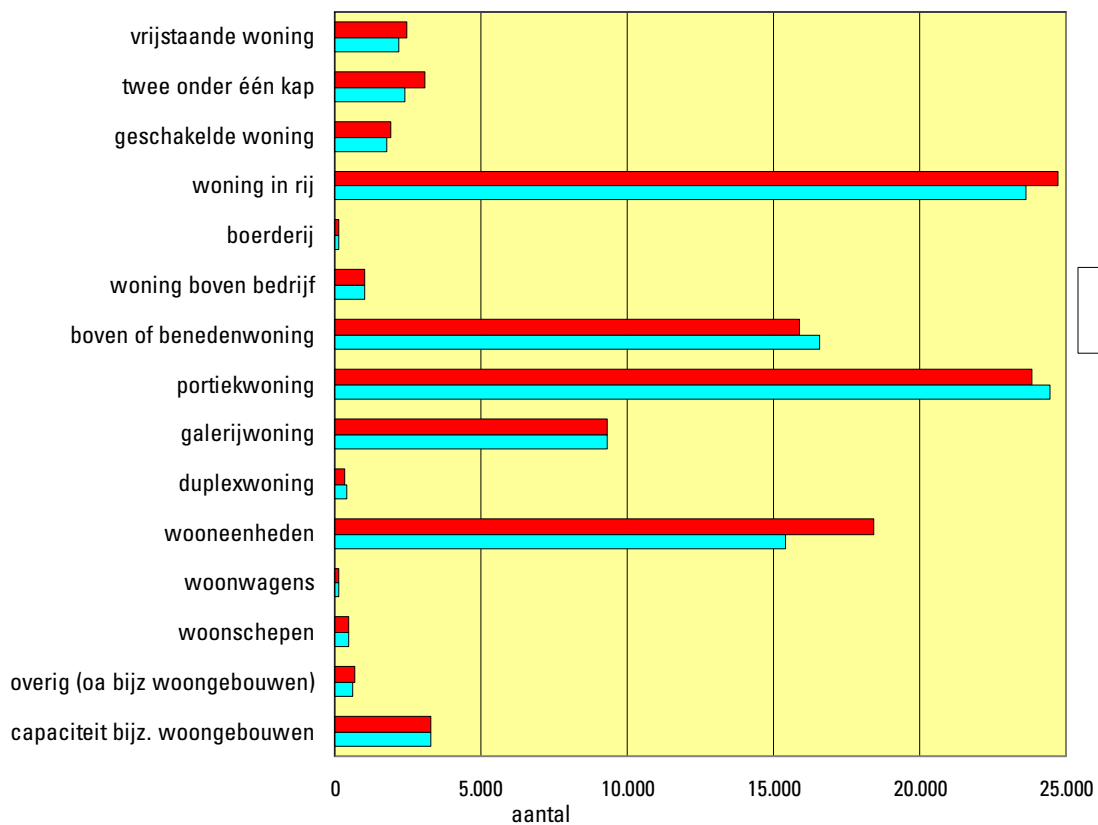
Bron: DIA

3.1.a Percentage laagbouw ten opzicht van de totale woonruimtevoorraad per buurt, 2007

Bron: DIA

3.1.b Ontwikkelingen woonruimte naar type

Bron: DIA

3.1.3 Zelfstandige woningen verdeeld naar bouwperiode

Bouwperiode	2002	2004	2006	2007		landelijk (%) 2002
				absoluut	in %	
voor 1920	9.219	9.220	9.104	9.016	10,9	9,3
1920 - 1944	13.959	13.924	13.581	13.322	16,1	12,1
1945 - 1959	9.822	9.586	9.454	9.332	11,3	11,6
1960 - 1969	12.893	12.611	12.296	12.280	14,8	15,4
1970 - 1979	12.606	12.467	12.112	12.094	14,6	18,8
1980 - 1989	13.270	13.269	13.264	13.251	16,0	17,6
1990 - 1999	8.737	8.740	8.736	8.732	10,5	13,0
2000 - heden	1.499	3.120	3.909	4.717	5,7	2,1
totaal	82.005	82.702	82.937	82.778	100	100

Bron: DIA, CBS

3.1.4 Zelfstandige woonruimte verdeeld naar oppervlakte

m2	2002	2004	2006	2007		index 2007 2001=100
				absoluut	in %	
<= 39	2.138	2.092	2.072	2.139	2,6	100,0
40 - 59	11.415	11.201	11.062	11.001	13,3	96,4
60 - 79	21.567	21.447	21.007	20.871	25,2	96,8
80 - 99	22.034	22.144	21.770	21.735	26,3	98,6
100 - 119	12.935	13.278	13.373	13.458	16,3	104,0
>= 120	11.598	12.661	13.161	13.447	16,2	115,9
oppervlakte onbekend	318	114	11	127	0,2	
totaal	82.005	82.937	82.456	82.778	100	100,9

Bron: DIA

3.2.1 Eigendomsverhoudingen zelfstandige woningen op 1 januari

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	index 2007 2002=100
eigenaar/bewoner	31.376	31.754	32.788	33.505	33.904	34.468	109,9
corporatie	37.355	37.443	36.951	36.539	35.704	35.395	94,8
institutionele belegger	4.358	5.066	4.702	4.384	4.250	4.384	100,6
overig verhuur	7.952	7.772	7.732	7.759	7.781	7.653	96,2
onbekend ¹⁾	964	667	764	744	817	878	91,1
totaal	82.005	82.702	82.937	82.931	82.456	82.778	100,9

Bron: DIA

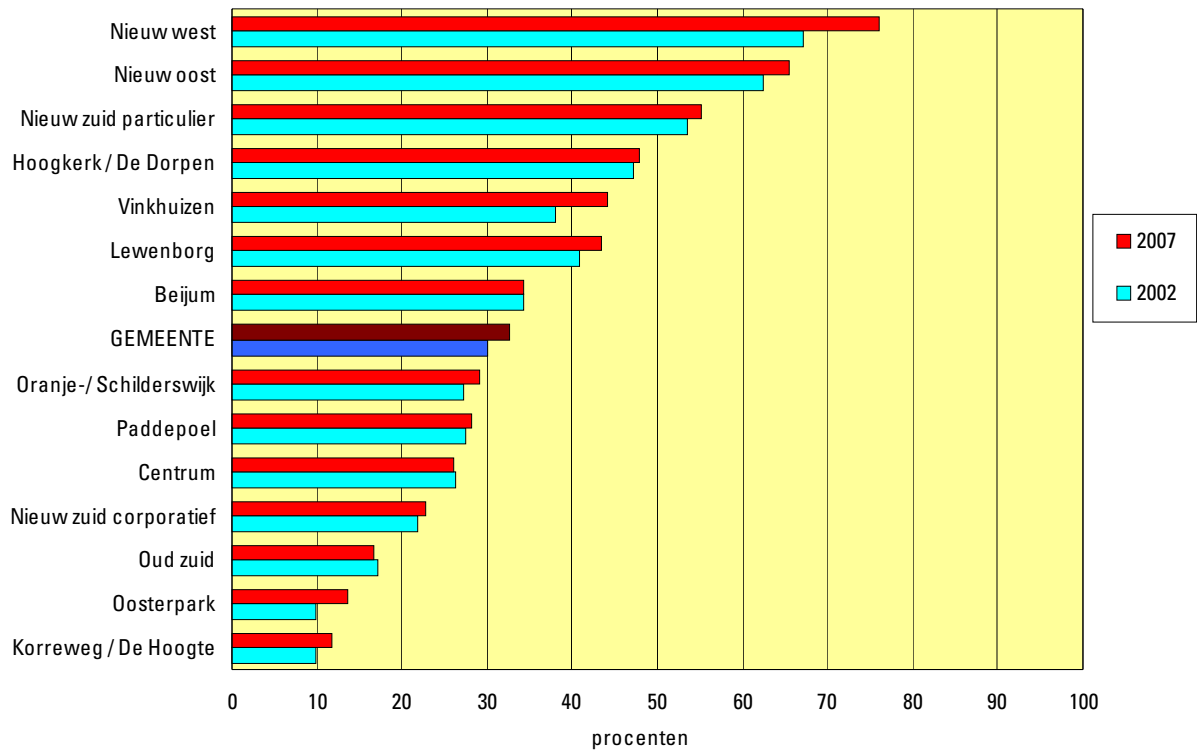
1) Onbekend: te slopen woningen en nieuwbouw waar nog geen eigenaar van bekend is

3.2.2 Eigendomsverhoudingen zelfstandige woningen op 1 januari in procenten

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	landelijk 2003
eigenaar/bewoner	38,3	38,4	39,5	40,4	41,1	41,6	55,0
corporatie	45,6	45,3	44,6	44,1	43,3	42,8	34,6
institutionele belegger	5,3	6,1	5,7	5,3	5,2	5,3	.
overig verhuur	9,7	9,4	9,3	9,4	9,4	9,2	.
onbekend	1,2	0,8	0,9	0,9	1,0	1,1	.
totaal	100	100	100	100	100	100	

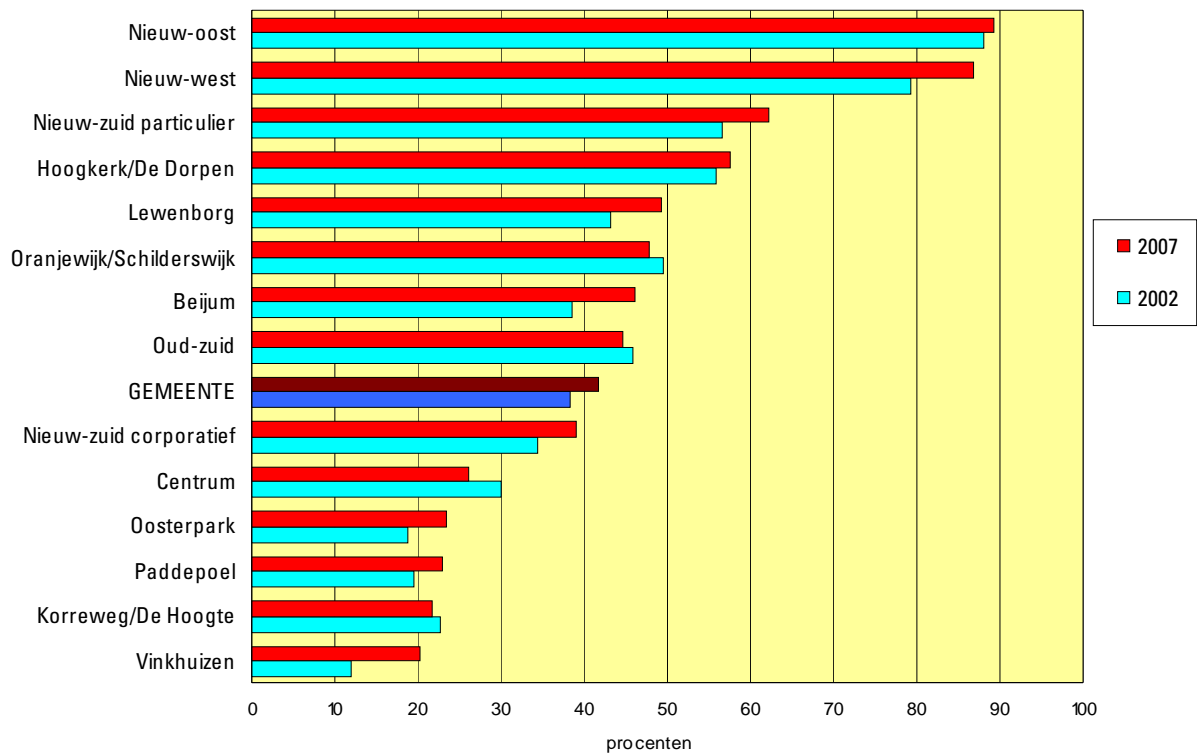
Bronnen: DIA, ABF(Woningmarktmonitor)

3.1.c Percentage zelfstandige woningen groter dan 100m2 per GSB wijk

Bron: DIA

3.2.a Percentage woningen eigenaar-bewoner per GSB wijk, 2002 en 2007

Bron: DIA

3.3.1 Gemiddelde WOZ waarde van bestaande en toegevoegde woningen

	2002	2003	2004 ¹⁾	2005 ²⁾	2006
Gemeente Groningen					
gemiddelde waarde, alle woningen, per 1-1 (€)	76.000	78.000	78.000	129.000	129.000
gemiddelde waarde, de in het jaar toegevoegde woningen (€)	131.000	146.000	197.000	.	.
Nederland					
gemiddelde waarde, alle woningen, per 1-1 (€)	132.000	133.000	134.000	202.000	201.000

Bron: DIA, CBS

1) Prijspeil 1 jan 1999, vanaf 2004 prijspeil 1 jan 2003

2) In 2004 is er een herwaardering geweest van het gehele woningenbestand

3.3.2 WOZ waarde van zelfstandige woningen per 1 januari, aantallen per categorie

	2003	2004	2005 ¹⁾
<50.000€	16.661	16.142	197
50.000-99.999 €	50.781	50.658	32.327
100.000-149.999 €	8.542	9.020	31.906
150.000-199.999 €	3.719	3.922	8.451
>=200.000 €	2.259	2.404	9.293
onbekend	740	791	757
totaal	82.702	82.937	82.931

Bron: DIA

1) In 2004 is er een herwaardering geweest van het gehele woningenbestand

3.4.1 Administratieve leegstand van zelfstandige woningen naar woningtype op 1 januari

type woonruimte	2002	2003	2004	2005	2006	2007	index 2007 2002=100
laagbouw							
vrijstaande woning	94	101	96	100	91	121	128,7
twee onder één kap	91	80	71	67	39	71	78,0
geschakelde woning	44	34	35	31	29	38	86,4
woning in rij	527	665	591	577	518	628	119,2
boerderij	15	15	13	18	20	20	133,3
totaal laagbouw	771	895	806	793	697	878	113,9
gestapeld							
woning boven bedrijf	238	251	248	248	252	263	110,5
boven- of benedenwoning	1.065	1.157	1.092	991	1.026	1.101	103,4
portiekwoning	1.068	948	867	804	911	984	92,1
galerijwoning	359	512	439	485	487	534	148,7
duplexwoning	35	27	9	18	27	27	77,1
totaal gestapeld	2.765	2.895	2.655	2.546	2.703	2.909	105,2
laagbouw + gestapeld	3.536	3.790	3.461	3.339	3.400	3.787	107,1

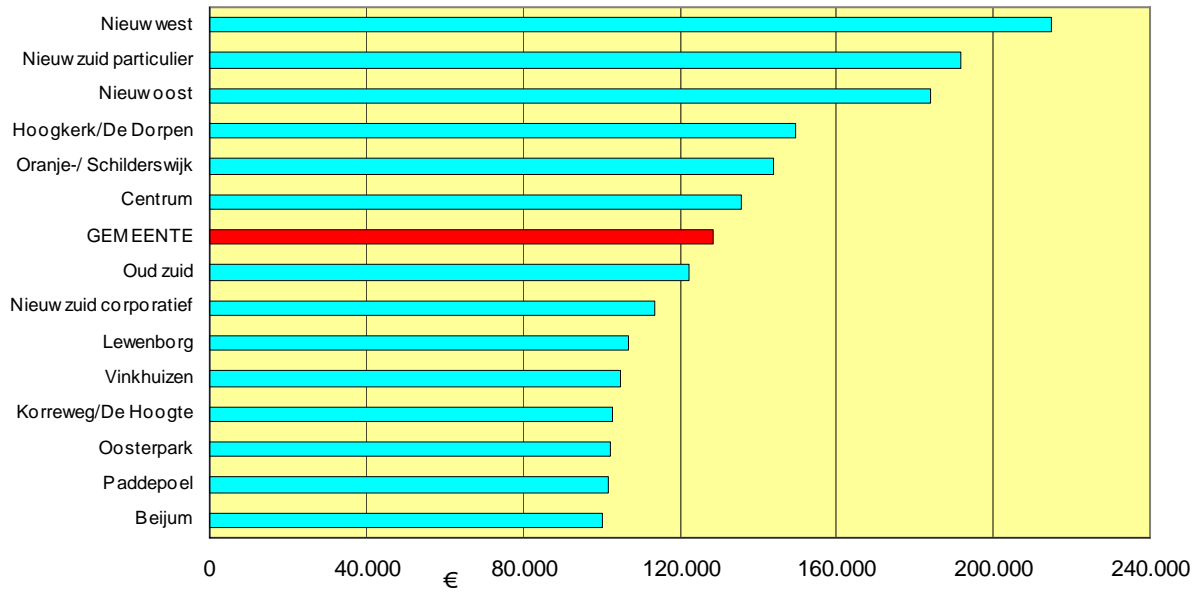
Bron: DIA

3.4.2 Administratieve leegstand van zelfstandige woonruimte naar eigendom op 1 januari

eigendom	2002		2005		2007	
	aantal	perc.	aantal	perc.	aantal	perc.
eigenaar/bewoner	739	2,4	641	1,9	571	1,7
corporatie	1.063	2,8	1.036	2,8	1.166	3,3
institutionele belegger	203	4,7	176	4,0	227	5,2
overige verhuur	1.027	12,9	994	12,8	1.166	15,2
onbekend	504	52,3	492	66,1	657	75,0
totaal	3.536	4,3	3.339	4,0	3.787	4,6

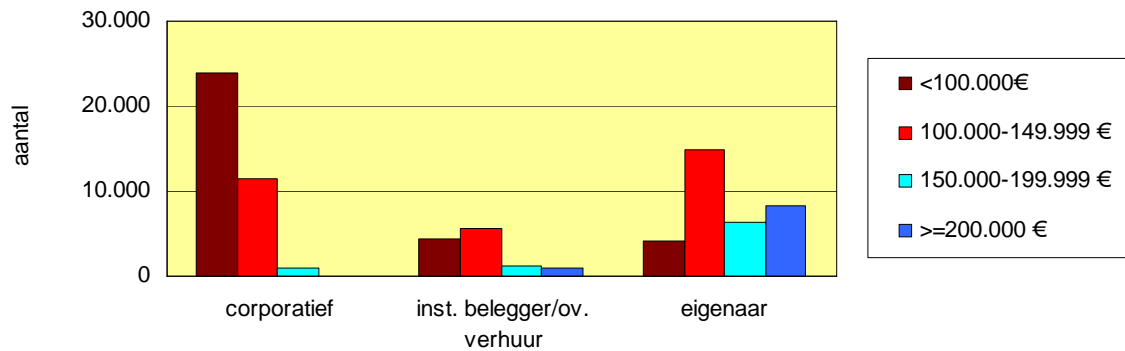
Bron: DIA

3.3.a Gemiddelde economische waarde van de zelfstandige woningen per GSB wijk, 2005

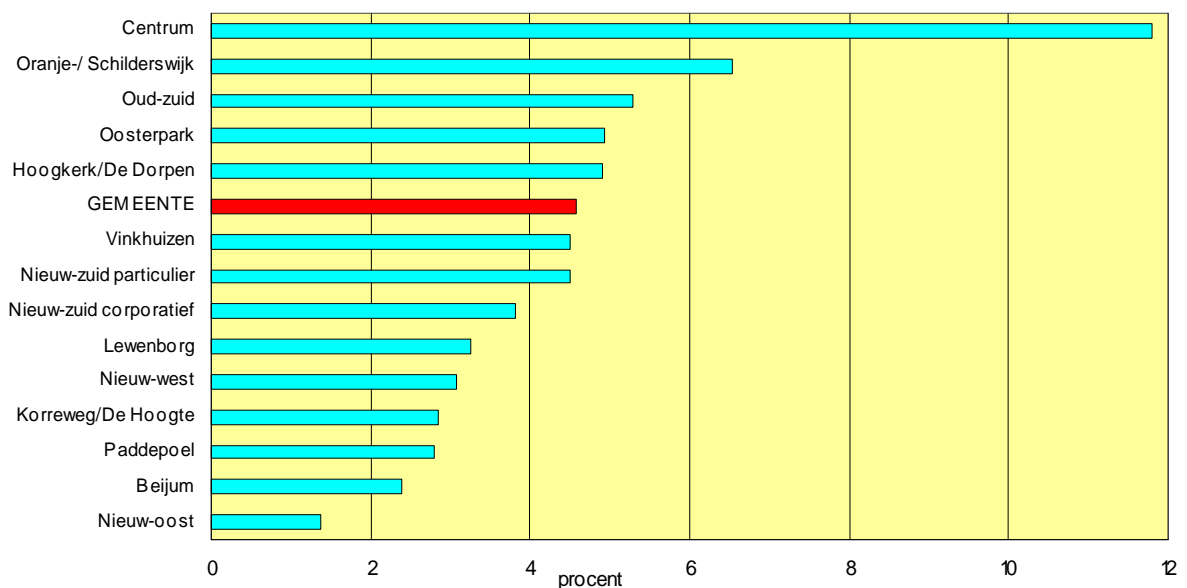
Bron: DIA

3.3.b Categorie economische waarde van zelfstandige woningen naar eigendom, 2005

Bron: DIA

3.4.a Administratieve leegstand naar GSB wijk op 1 januari 2007, percentages

Bron: DIA

3.5.1 Opgeleverde woonruimten, nieuwbouw

sector ¹⁾	2002	2003	2004	2005	2006
sociale huursector					
woningen	183	268	155	66	51
eenheden	0	0	0	299	0
marktsector, gesubsidieerd					
sociaal, koop	0	4	12	4	0
huur	0	6	0	0	2
koop	24	226	278	234	226
marktsector, ongesubsidieerd					
huur	115	29	0	0	52
koop	825	229	129	244	241
gestapeld	298	174	101	483	218
grondgebonden	849	588	473	367	354
totaal	1.147	762	574	847	572

Bron: RO/EZ

1) Sociaal: koop tot €174.000,- en huur tot €368,- per maand

Markt, gesubsidieerd: koop €174.000,- tot €261.000,- en huur van €369,- tot €493,- per maand

Markt, ongesubsidieerd: koop boven €261.000,- en huur boven €493,- per maand

3.5.2 Percentage koopwoningen van het totaal aantal gereed gekomen woningen

	2002	2003	2004	2005	2006
Gemeente Groningen	74,0	60,2	73,0	88,0	81,6
landelijk	81,0	78,2	78,4	74,8	72,1

Bron: ABF(Woningmarktmonitor), RO/EZ

3.5.3 Opgeleverde woningen in Groningen en in de regio Groningen-Assen

regio ¹⁾	2002	2003	2004	2005	2006	voorraad 2006
Gemeente Groningen						
abs	1.003	465	424	507	524	82.713
in %	40	32	26	27	28	43
Groningen, regio 8						
abs	442	528	674	509	713	56.538
in %	18	37	41	27	39	29
Drenthe, regio 2						
abs	520	215	190	70	20	26.153
in %	21	15	12	4	1	14
Assen						
abs	560	229	354	794	585	27.270
in %	22	16	22	42	32	14
totaal						
abs	2.525	1.437	1.642	1.880	1.842	192.674
in %	100	100	101	101	102	100

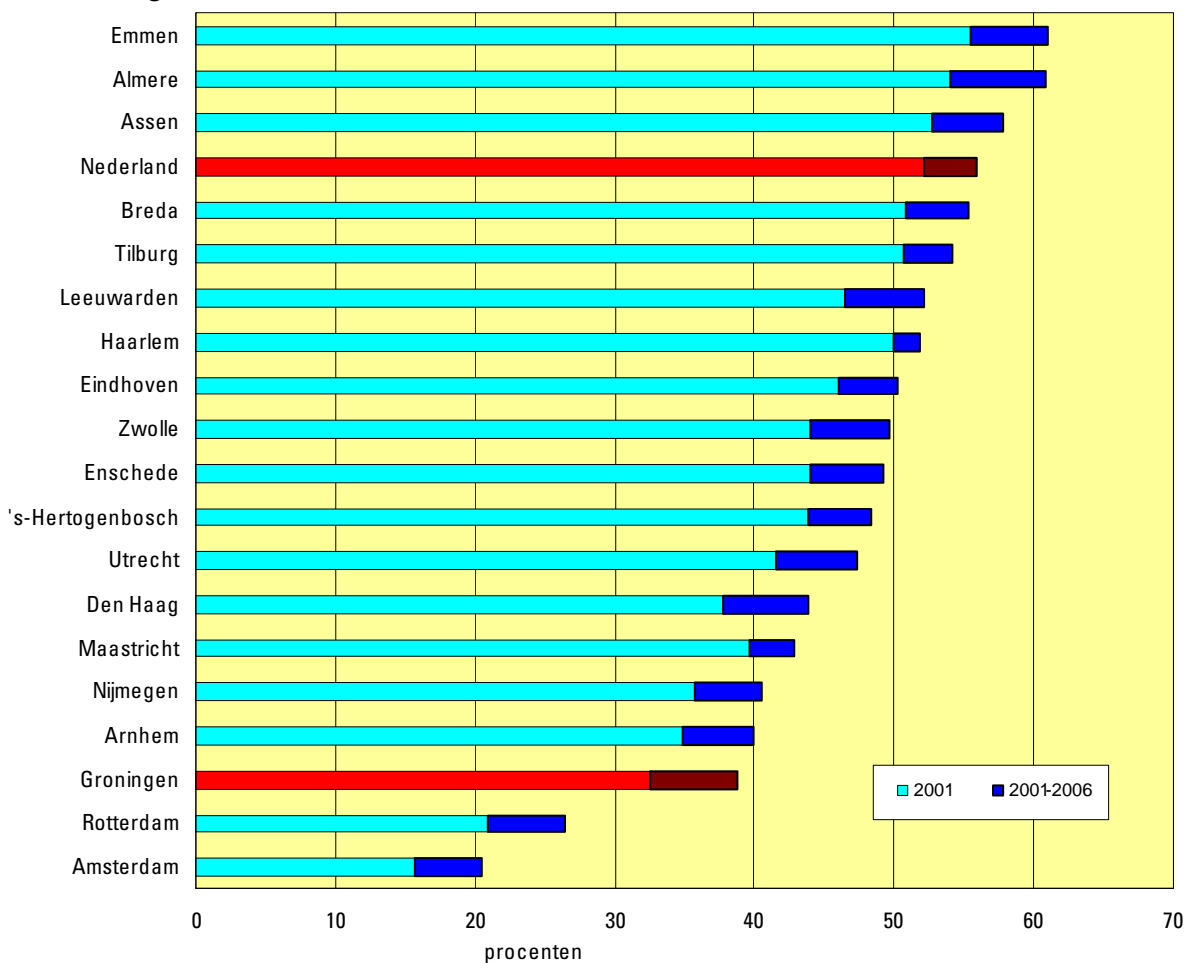
Bron: ABF(Woningmarktmonitor)

3.5.4 Gemiddeld transactiebedrag van woningen van eigenaar-bewoners

	2000	2002	2004	2005	2006	index 2006 2000=100
Groningen	110.100	135.900	151.500	167.800	181.900	165,2
Nederland	170.000	199.000	.	.	.	

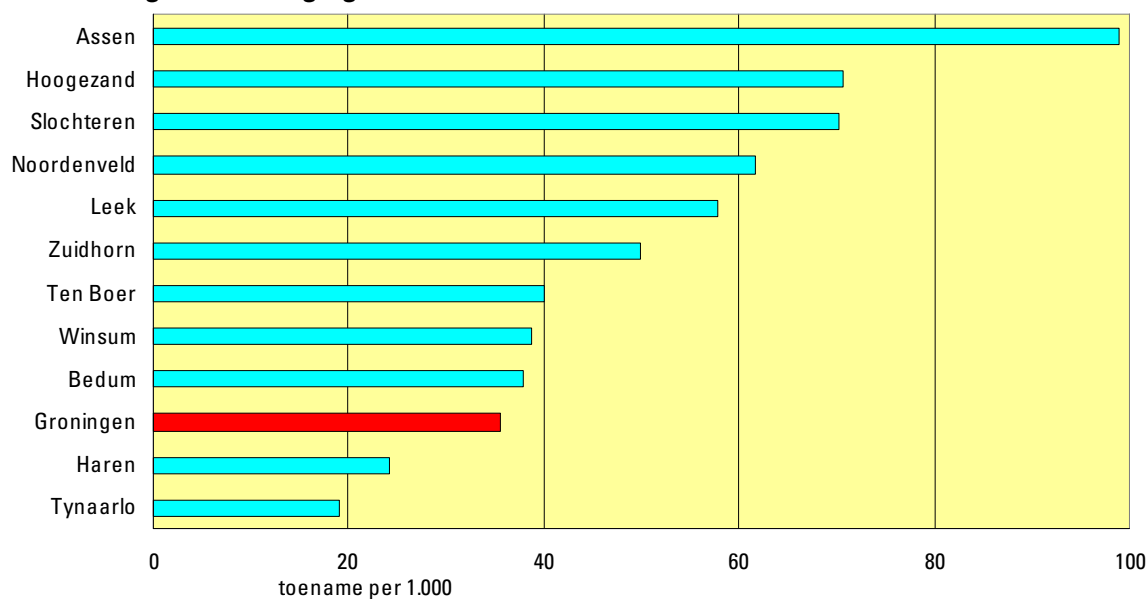
Bron: CBS, RO/EZ

3.5.a Aandeel van koopwoningen ten opzichte van het totaal aantal woningen, Groningen vergeleken, 2001-2006

Bron: ABF(Woningmarktmonitor)

3.5.b Toename van het aantal woningen 2002-2006 per 1.000 woningen aanwezig op 1 januari 2002, Groningen en de regio's

Bron: CBS

3.6.1 Toevoeging van woonruimte naar type

type woonruimte	2002	2003	2004	2005	2006
zelfstandig laagbouw					
vrijstaande woning	83	46	25	11	81
twee onder één kap	246	93	76	46	45
geschakelde woning	56	21	49	6	20
woning in rij	413	169	163	104	44
boerderij	1	0	0	0	0
totaal laagbouw	799	329	313	167	190
zelfstandig gestapeld					
woning boven bedrijf	4	13	3	0	2
boven- of benedenwoning	18	77	9	27	89
portiekwoning	122	66	50	51	79
galerijwoning	180	115	23	18	35
duplexwoning	15	0	0	0	0
totaal gestapeld	339	271	85	96	205
totaal zelfstandig	1.138	600	398	263	395
niet zelfstandig en overig					
wooneenheid	122	250	451	796	1.227
overig	55	42	48	351	151
totaal niet-zelfstandig en overig	177	292	499	1.147	1.378
totaal toevoer	1.315	892	897	1.410	1.773

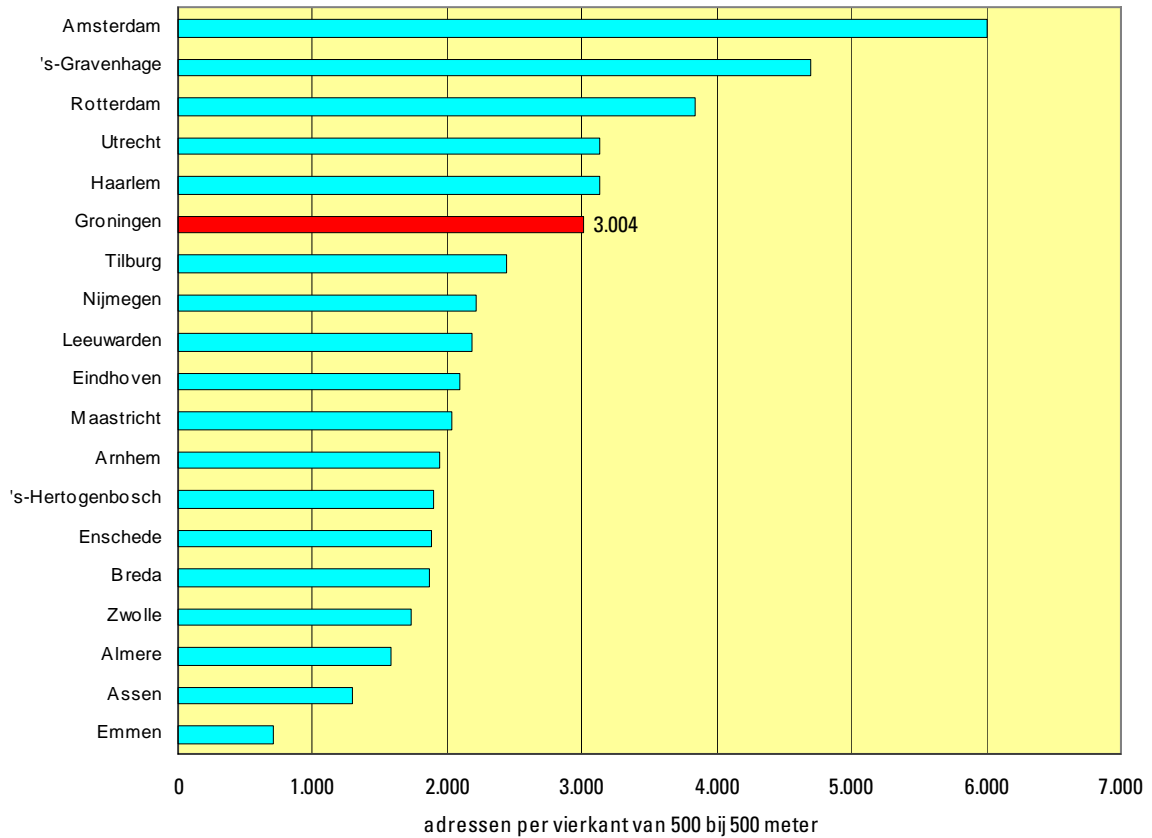
Bron: DIA

3.6.2 Toevoeging woonruimte naar reden van toevoeging

redenen	2002	2003	2004	2005	2006
zelfstandig					
nieuwbouw	999	464	392	160	278
splitsing	22	38	6	0	0
verbouw	8	29	0	0	107
anders	109	69	0	103	10
totaal zelfstandig	1.138	600	398	263	395
niet zelfstandig en overig					
nieuwbouw	6	0	33	552	151
splitsing	122	150	424	467	1.034
verbouw	0	57	23	111	193
anders	49	85	19	17	0
totaal niet-zelfstandig en overig	177	292	499	1.147	1.378
totaal toevoer	1.315	892	897	1.410	1.773

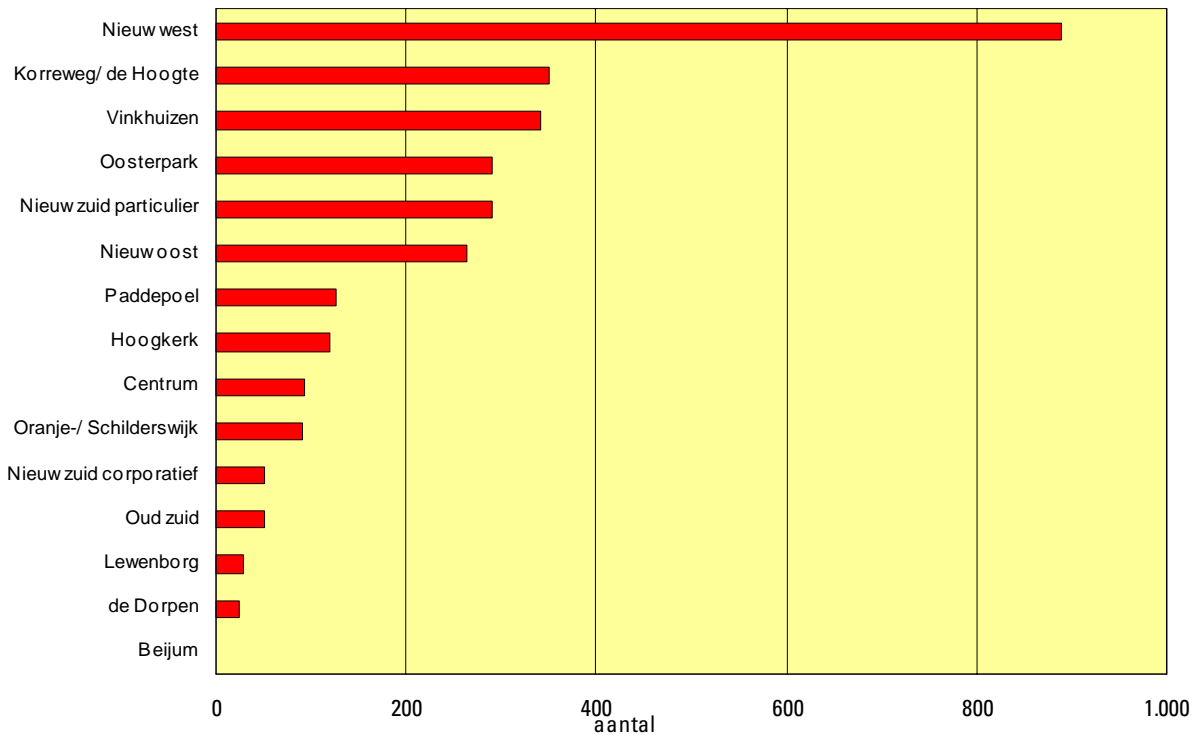
Bron: DIA

3.6.a Mate van stedelijkheid: omgevingsadressendichtheid in een aantal gemeenten, 2006

Bron: CBS

3.6.b Nieuwbouw van zelfstandige en niet-zelfstandige woonruimten per GSB wijk, aantal 2002-2006

Bron: DIA

3.7.1 Afvoer van woonruimte naar type

type woonruimte	2002	2003	2004	2005	2006
zelfstandig (laagbouw)					
vrijstaande woning	3	3	2	17	3
twee onder één kap	2	3	1	6	1
geschakelde woning	0	0	0	1	0
woning in rij	10	36	19	50	4
boerderij	2	1	1	2	3
totaal laagbouw	17	43	23	76	11
zelfstandig (gestapeld)					
woning boven bedrijf	1	4	4	4	2
boven- of benedenwoning	46	76	33	256	136
portiekwoning	275	91	174	234	3
galerijwoning	36	72	41	223	113
duplexwoning	48	48	0	4	0
totaal gestapeld	406	291	252	721	254
totaal zelfstandig	423	334	275	797	265
niet-zelfstandig en overig					
wooneenheid	103	143	16	0	84
overig	0	0	4	64	12
totaal niet-zelfstandig en overig	103	143	20	64	96
totaal afvoer¹⁾	526	477	295	861	361

Bron: DIA

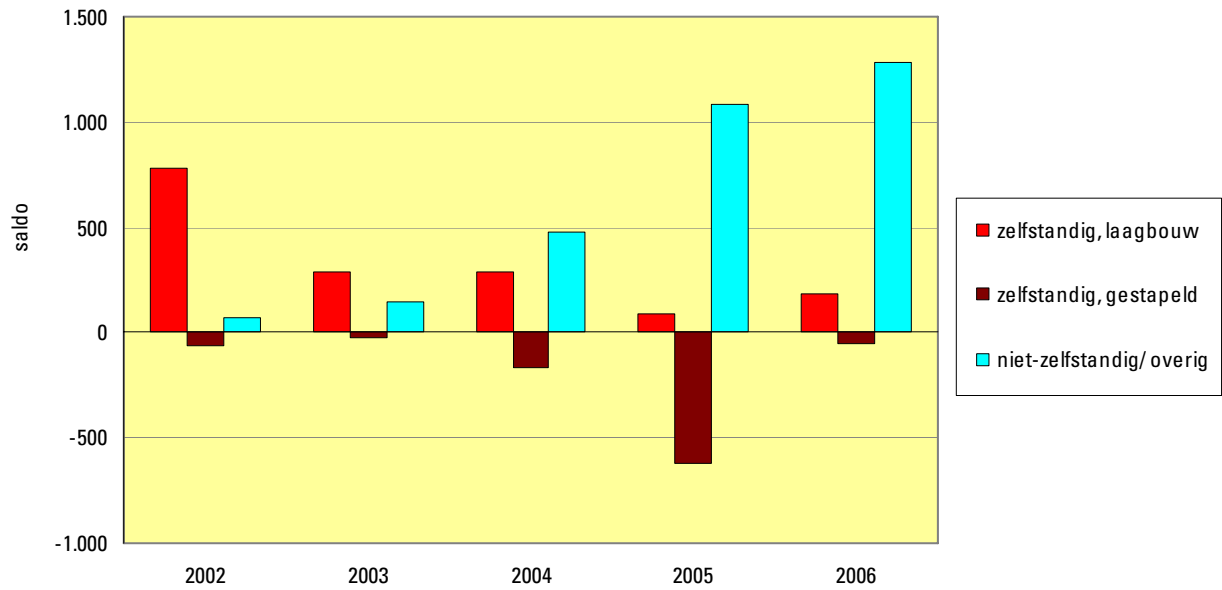
1) exclusief administratieve correcties door omzetting van zelfstandige woningen in wooneenheden

3.7.2 Afvoer van woonruimte naar reden

redenen	2002	2003	2004	2005	2006
zelfstandig					
verbouw, waardoor afname	170	78	65	143	139
buitengebruikstelling	0	0	12	1	0
bestemmingsverandering	2	3	3	20	8
onttrekking/afbraak	251	253	194	632	117
brand en andere rampen	0	0	1	1	0
anders	0	0	0	0	0
totaal zelfstandig	423	334	275	797	264
niet zelfstandig en overig					
verbouw, waardoor afname	103	88	13	0	83
buitengebruikstelling	0	0	3	0	0
bestemmingsverandering	0	28	3	17	0
onttrekking/afbraak	0	27	1	47	1
brand en andere rampen	0	0	0	0	0
anders	0	0	0	0	0
totaal niet zelfstandig en overig	103	143	20	64	84
totaal afvoer	526	477	295	861	348

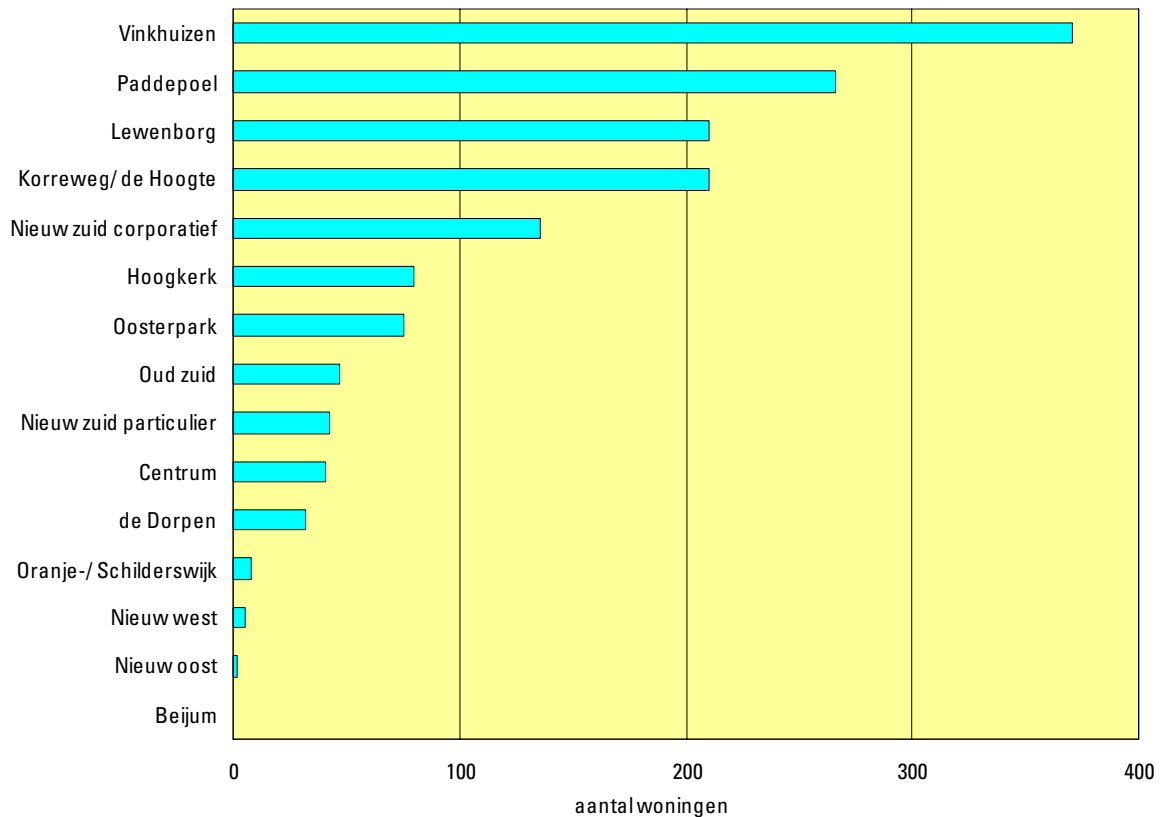
Bron: DIA

3.7.a Ontwikkeling van het aantal zelfstandige en niet-zelfstandige woonruimten

Bron: DIA

3.7.b Onttrekking/afbraak van zelfstandige en niet-zelfstandige woonruimte per GSB wijk, totaal over de periode 2002-2006

Bron: DIA

3.8.1 Aantal bewoners naar type woonruimte op 1 januari

type woonruimte	2002	2003	2004	2005	2006	2007	index 2007 2002=100
zelfstandig (laagbouw)							
vrijstaande woning	5.683	5.940	6.125	6.137	6.109	6.474	113,9
twee onder één kap	6.524	7.421	7.898	8.178	8.357	8.518	130,6
geschakelde woning	4.803	4.945	5.075	5.168	5.198	5.239	109,1
woning in rij	58.079	58.431	58.685	58.994	59.322	59.232	102,0
boerderij	382	382	380	377	374	359	94,0
totaal laagbouw	75.471	77.119	78.163	78.854	79.360	79.822	105,8
zelfstandig (gestapeld)							
woning boven bedrijf	1.855	1.821	1.873	1.815	1.772	1.694	91,3
boven- of benedenwoning	27.242	26.958	27.166	27.240	26.586	25.999	95,4
portiekwoning	37.297	37.153	37.346	37.021	36.588	36.265	97,2
galerijwoning	13.036	13.053	13.213	13.129	12.829	12.759	97,9
duplexwoning	535	497	459	450	446	426	79,6
totaal gestapeld	79.965	79.482	80.057	79.655	78.221	77.143	96,5
totaal zelfstandig	155.436	156.601	158.220	158.509	157.581	156.965	101,0
niet-zelfstandig/anders	20.230	20.697	21.109	22.238	23.327	24.880	123,0
totaal	175.666	177.298	179.329	180.747	180.908	181.845	103,5

Bron: DIA

3.8.2 Hoofdbewoners van zelfstandige woningen naar herkomstland en eigendom, percentages, 1 januari 2007

	corporatie	overig verhuur	eigen	totaal perc.	abs.
Nederland	40,6	13,6	45,5	100	65.077
doelgroepen	69,9	7,0	22,9	100	3.774
vluchtelingenlanden	81,4	5,1	13,4	100	859
overig niet westers	63,6	13,6	22,6	100	1.387
Europa	45,3	19,0	35,2	99	4.354
rest westers	44,9	12,9	41,9	100	3.540
totaal	43,5	13,5	43,0	100	78.770

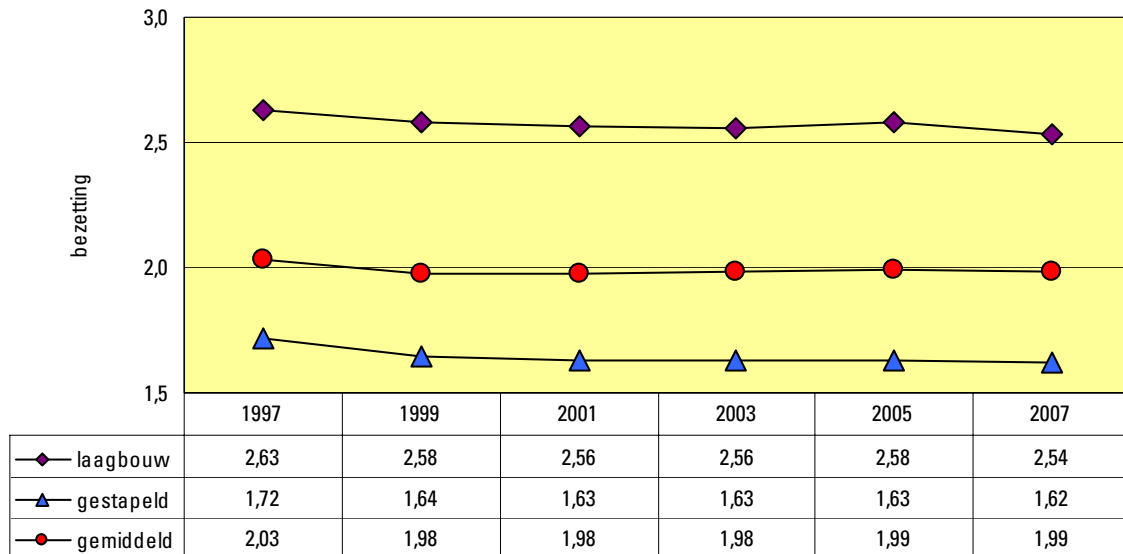
Bron: DIA

3.8.3 Hoofdbewoners van woonruimten naar herkomstland en type woning, percentages, 1 januari 2007

	laagbouw in rij	overig	gestapeld	niet zelfstandig	totaal perc.	abs.
Nederland	28,0	9,3	54,2	8,5	100	71.149
doelgroepen	28,0	3,6	61,2	7,2	100	4.065
vluchtelingenlanden	26,2	2,4	63,8	7,6	100	930
overig niet westers	19,6	2,4	58,8	19,2	100	1.717
Europa	25,0	5,6	58,9	10,5	100	4.863
rest westers	33,3	7,3	52,2	7,3	100	3.819
totaal	27,9	8,5	54,9	8,7	100	86.543

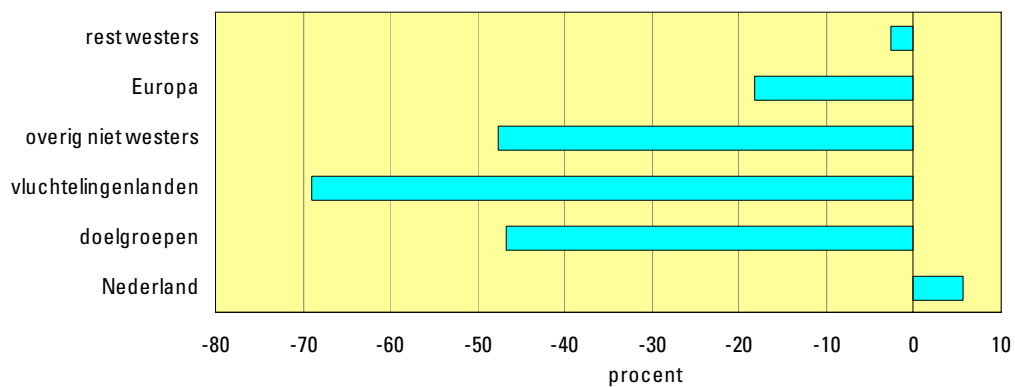
Bron: DIA

3.8.a Gemiddelde bezetting van bewoonde zelfstandige woningen

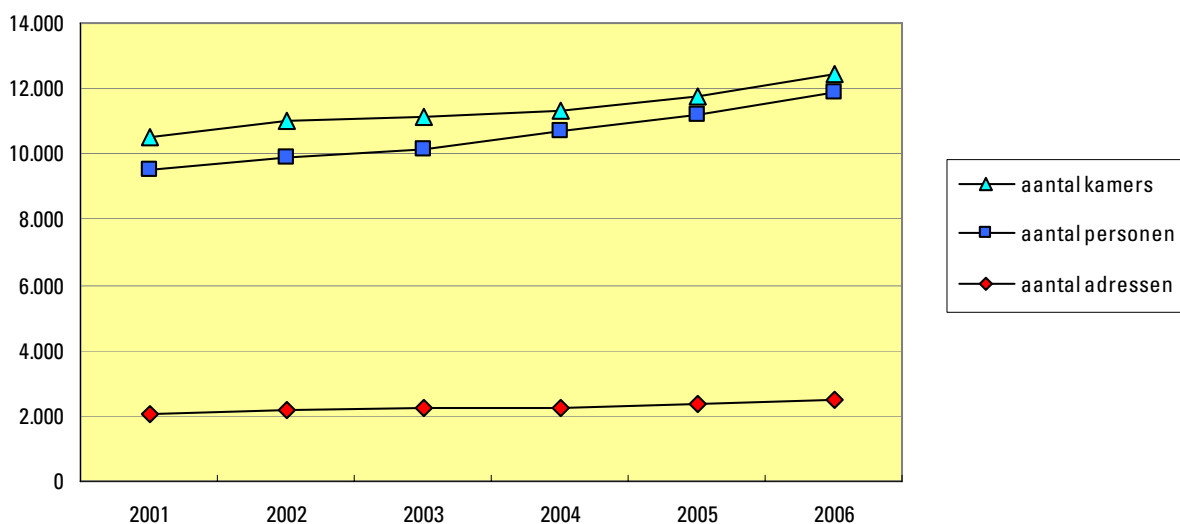
Bron: DIA

3.8.b Afwijking van eigen woningbezit t.o.v. het gemiddelde naar etniciteit, 1 januari 2007

Bron: DIA

3.8.c Binnen de wooneenheden geregistreerde kamerverhuuradressen, kamers en bewoners

Bron: DIA

3.9.1 Woningzoekenden van huurwoningen in de sociale sector

	1999	2001	2003	2005	2006	<i>index 2006 1999=100</i>
nieuwe inschrijvingen	10.800	10.754	8.339	11.880	11.183	103,5
van een woning voorzien	5.205	3.632	3.278	2.785	3.156	60,6
slaagkans op het vinden van een woning	25,9%	15,0%	12,3%	11,5%	15,0%	57,9
woningzoekenden per 31 dec.	19.901	25.309	26.487	24.118	23.625	118,7
waarvan actief woningzoekenden				10.509	9.487	

Bron: Woningnet

3.9.2 Indicatie van het aantal wachtmaanden bij woningcorporatie IN voor het vinden van een studentenkamer

studiejaar ¹⁾	2002	2003	2004	2005	2006
eerstejaars (buiten centrum)	5-10	3-8	3-8	5-7	3
ouderejaars (centrum)	12-36	12-18	12-18	9-12	9-12

Bron: Woningcorporatie IN

1) Gegevens op basis van wachttijden, IN beheert 3.000 kamers

3.10 Gemiddelde huurverhoging per 1 juli in Groningen en Nederland

	2003	2004	2005	2006	2007
Groningen ¹⁾	3,2	2,9	1,7	2,4	1,1
Nederland	3,2	3	1,8	2,7	1,1
maximaal toegestaan ²⁾	3-5	3-5	1,6-2,7	2,5-3,2	1,1

Bron: Woningcorporaties

1) Op basis van 40.000 huurwoningen

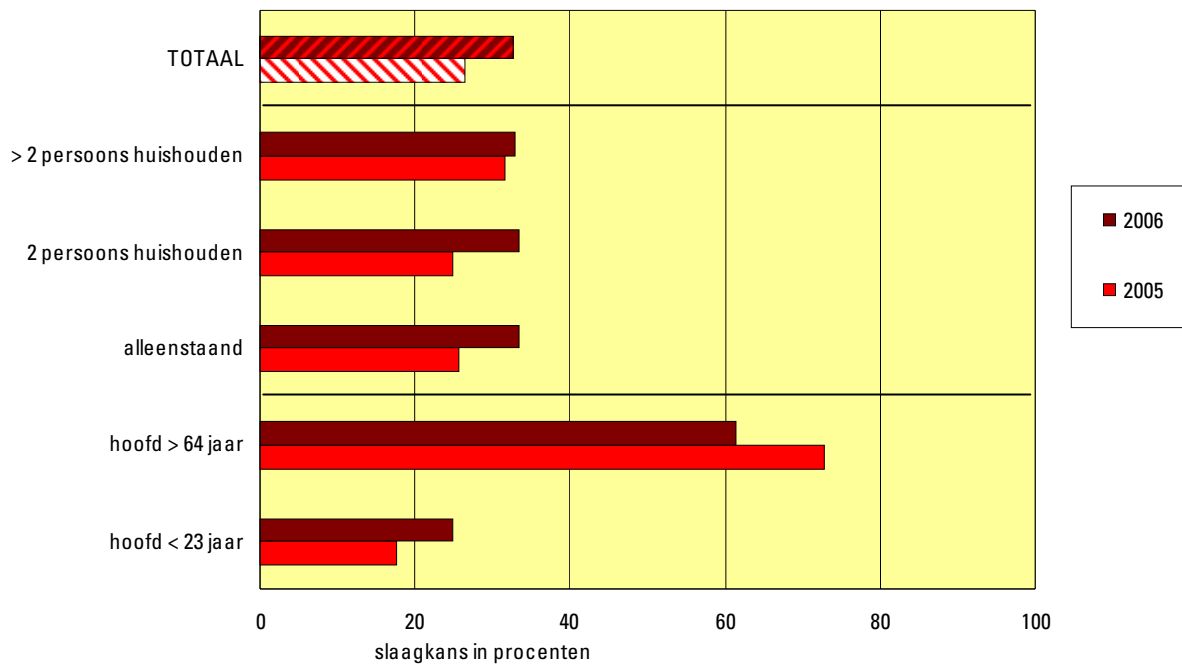
2) De maximaal toegestane verhoging in 2005 en 2006 was voor woningbouwverenigingen lager dan voor overige verhuurders

3.11 Oordeel over kwaliteit woning en woonomgeving, percentage bewoners dat het eens is met de stellingen

		2000	2002	2004 gem.	2006 gem.	koop
de woning	heeft een geschikte indeling	90	92	93	92	96
	is groot genoeg	81	82	80	82	87
	is goed onderhouden	87	84	82	83	92
	heeft een goede sfeer	94	94	95	96	99
evaluatie woning, samengesteld cijfer		7,4	7,3	7,4	7,5	8,0
rapportcijfer woning		7,6	7,6	7,7	7,7	8,2
de woonomgeving						
rapportcijfer woonomgeving		7,1	7,2	7,3	7,4	7,6
de woonomgeving is afgelopen jaar vooruit gegaan		30%	32%	40%	39%	38%
de woonomgeving is afgelopen jaar achteruit gegaan		21%	41%	17%	18%	15%

Bron: Bureau O&S (L&V)

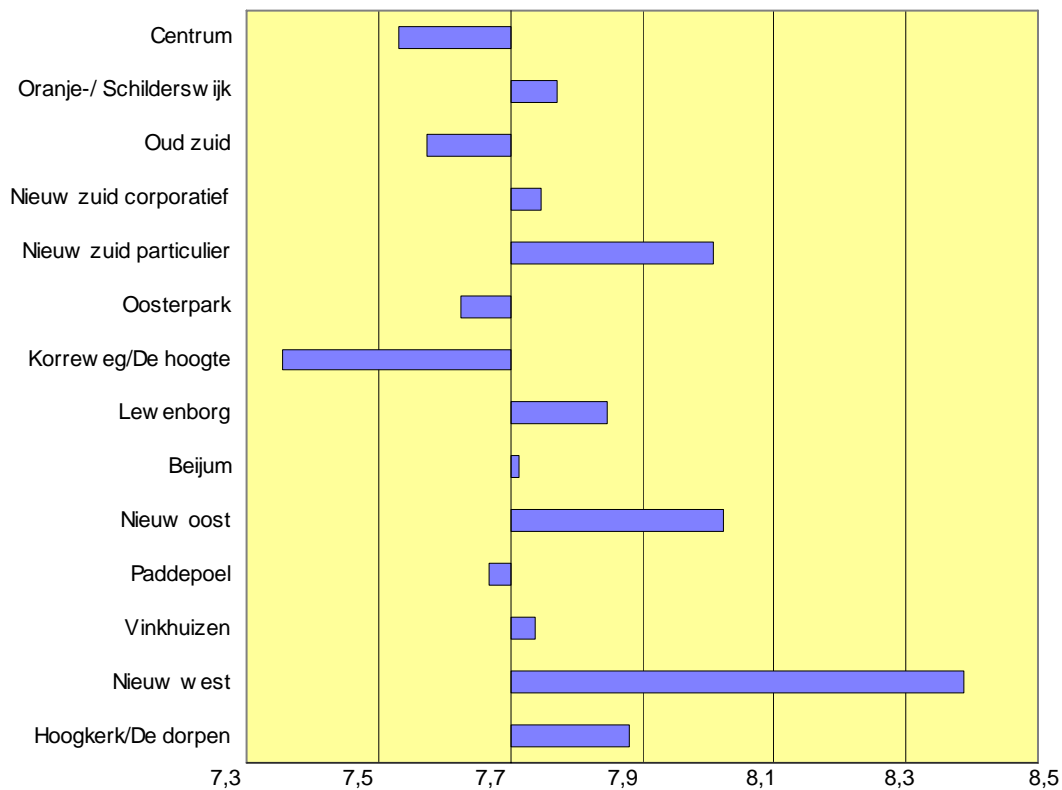
3.9.a Slaagkans van actief woningzoekenden bij het verkrijgen van een huurwoning in de sociale sector naar type huishouden

Bron: Woningnet

3.11.a Afwijking van de tevredenheid over de woning t.o.v. het gemeentelijk gemiddelde, 2006

gemeentelijk gemiddelde rapportcijfer 7,7

Bron:

Bureau O&S (L&V)

HOOFDSTUK 4

VOLKSGEZONDHEID

Voorgevel van de nieuwbouw van het Martini Ziekenhuis, de locaties van Swieten en van Ketwich zullen worden samengevoegd op locatie van Swieten.

Stad Groninger ziekenhuizen verzorgen groot deel van Noord-oost Nederland

De gemeente Groningen kent twee ziekenhuizen, het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) en het Martini Ziekenhuis. Het UMCG kent naast de hoofdvestiging nog de vestiging Beatrixoord in Haren. Het Martini Ziekenhuis is nu nog op twee locaties gevestigd, maar deze zullen worden samengevoegd. De vestiging aan de van Swietenlaan in de wijk Hoornse Meer wordt met nieuwbouw uitgebreid zodat er één groot ziekenhuis ontstaat. Het ziekenhuis zal eind 2007 gereed zijn.

Het UMCG en Martini Ziekenhuis hebben samen ruim 2.281 bedden en bedienen een groot deel van Noord-oost Nederland. Van de patiënten in het UMCG komt ruim driekwart van buiten de stad. Van het Martini Ziekenhuis is dat een ongeveer tweederde.

Een opvallende ontwikkeling is de toename van de dagverpleging. Dit komt door voortschrijden in techniek waardoor patiënten niet meer in het ziekenhuis hoeven te overnachten. Dagverpleging wordt ook door de regelgeving gestimuleerd. Ook het totale aantal consulten neemt bij beide ziekenhuizen toe

Doodsoorzaken

De sterftcijfers van de gemeente Groningen wijken af van het landelijke gemiddelde. Dit komt omdat er veel jonge mensen wonen.

Uit onderzoek van de GGD blijkt dat, na correctie voor de leeftijdsopbouw, de sterfte 5% boven het landelijke gemiddelde ligt. In het Gezondheidsprofiel Groningen 2006 van de GGD wordt dieper ingegaan op de oorzaken van deze hogere sterfte (www.ggdgroningen.nl). Gemiddeld overlijden er bijna 1.500 Groningers per jaar. De meeste mensen zijn een natuurlijke dood gestorven. Hart en vaatziekten zijn nog steeds de belangrijkste doodsoorzaak direct gevolgd door kanker (beide 31% van de totale sterfte). Beschouwen we de doodsoorzaken naar leeftijd, dan zien we dat in de leeftijdscategorie tot 75 jaar kanker de belangrijkste doodsoorzaak is. Boven de 75 jaar overlijden er meer mensen aan hart- en vaatziekten. Vier procent van de mensen overlijdt aan een niet natuurlijke dood zoals (verkeers)ongelukken en zelfmoord. Dit komt meer bij mannen dan bij vrouwen voor.

Roken beduidend afgenomen

Door de GGD wordt om de vier jaar in de provincie Groningen een enquête gehouden over de gezondheid en leefwijze van de bevolking. Daarnaast doet Bureau Onderzoek en Statistiek éénmaal in de 4 jaar een jeugdpeiling onder kinderen van 9 t/m 17 jaar. Uit de gezondheidsenquête blijkt dat 28% van de volwassen inwoners van de stad Groninger rookt. Dit is beduidend minder dan de 36% in 2002. Aangezien roken de belangrijkste oorzaak van ziekte en vermijdbare sterfte is, zal dit op termijn een positieve invloed hebben op de gezondheidstoestand

Alcoholgebruik jeugd en jong volwassenen baart zorgen

Ook met betrekking tot alcoholgebruik onder volwassenen zijn de ontwikkelingen gunstig: 14% van de volwassen stadgers gebruikte in 2006 overmatig alcohol. In 2002 was dat nog 1 op de vijf. Dit neemt niet weg dat doorzakken (5 of meer consumpties per dag) onder jongvolwassenen nog veel voorkomt (27% in 2006). Overmatig alcoholgebruik en doorzakken komt vaker voor bij mannen dan bij vrouwen. Alcoholgebruik onder de jeugd is zorgwekkend. De helft van jongeren dronk in de voorafgaande maand 5 of meer glazen alcoholhoudende drank op een avond

Cannabis

Van de stadgers van 19-64 jaar heeft een kwart ooit cannabis gebruikt en 6% is recente gebruiker (de afgelopen 4 weken). Dit is een hoger percentage als in 2002. Cannabisgebruik komt het meest voor in de leeftijdsgroep 19-34 jaar. Van de personen van 50 jaar en ouder heeft 88% nog nooit cannabis gebruikt.

Percentage mensen met overgewicht neemt toe

Overgewicht is een voorspeller van het risico op ziekte en voortijdige sterfte. Het aantal mensen met overgewicht in Groningen neemt toe, zowel bij kinderen als bij volwassenen. Bij alle leeftijdsgroepen is het percentage mensen met overgewicht toegenomen. In 2006 had 12% van de kinderen overgewicht. Bij volwassenen boven de 50 jaar is meer dan 50% te zwaar en tweederde van de ouderen heeft overgewicht. Het gemiddelde cijfer wordt sterk beïnvloed door de jonge bevolkingsopbouw van de stad. De aanwezigheid van veel hoog opgeleide jongeren en een relatief hoog opgeleide beroepsbevolking heeft een gunstige invloed op het percentage overgewicht (dat gunstig afsteekt ten opzichte van de landelijke en provinciale referentiecijfers).

Gezond leven

De Nederlandse norm gezond bewegen betekent voor jongeren minimaal 1 uur per dag matig intensief bewegen. Voor volwassenen is dat een half uur per dag gedurende minimaal 5 dagen per week. In 2006 voldeed tweederde van de volwassenen aan deze norm. Dit is een beduidend hoger percentage dan in 2002. Het percentage mensen dat eet volgens de richtlijn gezonde voeding is veel lager. Slechts eenderde eet twee stuks fruit per dag en iets minder dan 30% eet voldoende groente en rauwkost. Wel wordt er goed ontbeten: 84% ontbijt 5x of vaker per week. Een algemene conclusie is dat risicogedrag meer voorkomt bij groepen met sociaal economische achterstanden.

Achtergrondinformatie over de gezondheidstoestand van de stadgers is beschikbaar bij het Informatiecentrum Gezondheid van de HVD-GGD Groningen.

Inhoud

4.1	De Groninger ziekenhuizen	50
4.2	Aantal medische-, tandheelkundige-, paramedische- en verkloskundigen praktijken en het aantal apotheken	50
4.3	Overleden personen in de gemeente Groningen naar doodsoorzaak	50
4.1.a	Herkomst klinische patiënten in het UMCG en het Martiniziekenhuis naar regio in 2006	51
4.3.a	Totaal aantal sterfgevallen naar oorzaak en leeftijd over de periode 1999 t/m 2005	51
4.4.1	Roken, alcohol- en cannabisgebruik door personen van 19 jaar en ouder (%), Groningen vergeleken	52
4.4.2	Roken, alcohol- en cannabisgebruik, personen van 19 jaar en ouder naar geslacht (%)	52
4.5	Overgewicht naar leeftijd, % inwoners te zwaar	52
4.6	De Nederlandse norm gezond bewegen naar leeftijd, % van de bevolking dat aan de norm voldoet	52
4.7	Bevolking die eet volgens de richtlijn gezonde voeding (%)	52
4.8	Ernstige eenzaamheid naar leeftijd, % van de bevolking	52
4.4.a	Rokers naar leeftijd (%), 2002 en 2006	53
4.4.b	Alcoholgebruik naar leeftijd (%), 2006	53
4.4.c	Cannabisgebruikers naar leeftijd (%), 2002 en 2006	53

4 VOLKSGEZONDHEID

4.1 De Groninger ziekenhuizen

		2002	2003	2004	2005	2006
Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) incl. locatie Beatrixoord						
<i>klinische gegevens</i>	opnamen	28.290	28.779	30.028	31.458	32.105
	verpleegdagen	314.199	312.885	313.375	318.396	319.790
	gemiddelde verpleegduur (dagen)	11,1	10,9	10,4	10,1	10,0
	bedden	1.339	1.339	1.339	1.339	1.339
	gem. bedbezetting (%)	70	70	70	73	73
	dagverpleging (dagen)	8.931	11.161	12.600	13.952	16.277
	dagdelen psychiatrische beh.	10.596	10.872	11.647	12.742	11.834
<i>poliklinische gegevens</i>	eerste consulten	92.114	97.274	103.637	115.019	117.354
	herhalingsconsulten	281.676	288.099	295.134	302.892	306.471
totaal consulten	totaal consulten	373.790	385.373	398.771	417.911	423.825
Martini Ziekenhuis						
<i>klinische gegevens</i>	opnamen	23.299	24.167	24.502	24.503	24.622
	verpleegdagen	177.999	171.608	165.861	165.111	159.129
	gemiddelde verpleegduur (dagen)	7,6	7,1	6,8	6,7	6,5
	bedden	942	942	942	942	942
	gem. bedbezetting (%)	52	50	48	48	46
	dagverpleging (personen)	14.532	15.720	20.356	20.649	21.605
<i>poliklinische gegevens</i>	eerste consulten	123.055	125.230	125.931	130.160	130.779
	herhalingsconsulten	155.014	155.863	155.513	150.817	151.677
totaal consulten		278.069	281.093	281.444	280.977	282.456

Bronnen: UMCG, Martini Ziekenhuis

4.2 Aantal medische-, tandheelkundige-, paramedische- en verkloskundigen praktijken en het aantal apotheken

soort praktijk		2004	2005	2006
huisartsen	praktijken	60	44	53
	gevestigde artsen	84	.	89
tandartsen	praktijken	68	68	69
	artsen	96	99	.
orthodontisten		5	5	5
psychiaters		6	7	7
overige medische specialisten		8	9	12
verloskundigen		3	2	2
psychotherapeuten en psychologen		69	72	81
fysiotherapie en overige paramedici		131	137	151
apotheken		18	18	19

Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister), tandartsen

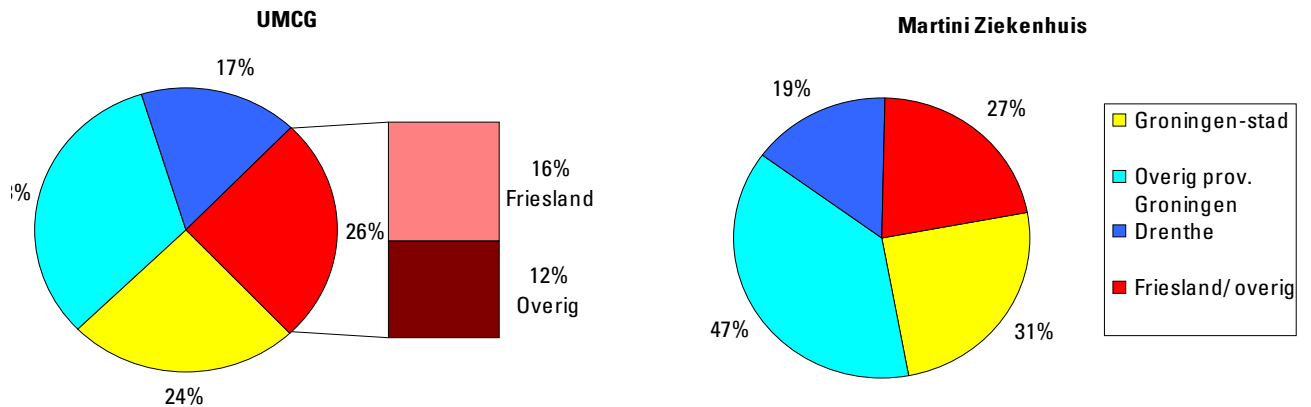
4.3 Overleden personen in de gemeente Groningen naar doodsoorzaak

		2001	2002	2003	2004	2005	perc.(2005)
ziekten		1.515	1.460	1.370	1.385	1.300	95,9
<i>o.a.</i>	<i>nieuwvormingen (kanker)</i>	445	430	400	420	415	30,6
	<i>hart en vaatziekten</i>	520	500	480	475	420	31,0
	<i>ziekten van de ademhalingsorganen</i>	150	140	140	165	125	9,2
	<i>psychische stoornissen</i>	75	95	80	80	85	6,3
niet natuurlijke doodsoorzaken		75	55	95	80	55	4,1
<i>o.a.</i>	<i>vervoersongevallen</i>	15	10	15	15	5	0,4
	<i>overige ongevallen</i>	25	15	35	35	20	1,5
	<i>zelfdoding</i>	25	25	35	25	25	1,8
totaal		1.590	1.515	1.465	1.465	1.355	100

Bron: CBS

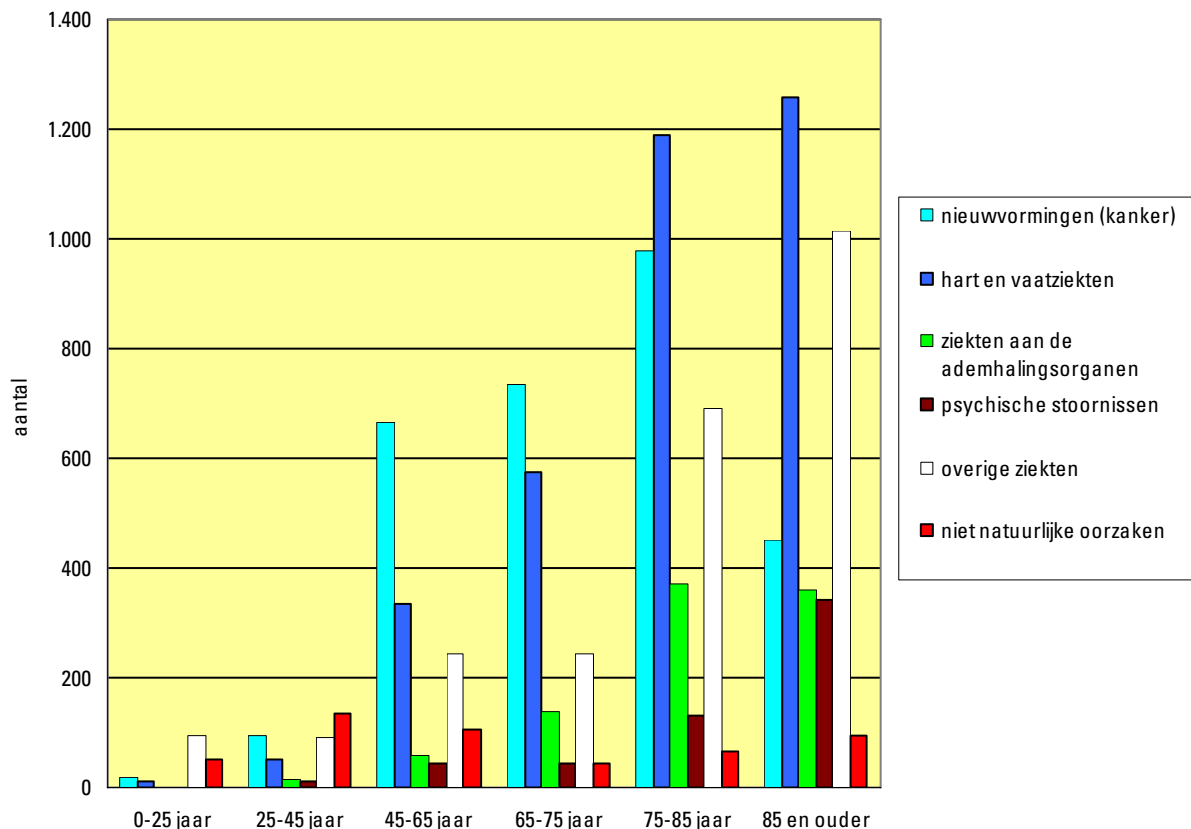
4 VOLKSGEZONDHEID

4.1.a Herkomst klinische patiënten in het UMCG en het Martiniziekenhuis naar regio in 2006

Bronnen: UMCG, Martini Ziekenhuis

4.3.a Totaal aantal sterfgevallen naar oorzaak en leeftijd over de periode 1999 t/m 2005

Bron: CBS

4 VOLKSGEZONDHEID

4.4.1 Roken, alcohol- en cannabisgebruik door personen van 19 jaar en ouder (%), Groningen vergeleken

inwoners die	1998		2002		2006	
	gemeente	provincie	gemeente	provincie	gemeente	provincie
roken	37	35	36	34	28	28
overmatig alcohol gebruiken	17	15	20	18	14	12
cannabis hebben gebruikt in de voorgaande 4 weken ¹⁾	4	2	4	3	6	3

Bron: HVD

4.4.2 Roken, alcohol- en cannabisgebruik, personen van 19 jaar en ouder naar geslacht (%)

inwoners die	2002		2006	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
roken	41	32	32	24
overmatig alcohol gebruiken	26	14	18	11
cannabis hebben gebruikt in de voorgaande 4 weken ¹⁾	6	2	9	3

Bron: HVD

1) Cannabis 19 t/m 64 jaar

4.5 Overgewicht naar leeftijd, % inwoners te zwaar

Leeftijd	1998	2002	2006
9 -11 jaar	.	12	13
12-17 jaar	.	9	11
19-34 jaar	20	23	23
35-49 jaar	35	39	44
50-64 jaar	48	47	56
65 jaar en ouder	51	63	64
totaal	34	38	41

Bron: HVD, Bureau O&S

4.6 De Nederlandse norm gezond bewegen naar leeftijd, % van de bevolking dat aan de norm voldoet

Leeftijdsgroep	1998	2002	2006
19 - 34 jaar	53	53	66
35 - 49 jaar	52	49	70
50 - 64 jaar	52	58	73
65 jaar eo	50	53	58
totaal	52	53	67

Bron: HVD

4.7 Bevolking die eet volgens de richtlijn gezonde voeding (%)

	1998	2002	2006
2 stukken fruit per dag	40	43	33
4 scheppen groente of rauwkost per dag	.	.	29
5x of vaker per week ontbijt	82	77	84
2x of vaker per week vis	19	26	.

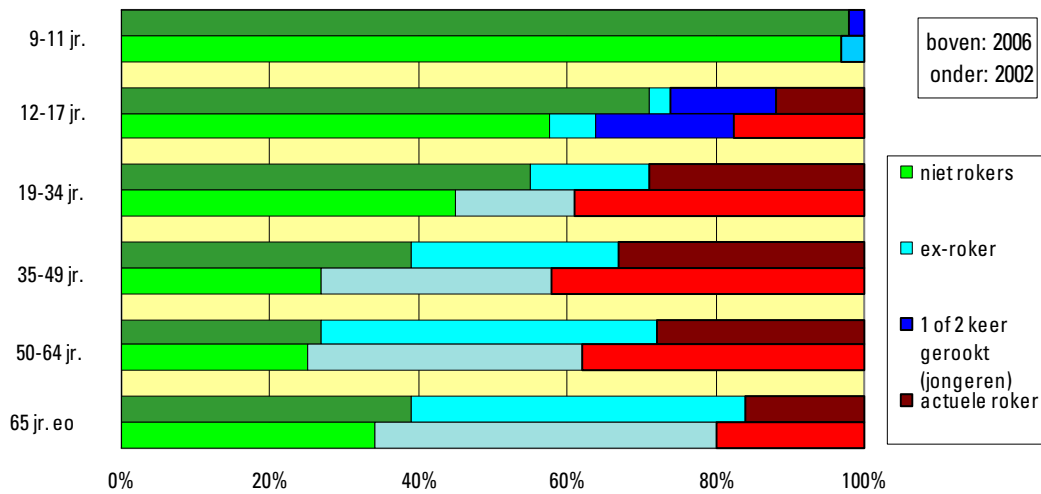
Bron: HVD

4.8 Ernstige eenzaamheid naar leeftijd, % van de bevolking

	2002	2006
19 - 34 jaar	4	6
35 - 49 jaar	5	8
50 - 64 jaar	8	8
65 jaar eo	9	10
totaal	6	8

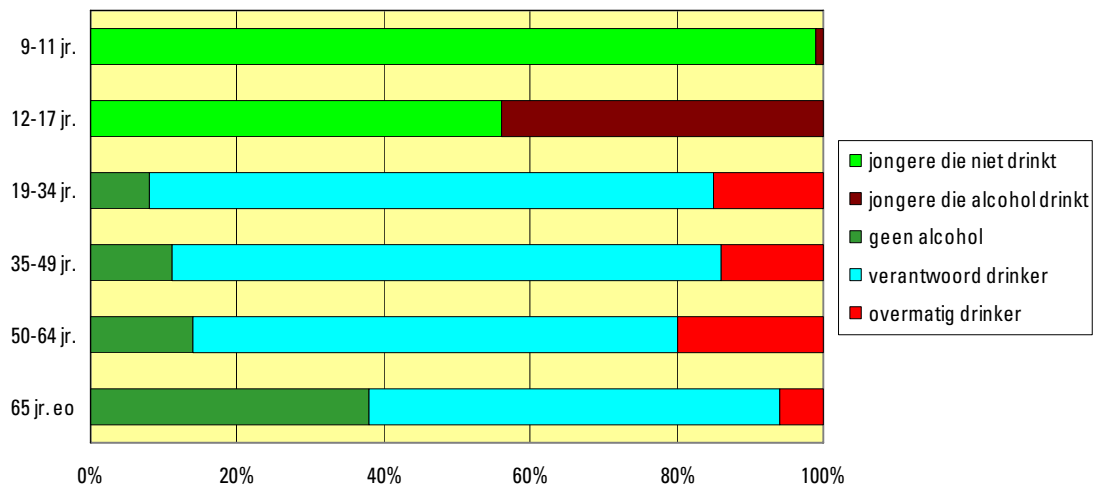
Bron: HVD

4.4.a Rokers naar leeftijd (%), 2002 en 2006

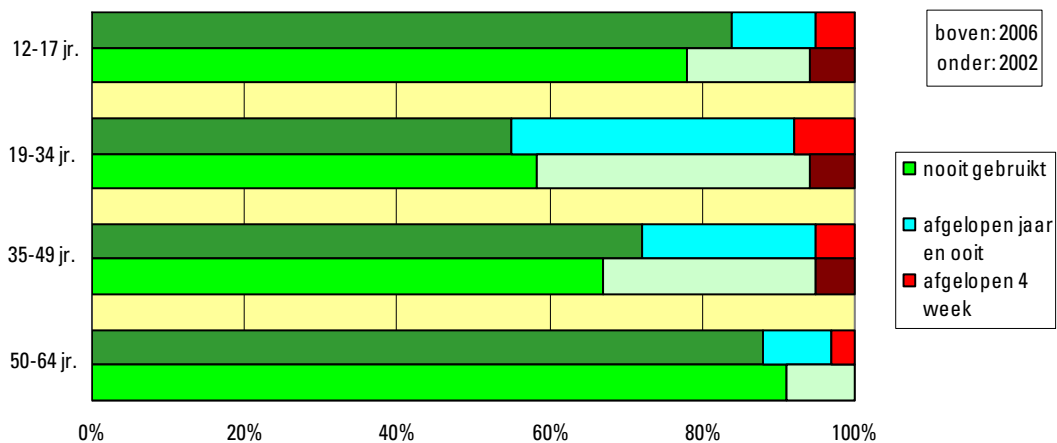
Bron: HVD, Bureau O&S

4.4.b Alcoholgebruik naar leeftijd (%), 2006

Bron: HVD, Bureau O&S

4.4.c Cannabisgebruikers naar leeftijd (%), 2002 en 2006

Bron: HVD, Bureau O&S

HOOFDSTUK 5

WERKGELEGENHEID EN ECONOMIE

Het winkelcentrum Westervaren. Waar naast winkels het Stripmuseum Gevestigd is.

Ontwikkeling werkgelegenheid

Na een afname van het aantal werkzame personen is tussen 2005 en 2006 het aantal weer toegenomen. Op 1 april 2006 hadden 122.700 mensen een baan in de gemeente.

Het aantal werkzame personen is tussen 2005 en 2006 toegenomen met 1.044, dit is een toename van 0,9%. Een deel van de jaarlijkse toe- en afname heeft te maken met veranderingen in de registratie van personeel bij ondernemingen (administratieve wijzigingen). Dit komt doordat personeel geregistreerd wordt op een andere vestiging buiten de gemeente of dat een vestiging waar het personeel genoteerd wordt verhuisd. Dit terwijl de werklocatie van het personeel niet wijzigt. Een effect dat jaarlijks terug. Ook zijn er een aantal, dat grote schommelingen in personeel kennen, voorbeelden hiervan zijn de call centers.

Vershil in ontwikkeling tussen de sectoren

De totale werkgelegenheid is toegenomen. Er zijn wel grote verschillen tussen de diverse sectoren. Zo zien we bij de zorg en welzijn, de bouw en de handel een toename. Bij de overheid zien we een afname. Deze komt door de bezuinigingen die bij de overheden plaatsvinden. Ook in de financiële dienstverlening is het aantal werkzame personen afgenomen. Schaalvergroting en sluiting van kleine filialen liggen hier aan ten grondslag.

De kansrijke sectoren kennen een wisselend beeld

De sectoren ICT, Life-science, energie en milieu, het toerisme en de creatieve sector zijn door de gemeente als kansrijk aangemerkt. Het toerisme kent een uitgebreidere definitie als voorgaande jaren, het is nu inclusief leisure. De creatieve sector (o.a. kunst, cultuur, reclame) is nieuw bij de kansrijke sectoren. De ontwikkeling van de werkgelegenheid in de kansrijke sectoren vertoont een vergelijkbaar beeld met de gemiddelde ontwikkeling.

De werkgelegenheid in de ICT schommelt rond de 10.000 arbeidsplaatsen. Schommelingen worden voornamelijk veroorzaakt door de call centers.

Groningen is een echte werkstad

Als we Groningen vergelijken met andere grote gemeenten en Nederland als geheel dan is Groningen een werkgemeente. Gemiddeld in Nederland is het aantal banen per 1.000 inwoners 463. In Groningen 679, een stuk hoger, en ook hoger dan het gemiddelde van de grote gemeenten. Het hoogste aantal banen per 1.000 inwoners heeft Haarlemmermeer (948), dit komt door Schiphol, wat in die gemeente ligt.

Van de detailhandel zit 58% in het centrum.

Meer dan de helft van de detailhandels vestigingen (58%) bevindt zich in het centrum van de gemeente. Bijna alleen maar in het centrum zitten juweliers, en winkels in mode, speelgoed

en kunst. Buiten het centrum vinden we de bouwmarkten (vaak op bedrijventerreinen), planten/dierenzaken en supermarkten.

Omzetontwikkeling gunstiger landelijk

Uit de ERBO enquête die de Kamer van Koophandel jaarlijks onder bedrijven houdt, blijkt dat in 2006 de omzet van de in Groningen gevestigde bedrijven ten opzichte van 2005 gegroeid is. Vooral de industrie en de diensten doen het goed. De exportontwikkelingen zijn zelfs gunstiger dan landelijk. Hierbij moet worden aangetekend dat de exportquote (percentage export) wel lager is dan landelijk.

Kantoorruimte en bedrijventerreinen

Groningen heeft een oppervlakte kantoorruimte van 900.000 m². Als we het aantal vierkante meters per inwoner vergelijken met die van andere grote en middelgrote gemeenten dan neemt de stad een middenpositie in. Het aanbod (beschikbare voorraad) was 1 januari 2006 136.000 m². De uitgifte was over 2006 lager dan de jaren er voor, 30.200 m² tegen gemiddeld 48.750 m² per jaar.

Ook het aantal uitgegeven hectaren bedrijventerrein neemt de laatste jaren af, van 20,2 ha in 2001 tot 7,4 ha in 2006.

Toename binnenstadsbezoek

Sinds 1999 is het bezoek aan de binnenstad fors toegenomen van 464.000 bezoekers per week naar 647.000 in 2006. Doel van de gemeente is een jaarlijkse groei van 1% te bewerkstelligen. Dat doel is de afgelopen jaren ruimschoots gehaald. De verkiezing van de Groningse binnenstad als beste binnenstad van Nederland heeft mogelijk mede bijgedragen tot een positieve ontwikkeling van het binnenstadsbezoek.

De effectieve vloerproductiviteit is sinds 2005 afgenomen naar het niveau van 2003. Ondanks de daling ligt deze nog steeds op een zeer hoog niveau ten opzichte van andere steden.

Groningen vergeleken

Op een aantal sociaal economische indicatoren is Groningen vergeleken met andere grote en middelgrote gemeenten. Zo ligt de economische vitaliteit van de stad (groei-prestaties, vestigingsklimaat) boven het gemiddelde. De sociaal economische index (diverse indicatoren, o.a. werkloosheid, participatie van vrouwen, banen in groeisectoren) scoort bij Groningen onder het gemiddelde.

HOOFDSTUK 5

WERKGELEGENHEID EN ECONOMIE

Inhoud

5.1	Kerncijfers van de werkgelegenheid	58
5.2	Arbeidsplaatsen naar arbeidsduur en geslacht op 1 april.....	58
5.3	Vestigingen en arbeidsplaatsen naar grootte van de vestigingen.....	58
5.1.a	Ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen, Groningen vergeleken.....	59
5.1.b	Arbeidsplaatsen per 1.000 inwoners, Groningen vergeleken, 2006	59
5.4	Arbeidsplaatsen naar sector en sectie (SBI-'93) op 1 april.....	60
5.5	Vestigingen naar sector en sectie (SBI-'93) op 1 april.....	60
5.4.a	Ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen naar sector	61
5.5.a	Toegevoegde bedrijven naar branchegroep en bedrijfsgrootte	61
5.6	Detailhandelsvestigingen in de totale gemeente en in het centrum	62
5.7	Werkgelegenheid en aantal vestigingen in sectoren die in de belangstelling staan.....	62
5.6.a	Aandeel detailhandelsvestigingen in het centrum, per branche, 2006	63
5.7.a	Ontwikkeling van de werkgelegenheid in sectoren die in de belangstelling staan.....	63
5.8	Percentage arbeidskrachten werkend bij vestigingen in de gemeente, wonend buiten de gemeente.....	64
5.9.1	Bedrijfsomzet in volumemutaties, gemeente Groningen en Nederland.....	64
5.9.2	Exportomzet in volumemutaties en de exportquote, gemeente Groningen en Nederland	64
5.10	Opname, aanbod en voorraad van kantoorruimten en bedrijventerreinen	64
5.9.a	Percentage bedrijven met investeringen naar branchegroep, gemeente Groningen en Nederland.....	65
5.10.a	Oppervlakte kantoorruimte per inwoner, Groningen vergeleken, 2006.....	65
5.11.1	Verkoopvloeroppervlak van detailhandelsvestigingen	66
5.11.2	Effectieve vloerproductiviteit Groninger binnenstad en de totale gemeente	66
5.12.1	Aantal bezoekers binnenstad per week van binnen en buiten de gemeente (x1.000).....	66
5.12.2	Kooporiëntatie niet-dagelijkse goederen op de Binnenstad, Paddepoel en overig Groningen	66
5.12.a	Potentiële lokale en regionale klanten van een aantal gemeenten, 2006.....	67
5.12.b	Effectieve vloerproductiviteit dagelijkse en niet-dagelijkse goederen van een aantal binnensteden, 2004-2006.....	67
5.13	De economische vitaliteit (economische groeiprestaties, -specialisaties en vestigingsklimaat) uitgedrukt in een rapportcijfer, Groningen vergeleken	68
5.14	Ondernemers over de dienstverlening van gemeenten, Groningen vergeleken	68
5.15	Ontwikkeling internationale, meerdaagse congressen regio Groningen	68
5.13.a	Sociaal economische index, Groningen vergeleken, 2006	69

5 WERKGELEGEN HEID EN ECONOMIE

5.1 Kerncijfers van de werkgelegenheid

		2002	2003	2004	2005	2006
arbeidsplaatsen vast, (incl. uitgeleende gedetacheerden)	voltijd ¹⁾	100.935	99.203	99.204	97.128	96.296
	deeltijd	22.927	22.371	22.628	21.102	21.248
totaal		123.862	121.574	121.832	118.230	117.544
uitzendkrachten, ingeleend	voltijd ¹⁾	4.145	3.415	1.996	2.463	3.535
	deeltijd	1.277	1.303	1.021	972	1.630
totaal		5.422	4.718	3.017	3.435	5.165
arbeidsplaatsen totaal		129.284	126.292	124.849	121.665	122.709
groeipercentage		4,9	-2,3	-1,1	-2,6	0,9
vestigingen		8.705	8.684	9.114	9.032	9.186
groeipercentage		3,9	-0,2	5,0	-0,9	1,7

Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister)

1) 15 uur of meer per week

5.2 Arbeidsplaatsen naar arbeidsduur en geslacht op 1 april

arbeidsduur	geslacht	2004	2005	2006	ontwikkeling 2005-2006	
voltijd					abs	%
	mannen	58.471	57.582	57.626	44	0,1
	vrouwen	42.729	42.009	42.205	196	0,5
	totaal	101.200	99.591	99.831	240	0,2
deeltijd						
	mannen	9.520	9.194	9.232	38	0,4
	vrouwen	14.129	12.880	13.646	766	5,4
	totaal	23.649	22.074	22.878	804	3,4
deeltijd+voltijd						
	mannen	67.991	66.776	66.858	82	0,1
	vrouwen	56.858	54.889	55.851	962	1,7
	totaal	124.849	121.665	122.709	1.044	0,8

Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister)

5.3 Vestigingen en arbeidsplaatsen naar grootte van de vestigingen

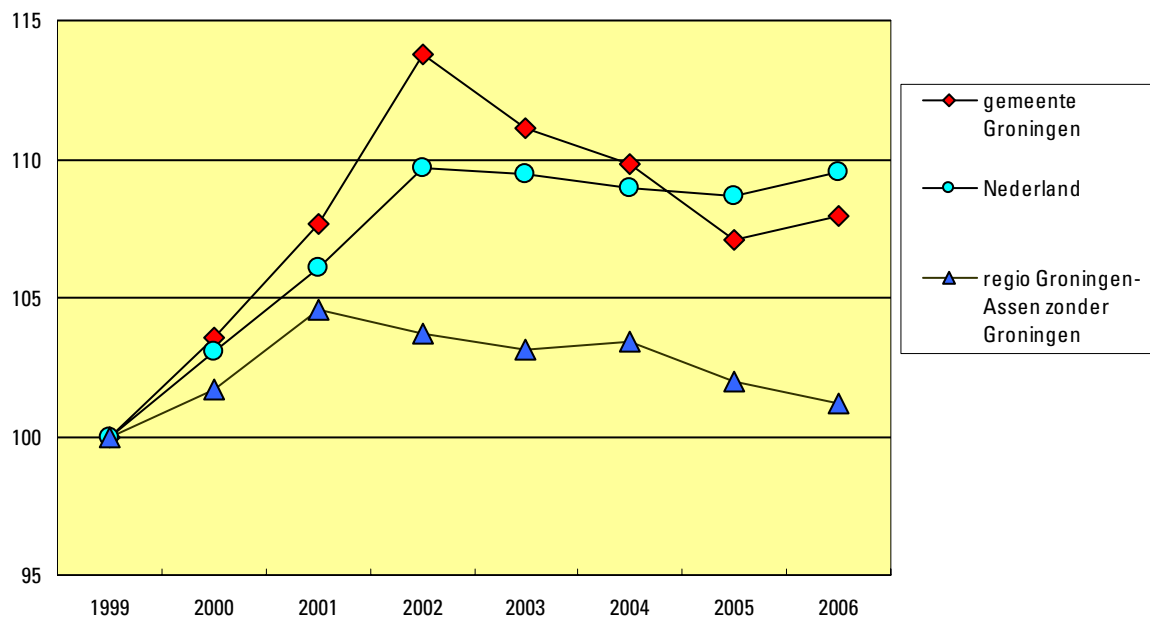
	klasse ¹⁾	2004		2005		2006	
		abs	%	abs	%	abs	%
vestigingen	zonder	524	5,7	489	5,4	492	5,4
	klein	6.867	75,3	6.855	75,9	6.987	76,1
	middel	1.509	16,6	1.489	16,5	1.494	16,3
	groot	214	2,3	199	2,2	213	2,3
totaal		9.114	100	9.032	100	9.186	100
arbeidsplaatsen	klein	17.866	14,3	17.771	14,6	17.545	14,3
	middel	41.965	33,6	42.145	34,6	41.582	33,9
	groot	65.018	52,1	61.749	50,8	63.582	51,8
totaal		124.849	100	121.665	100	122.709	100

Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister)

1) klein = 1-9, middel = 10-99, groot = >= 100 werkzame personen

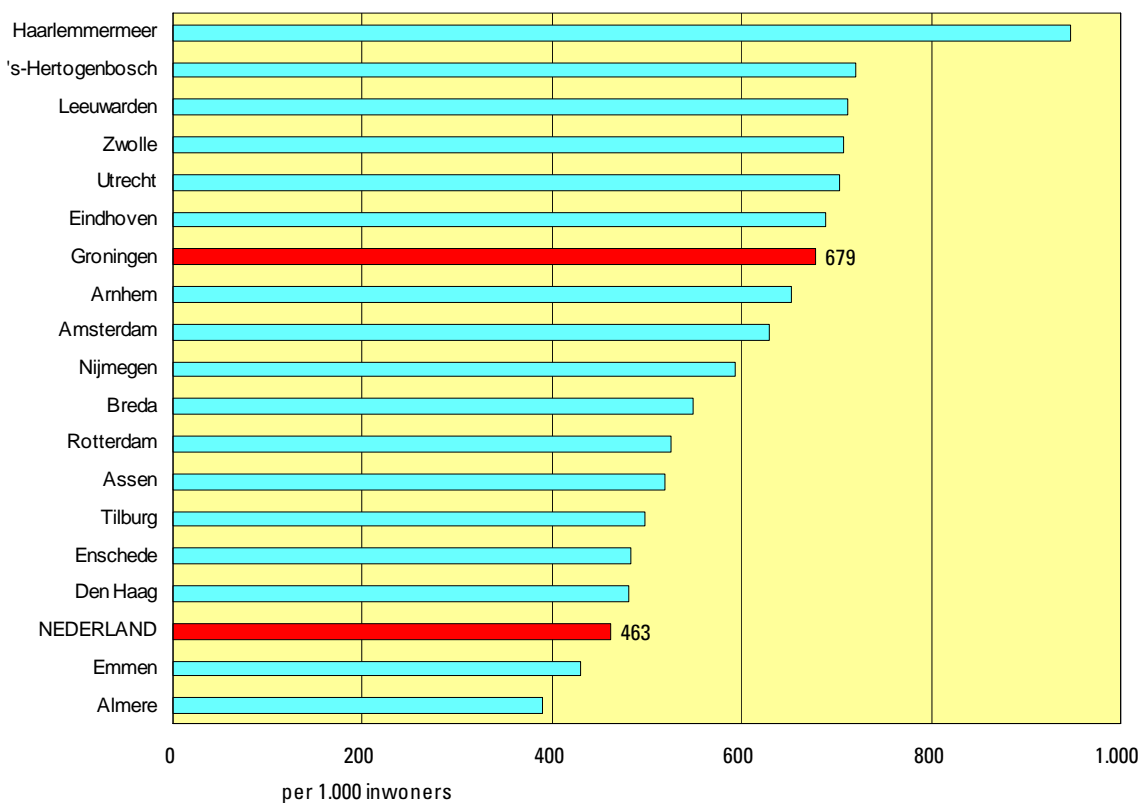
5.1.a Ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen, Groningen vergeleken

index, 1999 = 100

Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister), LISA

5.1.b Arbeidsplaatsen per 1.000 inwoners, Groningen vergeleken, 2006

Bron: LISA

5 WERKGELEGEN HEID EN ECONOMIE

5.4 Arbeidsplaatsen naar sector en sectie (SBI-'93) op 1 april

sector	sectie	aantal arbeidsplaatsen			ontwikkeling 2005-2006	
		2004	2005	2006	absoluut	%
landbouw	landbouw (A)	191	215	213	-2	-0,9
	191	215	213	-2	-0,9	
	industrie (D)	8.285	8.305	8.173	-132	-1,6
industrie en bouwnijverheid	nutsbedrijven (E)	1.612	1.576	1.599	23	1,5
	bouwnijverheid (F)	4.689	4.755	4.983	228	4,8
	14.586	14.636	14.755	119	0,8	
	handel (G)	15.189	14.756	15.058	302	2,0
	horeca (H)	5.238	5.136	5.101	-35	-0,7
	vervoer, opslag en communicatie (I)	6.299	6.077	5.531	-546	-9,0
commerciële dienstverlening	financiële instellingen (J)	2.828	2.608	2.588	-20	-0,8
	zakelijke dienstverlening (K)	26.824	25.623	26.111	488	1,9
	56.378	54.200	54.389	189	0,3	
	overheid (L/Q)	11.691	11.489	11.132	-357	-3,1
	onderwijs (M)	13.450	13.357	13.578	221	1,7
	gezondheids- en welzijnszorg (N)	23.250	22.817	23.655	838	3,7
niet-commerciële dienstverlening	cultuur/recreatie (O)	5.303	4.951	4.987	36	0,7
	53.694	52.614	53.352	738	1,4	
totaal	124.849	121.665	122.709	1.044	0,9	

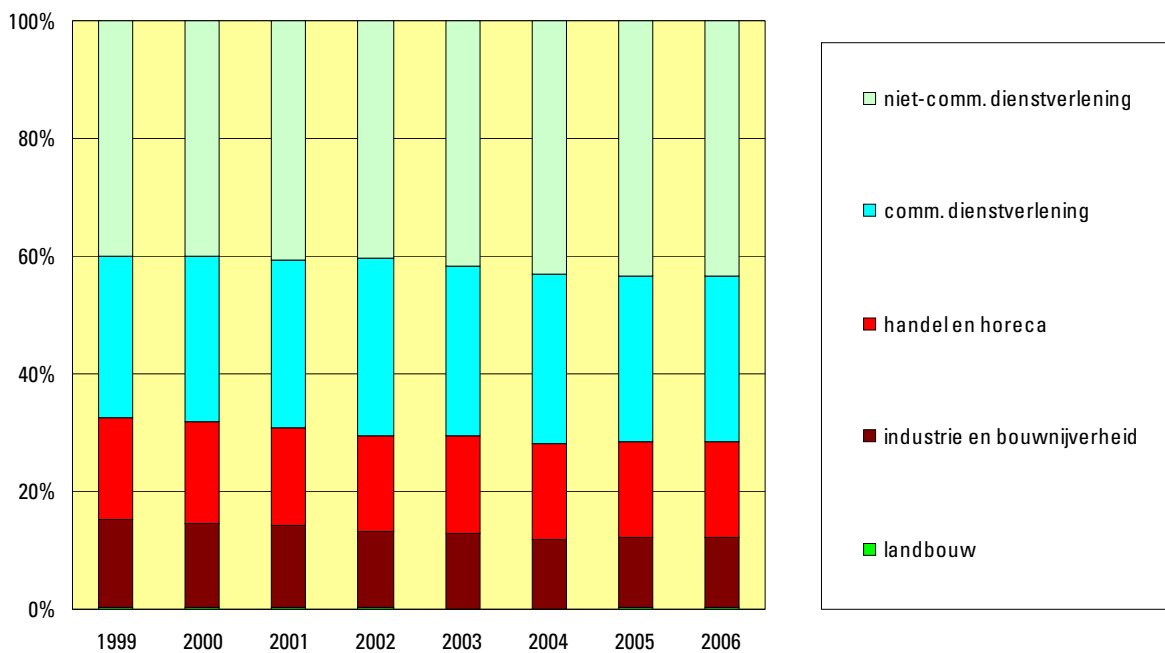
Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister)

5.5 Vestigingen naar sector en sectie (SBI-'93) op 1 april

sector	sectie	aantal vestigingen			ontwikkeling 2005-2006	
		2004	2005	2006	absoluut	%
landbouw	landbouw (A)	58	60	59	-1	-1,7
	58	60	59	-1	-1,7	
	industrie (D)	454	451	449	-2	-0,4
industrie en bouwnijverheid	nutsbedrijven (E)	8	9	7	-2	-22,2
	bouwnijverheid (F)	425	415	452	37	8,9
	887	875	908	33	3,8	
	handel (G)	2.097	2.112	2.166	54	2,6
	horeca (H)	646	666	666	0	0,0
	vervoer, opslag en communicatie (I)	276	273	285	12	4,4
commerciële dienstverlening	financiële instellingen (J)	232	211	203	-8	-3,8
	zakelijke dienstverlening (K)	2.390	2.349	2.345	-4	-0,2
	5.641	5.611	5.665	54	1,0	
	overheid (L/Q)	102	99	87	-12	-12,1
	onderwijs (M)	365	353	354	1	0,3
	gezondheids- en welzijnszorg (N)	819	814	850	36	4,4
niet-commerciële dienstverlening	cultuur/recreatie (O)	1.242	1.220	1.263	43	3,5
	2.528	2.486	2.554	68	2,7	
totaal	9.114	9.032	9.186	154	1,7	

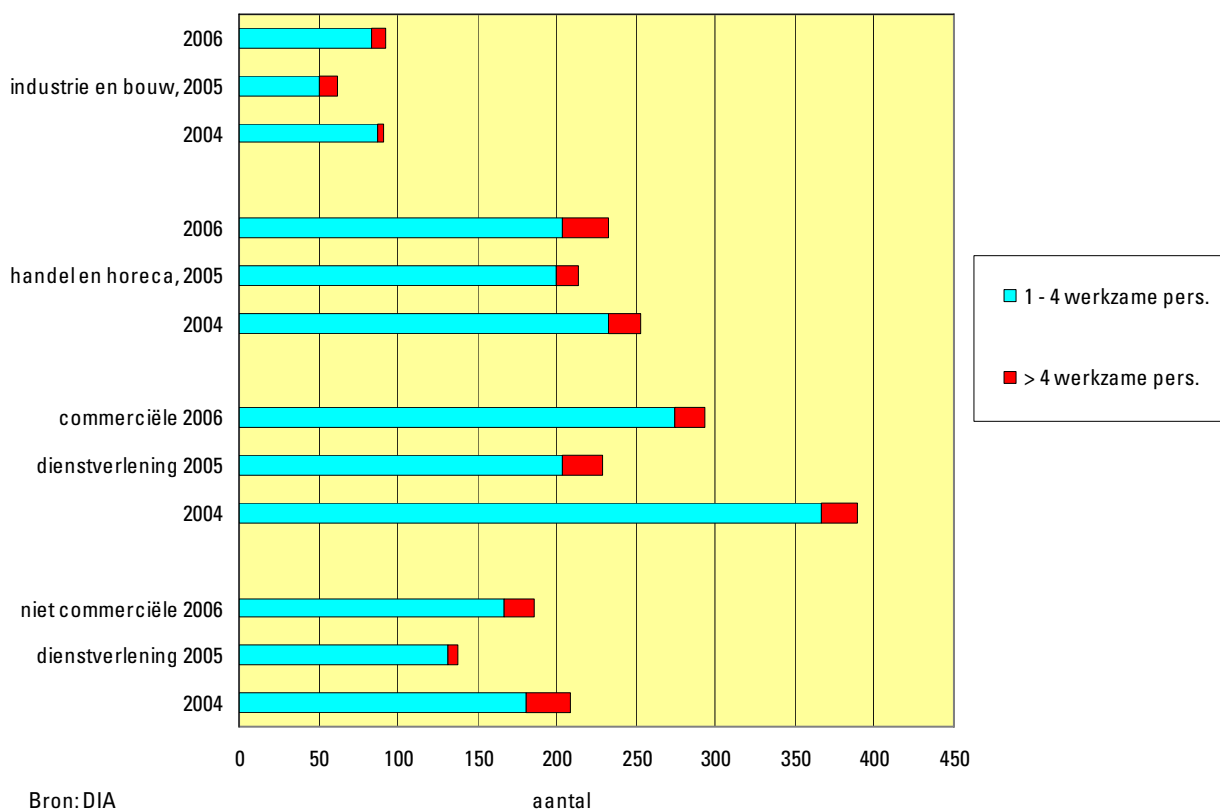
Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister)

5.4.a Ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen naar sector

Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister)

5.5.a Toegevoegde bedrijven naar branchegroep en bedrijfsgrootte

Bron: DIA

Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister)

5 WERKGELEGEN HEID EN ECONOMIE

5.6 Detailhandelsvestigingen in de totale gemeente en in het centrum

branche	2001	2002	2003	2004	2005	2006	waarvan in centrum ¹⁾
supermarkten	52	51	51	51	51	51	7
overig voedings en genotmiddelen	186	174	174	176	185	197	80
persoonlijke verzorging	40	42	44	47	49	50	19
totaal dagelijkse goederen	278	267	269	274	285	298	106
warenhuizen e.d.	5	6	6	6	6	7	5
apotheken, parfumerie	22	21	23	24	23	24	5
mode, schoeisel en stoffen	249	249	265	262	269	274	221
meubels etc.	131	125	130	135	127	128	58
wit- bruingoed, geluidsdragers	66	64	65	63	66	68	44
computers	21	20	18	20	23	22	8
ijzerwaren, bouwmarkten	61	67	68	70	66	64	6
(kantoor)boekhandels	54	55	55	54	57	58	43
fotografie	26	25	23	21	18	18	10
opticiens	20	20	21	21	21	20	12
juweliers/uurwerken	28	29	28	29	31	30	26
fietsen	40	39	39	39	41	41	14
(water)sport en kamperen	34	34	34	35	35	38	22
planten/dieren	68	66	68	66	61	62	8
speelgoed	14	14	16	17	17	15	12
kunst	28	28	28	29	31	29	23
tweedeh. artikelen / antiek	78	74	76	75	74	68	42
overig detailhandel	57	53	55	52	51	42	29
tot. niet dagelijkse goederen	1.002	989	1.018	1.018	1.017	1.008	588
totaal	1.280	1.256	1.287	1.292	1.302	1.306	694

Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister)

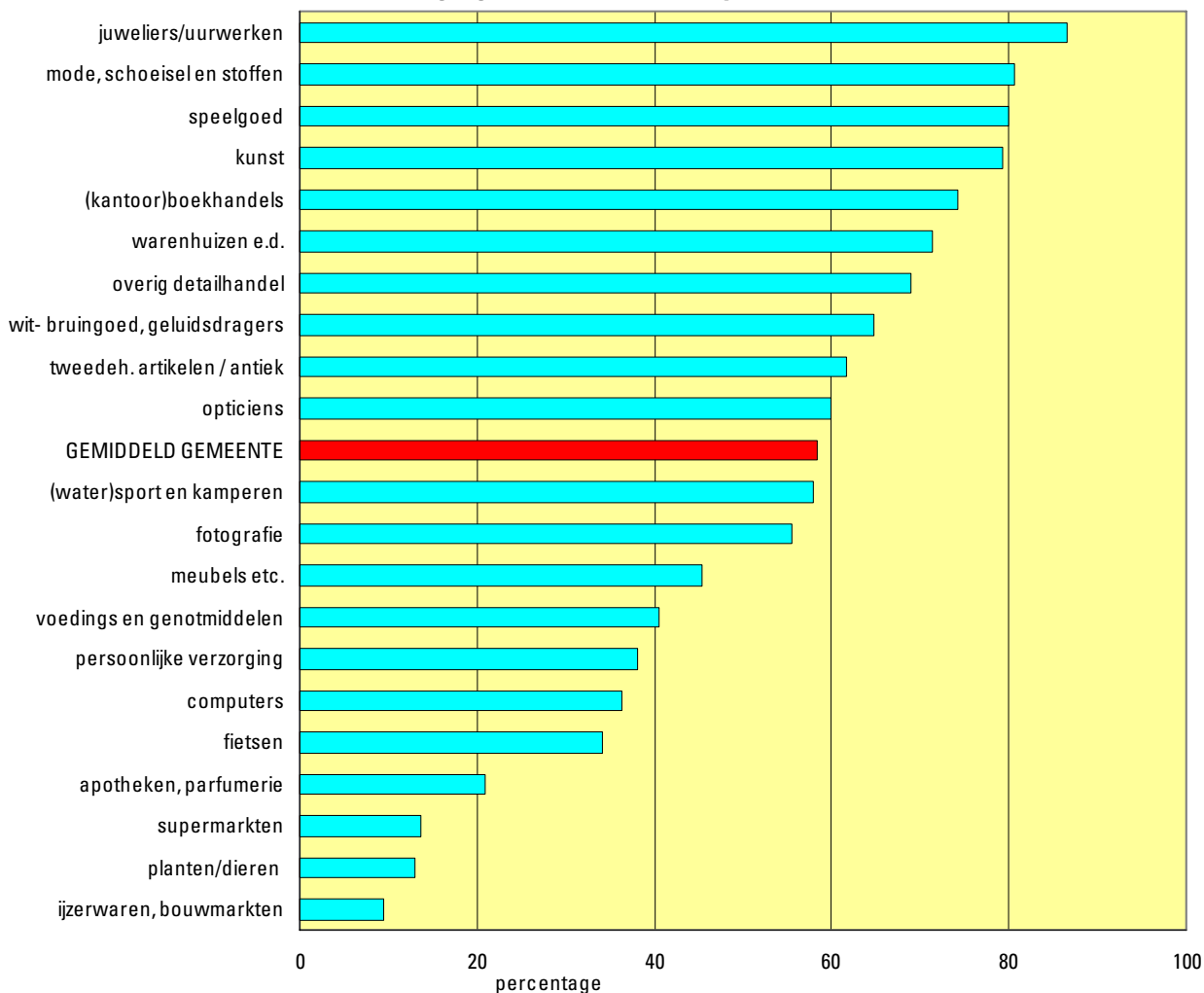
1) Het centrum omvat de postcodegebieden 9711 en 9712

5.7 Werkgelegenheid en aantal vestigingen in sectoren die in de belangstelling staan

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	groei % 2005-2006
aantal arbeidsplaatsen							
ICT sector	10.289	11.005	8.612	10.023	9.502	9.943	4,6
life sciences	2.335	2.510	2.549	2.425	2.337	2.320	-0,7
toerisme/leisure	7.934	8.097	8.298	8.001	7.859	7.874	0,2
energie en milieu	1.761	1.998	2.352	1.918	1.850	1.804	-2,5
creatieve sector	3.507	3.666	3.653	3.559	3.403	3.474	2,1
totaal	22.319	23.610	21.811	22.367	21.548	16.036	-25,6
aantal vestigingen							
ICT sector	515	557	522	585	566	520	-8,1
Life sciences	80	92	91	93	96	94	-2,1
toerisme/leisure	916	621	947	989	992	1024	3,2
energie en milieu	35	40	39	38	40	34	-15,0
creatieve sector	873	901	908	941	925	969	4,8
totaal	2.419	2.211	2.507	2.646	1.694	876	-48,3

Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister)

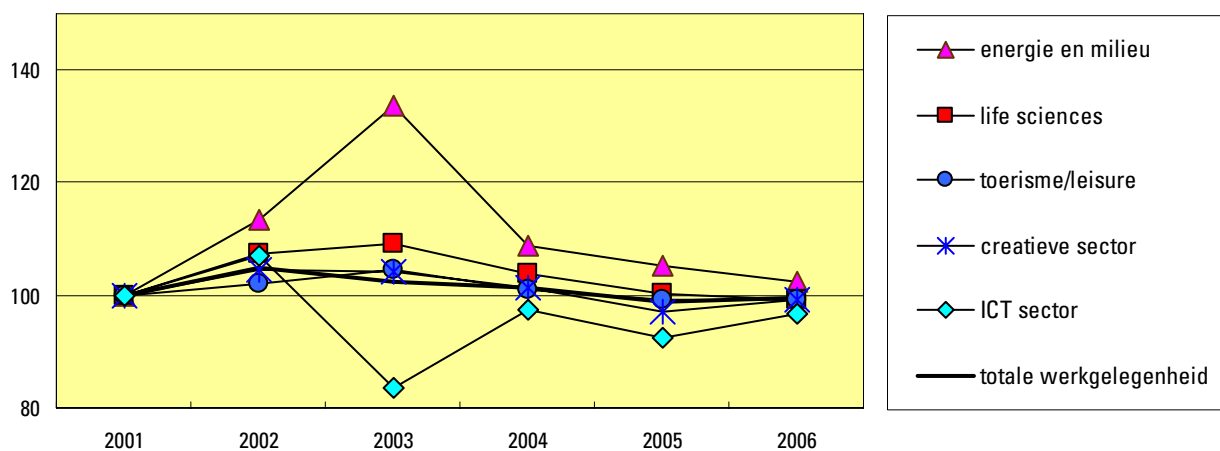
5.6.a Aandeel detailhandelsvestigingen in het centrum, per branche, 2006

Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister)

5.7.a Ontwikkeling van de werkgelegenheid in sectoren die in de belangstelling staan

index, 2001 = 100

Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister)

5.8 Percentage arbeidskrachten werkend bij vestigingen in de gemeente, wonend buiten de gemeente

% per branchegroep	2001	2002	2003	2004	2005	2006
industrie en bouwnijverheid	55	58	57	59	55	54
handel en horeca	36	35	35	35	34	31
commerciële dienstverlening	54	54	52	47	53	53
niet-commerciële dienstverlening	52	48	46	48	51	49
gemeente Groningen, vaste krachten	50	49	47	47	49	48
uitzendkrachten	34	34	34	26	36	38

Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister)

5.9.1 Bedrijfsomzet in volumemutaties, gemeente Groningen en Nederland

	% volumemutatie ¹⁾	2002	2003	2004	2005	2006
industrie	Groningen	100,2	99,5	96,5	105,5	102,1
	Nederland	100,5	100,2	100,2	99,6	103,9
detailhandel	Groningen	98,4	95,5	99,1	101,0	100,7
	Nederland	98,4	97,5	99,7	99,9	102,1
diensten	Groningen	96,5	100,8	102,5	103,4	104,2
	Nederland	97,8	97,5	99,8	102,0	103,8
totale bedrijfsleven	Groningen	97,8	97,8	98,9	103,5	103,0
	Nederland	98,8	98,1	99,9	101,0	103,7

Bron: KvK

1) De cijfers zijn gecorrigeerd voor de inflatie; voorgaand jaar = 100

5.9.2 Exportomzet in volumemutaties en de exportquote, gemeente Groningen en Nederland

		2002	2003	2004	2005	2006
% volumemutatie ¹⁾	Groningen	101,7	101,8	101,8	114,8	117,8
	Nederland	100,5	100,8	101,5	103,0	105,7
exportquote	Groningen	8,0	9,0	10,0	11,0	6,0
	Nederland	22,7	23,7	21,3	20,1	19,9

Bron: KvK

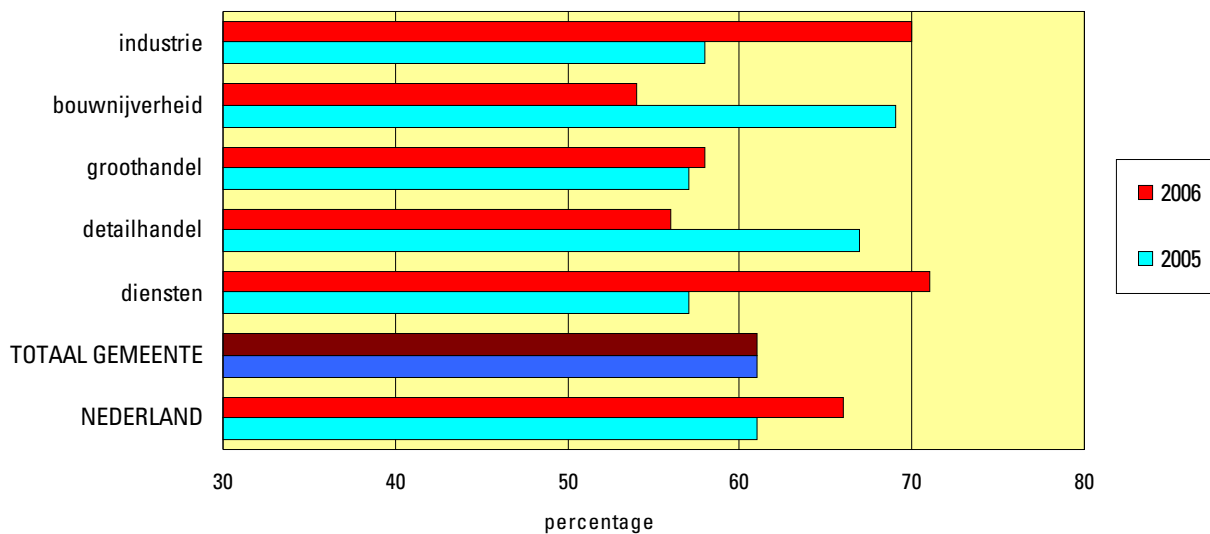
1) De cijfers zijn gecorrigeerd voor de inflatie; voorgaand jaar = 100

5.10 Opname, aanbod en voorraad van kantoorruimten en bedrijventerreinen

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
kantoorruimte(m²)						
voorraad per 1 jan.	83.000	860.000	892.000	887.000	889.000	900.000
waarvan aanbod per 1 jan.	52.500	69.200	101.600	105.300	127.900	136.000
opname over het jaar						
opname over het jaar	54.600	39.600	38.500	71.200	39.800	30.200
aantal transacties	150	82	81	82	54	52
uitgeefbaar bedrijventerrein 1 jan	.	.	.	74	39	.
uitgegeven bedrijventerrein (ha)	20,2	15,2	11,0	9,6	8,5	7,4

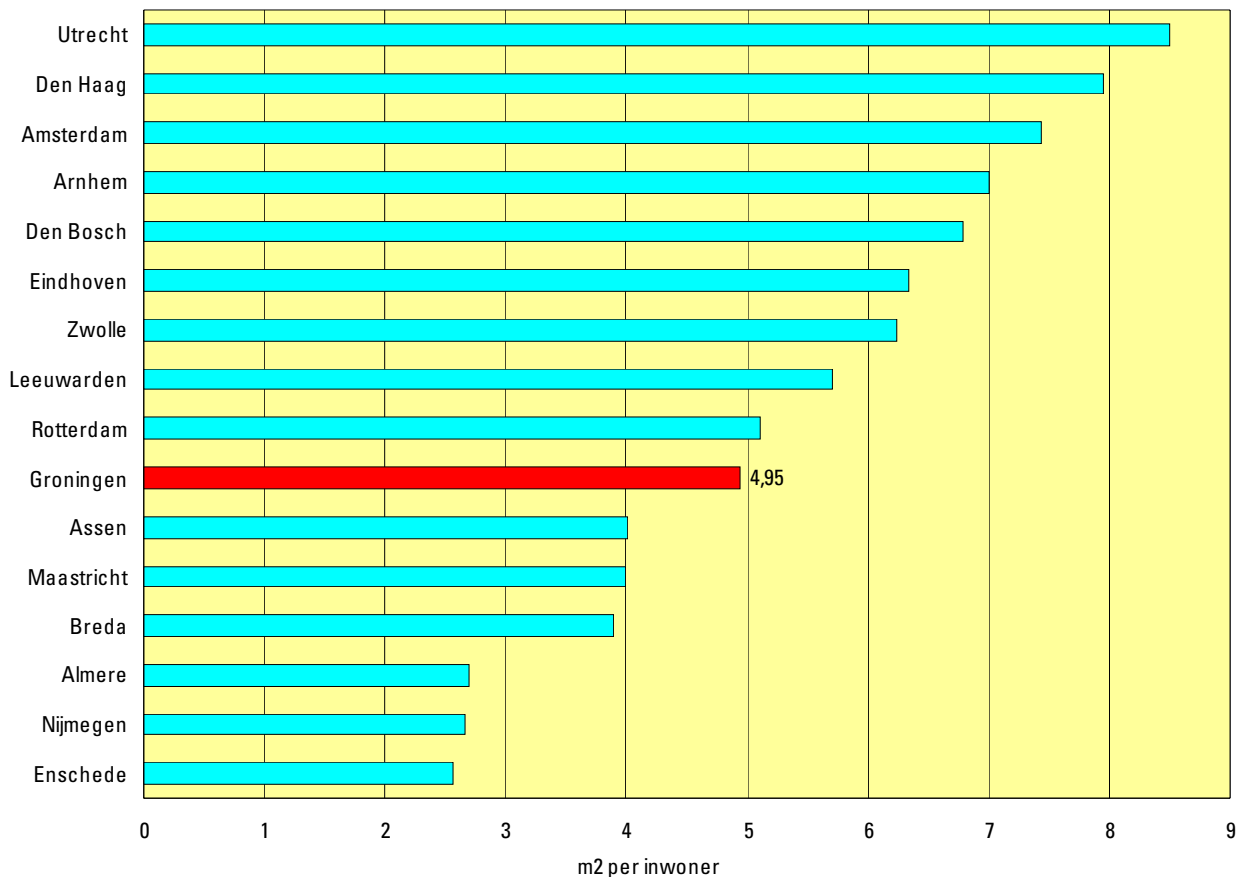
Bron: RO/EZ, DTZ Zadelhoff, Vastgoedrapport Groningen-Assen

5.9.a Percentage bedrijven met investeringen naar branchegroep, gemeente Groningen en Nederland

Bron: KvK

5.10.a Oppervlakte kantoorruimte per inwoner, Groningen vergeleken, 2006

Bron: Vastgoedrapport Groningen-Assen

5.11.1 Verkoopvloeroppervlak van detailhandelsvestigingen

		1999	2003	2004	2005	2006
Groningen- binnenstad ¹⁾	dagelijkse goederen	9.000	9.300	10.100	9.800	10.700
	niet-dagelijkse goederen	94.100	100.200	103.800	105.300	103.400
totaal binnenstad		103.100	109.500	113.900	115.100	114.100
gehele gemeente	dagelijkse goederen	58.000	59.400	62.700	67.600	.
	niet-dagelijkse goederen	275.600	301.100	300.200	313.400	.
totaal gemeente		333.600	360.500	362.900	381.000	.

Bron: Goudappel Coffeng

1) De binnenstad omvat het gebied binnen de diepen en het Westerhavengebied

5.11.2 Effectieve vloerproductiviteit Groninger binnenstad en de totale gemeente

Effectieve vloerproductiviteit in €/m ² per jaar	1999	2003	2004	2005	2006	Nederland
Binnenstad						2005
eff. vloerproductiviteit dagelijkse goederen	9.400	16.700	18.900	18.900	16.600	
eff. vloerproductiviteit niet dagelijkse goederen	4.400	7.500	5.500	6.300	6.300	
Gemeente totaal						
eff. vloerproductiviteit dagelijkse goederen	5.700	6.780	7.000	6.600		6.500
eff. vloerproductiviteit niet dagelijkse goederen	2.150	3.000	2.500	2.600		1.800

Bron: Goudappel Coffeng

5.12.1 Aantal bezoekers binnenstad per week van binnen en buiten de gemeente (x1.000)

	1999	2003	2004	2005	2006
van binnen de gemeente	278	354	346	341	324
van buiten de gemeente	186	326	250	286	324
totaal	464	680	596	627	647

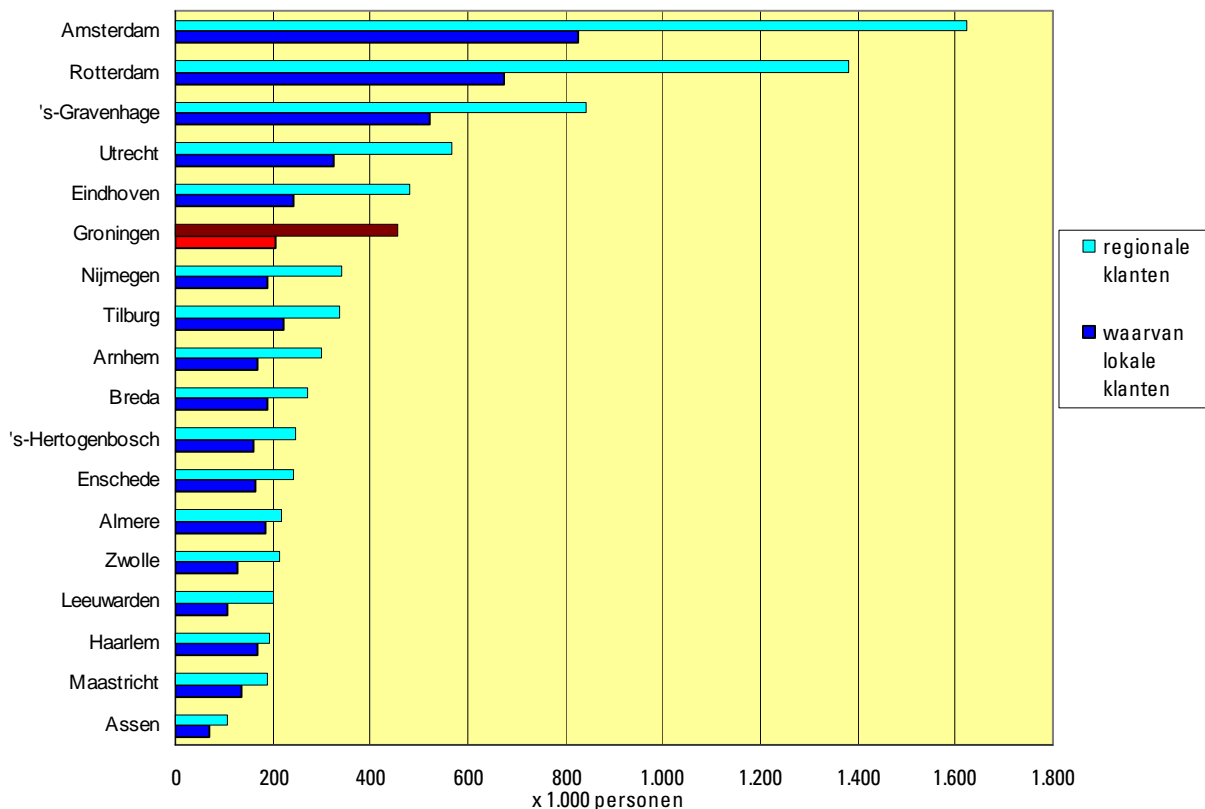
Bron: Goudappel Coffeng

5.12.2 Kooporiëntatie niet-dagelijkse goederen op de Binnenstad, Paddepoel en overig Groningen

van / naar	2002 binnenstad	2003	2004	2005	WC Paddepoel	2005 overig Groningen	totaal Groningen
Groningen	64	67	66	66	5	21	92
Bedum	42	47	48	48	2	6	56
Ten Boer	47	53	54	54	1	5	60
Eelde	52	47	48	38	1	4	43
Grootegast	40	44	46	22	0	2	24
Haren	33	36	40	35	0	4	39
Hoogezand	35	37	39	25	1	3	29
Leek	28	31	31	21	0	2	23
Peize	25	28	28	26	0	3	29
Roden	26	25	26	18	0	2	20
Slochteren	31	30	26	24	0	3	27
Vries	22	22	24	16	0	1	17
Winsum	24	23	21	34	4	6	44
Zuidhorn	23	24	21	41	2	2	45
Zuidlaren	20	21	20	24	0	2	26
totaal	48	49	48	48	3	11	62

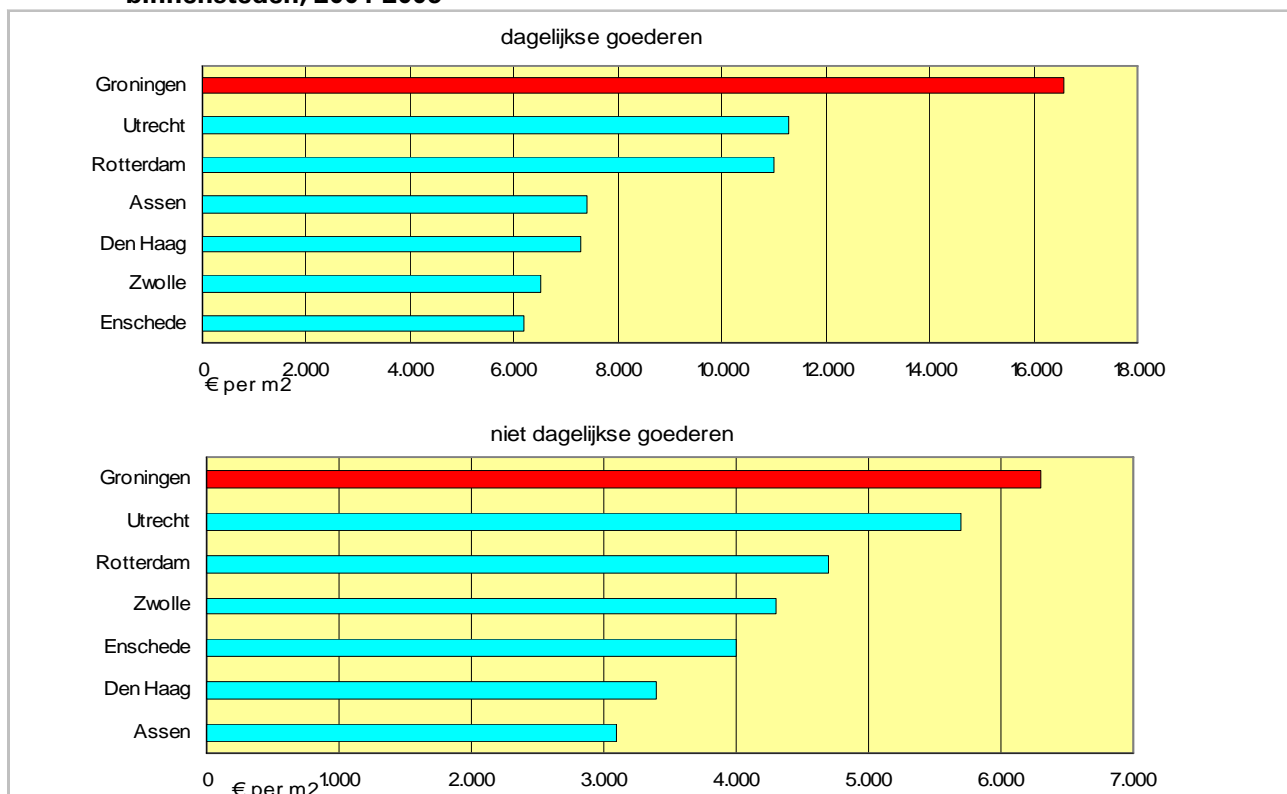
Bron: Goudappel Coffeng

5.12.a Potentiële lokale en regionale klanten van een aantal gemeenten, 2006

Bron: Goudappel Coffeng

5.12.b Effectieve vloerproductiviteit dagelijkse en niet-dagelijkse goederen van een aantal binnensteden, 2004-2006

Bron: Goudappel Coffeng

5 WERKGELEGEN HEID EN ECONOMIE

5.13 De economische vitaliteit (economische groeiprestaties, -specialisaties en vestigingsklimaat) uitgedrukt in een rapportcijfer, Groningen vergeleken

Gemeente	2003	2004	2005
Haarlemmermeer	7,99	7,97	8,03
Zwolle	7,73	7,55	7,69
Breda	7,71	7,57	7,56
Assen	7,26		7,55
's-Hertogenbosch	7,75	7,58	7,52
Eindhoven	7,34	7,45	7,48
Leeuwarden	7,61		7,47
Groningen	7,51	7,56	7,44
Utrecht	7,65	7,39	7,37
Rotterdam	7,47	7,28	7,33
Tilburg	7,39	7,36	7,30
Almere	7,51	7,43	7,30
Amsterdam	7,43	7,15	7,20
Arnhem	7,31	7,20	7,18
's-Gravenhage	7,34	7,33	7,16
Nijmegen	7,12	6,95	7,08
Maastricht	7,19	6,95	6,97
Emmen	6,52	6,54	6,88
Enschede	6,84	6,80	6,73
Haarlem	6,79	6,81	6,67

Bron: Bureau Louter

5.14 Ondernemers over de dienstverlening van gemeenten, Groningen vergeleken

	dienstverlening in het algemeen		nakomen afspraken		snelheid beantwoorden verzoeken	
	1999	2005	1999	2005	1999	2005
Maastricht	6,5	6,8	6,2	6,3	5,1	5,5
Zwolle	6,4	6,8	5,6	6,1	4,6	5,4
Eindhoven	6,6	6,7	6,0	6,3	5,0	5,4
's-Hertogenbosch	6,6	6,7	6,2	6,1	4,8	5,4
Breda	6,7	6,7	6,3	6,1	5,5	5,2
Tilburg	6,7	6,6	6,8	6,2	5,9	5,4
Rotterdam	6,6	6,5	6,3	6,0	5,0	5,2
Groningen	6,5	6,4	6,4	6,3	5,4	5,2
Utrecht	6,3	6,4	5,6	6,2	4,7	5,4
's-Gravenhage	6,0	6,4	6,1	6,1	5,2	5,3
Enschede	6,5	6,4	6,3	5,9	5,4	5,2
Arnhem	6,4	6,4	6,0	5,8	5,0	5,2
Leeuwarden	6,3	6,4	6,0	5,8	5,2	5,2
Amsterdam	6,1	6,3	6,2	6,1	4,8	5,1
Haarlem	6,4	6,3	6,1	5,9	5,3	5,1
Nijmegen	6,2	6,2	5,8	6,0	5,0	5,2
gemiddeld	6,4	6,5	6,1	6,1	5,2	5,3

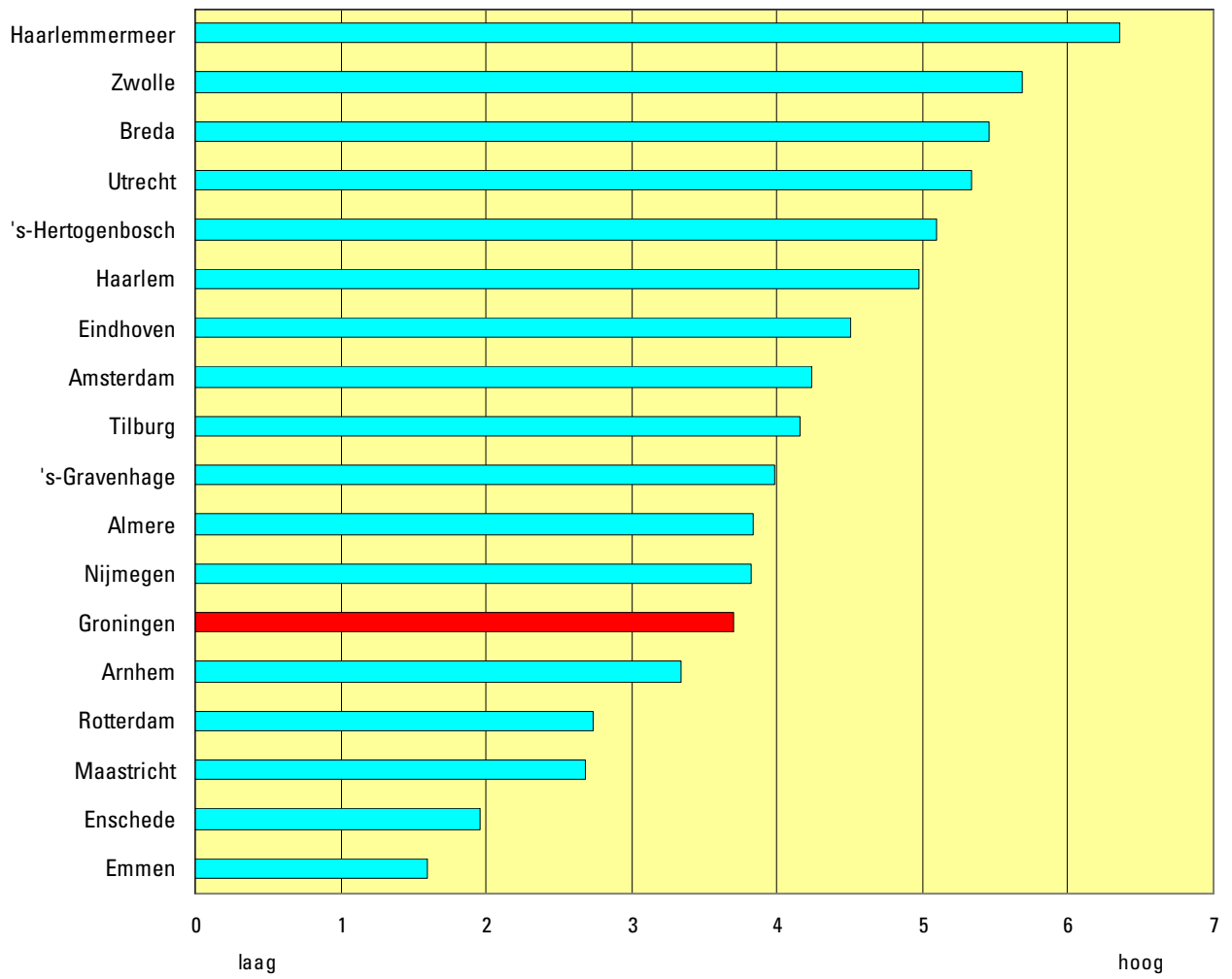
Bron: Ecorys, telefonische enquête onder bedrijven

5.15 Ontwikkeling internationale, meerdaagse congressen regio Groningen

	2002	2003	2004	2005	2006
aantal congressen	64	63	67	64	67
aantal congresdeelnemersdagen	48.669	47.015	51.590	48.640	52.400

Bron: Groningen Congres Bureau

5.13.a Sociaal economische index, Groningen vergeleken, 2006

Bron: Atlas voor gemeenten

HOOFDSTUK 6

WERKLOOSHEID

Werkplein: een samenwerkingsverband tussen de gemeentelijke dienst Sociale Zaken en Werk, het UWV en het CWI. De klant hoeft als hij werkloos wordt nog maar naar één loket, het werkplein is gevestigd in het pand van de dienst Sociale Zaken en Werk.

Groningen al lang niet meer de stad met de hoogste werkloosheid

Op 1 januari 2006 had Groningen 10.264 NWW'ers (Niet Werkende Werkzoekenden), dit is 11,7% van de beroepsbevolking. Vanaf 2004 is de werkloosheid fors afgenomen. Dit is conform de landelijke ontwikkeling. De werkloosheid is ten opzichte van het landelijke gemiddelde nog wel hoog maar dat is in de meeste grote en middelgrote gemeenten het geval.

De daling van de werkloosheid doet zich vooral voor in de groepen tot 39 jaar. Dit is landelijk minder het geval. Onder meer het in 2004 gestarte project Groningen@work heeft bijgedragen aan het behalen van dit resultaat. In dit project wordt actief met jongeren tot 23 aan het werk gegaan (werken aan werk) waardoor ze sneller uitstromen. Onderdeel van Groningen@work is dat er door de jongeren licht productiewerk bij de Dienst Sociale Werkvoorziening (DSW) wordt gedaan. Met ingang van april 2006 geldt de regeling voor alle werklozen tot 40 jaar.

Werkloosheid naar geslacht

Absoluut gezien zijn er meer mannen dan vrouwen werkloos, 54% van de werklozen is man. Dit aandeel neemt wel af. De beroepsbevolking (alle mensen van 15-65 jaar die minstens 12 uur per week werken of naar werk op zoek zijn) omvat echter ook meer mannen dan vrouwen, daardoor is relatief een iets groter percentage vrouwen werkloos.

Veel NWW'ers moeilijk bemiddelbaar

NWW'ers worden ingedeeld in fasen, van fase 1, gemakkelijk bemiddelbaar tot fase 4, zeer moeilijk bemiddelbaar. Van alle werklozen zit 44% in fase 3. Een kwart van de werklozen boven de 40 jaar zit in fase 4. Opvallend is dat van de jongeren tot 23 jaar een ruime meerderheid in fase 3 zit. Ten opzichte van januari 2006 is het aantal personen in alle fasen afgenomen.

Veel lager opgeleiden werkloos

Het aantal werklozen met een opleiding VMBO/MAVO of lager is het afgelopen jaar toegenomen en het aantal met MBO/HAVO of hoger is fors afgenomen. Dit laatste is een preventief effect van Groningen@work. Hoger opgeleiden kiezen er vaker voor activiteiten te ondernemen waardoor ze niet in die regeling komen.

Etniciteit

Voor de bepaling van de etniciteit is gekeken naar het herkomstland (zie CBS methode). Van de 10.264 NWW'ers behoren er 3.319 tot een etnische minderheid, dit is een derde van alle NWW'ers. Dit percentage is veel groter dan het percentage van de potentiële beroepsbevolking (19% onder de bevolking in de leeftijdsgroep 15-64 jaar behoort tot een etnische minderheid). De werkloosheid onder allochtonen is dus hoger dan gemiddeld. Wel is ook de werkloosheid

onder allochtonen het afgelopen jaar fors afgenomen.

Aantal aangemelde vacatures over dip heen

De vacaturegraad (het aantal vacatures per 100 werkzame personen) is na een afname in 2004 weer toegenomen. Er is wel verschil tussen de verschillende branches. De toename in de bouw tussen 2004 en 2005 heeft in 2006 doorgezet, van 1,0 in 2004 via 2,0 naar 3,0 in 2006. Ook in zakelijke dienstverlening staan veel vacatures open, de vacaturegraad is 2,8. Binnen de zakelijke dienstverlening worden vooral mensen gezocht in de ICT en in de uitzendbranche.

Ruim 1.000 vacatures voor vrijwilligerswerk

Door de stichting Stiel wordt bemiddeld voor vrijwilligerswerk. Stiel is een maatschappelijke organisatie voor mensen met achterstanden op het gebied van wonen en werken. Deze achterstanden worden verkleind door middel van sociale activering, opbouwwerk, re-integratie en het ondersteunen van vrijwilligerswerk.

In 2006 zijn er door 382 organisaties 1.062 vacatures voor vrijwilligerswerk gemeld. Er is voor 357 mensen actief bemiddeld. Dit is veel minder dan in 2004 en 2005 toen dit aantal nog boven de 700 lag.

De gegevens betreffen alleen vrijwilligerswerk dat wordt aangemeld bij Stiel. Veel vrijwilligerswerk, bijvoorbeeld bij verenigingen, wordt door de leden geregeld.

HOOFDSTUK 6

WERKLOOSHEID

Inhoud

6.1.1	Beroepsbevolking en niet werkende werkzoekenden (NWW'ers) op 1 januari.....	74
6.1.2	NWW'ers naar geslacht op 1 januari	74
6.1.3	NWW'ers naar leeftijdsgroep op 1 januari	74
6.1.4	NWW'ers naar opleidingsniveau op 1 januari (%)	74
6.1.5	NWW'ers naar duur werkloosheid op 1 januari (%)	74
6.1.a	NWW'ers naar fase in percentages, 1 januari 2003 en 2007	75
6.1.b	NWW'ers naar fase, verdeeld naar geslacht, leeftijd en duur, 1 januari 2007	75
6.1.6.1	Allochtone NWW'ers op 1 januari.....	76
6.1.6.2	NWW'ers naar herkomstgebied op 1 januari (%).....	76
6.2	Vacatures en vacaturegraad per bedrijfstak, peildatum 1 april	76
6.3	Vacatures vrijwilligersvacaturebank en geslaagde bemiddeling vrijwilligers	76
6.1.c	Ontwikkeling NWW'ers in Groningen, de regio en Nederland.....	77
6.1.d	NWW'ers op 1 januari, Groningen vergeleken (%).....	77

6.1.1 Beroepsbevolking en niet werkende werkzoekenden (NWW'ers) op 1 januari

categorie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	<i>index 2007, 2002=100</i>
beroepsbevolking	80.905	81.920	83.700	87.550	87.900	88.000	108,8
aantal NWW'ers	10.494	10.658	12.527	12.371	11.948	10.264	97,8
NWW'ers in % v.d. beroepsbevolking	13,0	13,0	15,0	14,1	13,6	11,7	

Bron: CBS, CWI

6.1.2 NWW'ers naar geslacht op 1 januari

geslacht	2002	2003	2004	2005	2006	2007
man	6.058	6.205	7.232	7.041	6.489	5.531
vrouw	4.436	4.453	5.295	5.330	5.457	4.732

Bron: CWI

6.1.3 NWW'ers naar leeftijdsgroep op 1 januari

leeftijdsgroep	2002	2003	2004	2005	2006	2007	<i>ontwikkeling 2006-2007 (%)</i>
15-22 jaar	866	858	1.088	935	716	478	-33,2
23-29 jaar	1.817	2.011	2.558	2.408	2.249	1.467	-34,8
30-39 jaar	3.121	3.121	3.526	3.511	3.418	2.821	-17,5
40-49 jaar	2.784	2.657	2.978	3.009	3.028	2.843	-6,1
50-59 jaar	1.780	1.803	2.057	2.136	2.179	2.246	3,1
>=60 jaar	126	208	320	372	358	409	14,2
totaal	10.494	10.658	12.527	12.371	11.948	10.264	-14,1

Bron: CWI

6.1.4 NWW'ers naar opleidingsniveau op 1 januari (%)

opleidingsniveau	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Basisonderwijs	14	11	10	9	9	15
VMBO/MAVO	29	27	26	25	25	40
MBO/HAVO/VWO	30	32	34	36	38	29
HBO	14	16	16	17	17	10
WO	12	13	13	14	12	6
totaal	100	100	100	100	100	100

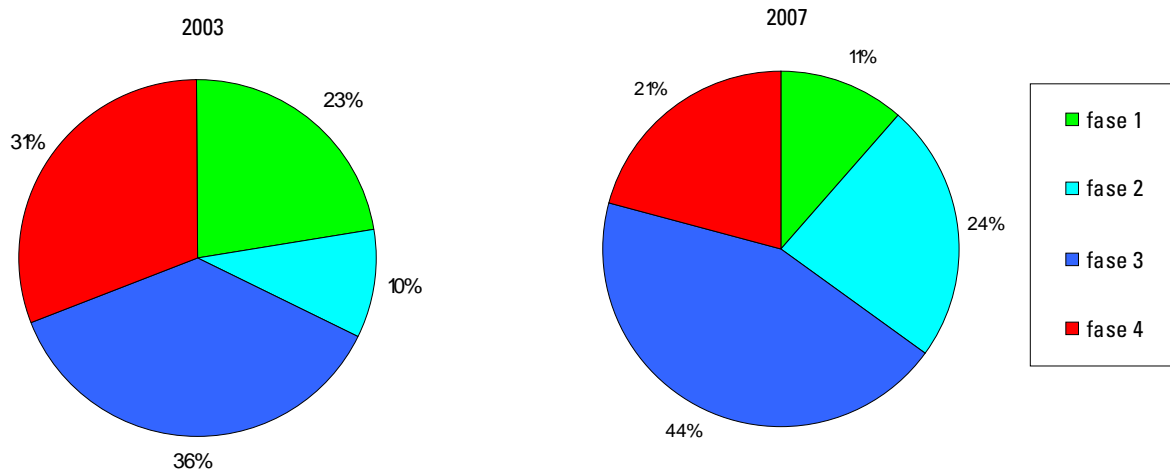
Bron: CWI

6.1.5 NWW'ers naar duur werkloosheid op 1 januari (%)

inschrijvingsduur	2002	2003	2004	2005	2006	2007
tot 1 jaar	37	46	50	44	41	34
1 tot 3 jaar	22	20	24	30	33	33
3 jaar en langer	41	34	26	26	26	34
totaal	100	100	100	100	100	100

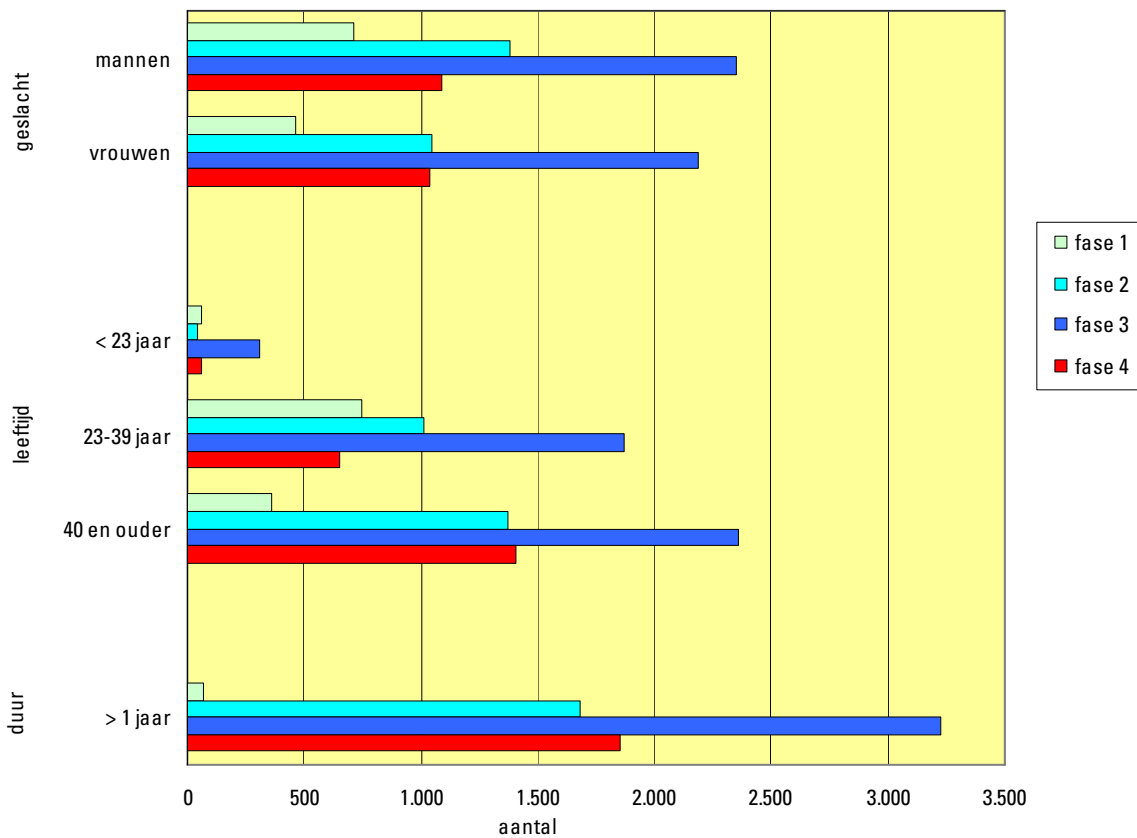
Bron: CWI

6.1.a NWW'ers naar fase in percentages, 1 januari 2003 en 2007

Bron: CWI

6.1.b NWW'ers naar fase, verdeeld naar geslacht, leeftijd en duur, 1 januari 2007

Bron: CWI

6.1.6.1 Allochtone NWW'ers op 1 januari

		2002	2003	2004	2005	2006	2007
absoluut	korter dan 1 jaar	1.287	1.507	2.017	1.621	1.486	1.039
	1 tot 3 jaar	834	757	1.038	1.249	1.330	1.172
	3 jaar en langer	1.263	1.040	942	952	983	1.108
totaal		3.384	3.304	3.997	3.822	3.799	3.319
in procenten	korter dan 1 jaar	38,0	45,6	50,5	42,4	39,1	31,3
	1 tot 3 jaar	24,6	22,9	26,0	32,7	35,0	35,3
	3 jaar en langer	37,3	31,5	23,6	24,9	25,9	33,4
totaal allochtonen		100	100	100	100	100	100

Bron: CWI

6.1.6.2 NWW'ers naar herkomstgebied op 1 januari (%)

herkomstgebied	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2007 (abs)
Nederlands	67,8	69,0	68,1	69,1	68,4	67,7	6.945
Turkije	1,1	1,1	1,1	1,2	1,3	1,3	136
Marokko	1,2	1,1	1,1	1,2	1,4	1,3	130
Suriname	3,4	3,5	3,4	3,4	3,2	3,4	351
Aruba/Nederlandse Antillen	5,1	4,6	4,8	4,6	4,6	4,5	465
Overig niet-westers	9,5	9,0	9,3	9,0	9,7	10,6	1.089
westers	11,4	11,4	11,6	11,3	11,5	11,1	1.135
totaal aantal	10.494	10.658	12.527	12.371	11.915	10.251	10.251

Bron: CWI

6.2 Vacatures en vacaturegraad per bedrijfstak, peildatum 1 april

	2003		2004		2005		2006	
	aantal	vacature graad	aantal	vacature graad	aantal	vacature graad	aantal	vacature graad
Landbouw	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	1,1
Industrie/Nutsbedrijven	163	1,5	154	1,6	108	1,1	171	1,7
Bouw	128	2,4	45	1,0	93	2,0	150	3,0
Handel en Horeca	326	1,5	289	1,4	273	1,4	393	2,0
Zakelijke dienstverlening	897	2,5	883	2,7	1.125	3,6	886	2,8
Overheid en onderwijs	467	1,9	149	0,6	201	0,8	293	1,2
Gezondheid en welzijn	337	1,5	178	0,8	222	1,0	193	0,8
Overige niet-commerciële dienstverl.	115	2,2	82	2,0	64	1,3	95	1,9
totaal	2.433	1,9	1.780	1,5	2.087	1,8	2.183	1,8

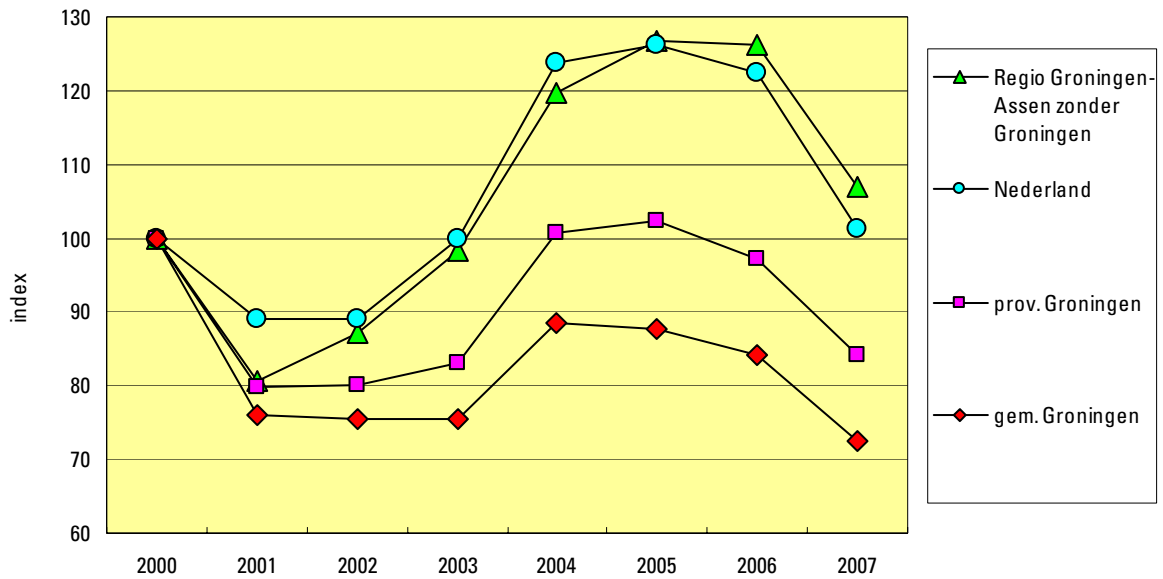
Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister)

6.3 Vacatures vrijwilligersvacaturebank en geslaagde bemiddeling vrijwilligers

		2004	2005	2006
aantal gemelde vacatures		971	992	1062
aantal organisaties met vacatures		367	368	382
kenmerken vrijwilligers waarvoor actief bemiddeld				
geslacht	mannen	.	351	165
	vrouwen	.	371	192
opleidingsniveau	Basis/lbo/VMBO/Mavo	198	187	87
	HAVO/MBO/VWO	233	269	114
	HBO/WO	244	233	133
inkomen	uitkering	479	541	260
	inkomen uit	61	39	24
	studiebeurs/ande	170	142	73
totaal		710	722	357

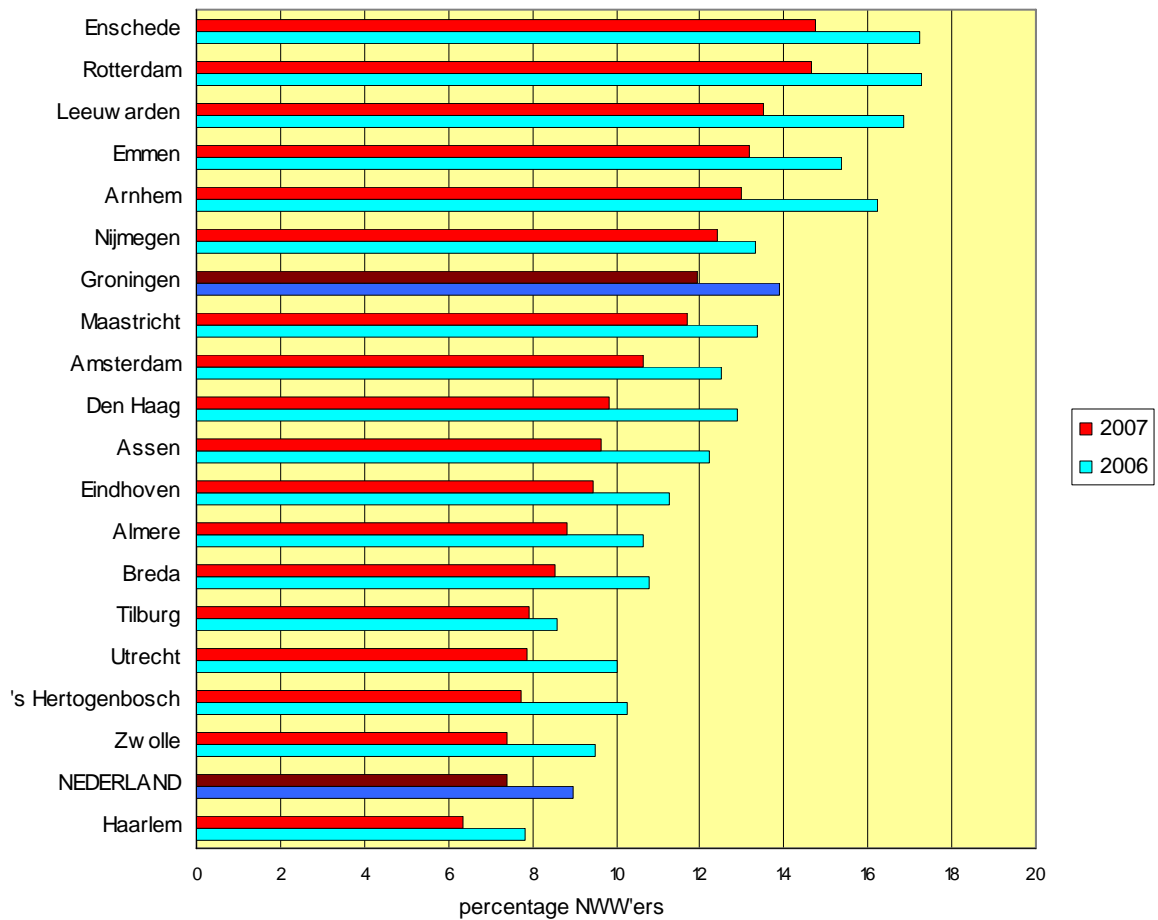
Bron: Stichting Stiel

6.1.c Ontwikkeling NWW'ers in Groningen, de regio en Nederland

Bron: CWI

6.1.d NWW'ers op 1 januari, Groningen vergeleken (%)

Bron: CWI

HOOFDSTUK 7

SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

De deur van het ontvangkantoor van de gemeenteontvanger in de Oude Boteringestraat, hier werden vroeger de belastingen geïnd. Boven deze deur zit een gevelsteen met een vis en een munt. Nu is er een horeca gelegenheid in gevestigd.

Aantal bijstandsgerechtigden neemt af

Het aantal uitkeringsgerechtigden krachtens de Wet Werk en Bijstand (WWB) neemt na een toename tussen 2002 en 2005 weer af. Begin 2007 waren er 8.681 uitkeringsgerechtigden, bijna 1.000 minder dan in 2005. De vermindering komt door minder instroom. Dit is goed te zien aan het aantal mensen dat korter dan 3 jaar in de uitkering zit. Het percentage uitkeringsgerechtigden ten opzichte van de bevolking verschilt sterk per wijk en loopt uiteen van 1,1% in Nieuw oost tot boven de 10% in het Oosterpark en in Paddepoel. Zie voor de wijkindeling achter in dit boek.

Aantal WAO-ers neemt ook af

Het aantal uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid schommelde jaren rond de 9.000 maar is tussen 2004 en 2006 met bijna 1.000 afgenomen tot 8.088 ultimo 2006. De afname komt voor rekening van de WAO, het aantal personen met een Wajong uitkering is toegenomen. Deze zal voorlopig blijven toenemen omdat de uitstroom wegens het bereiken van de 65^e jarige leeftijd pas na 2020 substantieel wordt. Bovendien neemt de instroom toe, onder meer omdat de Wajong bekender wordt.

Met ingang van 1 januari is de WAO vervangen door de WIA, per ultimo 2006 zaten er in Groningen 65 mensen in de WIA.

Inkomensgegevens: algemeen

Door het CBS wordt jaarlijks het gemiddelde inkomen van de Nederlandse bevolking onderzocht. De resultaten worden bekend gemaakt in het regionale inkomensonderzoek (RIO) Bij de inkomensgegevens worden drie groepen onderscheiden: Inwoners (individueel), inwoners met een heel jaar inkomen en huishoudens. Het huishoudinkomen bestaat uit de som van de inkomens van de afzonderlijke leden van een huishouden.

Inkomensgegevens: Groningen vergeleken

De inkomensgegevens van 2004 zijn in absolute bedragen niet goed te vergelijken met die van voorgaande jaren. De verschillen tussen wijken en gemeenten kunnen voor de afzonderlijke jaren wel met elkaar worden vergeleken.

Om toch voor onderlinge vergelijking een ontwikkeling in de tijd te kunnen laten zien is gekozen voor het opnemen van de relatieve rangnummers (op een schaal van 1 tot 100 gerelateerd aan het aantal gemeenten) van 1998 vergeleken met 2003. Voor wat betreft het inkomen per inwoner is de gemeente Groningen gestegen van positie 76 in 1998 naar 67 in 2003, een gunstige ontwikkeling.

Veel huishoudens met een laag inkomen

Het gemiddeld besteedbare huishoudinkomen in Groningen behoort tot het laagste in Nederland. Het inkomen per inwoner ligt in Groningen dicht bij het landelijke gemiddelde als het

inkomen per huishouden. Dit komt onder anderen omdat er in Groningen veel éénpersoons- huishoudens zijn. Net als Groningen zitten de meeste grote gemeenten qua koopkracht onder het landelijke gemiddelde.

Niet actieven hebben in Groningen relatief weinig te besteden

Het aandeel niet actieven (personen met een uitkering) is in Groningen hoger dan het landelijke gemiddelde. In Groningen liggen de inkomens van niet-actieven lager dan landelijk. De oorzaak moet gezocht worden in het relatief grotere aantal bijstandsontvangers en afgestudeerde studenten ten opzichte van de WW'ers en arbeidsongeschikten. Als studenten zijn afgestudeerd is er eerst een wachttijd voordat een uitkering verkregen kan worden, dit leidt tot een lager gemiddeld inkomen voor niet actieven (dit zien we ook in de cijfers bij andere studentensteden). Bovendien zijn uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid en WW gerelateerd aan het laatst verdiende inkomen, en dit ligt in Groningen lager dan het landelijke gemiddelde.

De Stadjespas is er vooral voor de minima

Om ondersteuning aan lagere inkomensgroepen te geven geeft de gemeente de Stadjespas uit. De pas kan door iedereen worden gekocht, maar vindt vooral aftrek bij minima. Er zijn 9.404 van deze passen in 2005 verkocht waarvan 8.433 door minima. Het aantal verkochte stadjespassen neemt al jaren af. De Stadjespas wordt het meest gebruikt om te zwemmen of te schaatsen.

De Groningse Kredietbank helpt mensen in geldnood

Tot 2004 konden inwoners die in financiële problemen verkeerden zich melden bij Bureau Geldzorg. Met het verdwijnen van dit bureau kan men zich rechtstreeks melden bij de Frontoffice van de Groningse Kredietbank. Sinds 2004 schommelt het aantal meldingen rond de 2.000. Niet alle mensen die zich melden komen in aanmerking voor hulp op financieel gebied.

Tarieven gemeentelijke belastingen aan de hoge kant

Voor alle gemeenten is uitgezocht wat de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) per jaar zijn. Als eenheid is het meerpersoonshuishouden gekozen. Ten opzichte van de meeste grote en middelgrote gemeenten is een Gronings huishouden met een bedrag van € 639, - per jaar relatief duur uit. Het gemiddelde in Nederland € 613, -. Een groot deel van die lasten bestaat uit de OZB. Met ingang van 2006 betalen huurders van woonruimten geen OZB meer.

Inhoud

7.1.1	Uitkeringen Wet Werk en Bijstand (WWB) naar uitkeringssoort van personen tot 65 jaar en zelfstandig wonend, 1 april.....	82
7.1.2	Opleidingsniveau van bijstandsgerechtigden, 1 januari	82
7.1.3	Uitstroom NABW naar soort uitstroom	82
7.2	Aantal lopende uitkeringen WW per 31 december	82
7.1.a	Uitkeringen Wet Werk en Bijstand per GSB wijk, 2004 en 2007	83
7.2.a	WW uitkeringen per 100 inwoners van 15 tot 65 jaar, Groningen vergeleken, ultimo 2002- ultimo 2006	83
7.3.1	Uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid per 31 december	84
7.3.2	Percentage uitkeringsgerechtigden wegens arbeidsongeschiktheid naar leeftijd en geslacht per 31 december	84
7.3.3	Procentuele verdeling uitkeringsgerechtigden wegens arbeidsongeschiktheid naar klasse per 31 december	84
7.3.a	Percentage uitkeringsgerechtigden wegens arbeidsongeschiktheid naar geslacht en totaal	85
7.3.b	Procentuele verdeling van het aantal uitkeringsgerechtigden arbeidsongeschiktheid naar leeftijd, Groningen en Nederland.....	85
7.4.1	Besteedbare inkomens per inwoner en per huishouden en de rangnummers van het inkomen per inwoner, Groningen vergeleken in 1998 en 2003/2004	86
7.4.2	Besteedbare inkomens per inwoner en huishouden en de rangnummers van het inkomen per inwoner, Groningen en de regiogemeenten	86
7.4.a	De koopkrachtindex in 2000 en 2004, Groningen vergeleken.....	87
7.4.b	Inkomensverdeling van inwoners meteen heel jaar inkomen en huishoudens in 20% groepen van de inkomensverdeling in Nederland, Groningen vergeleken met Nederland, 2004.....	87
7.4.3	Gemiddeld besteedbaar inkomen per inwoner en huishouden per GSB wijk, 2004	88
7.4.4	Gemiddeld besteedbaar huishoudensinkomen naar belangrijkste bron van inkomen, 2004	88
7.4.5	Gemiddeld besteedbaar inkomen van inwoners met een heel jaar inkomen naar etniciteit, 2004	88
7.4.6	Armoede, het percentage huishoudens in de laagste inkomensgroep (10% groep) en percentage sociale minima	88
7.4.c	Percentage huishoudens met inkomens in de laagste 20% klasse per wijk.....	89
7.4.d	Percentage huishoudens met inkomens in de hoogste 20% klasse per wijk.....	89
7.5	Verkochte stadjespassen naar tariefgroep.....	90
7.6	Aanmeldingen voor leningen/schuldensanering bij de Frontoffice Groningse Kredietbank	90
7.7	Gemeentelijke belastingen in Euro's per jaar	90
7.8	Nieuw ingeschreven woninghypotheken, aantal en gemiddeld bedrag.....	90
7.5.a	Gebruik Stadjespas voor een aantal activiteiten tegen inlevering van een coupon	91
7.7.a	Woonlasten door gemeentelijke tarieven van een aantal gemeenten in Euro's per jaar per huishouden, 2005-2007.....	91

7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.1.1 Uitkeringen Wet Werk en Bijstand (WWB) naar uitkeringssoort van personen tot 65 jaar en zelfstandig wonend, 1 april

uitkering ¹⁾	inschrijfduur	2003	2004	2005	2006	2007
NABW	< 3 jaar				4.167	3.411
	>=3 jaar				5.140	5.270
	totaal	8.962	9.414	9.607	9.307	8.681
IOAW/Z	< 3 jaar				64	63
	>=3 jaar				54	36
	totaal	158	159	150	118	99
ROA	totaal	30	69	61	50	42
totaal	< 3 jaar				4.231	3.474
	>=3 jaar				5.194	5.306
totaal		9.150	9.642	9.818	9.425	8.780

Bron: SOZAWE

1) NABW Nieuwe Algemene Bijstands Wet

IOAW/Z Inkomensondersteuning Oudere Arbeidsongeschikten (Werklozen en Zelfstandigen)

ROA Regeling Opvang Asielzoekers

7.1.2 Opleidingsniveau van bijstandsgerechtigden, 1 januari

soort onderwijs	2006	2007
Geen basisonderwijs	829	750
Basisonderwijs/LBO/MAVO	3.966	3.735
MBO/HAVO/VWO	2.228	2.005
HBO	816	703
WO	535	411
Onbekend/nvt	1.026	1.077
totaal	9.400	8.681

Bron: SOZAWE

7.1.3 Uitstroom NABW naar soort uitstroom

uitstroom naar	2002	2003	2004	2005	2006
Regulier werk	1.154	692	1.120	1.286	1.320
Gesubsidieerd werk	264	143	199	50	118
Overige (oa andere inkomsten, verhuizing)	1.810	1.706	2.761	2.965	2.774
Beëindigingsbesluiten totaal	3.228	2.541	4.080	4.301	4.212

Bron: SOZAWE

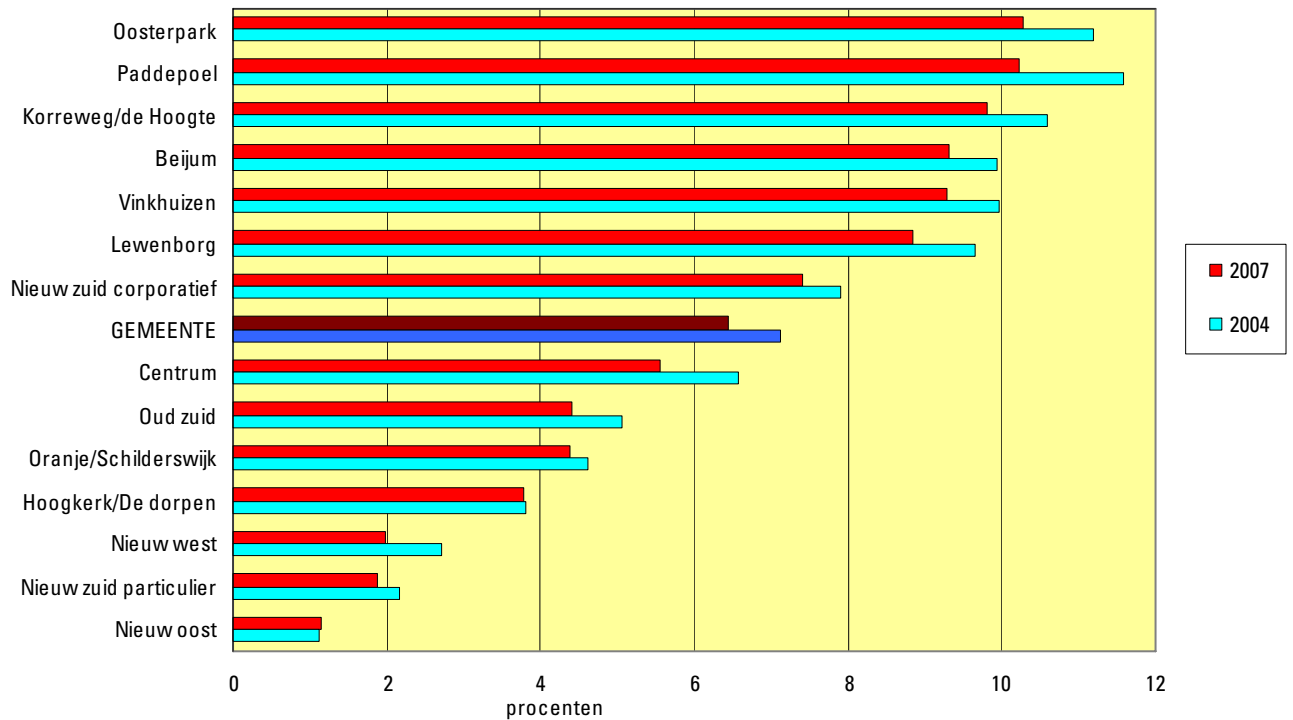
7.2 Aantal lopende uitkeringen WW per 31 december

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	<i>index 2006 2001=100</i>
Groningen	2.158	2.719	3.902	4.515	4.185	3.235	149,9
waarvan % mannen	57	59	61	58	57	56	.
% vrouwen	43	41	39	42	43	44	.
Provincie Groningen	7.745	9.404	12.725	14.641	13.256	10.978	141,7
Nederland	165.678	204.933	280.321	319.517	304.673	245.238	148,0

Bron: UWV

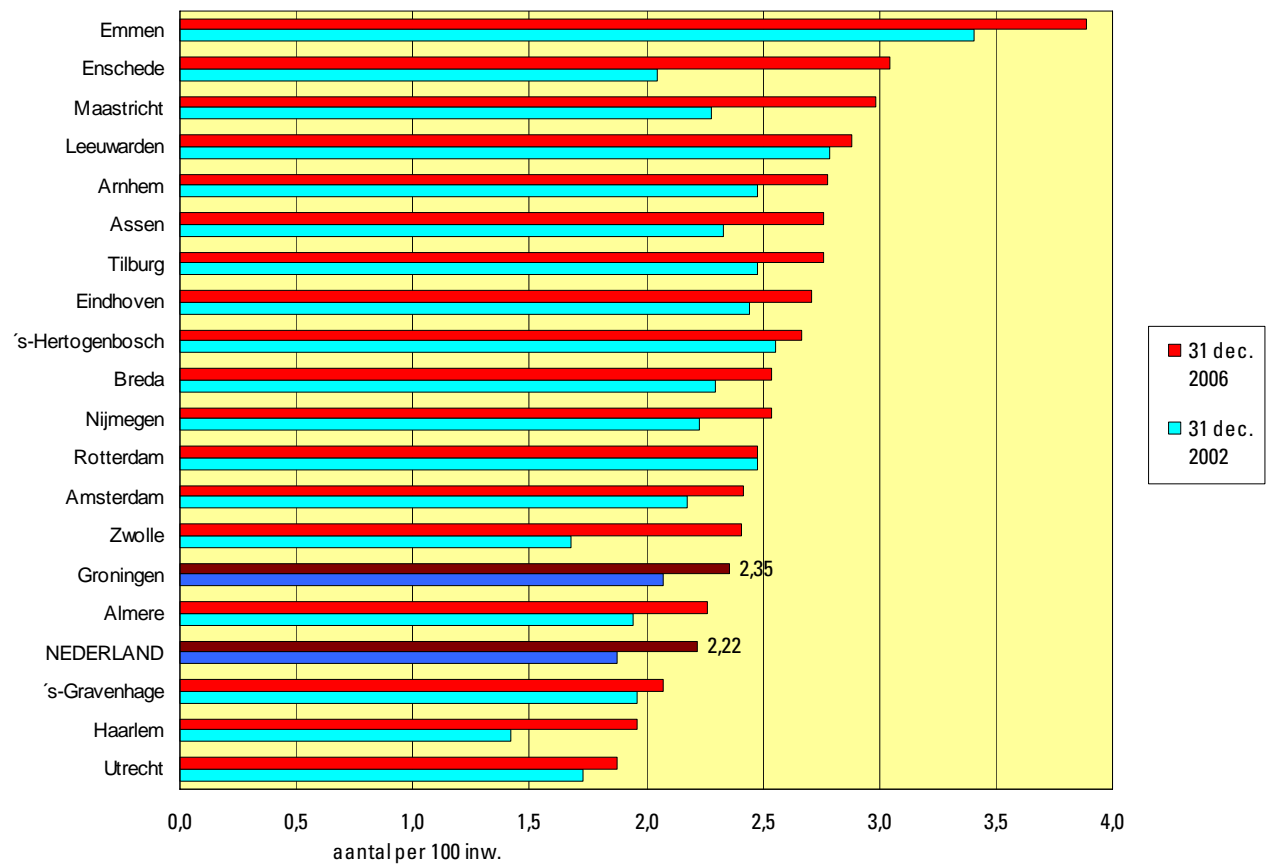
7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.1.a Uitkeringen Wet Werk en Bijstand per GSB wijk, 2004 en 2007

Bron: SOZAWE

7.2.a WW uitkeringen per 100 inwoners van 15 tot 65 jaar, Groningen vergeleken, ultimo 2002- ultimo 2006

Bron: UWV

7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.3.1 Uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid per 31 december

soort uitkering ¹⁾	duur uitkering	2001	2002	2003	2004	2005	2006
WAO	tot 5 jaar	2.636	2.564	2.356	2.082	1.443	934
	vanaf 5 jaar	4.340	4.357	4.372	4.434	4.456	4.392
	totaal	6.976	6.921	6.728	6.516	5.899	5.326
WAZ	tot 5 jaar	118	119	118	101	82	54
	vanaf 5 jaar	237	240	231	226	217	218
	totaal	355	359	349	327	299	272
Wajong	tot 5 jaar	594	617	594	630	603	673
	vanaf 5 jaar	1.333	1.399	1.491	1.551	1.645	1.652
	totaal	1.927	2.016	2.085	2.181	2.248	2.325
WIA	totaal						165
totaal	tot 5 jaar	3.348	3.300	3.068	2.813	2.128	1.826
	vanaf 5 jaar	5.910	5.996	6.094	6.211	6.318	6.262
totaal		9.258	9.296	9.162	9.024	8.446	8.088

Bron: UWV

WAO = wet arbeidsongeschiktheidsverzekering (m.i.v. ultimo 2005 WIA)

WAZ = wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen

Wajong = wet arbeidsongeschiktheidsverzekering voor jonggehandicapten

WIA = Wet werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen

7.3.2 Percentage uitkeringsgerechtigden wegens arbeidsongeschiktheid naar leeftijd en geslacht per 31 december

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
leeftijdsgroep in jaren						
15 - 24	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
25 - 34	3,5	3,5	3,4	3,3	2,8	2,8
35 - 44	7,1	6,9	6,7	6,5	5,9	5,1
45 - 54	13,0	12,5	12,0	11,3	10,6	9,7
55 - 64	22,0	21,5	20,7	20,2	19,0	18,3
geslacht						
man	7,2	7,2	6,9	6,8	6,4	6,1
vrouw	6,8	6,8	6,7	6,5	6,0	5,7
totaal	7,0	7,0	6,8	6,6	6,2	5,9

Bron: UWV

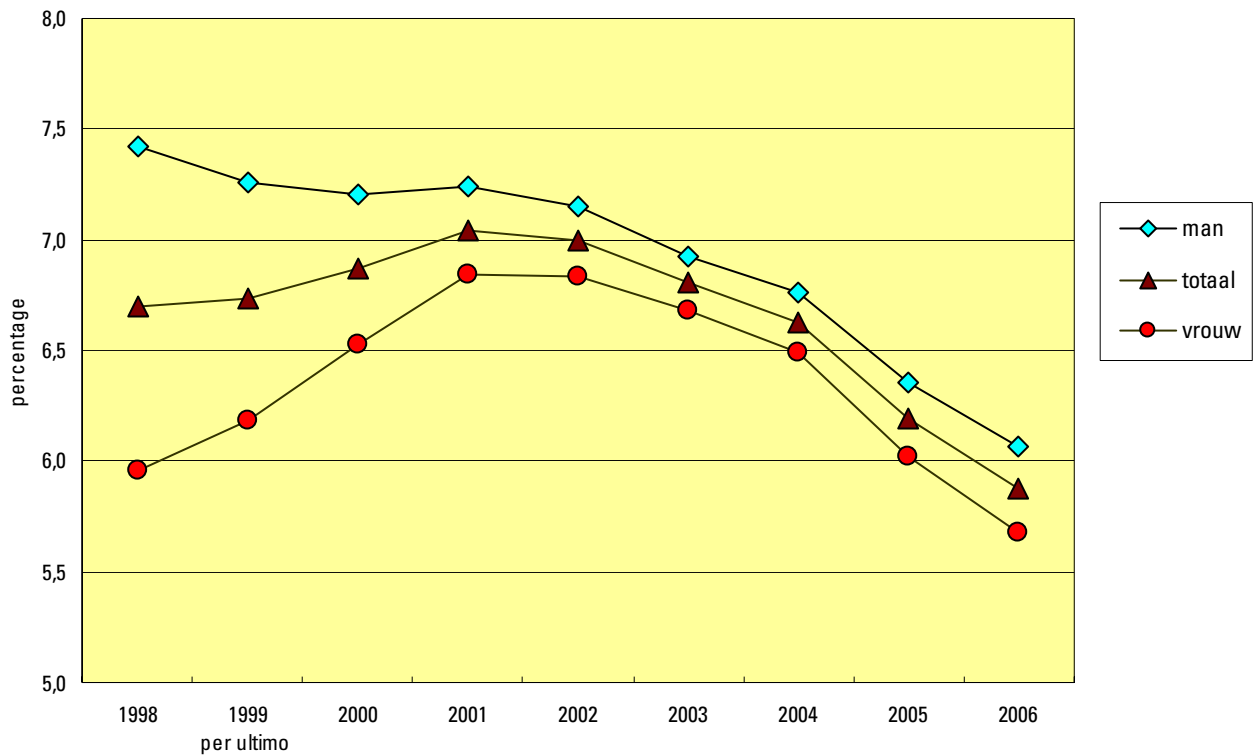
7.3.3 Procentuele verdeling uitkeringsgerechtigden wegens arbeidsongeschiktheid naar klasse per 31 december

arbeidsongeschiktheidsklasse	2000	2002	2003	2004	2005	2006
< 80% arbeidsongeschikt	22,4	24,2	24,6	24,1	23,3	22,0
80-100% arbeidsongeschikt	77,6	75,8	75,4	75,9	76,7	78,0
totaal absoluut	8.960	9.296	9.164	9.024	8.446	8.088

Bron: UWV

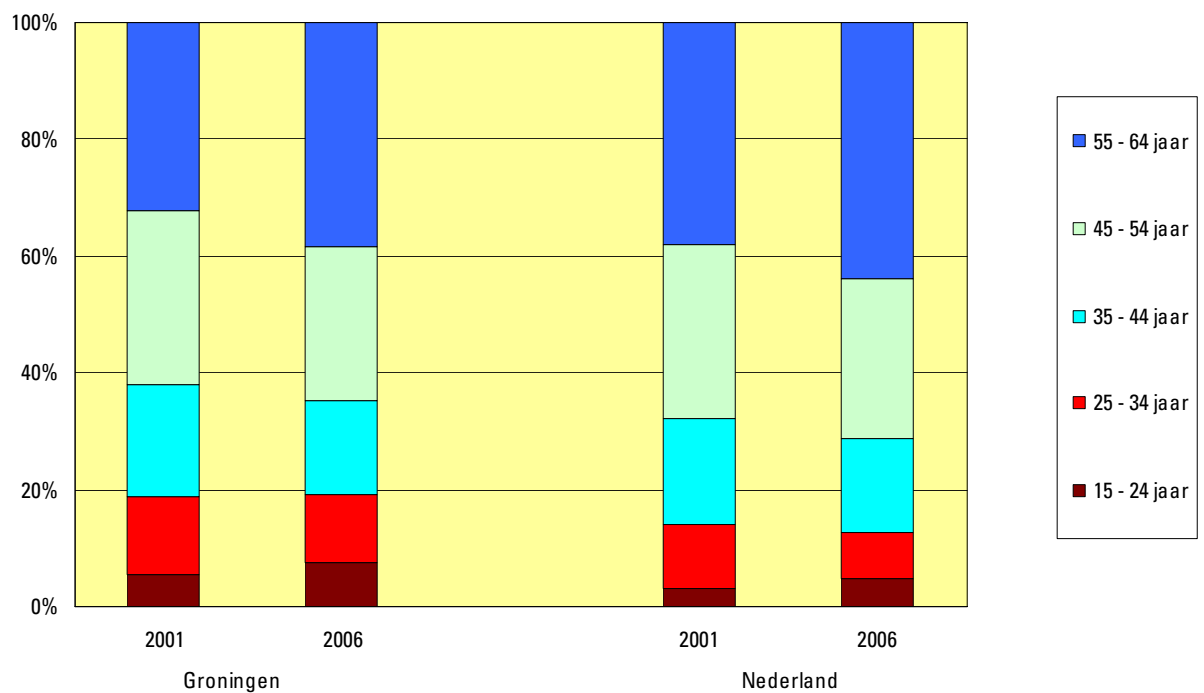
7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.3.a Percentage uitkeringsgerechtigden wegens arbeidsongeschiktheid naar geslacht en totaal

Bron: UWV

7.3.b Procentuele verdeling van het aantal uitkeringsgerechtigden arbeidsongeschiktheid naar leeftijd, Groningen en Nederland

Bron: UWV

7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.4.1 Besteedbare inkomens per inwoner en per huishouden en de rangnummers van het inkomen per inwoner, Groningen vergeleken in 1998 en 2003/2004

gemeente	Relatieve rangnummers ¹⁾ inkomen per inwoner		gemiddeld inkomen 2004 (€)			koopkracht
	1998	2003	per inwoner	per inw. met een heel jaar inkomen	per huishouden	index 2004
Breda	22	22	12.700	17.900	28.800	102,5
's Hertogenbosch	25	22	12.700	17.800	28.900	102,0
Utrecht	25	23	12.700	18.000	27.800	102,0
Haarlem	14	16	13.200	18.200	28.100	101,5
Zwolle	42	35	12.300	17.400	28.300	99,5
Almere	64	72	11.600	17.900	29.600	98,5
Eindhoven	27	33	12.500	17.400	27.100	97,0
's Gravenhage	26	32	12.400	18.500	26.500	97,0
Amsterdam	22	26	12.600	18.600	25.200	96,0
Maastricht	57	57	11.900	16.600	26.400	95,5
Nijmegen	51	51	12.100	16.800	26.200	93,6
Arnhem	45	50	12.000	16.900	25.600	93,1
Groningen	76	67	11.600	16.100	24.500	91,6
Leeuwarden	74	71	11.400	16.100	24.600	90,6
Rotterdam	59	68	11.600	17.000	24.600	90,1
Emmen	81	89	11.100	15.600	26.300	89,6
Enschede	91	94	10.800	15.700	25.200	88,6
Tilburg	63	66
Nederland			12.200	17.700	29.000	100

Bron: CBS(RIO)

7.4.2 Besteedbare inkomens per inwoner en huishouden en de rangnummers van het inkomen per inwoner, Groningen en de regiogemeenten

gemeente ²⁾	Relatieve rangnummers ¹⁾ inkomen per inwoner		gemiddeld inkomen 2003 (€)			koopkracht
	1998	2003	per inwoner	per inw. met een heel jaar inkomen	per huishouden	index 2003
Haren	3	4	14.800	21.500	33.900	119,3
Tynaarlo	21	17	13.100	18.900	31.500	107,9
Noordenveld	39	31	12.500	18.100	30.000	103,0
Zuidhorn	80	86	11.100	17.400	29.400	97,0
Assen	62	60	11.800	17.100	27.500	95,5
Bedum	88	82	11.300	16.800	28.700	95,5
Slochteren	77	78	11.400	17.000	28.900	95,5
Leek	81	88	11.100	16.300	27.900	93,1
Ten Boer	93	96	10.600	16.500	28.200	93,1
Winsum	86	87	11.100	16.700	27.700	93,1
Groningen	76	67	11.700	16.100	24.500	91,6
Hoogezand	86	87	11.100	15.900	25.400	88,1
Nederland			12.300	17.700	29.000	100

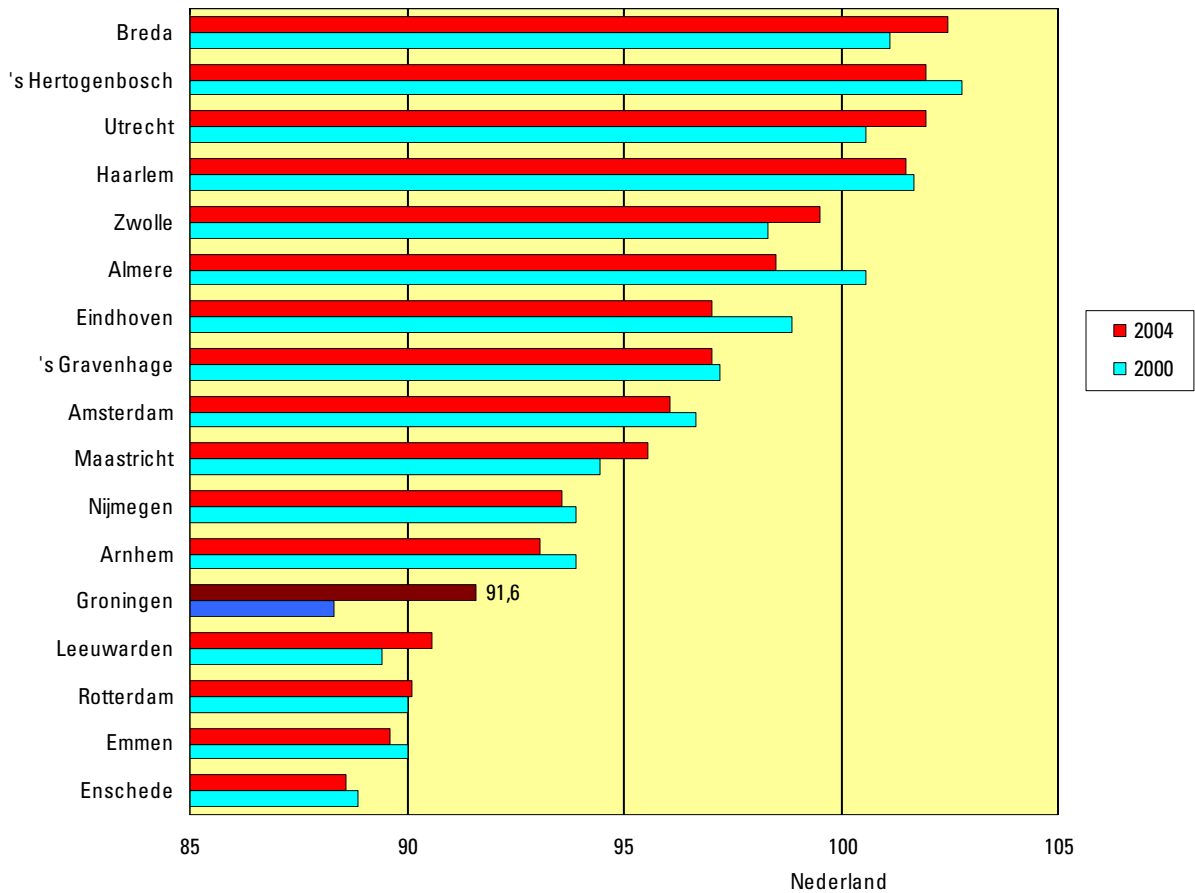
Bron: CBS(RIO)

1) Relatieve rangnummers: hierbij is het totaal aantal gemeenten op 100 gesteld

2) De gegevens van de regiogemeenten zijn voor 2003 nog niet bekend

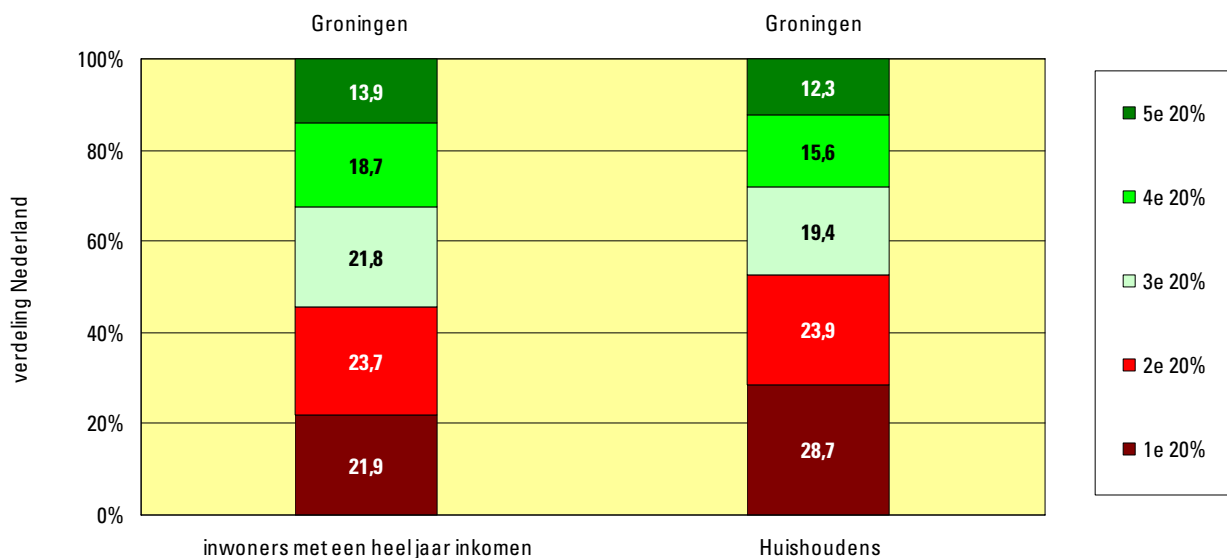
7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.4.a De koopkrachtindex in 2000 en 2004, Groningen vergeleken

Bron: CBS(RIO)

7.4.b Inkomensverdeling van inwoners meteen heel jaar inkomen en huishoudens in 20% groepen van de inkomensverdeling in Nederland, Groningen vergeleken met Nederland, 2004

Bron: CBS(RIO)

7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.4.3 Gemiddeld besteedbaar inkomen per inwoner en huishouden per GSB wijk, 2004

	per inwoner	per inwoner met een heel jaar inkomen	per huishouden	koopkracht index 2004
1 Centrum	11.500	15.400	22.700	94,1
2 Oranje-/ Schilderswijk	11.900	16.200	24.900	96,0
3 Oud zuid	12.100	15.600	23.100	93,6
4 Nieuw zuid corporatief	12.300	16.100	22.500	89,1
5 Nieuw zuid particulier	15.800	22.200	34.000	123,3
6 Oosterpark	11.200	14.400	20.300	81,7
7 Korrewegwijk	10.300	13.700	19.800	78,7
8 Lewenborg	10.500	15.200	23.900	84,2
9 Beijum	10.200	15.300	23.400	83,2
10 Nieuw oost	12.700	19.000	35.000	111,9
11 Paddepoel	10.500	14.500	21.000	80,7
12 Vinkhuizen	9.700	14.000	21.600	78,2
13 Nieuw west	12.100	18.800	34.000	108,4
14 Hoogkerk	11.400	16.300	27.900	93,6
15 De Dorpen	10.800	15.100	24.800	85,6
gemeente Groningen	11.600	16.100	24.500	91,6

Bron: CBS(RIO)

7.4.4 Gemiddeld besteedbaar huishoudensinkomen naar belangrijkste bron van inkomen, 2004

inkomstenbron	Groningen		Nederland	
	%	gem. inkomen (€)	%	gem. inkomen (€)
zelfstandige	6,8	26.800	8,9	31.400
werknemer	56,2	28.100	55,5	33.300
pensioen ontvanger	20,5	21.600	24,8	23.300
WW/bijstandsgerechtigde	11,3	13.400	5,6	15.100
arbeidsongeschiktheid	3,2	17.300	4,0	19.300
totaal	100	24.500	100	29.000

Bron: CBS(RIO)

7.4.5 Gemiddeld besteedbaar inkomen van inwoners met een heel jaar inkomen naar etniciteit, 2004

groep	Groningen		Nederland	
	% van de populatie	gem. inkomen (€)	% van de populatie	gem. inkomen (€)
Autochtonen	85,4	16.200	84,3	17.900
waaronder				
actief	47,1	19.200	53,0	19.900
niet actief 15-65 jaar	22,9	10.500	13,0	12.800
niet actief overig	15,4	15.500	18,3	15.900
Allochtonen	14,5	15.000	15,7	16.700
waaronder				
actief	8,0	17.900	9,3	19.200
niet actief 15-65 jaar	5,1	10.800	4,2	11.800
niet actief overig	1,5	14.400	2,3	15.500
totaal	100	16.100	100	17.700

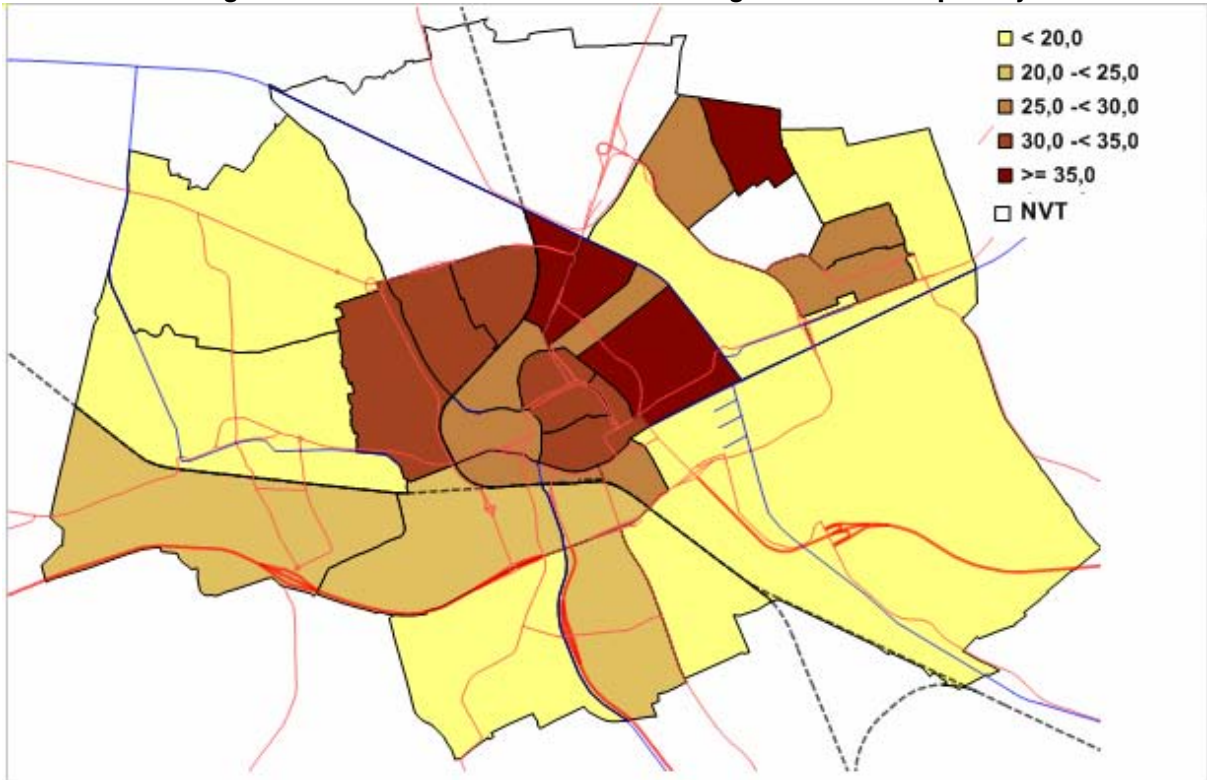
Bron: CBS(RIO)

7.4.6 Armoede, het percentage huishoudens in de laagste inkomensgroep (10% groep) en percentage sociale minima

	1996	1998	2000	2002	2004
percentage in de laagste 10% groep (Nederland = 10)	20,7	19,4	18,8	17,1	15,8
percentage sociaal minimum Groningen	.	22,9	20,9	13,8	14
percentage sociaal minimum Nederland	.	.	12,7	9,1	9

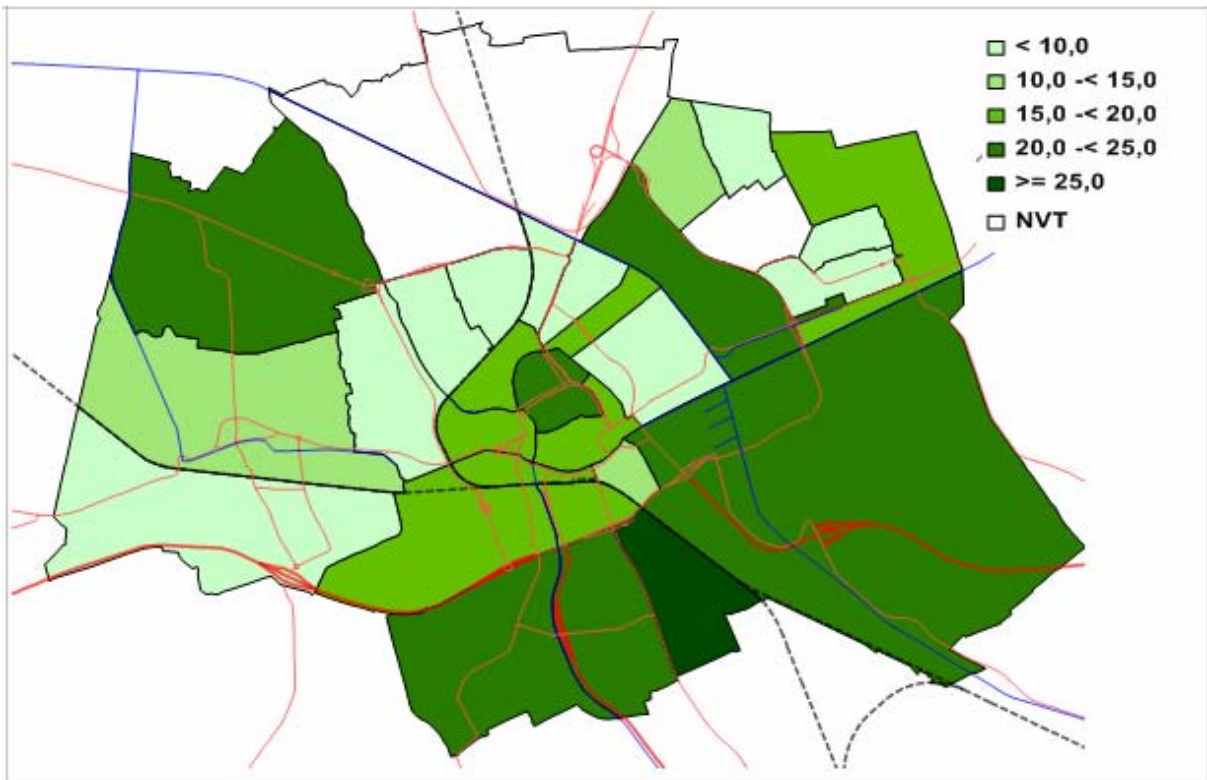
Bron: CBS(RIO)

7.4.c Percentage huishoudens met inkomens in de laagste 20% klasse per wijk

Bron: CBS(RIO)

7.4.d Percentage huishoudens met inkomens in de hoogste 20% klasse per wijk

Bron: CBS(RIO)

7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.5 Verkochte stadspassen naar tariefgroep

tariefgroepen ¹⁾	2002	2003	2004	2005	2006
tariefgroep A	9.798	9.561	8.808	8.819	8.433
tariefgroep B	2.296	2.221	1.877	872	693
tariefgroep C	865	791	608	252	203
tarief nog niet bekend	74	96	9	34	75
totaal absoluut	13.033	12.669	11.302	9.977	9.404
waarvan aan allochtonen	.	.	2.711	2.480	2.415

Bron: DIA

1) Tariefgroepen A: voor minima, tariefgroep B: voor studenten, tariefgroep C: voor de overige inwoners

7.6 Aanmeldingen voor leningen/schuldensanering bij de Frontoffice Groningse Kredietbank

	2002	2003	2004	2005	2006
aantal aanmeldingen	1.580	1.735	2.058	1.879	1.946
per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder	10,6	11,6	13,6	12,3	12,7

Bron: SOZAWE

7.7 Gemeentelijke belastingen in Euro's per jaar

	2003	2004	2005	2006	2007
woonlasten					
WOZ gebruikersbelasting, per €2.268,- econ. waarde	4,10	4,19	2,80	¹⁾	
WOZ eigenarenbelasting, per €2.500,- econ. waarde	5,64	5,76	3,86	3,93	3,50
WOZ, bij een economische waarde van €100.000,-	405,68	415,33	277,20	157,20	140,00
Rioolrechten	92,15	97,00	101,65	107,35	111,75
Afvalstoffenheffing per perceel bij bewoning door twee personen	234,84	273,60	279,12	288,72	303,72
totaal OZB, rioolrechten en afvalstoffenheffing	732,67	785,93	657,97	553,27	555,47
overige belastingen					
Logiesbelasting sterrenhotels, per persoon per nacht	1,40	1,40	2,00	2,00	3,00
Logiesbelasting overig, per persoon per nacht	0,70	0,70	1,00	1,00	1,00
Reinigingsrechten (bedrijven), laagste tarief	334,44	342,12	342,12	342,12	348,96
Hondenbelasting, eerste hond	70,32	72,00	80,16	82,44	82,92

Bron: DIA

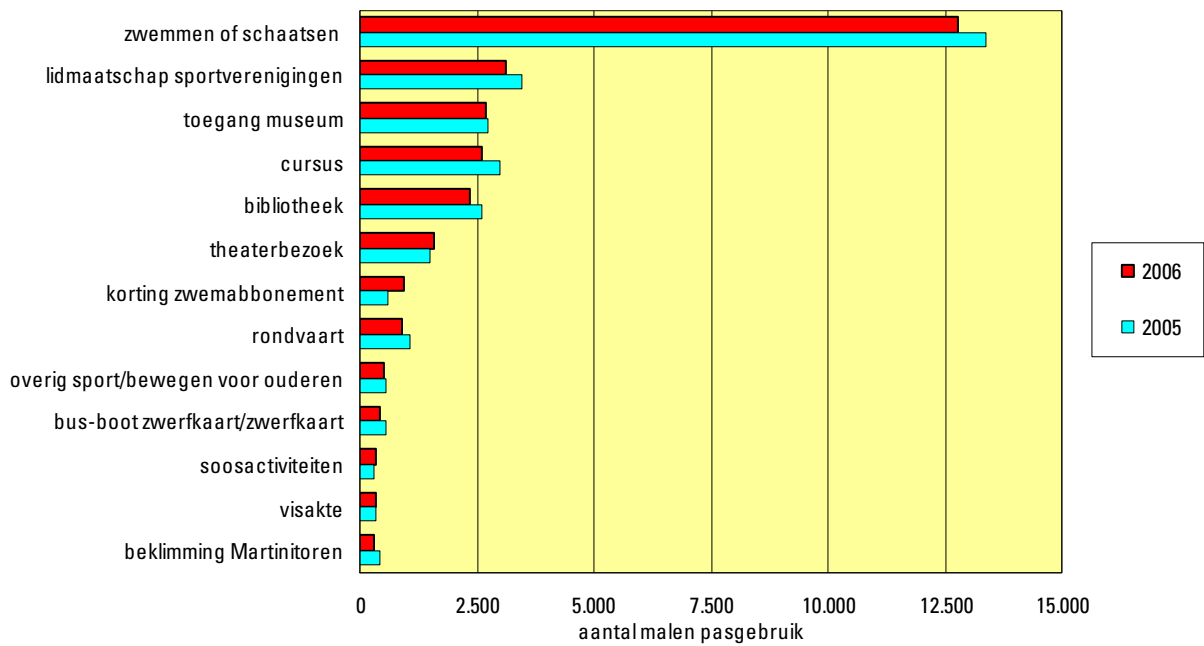
1) M.i.v. 2006 is de gebruikersbelasting voor bewoners afgeschaft

7.8 Nieuw ingeschreven woninghypotheken, aantal en gemiddeld bedrag

	1999	2000	2001	2002	2003	index 2003, 1999=100
Groningen						
nieuwe woninghypotheken	6.095	5.438	5.135	5.776	5.408	88,7
gemiddeld hypotheekbedrag (1.000€)	96	109	115	123	139	144,8
Nederland						
nieuwe woninghypotheken	665.205	510.039	480.540	499.394	540.387	81,2
gemiddeld hypotheekbedrag (1.000€)	117	136	151	163	178	152,1

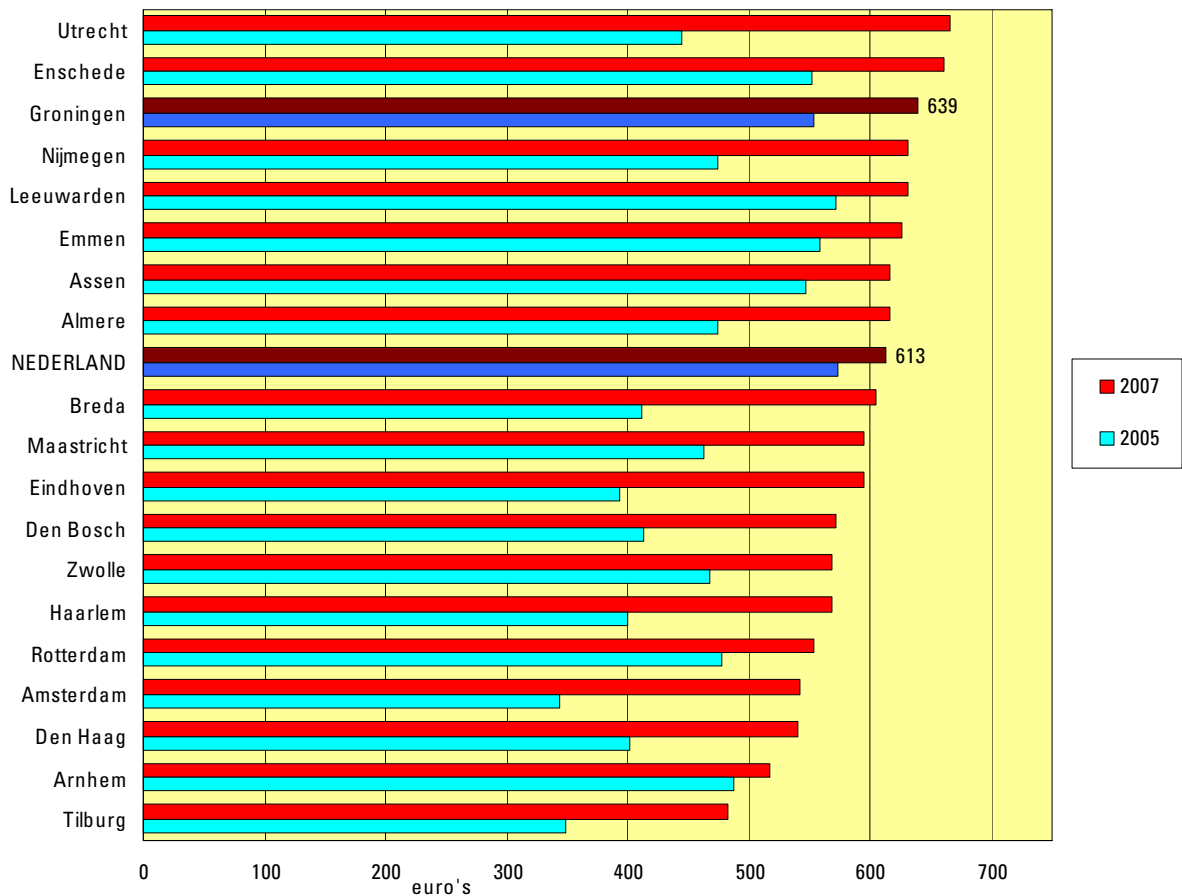
Bron: CBS

7.5.a Gebruik Stadjerspas voor een aantal activiteiten tegen inglevering van een coupon

Bron: DIA

7.7.a Woonlasten door gemeentelijke tarieven van een aantal gemeenten in Euro's per jaar per huishouden, 2005-2007

Bron: Coelo

7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

HOOFDSTUK 8

ONDERWIJS

Vanuit de Nieuwe Kijk in 't Jatstraat zicht op de toren van het academiegebouw van de Rijksuniversiteit

Aantal leerlingen basisonderwijs neemt toe

In overeenstemming met de bevolkingsontwikkeling tot 12 jaar neemt het aantal leerlingen in het basisonderwijs toe. Deze toename is vooral te zien in de groei van het aantal leerlingen in het openbaar onderwijs.

Het gemiddelde aantal leerlingen per school was in oktober 2006 326. Dit is veel meer als het landelijke gemiddelde van 222. De opheffingsnorm voor een school bedraagt 159 leerlingen. Een aantal Gereformeerde scholen en een Reformatorisch school voldoen niet aan die norm. Maar omdat binnen een bepaalde afstand niet een school met dezelfde signatuur is, mogen deze scholen toch open blijven.

CITO scores: Groningen scoort lager dan het landelijke gemiddelde.

De gemiddelde Citoscore van 533,9 ligt onder het landelijke gemiddelde van 536. Drie woonwijken scoren met boven de 538 ruim boven dit landelijke gemiddelde, dit zijn het Centrum, de Oranje-/Schilderswijk en Nieuw zuid Particulier. Zie voor de wijkindeling achter in dit boek.

In het voortgezet onderwijs groei van HAVO/VWO

Het aantal leerlingen op het voortgezet onderwijs bedraagt 12.625. Het aantal leerlingen op HAVO en VWO-niveau groeit terwijl het aantal leerlingen in het lager beroepsonderwijs daalt. Zat in 2002 nog 39% van de leerlingen op het HAVO/VWO in klas 3 of hoger, in 2006 was dat percentage gestegen tot 46%

Belangstelling voor gezondheid/welzijn groeit

Het aantal studenten op de Regionale Opleidings Centra (ROC's, zonder het VMBO) is het afgelopen jaar toegenomen. In totaal zaten er 16.991 studenten per 1 oktober 2006 op de ROC's. Op het Agrarisch Opleidings Centrum (AOC) zaten 1.001 studenten. Het aantal is bij de ROC's ongeveer gelijk verdeeld over de drie hoofdrichtingen economie, gezondheid/welzijn en techniek. In de sector gezondheid/welzijn vertoont het aantal studenten een stijgende tendens over de afgelopen 5 jaar, het seizoen 2006-2007 5.909 studenten tegen 4.557 in het seizoen 2001-2002.

Groningen aantrekkelijke studiestad

Groningen staat bekend als studentenstad. In Groningen studeren ruim 47.000 studenten aan de Rijksuniversiteit, Hanzehogeschool of een andere HBO instelling. Van deze studenten staan circa 24.000 bij de onderwijsinstellingen geregistreerd als wonend in de gemeente Groningen. In werkelijkheid zullen dat er meer zijn Dit betekent dat minimaal één op de 7,5 stadgers student is.

Het afgelopen jaar is het aantal eerstejaars studenten op de Hanzehogeschool en de Rijksuniversiteit samen met ruim 800 toegenomen. Dit is een forse toename sinds

voorgaande jaren en een hogere toename dan landelijk.

Groei aantal buitenlandse studenten

Dit jaar is voor het eerst het aantal buitenlandse studenten opgenomen. We zien in de afgelopen jaren een sterke groei van het aantal. De RUG en de HHG hadden samen in oktober 2006 2.639 reguliere buitenlandse studenten en beurspromovendi. Dit is veel meer dan in 2001 toen het er nog 1.711 waren, deze groei komt bijna alleen voor rekening van de RUG. Daarnaast zijn er nog buitenlandse gaststudenten bij beide instituten, dit waren er in het seizoen 2005-2006 1.038 tegen 655 vijf jaar eerder, groei zowel bij de HHG als de RUG. De RUG en de HHG hebben de ambitie het aantal buitenlandse studenten te laten groeien.

De andere HBO instellingen hebben alleen buitenlandse studenten op hun hoofdvestiging.

Veel mensen met een hoog opleidingsniveau

Het percentage inwoners met een hogere opleiding is in Groningen door de aanwezigheid van de universiteit en HBO instellingen erg hoog, 39% van de beroepsbevolking heeft een afgeronde HBO of WO opleiding tegen landelijk 28%.

Beperken aantal voortijdig schoolverlaters

Voor instromen in de arbeidsmarkt is het belangrijk dat iedere jongere een startkwalificatie behaalt. Startkwalificatie is minimaal een Havo of Vwo-diploma of een diploma op MBO-niveau 2. Binnen de gemeente Groningen wordt er vanuit Leerplicht en het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt onder andere naar gestreefd om het aantal voortijdig schoolverlaters te verminderen en te zorgen dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie behaalt. Voor de gemeente zijn hiervoor twee indicatoren van belang. Ten eerste het aantal voortijdig schoolverlaters en ten tweede het aantal jongeren dat ten hoogste beschikt over een VMBO diploma, deze jongeren hebben (nog) geen startkwalificatie.

Het aandeel voortijdig schoolverlaters is de afgelopen jaren gedaald. In het schooljaar 2005-2006 zijn 611 jongeren ingestroomd bij het RMC, dit aantal schommelt rond de 600 de laatste jaren. In totaal waren er in het schoolseizoen 2005-2006 1.273 voortijdig schoolverlaters in de leeftijdsgroep 12 tot en met 22 jaar.

Het aantal jongeren dat ten hoogste beschikt over een VMBO diploma was in 2005 1.920, Vooral onder autochtonen heeft een afname hiervan plaatsgevonden; onder allochtonen is het percentage jongeren dat ten hoogste beschikt over een VMBO-diploma licht gestegen.

Inhoud

8.1.1	Leerlingen in het basisonderwijs naar denominatie, 1 okt. van schooljaar.....	96
8.1.2	Leerlingen in het speciaal (voortgezet) onderwijs, 1 okt. van schooljaar.....	96
8.1.3	Basisscholen en speciaal onderwijs naar denominatie, 1 okt. van schooljaar	96
8.2	Cito scores per GSB wijk, 2002-2006.....	96
8.1.a	Leerlingen in het basisonderwijs naar leerlinggewicht, percentages.....	97
8.1.b	Gemiddelde schoolgrootte naar denominatie in Groningen en Nederland als geheel.....	97
8.3	Leerlingen in het voortgezet onderwijs, peildatum 1 oktober van schooljaar.....	98
8.4.1	Studenten van de ROC's en het AOC naar opleidingsniveau per 1 oktober	98
8.4.2	Studenten van de ROC's en het AOC naar studierichting (MBO)	98
8.5.1	Voortijdig schoolverlaters: instroom bij het RMC van 18 t/m 22 jarigen en totaal aantal per schooljaar	98
8.5.2	Jongeren van 15 t/m 22 jaar die ten hoogste beschikken over een VMBO diploma.....	98
8.5.a	Voortijdig schoolverlaters naar etniciteit, percentage ten opzichte van de jeugd van 12 t/m 22 jaar	99
8.6.a	Aandeel van de bevolking met een afgeronde HBO- of universitaire opleiding, Groningen vergeleken, 2004-2006.....	99
8.6.1	Studenten Hanzehogeschool en Rijksuniversiteit wonend binnen en buiten de gemeente Groningen	100
8.6.2	Studenten Hanzehogeschool en Rijksuniversiteit naar studiejaar	100
8.6.3	Aantal buitenlandse studenten bij de Hanzehogeschool en Rijksuniversiteit	100
8.6.4	Studenten overige HBO instellingen in Groningen, peildatum 1 oktober van studiejaar	100
8.6.b	Aantal studenten WO en HBO studierend in gemeenten met 10.000 en meer studenten, studiejaar '06-'07	101
8.6.c	Studenten Rijksuniversiteiten Hanzehogeschool naar studierichting, studiejaar '06-'07	101

8.1.1 Leerlingen in het basisonderwijs naar denominatie, 1 okt. van schooljaar

soort onderwijs	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	'05-'06	'06-'07	index '06-'07 '01-'02=100
openbaar basisonderwijs	6.580	6.799	6.969	7.119	7.466	7.571	115,1
bijzonder basisonderwijs							
Protestants Christelijk	2.902	2.877	2.931	2.911	2.920	2.923	100,7
Rooms Katholiek	701	646	580	560	386	385	54,9
Gereformeerd	369	365	379	381	373	391	106,0
Reformatorisch	79	70	69	74	70	76	96,2
Neutraal	709	679	662	667	718	710	100,1
totaal bijzonder basisonderwijs	4.760	4.637	4.621	4.593	4.467	4.485	94,2
totaal	11.340	11.436	11.590	11.712	11.933	12.056	106,3

Bron: OCSW

8.1.2 Leerlingen in het speciaal (voortgezet) onderwijs, 1 okt. van schooljaar

soort speciaal onderwijs	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	'05-'06	'06-'07	index '06-'07 '01-'02=100
categorie 1 scholen (SBO) openbaar	297	293	288	306	261	252	84,8
categorie 1 scholen (SBO) bijzonder	406	330	391	377	367	390	96,1
categorie 1 scholen totaal	703	623	679	683	628	642	91,3
expertise centra openbaar	606	657	543	413	541	530	87,5
expertise centra bijzonder	1.004	1.027	956	1.179	1.212	1.202	119,7
expertise centra totaal	1.610	1.684	1.499	1.592	1.753	1.732	107,6
totaal speciaal onderwijs	2.313	2.307	2.178	2.275	2.381	2.374	102,6

Bron: CFI, Onderwijsinstellingen

8.1.3 Basisscholen en speciaal onderwijs naar denominatie, 1 okt. van schooljaar

soort school	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	'05-'06	'06-'07
basisonderwijs openbaar	19	19	19	19	20	19
Protestants Christelijk	9	9	9	9	9	9
Rooms Katholiek	3	3	3	3	2	2
Gereformeerd	3	3	3	3	3	3
Reformatorisch	1	1	1	1	1	1
Neutraal	2	2	2	2	2	2
totaal basisscholen	37	37	37	37	37	36
speciaal onderwijs openbaar	6	6	5	5	4	4
bijzonder	9	9	9	10	11	10
totaal speciaal onderwijs	15	15	14	15	15	14
totaal	52	52	51	52	52	50

Bron: OCSW

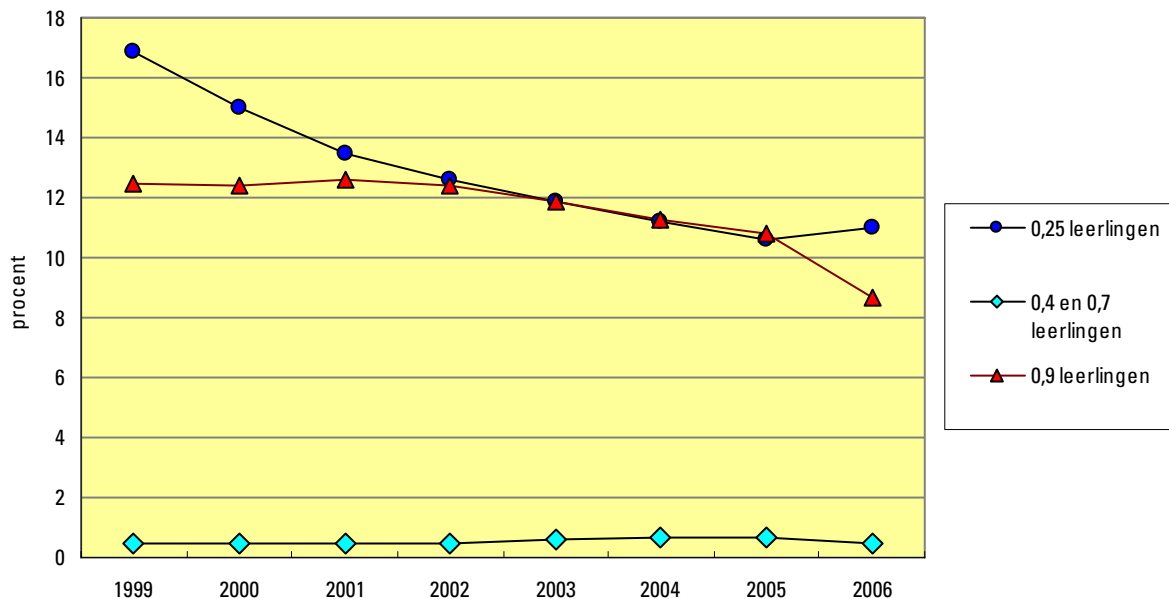
8.2 Cito scores per GSB wijk, 2002-2006

GSB wijk	2002	2003	2004	2005	2006
Centrum	538,2	538,3	536,1	536,5	538,8
Oranje-/Schilderswijk	538,3	536,2	540,8	537,8	538,1
Oud zuid/Nieuw zuid corporatief ¹⁾	534,0	535,4	533,9	535,3	534,7
Nieuw zuid particulier	537,6	537,9	537,6	537,2	538,1
Korrewegwijk/Oosterpark ¹⁾	531,4	536,5	534,8	532,7	531,0
Lewenborg	533,1	529,7	531,3	527,0	532,9
Beijum	534,8	535,2	534,0	533,7	532,6
Paddepoel	530,8	532,2	529,4	528,2	531,5
Vinkhuizen	525,8	531,5	530,8	528,6	527,9
Hoogkerk/de dorpen	534,6	531,8	531,8	531,4	533,6
gemiddeld gemeente Groningen	534,2	534,7	533,9	533,1	533,9
landelijk	534,8	534,7	535,2	534,5	536,0

Bron: ABCG

1) Wijken samengevoegd

8.1.a Leerlingen in het basisonderwijs naar leerlinggewicht, percentages

Bron: OCSW

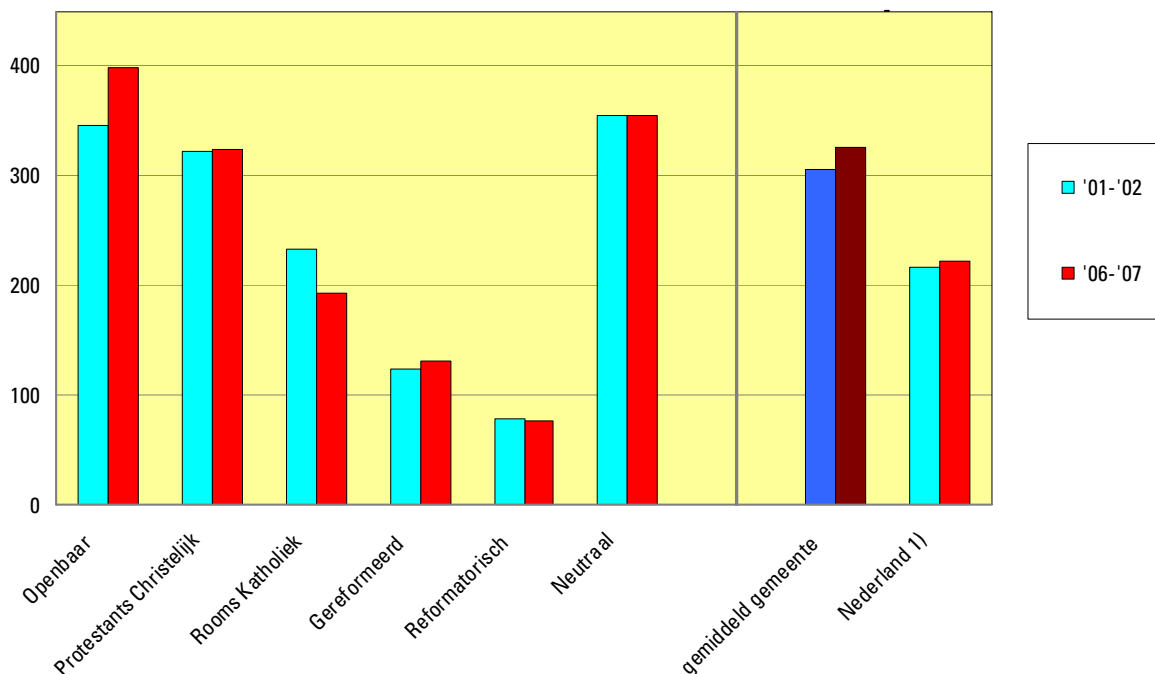
0,25 leerlingen: Nederlandse leerlingen van ouders met een laag opleidingsniveau

0,4 leerlingen: Schipperskinderen

0,7 leerlingen: Woonwagen- en zigeuner kinderen

0,9 leerlingen: Allochtone kinderen van ouders met een laag opleidings- en beroepsniveau

8.1.b Gemiddelde schoolgrootte naar denominatie in Groningen en Nederland als geheel

Bron: OCSW

1) Nederland '01-'02 em '05-'06

8.3 Leerlingen in het voortgezet onderwijs, peildatum 1 oktober van schooljaar

soort onderwijs	klas	'02-'03	'03-'04	'04-'05	'05-'06	'06-'07	index '06-'07 '02-'03=100
Praktijkonderwijs	1 t/m 6	45	44	45	49	50	111,1
Brugjaar	1 en 2	4.437	4.589	4.342	4.201	4.408	99,3
LWOO	1 t/m 4	962	906	804	790	781	81,2
VMBO/MAVO	3 en 4	1.942	1.939	1.842	1.749	1.614	83,1
HAVO/VWO	3	1.374	1.369	1.527	1.587	1.412	102,8
HAVO	4 t/m 5	1.512	1.673	1.870	1.837	1.970	130,3
VWO	4 t/m 6	1.900	2.038	2.159	2.213	2.390	125,8
totaal		12.172	12.558	12.589	12.426	12.625	103,7

Bron: OCSW, CFI

8.4.1 Studenten van de ROC's en het AOC naar opleidingsniveau per 1 oktober

soort onderwijs	'02-'03	'03-'04	'04-'05	'05-'06	'06-'07	index '06-'07 '02-'03=100
VMBO	608	612	698	631	599	98,5
BBO/BBL	5.462	4.878	4.441	4.209	4.215	77,2
MBO/BOL	12.430	12.646	13.172	13.234	13.786	110,9
totaal	18.500	18.136	18.311	18.074	18.600	100,5

Bron: AOC, ROC's

8.4.2 Studenten van de ROC's en het AOC naar studierichting (MBO)

sector ¹⁾	'02-'03	'03-'04	'04-'05	'05-'06	'06-'07	index '06-'07 '02-'03=100
landbouw/groen/dierverzorging	927	977	978	979	1.001	108,0
economie	6.225	5.912	5.841	5.873	5.921	95,1
gezondheid/welzijn	5.215	5.426	5.549	5.428	5.909	113,3
techniek	5.525	5.209	5.245	5.145	5.161	93,4
totaal	17.892	17.524	17.613	17.425	17.992	100,6

Bron: AOC, ROC's

1) zonder VMBO

8.5.1 Voortijdig schoolverlaters: instroom bij het RMC van 18 t/m 22 jarigen en totaal aantal per schooljaar

	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	'05-'06
via onderwijsinstellingen	118	217	228	274	322
via Jongerenloket/CWI	190	329	327	389	247
overige meldingen	49	23	40	10	42
instroom totaal	308	546	595	673	611
aantal voortijdig schoolverlaters 12 t/m 17 jaar	314	1.006	890	922	909
aandeel in de bevolking van 12 t/m 17 jaar	3,8%	4,0%	4,5%	3,5%	4,2%
aantal voortijdig schoolverlaters 18 t/m 22 jaar	314	331	380	302	364
aandeel in de bevolking van 18 t/m 22 jaar	8,3%	4,5%	3,9%	4,1%	3,9%

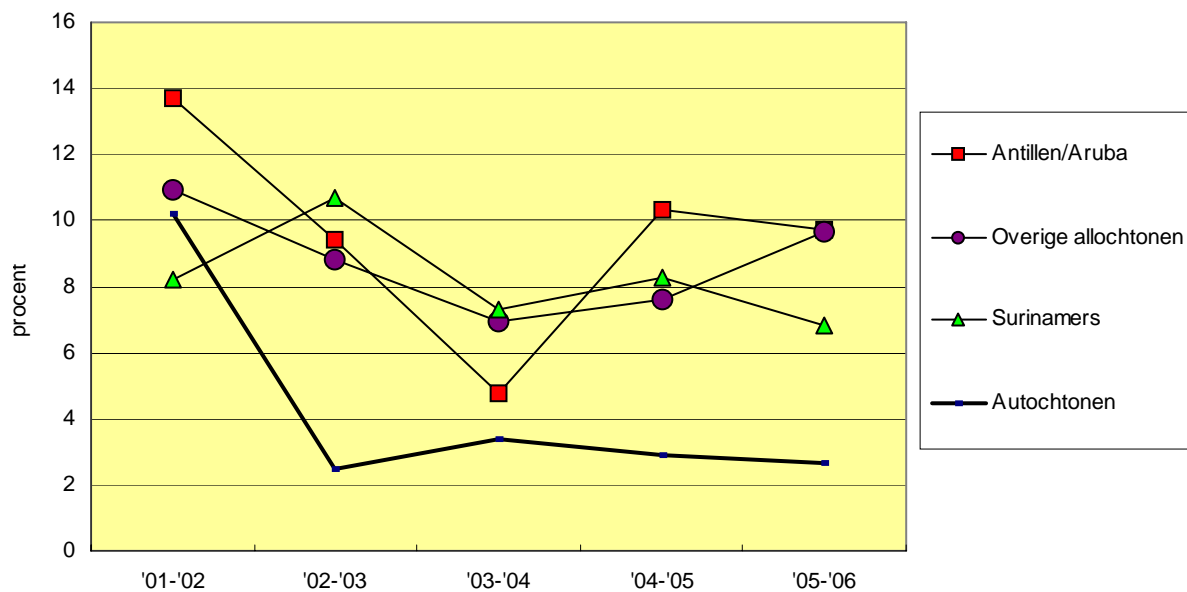
Bron: OCSW

8.5.2 Jongeren van 15 t/m 22 jaar die ten hoogste beschikken over een VMBO diploma

	2003		2004		2005	
	absoluut	percentage	absoluut	percentage	absoluut	percentage
allochtonen	445	7,9%	545	9,5%	555	9,7%
autochtonen	1.579	7,4%	1.475	6,9%	1.365	6,3%
totaal	2.024	7,5%	2.020	7,2%	1.920	7,0%

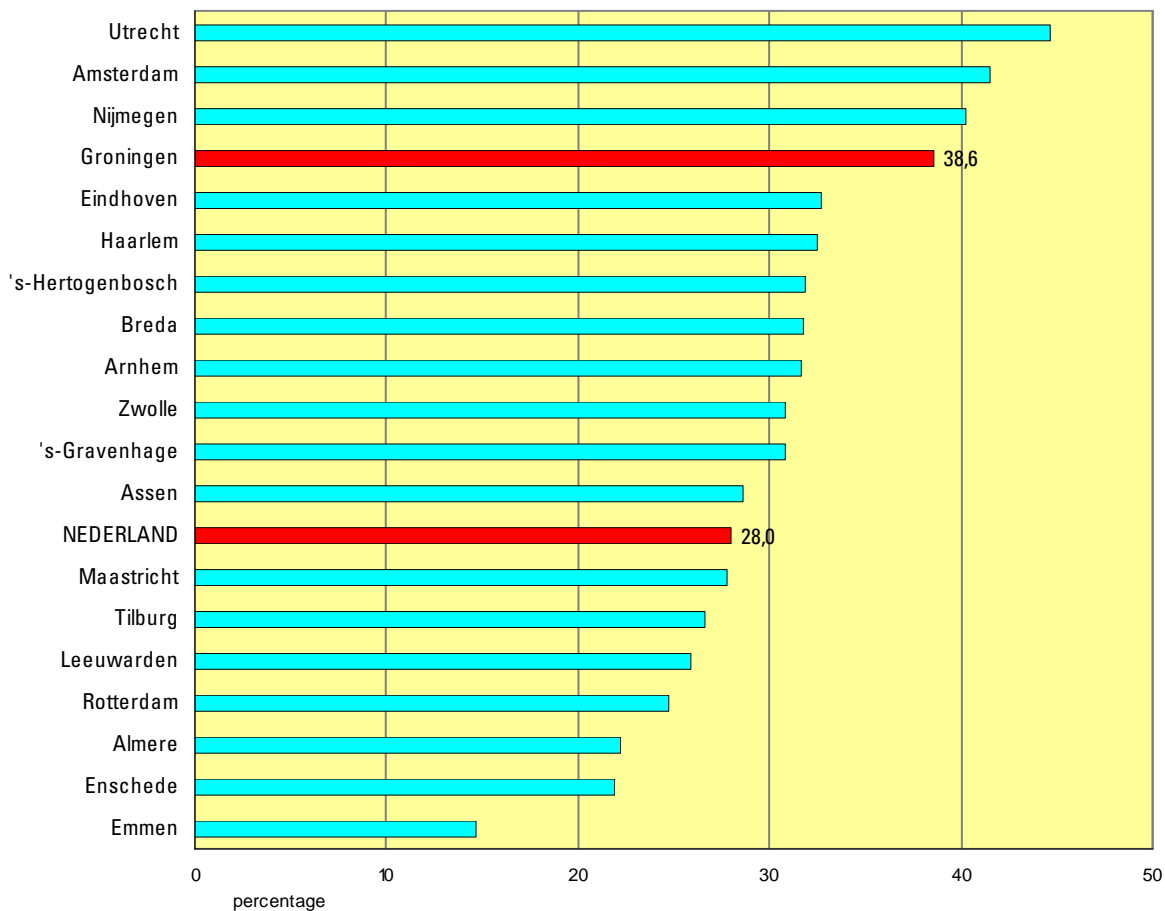
Bron: OCSW

8.5.a Voortijdig schoolverlaters naar etniciteit, percentage ten opzichte van de jeugd van 12 t/m 22 jaar

Bron: OCSW

8.6.a Aandeel van de bevolking met een afgeronde HBO- of universitaire opleiding, Groningen vergeleken, 2004-2006

n: CBS(EBB)

Bro

8.6.1 Studenten Hanzehogeschool en Rijksuniversiteit wonend binnen en buiten de gemeente Groningen

woonplaats	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	'05-'06	'06-'07	index '06-'07 '01-'02=100
gemeente Groningen							
HHG	8.110	8.022	7.933	7.883	7.832	7.991	98,5
RuG	13.317	13.800	14.455	14.676	14.860	14.926	112,1
totaal	21.427	21.822	22.388	22.559	22.692	22.917	107,0
buiten gem. Groningen							
HHG	9.797	9.797	10.470	11.361	12.595	13.406	136,8
RuG	6.350	6.369	6.778	7.597	8.519	9.235	145,4
totaal	16.147	16.166	17.248	18.958	21.114	22.641	140,2
totaal							
HHG ¹⁾	17.907	17.819	18.403	19.244	20.427	21.397	119,5
RuG ¹⁾	19.667	20.169	21.233	22.273	23.379	24.161	122,9
totaal	37.574	37.988	39.636	41.517	43.806	45.558	121,2

Bron: RUG, HHG

8.6.2 Studenten Hanzehogeschool en Rijksuniversiteit naar studiejaar

	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	'05-'06	'06-'07	index '06-'07 '01-'02=100
eerstejaars							
HHG	5.055	4.722	5.104	5.441	5.786	6.242	123,5
RuG	4.316	3.973	4.523	4.767	4.722	5.087	117,9
totaal	9.371	8.695	9.627	10.208	10.508	11.329	120,9
ouderejaars							
HHG	12.852	13.097	13.299	13.803	14.641	15.155	117,9
RuG	15.351	16.196	16.627	17.506	18.657	19.074	124,3
totaal	28.203	29.293	29.926	31.309	33.298	34.229	121,4
totaal							
HHG ¹⁾	17.907	17.819	18.403	19.244	20.427	21.397	119,5
RuG ¹⁾	19.667	20.169	21.150	22.273	23.379	24.161	122,9
totaal	37.574	37.988	39.553	41.517	43.806	45.558	121,2

Bron: RUG, HHG

1) HHG per 1 oktober, RUG per 1 januari

8.6.3 Aantal buitenlandse studenten bij de Hanzehogeschool en Rijksuniversiteit

instelling	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	'05-'06	'06-'07	index '06-'07 '01-'02=100
reguliere studenten	402	501	654	768	912	1.060	263,7
gaststudenten RUG	442	557	467	650	722		163,3
beurspromovendi	153	192	209	293	316	359	234,6
reguliere studenten	1.156	1.045	1.108	1.165	1.214	1.220	105,5
gaststudenten HHG	210	263	296	277	316		150,5

Bron: RUG, HHG

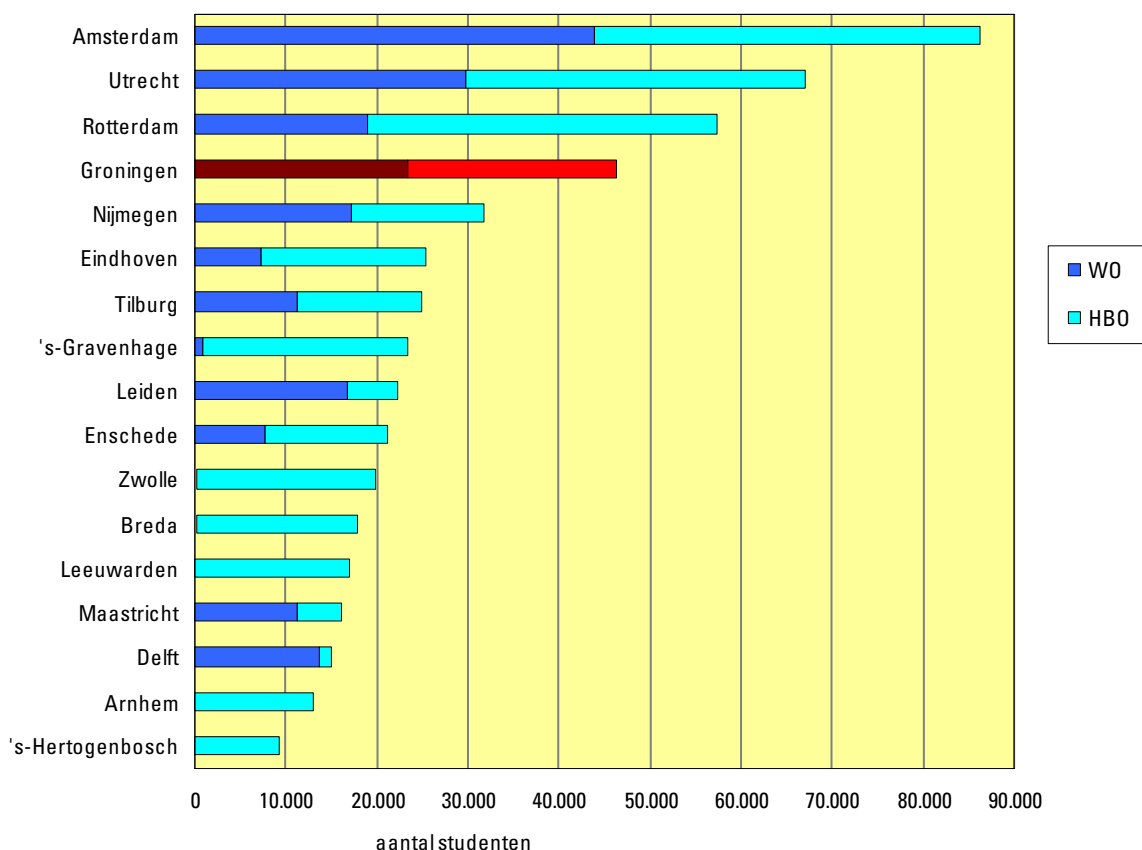
8.6.4 Studenten overige HBO instellingen in Groningen, peildatum 1 oktober van studiejaar

instelling	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	'05-'06	'06-'07	index '06-'07 '01-'02=100	
Chr. Hogeschool Noord-Nederland		357	399	382	422	475	451	126,3
HBO Nederland		480	667	620	721	681	481	100,2
Kweekschool voor vroedvrouwen		50	87	120	150	140	148	296,0
Fontys		141	147	168	184	155	¹⁾	
Windesheim						133		94,3
Agrarische hogeschool van Hall		110	115	127	120	125	120	109,1
NHL		89	96	96	138	146	151	169,7
Hogeschool INHolland		180	179	164	144	¹⁾		
totaal		1.407	1.690	1.677	1.879	1.722	1.484	105,5

Bron: Onderwijsinstellingen

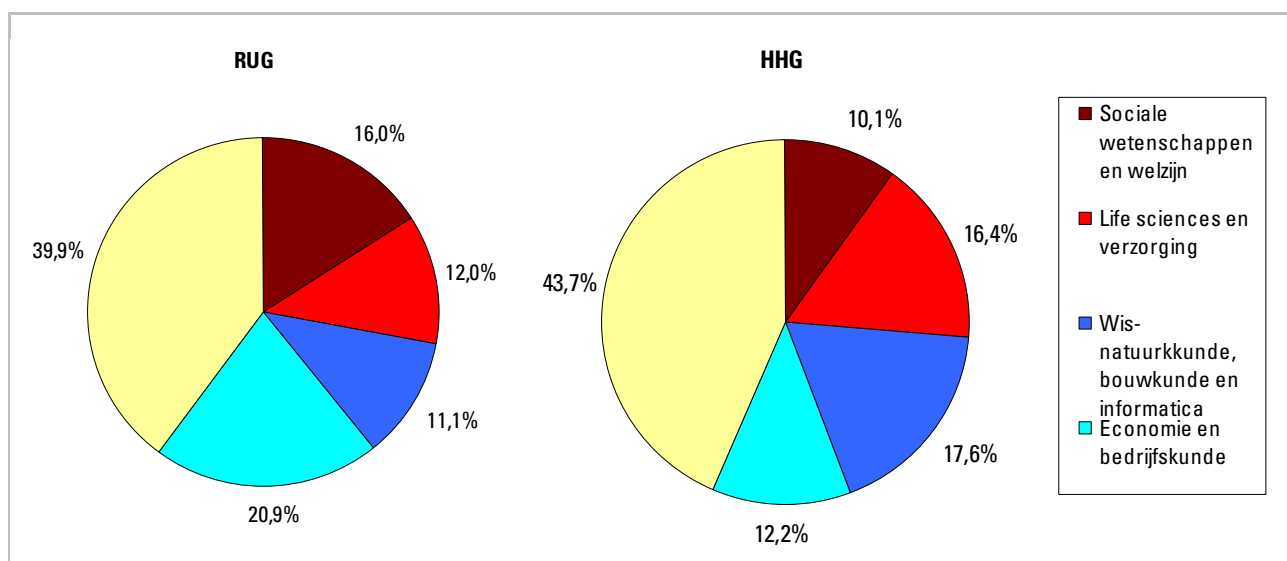
1) de studenten van Fontys zijn per 1-10-2006 overgegaan naar Windesheim en die van Inholland per 1-10-2005 naar de Hanzehogeschool

8.6.b Aantal studenten WO en HBO studierend in gemeenten met 10.000 en meer studenten, studiejaar '06-'07

Bron: Onderwijsinstellingen

8.6.c Studenten Rijksuniversiteiten Hanzehogeschool naar studierichting, studiejaar '06-'07

Bronnen: RUG, HHG

HOOFDSTUK 9

WELZIJN

Het kantoor van Verslavingszorg Noord Nederland aan de Canadalaan in Groningen

Huisvesting voor mensen die zorg nodig hebben

De gemeente kent een breed scala van voorzieningen voor mensen die (tijdelijk) niet voor zichzelf kunnen zorgen. Voor een deel heeft de gemeente voor de opvang een regionale functie.

Het betreft aan de ene kant instellingen die zorg en woonruimte bieden voor mensen die fysiek niet meer (volledig) voor zich zelf kunnen zorgen. Dit zijn verpleeg- en verzorgingshuizen of huizen voor gehandicapten. Aan de andere kant betreft het opvanghuizen voor mensen met sociale problematiek: onder meer daklozenopvang, begeleid wonen, crisisopvang en asielzoekers centra.

Het totaal aantal instellingen is de laatste jaren gedaald. Onder meer door sluiting van asielzoekerscentra.

Groningen kent relatief weinig wachtenden voor zorg

We onderscheiden hierbij wachtenden voor verzorgings- en verpleeghuizen, voor zorg thuis en voor jeugdzorg. De wachtlijsten voor jeugdzorg zijn nog niet vermeld, we hopen hier in de volgende editie gegevens over te hebben.

De wachtlijstgegevens in de tabel zijn totalen van de provincie Groningen. De aantallen in de gemeente Groningen zijn ongeveer eenderde van het totaal. Er is alleen een wachtlijst voor verzorgings- en verpleeghuizen, in 2006 zijn deze cijfers samen genomen. Voor zorg thuis is er al een aantal jaar geen wachtlijst meer. De verschillen tussen 2005 en 2006 zijn niet groot, de capaciteit is iets toegenomen en accenten zijn verschoven: meer mensen worden thuis geholpen.

Het aantal wachtenden voor verzorgings- en verpleeghuizen in de gemeente Groningen is relatief laag. In Groningen wachtten in 2003 19 personen per 1.000 inwoners van 65 jaar en ouder op zorg, terwijl het gemiddelde van de grote en middelgrote gemeenten 29 per 1.000 was. In 2003 waren er nog wel wachtenden voor thuiszorg, maar dit aantal was ook toen al relatief laag.

Mantelzorg

Dit jaar zijn voor het eerst gegevens over mantelzorg, vrijwillige zorg aan een hulpbehoevende bekende opgenomen. Mantelzorg wordt door 13% van de stadjes gegeven. De meeste mantelzorg wordt verleend door personen van 50-64 jaar, vrouwen meer dan mannen.

Woon- en vervoersvoorzieningen krachtens de WVG

De WVG (Wet Voorziening Gehandicapten) biedt mensen de mogelijkheid tot gebruik van woon- en vervoersvoorzieningen. Het aantal verstrekkingen van woonvoorzieningen is de laatste 5 jaar met bijna de helft afgenomen. Van 2.412 in 2001 naar 1.305 in 2006. Het aantal

jaarlijks toegekende vervoersvoorzieningen schommelt rond de 1.500.

Groningen heeft een regionale functie op het gebied van opvang voor daklozen

Als indicator voor de ontwikkeling van het aantal dak- en thuislozen is het aantal personen dat overnacht bij een opvanghuis genomen met als peildatum 1 januari. In totaal overnachtten er op 1 januari 2007 163 daklozen in een opvanghuis in de gemeente Groningen.

De gemeente heeft op het gebied van daklozenopvang een regionale functie, daarom is ook het aantal mensen dat in de rest van de provincie overnacht in een opvanghuis in het overzicht opgenomen.

Het gebruik van de voorzieningen blijkt uit het bezettingspercentage. Dit kan bijvoorbeeld afgelezen worden aan het aantal extra bedden dat bijgeplaatst wordt bij extreme weersomstandigheden. (voor de 24 uren opvang wordt in de winter de capaciteit uitgebreid naar 50 bedden) De bezettingspercentages in de opvang waren in 2006 iets lager dan het jaar er voor, onder anderen omdat de capaciteit verhoogd is.

Vooral mannen alcohol- of drugsverslaafd

Het aantal cliënten van Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) bedroeg 1.665 in 2006. De grootste groepen cliënten van VNN zijn de verslaafden primair in harddrugs (835 mensen) en de alcoholverslaafden (531 mensen).

In de tabel is tot 2004 alleen de ambulante hulpverlening en vanaf 2005 de totale hulpverlening opgenomen. Van de cliënten van de totale hulpverlening heeft 99% (ook) ambulante hulpverlening, dit maakt de cijfers over de jaren goed vergelijkbaar. Het aantal alcoholverslaafde cliënten laat een forse stijging zien ten opzichte van 2002 (toen 233) Het percentage vrouwelijke cliënten van VNN schommelt rond de 25%.

Minder nieuwkomers op inburgeringstrajecten

Het aantal mensen dat instroomt op inburgeringstrajecten is na een groei tot 2003 de laatste drie jaar fors afgenomen. Was het aantal instromers in 2003 nog 274, in 2006 is dit aantal gedaald tot 135. Dit aantal is minder omdat er naast een daling van het aantal asielzoekers ook een verschuiving van de instroom heeft plaatsgevonden van niet-westerse landen naar inwoners uit de Europese Unie. Inwoners uit de Unie hoeven geen inburgeringstraject te volgen.

Bij de reden waarom nieuwkomers in Groningen komen wonen is er een verschil tussen mannen en vrouwen. Mannen zijn vaak voormalig asielzoekers en vrouwen zijn voor het merendeel gezinsvormers of -herenigers.

Inhoud

9.1	Welzijnsinstellingen waarbij huisvesting wordt geboden op 1 april.....	106
9.2.1	Mensen die wachten op thuiszorg, verzorgingshuizen en verpleeghuizen in de provincie Groningen.....	106
9.2.2	Cliënten van en het aantal verleende uren zorg door Thuiszorg Groningen.....	106
9.2.3	Personen die mantelzorg verlenen naar leeftijd en geslacht, percentages stad en provincie, 2006.....	106
9.3.1	Verstrekingen van voorzieningen krachtens de Wet Voorziening Gehandicapten.....	106
9.3.2	Uitstaande voorzieningen toegekend krachtens de Wet Voorziening Gehandicapten.....	106
9.2.a	Wachtenden op zorg per 1.000 inwoners van 65 jaar en ouder, 2003.....	107
9.2.b	Percentage inwoners dat zorg van Thuiszorg ontvangt per leeftijdscategorie.....	107
9.4.1	Dak- en thuislozen die op peildatum 1 januari overnachtten in een opvanghuis, stad en provincie Groningen.....	108
9.4.2	Gebruik van de voorzieningen voor nacht- en 24 uursopvang van stichting Huis.....	108
9.5	Hulpverlening verslavingszorg door VNN aan bewoners van de gemeente Groningen, aantal cliënten naar middelengebruik.....	108
9.4.a	In en uitstroom van daklozen in voorzieningen voor maatschappelijke opvang in de provincie Groningen per kwartaal.....	109
9.5.a	Cliënten hulpverlening VNN per 1.000 inwoners stad en provincie Groningen (zonder de stad), middelen harddrugs en alcohol.....	109
9.5.b	Percentage vrouwelijke cliënten hulpverlening VNN naar soort verslaving.....	109
9.6.1	Aantal voorzieningen voor kinderopvang op 1 april.....	110
9.6.2	Capaciteit van de voorzieningen voor kinderopvang per 31-12.....	110
9.7.1	In- en uitstroom van nieuwkomers op inburgeringstrajecten.....	110
9.7.2	Instroom van nieuwkomers naar herkomstgroep.....	110
9.7.3	Instroom van nieuwkomers naar leeftijd en geslacht.....	110
9.7.4	Instroom van nieuwkomers naar opleidingsniveau.....	110
9.6.a	Aantal peuters op een peuterspeelzaal en de deelname aan voor- en vroegschoolse opvang bij peuterspeelzalen aangesloten bij het Centraal Orgaan Peuterspeelzalen.....	111
9.7.a	Reden van vestiging van nieuwkomers (instroom), 2003 tot en met 2006.....	111

9.1 Welzijnsinstellingen waarbij huisvesting wordt geboden op 1 april

soort instelling	1996	2000	2002	2004	2006	capaciteit 2004
verpleeghuizen	5	5	5	6	6	776 bedden
huizen voor gehandicapten	18	22	14	15	15	.
verzorgingstehuizen	17	14	15	15	15	1.147 plaatsen
opvang (jeugd, asielzoekers, maatschappelijke opvang)	39	36	32	23	23	
totaal	79	77	66	59	59	

Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister), RO/EZ

9.2.1 Mensen die wachten op thuiszorg, verzorgingshuizen en verpleeghuizen in de provincie Groningen

soort zorg	nov. 2002	okt. 2003	ultimo 2004	ultimo 2005	ultimo 2006
zorg thuis	260	321	.	.	.
verzorgingshuiszorg	829	686	1.145	1.385	1.458
verpleeghuiszorg	254	191	365	520	
totaal	1.343	1.198	1.510	1.905	1.458

Bron: Zorgkantoor

9.2.2 Cliënten van en het aantal verleende uren zorg door Thuiszorg Groningen

	2004			2006		
	cliënten	uren zorg	gemiddeld per cliënt per maand	cliënten	uren zorg	gemiddeld per cliënt per maand
alpha hulpverlening	1.181	155.270	11,0	766	97.995	10,7
huishoudelijke verzorging	2.593	371.309	11,9	2.499	363.672	12,1
verzorging en verpleging	1.818	314.692	14,4	2.116	427.477	16,8
totaal	5.592	841.271	12,5	5.381	889.144	13,8
zonder dubbeltellingen ¹⁾	4.616	841.271	15,2	4.443	889.144	16,7

Bron: Thuiszorg

1) Een deel van de cliënten krijgt meer dan 1 soort

9.2.3 Personen die mantelzorg verlenen naar leeftijd en geslacht, percentages stad en provincie, 2006

leeftijd	stad	provincie
19-34	7	8
35-49	14	18
50-64	21	23
65 eo	16	13
mannen	9	12
vrouwen	16	20
totaal	13	16

Bron: HVD

9.3.1 Verstrekkingen van voorzieningen krachtens de Wet Voorziening Gehandicapten

voorziening	verstrekkingen					index 2006 2002=100
	2002	2003	2004	2005	2006	
woonvoorzieningen	2.412	1.977	1.594	1.436	1.305	54,1
vervoersvoorzieningen	1.445	1.625	1.426	1.506	1.482	102,6

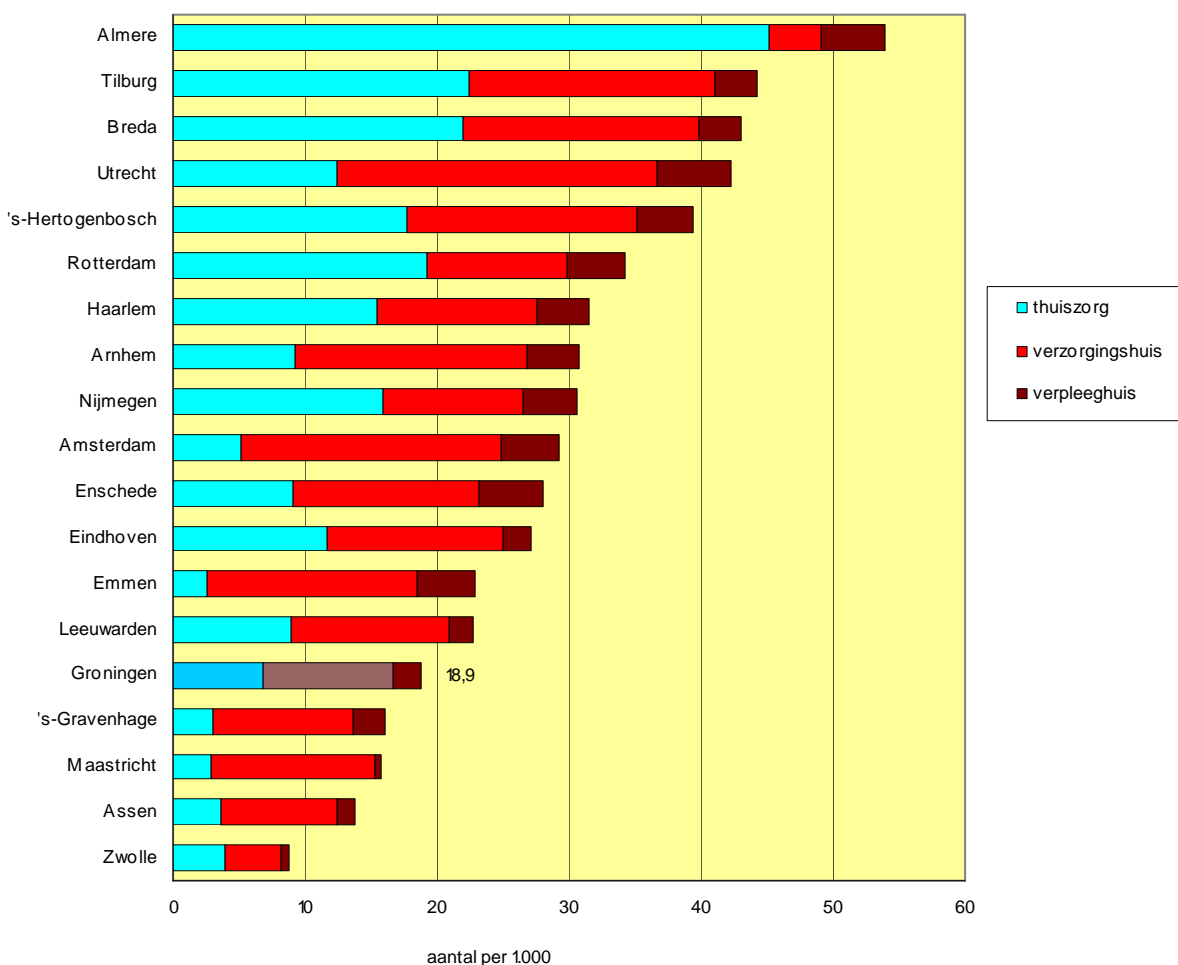
Bron: HVD

9.3.2 Uitstaande voorzieningen toegekend krachtens de Wet Voorziening Gehandicapten

	2001	2002	2003	2004	2005
roerende woonvoorzieningen	765	888	935	972	990
electrische rolstoelen	148	159	172	179	185
handmatig bewogen rolstoelen	1.332	1.437	1.525	1.510	1.662
scooters	676	745	817	866	863
gebruikers van					
bruikleenauto	13	12	8	8	9
eigen auto/taxi	314	319	332	347	339
rolstoeltaxi	9	12	7	6	8
aantal deeltaxipashouders	7.303	7.246	7.736	7.760	8.111
aantal deelnemers scootmobielpool	54	57	62	68	55

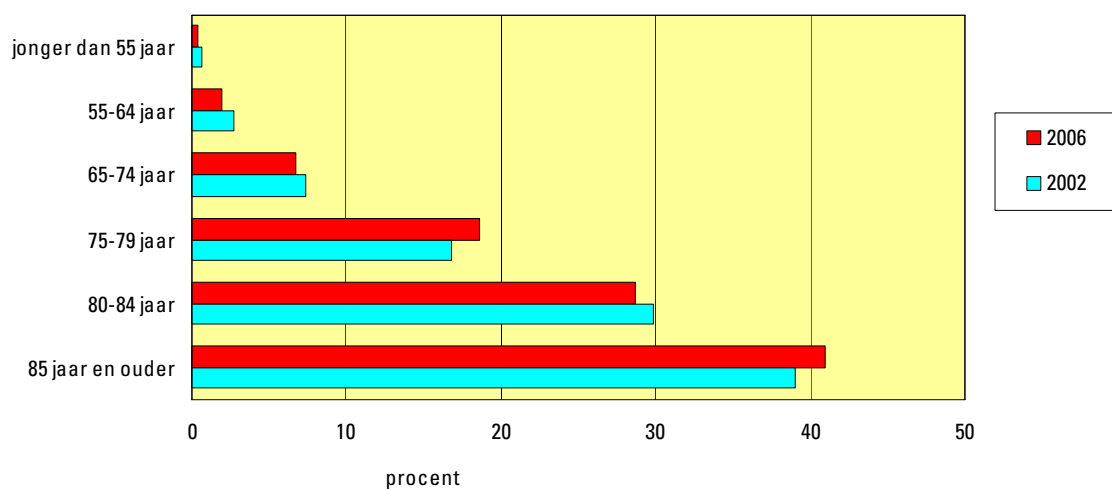
Bron: HVD

9.2.a Wachtenden op zorg per 1.000 inwoners van 65 jaar en ouder, 2003

Bron: RIVM

9.2.b Percentage inwoners dat zorg van Thuiszorg ontvangt per leeftijdscategorie

Bron: Thuiszorg Groningen

9.4.1 Dak- en thuislozen die op peildatum 1 januari overnachtten in een opvanghuis, stad en provincie Groningen

soort opvang	geslacht	2003	2004	2005	2006	2007
gemeente Groningen						
langdurend verblijf ¹⁾	mannen	53	51	53	57	45
	vrouwen	4	7	5	4	7
kortdurend verblijf ²⁾	mannen	50	56	60	49	50
	vrouwen	3	5	10	8	6
	onbekend	1	0	2	0	1
woontraining ³⁾	mannen	32	32	37	37	44
	vrouwen	2	3	8	10	10
totaal gemeente Groningen		145	154	175	165	163
overig provincie Groningen						
langdurend verblijf ¹⁾	mannen	27	29	35	37	35
	vrouwen	4	6	6	5	4
	onbekend	0	0	2	1	1
crisisopvang ⁴⁾	mannen	23	23	28	23	21
	vrouwen	23	25	14	23	24
	onbekend	3	1	0	0	0
totaal overig provincie Groningen		80	84	85	89	85

Bron: Bureau O&S

1) Langdurend verblijf: Amyhoes, Ommelanderhuis, Huize Boterdiep Kantens, Switch Veendam en de Terebint Delfzijl

2) Kortdurend verblijf, Ahuis (nachtopvang) en Eemshuis

3) Woontraining: Hoendiepshuis, Lauwershuis, Bibabon en Dollard

4) Crisisopvang: den Eikelaar Leek

9.4.2 Gebruik van de voorzieningen voor nacht- en 24 uursopvang van stichting Huis

		2002	2003	2004	2005	2006
nachtopvang	capaciteit (bedden)	30	30	30	35	35
	bezetting (mens/dag)	10.454	11.483	11.936	12.283	11.671
	bezettingspercentage	95,5	104,9 ¹⁾	109,0 ¹⁾	99,7	94,7
24 uurs opvang	capaciteit (bedden)	108	108	108	110	124
	bezetting (mens/dag)	38.232	38.089	37.694	40.150	41.255
	bezettingspercentage	94,4	96,0	95,6	95,7	92,1

Bron: Stichting huis

1) bezetting groter dan 100% doordat bij kou extra bedden worden bijgeplaatst

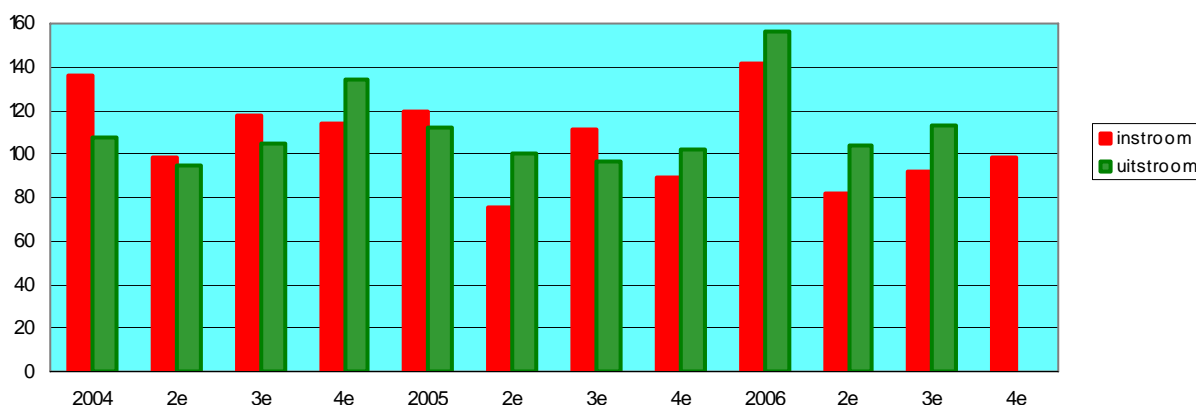
9.5 Hulpverlening verslavingszorg door VNN aan bewoners van de gemeente Groningen, aantal cliënten naar middelengebruik

	2002	2003	2004	2005 ¹⁾	2006
aantal cliënten	1.101	1.223	1.179	1.631	1.656
primaire verslavingsproblematiek					
harddrugs	811	799	713	856	835
alcohol	233	336	366	471	531
cannabis	31	48	52	96	132
rest middelen	6	5	8	14	27
gokken	20	35	40	49	40

Bron: VNN (kengetallen gemeenten)

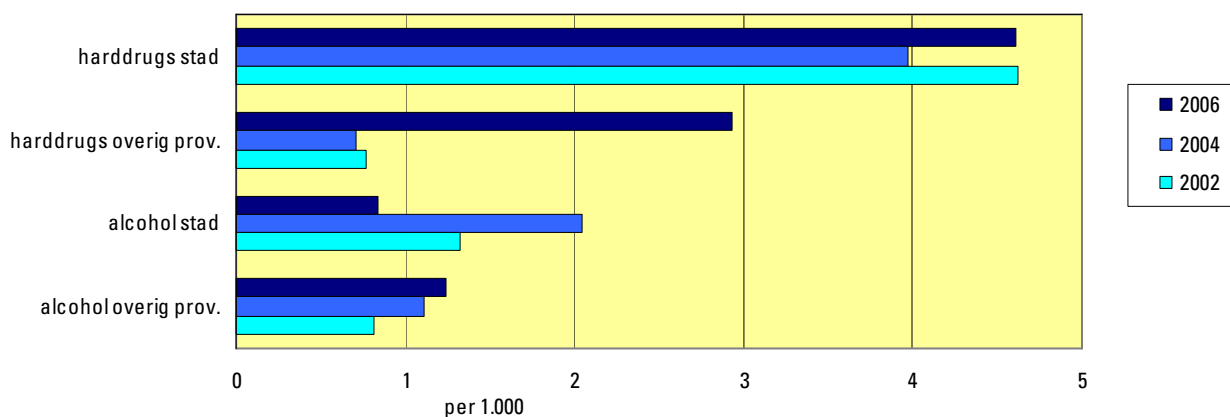
1) Tot 2004 de ambulante hulpverlening, vanaf 2005 de totale hulpverlening (ambulant, poliklinisch, klinisch)

9.4.a In en uitstroom van daklozen in voorzieningen voor maatschappelijke opvang in de provincie Groningen per kwartaal

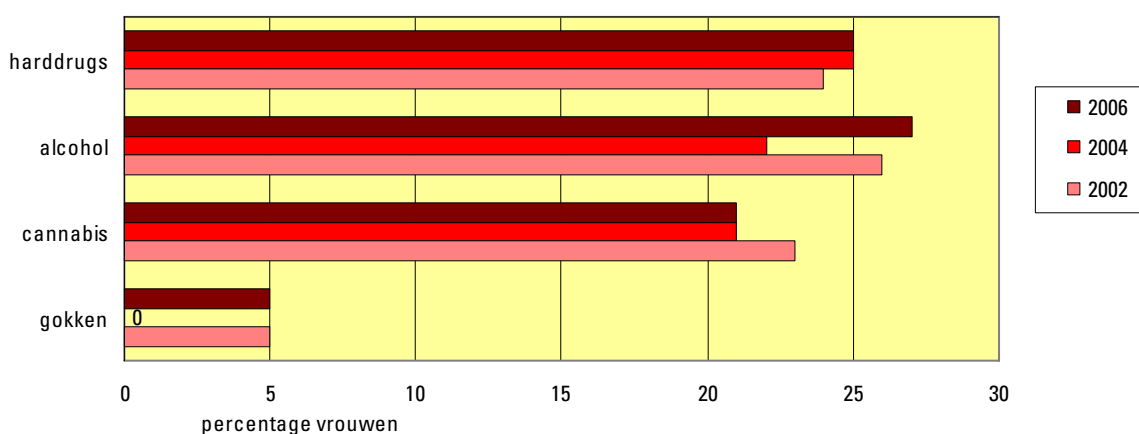
Bron: Bureau O&S

9.5.a Cliënten hulpverlening VNN per 1.000 inwoners stad en provincie Groningen (zonder de stad), middelen harddrugs en alcohol

Bron: VNN (kengetallen gemeenten)

9.5.b Percentage vrouwelijke cliënten hulpverlening VNN naar soort verslaving

Bron: VNN (kengetallen gemeenten)

1) Tot 2004 de ambulante hulpverlening, vanaf 2005 de totale hulpverlening (ambulant, poliklinisch, klinisch)

9.6.1 Aantal voorzieningen voor kinderopvang op 1 april

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
kinderdagverblijven, peuterspeelzalen	87	92	96	103	104	108

Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister)

9.6.2 Capaciteit van de voorzieningen voor kinderopvang per 31-12

soort kinderopvang	2000		2003		2005 ¹⁾	
	capaciteit in plaatsen	waarvan gesubsidieerd	capaciteit in plaatsen	waarvan gesubsidieerd	capaciteit in plaatsen	capaciteit aantal kinderen
kinderopvang	1.023	263	1.626	167	2.023	4.046
buitenschoolse opvang	463	242	951	161	1.249	3.125
peuterspeelzalen aangesloten bij het COP ²⁾						1.693
gastouderopvang	224	171	250	117	250	575
totaal	1.732	681	2.839	445		

Bron: OCSW

1) Met ingang van de wet kinderopvang per 1-1-2005 is de financiering anders geregeld en verstrekt de gemeente geen subsidie meer

2) Gegevens van voor 2005 niet opgenomen

9.7.1 In- en uitstroom van nieuwkomers op inburgeringstrajecten

	2002	2003	2004	2005	2006
instroom	254	274	211	147	135
afgeronde trajecten ¹⁾	211	222	242	190	123
op traject op 1 januari volgend jaar	180	150	261	189	195

Bron: SOZAWE

1) Inclusief van voorgaande jaren

9.7.2 Instroom van nieuwkomers naar herkomstgroep

herkomstgroep ¹⁾	2003	2004	2005	2006
doelgroepenlanden	55	45	28	24
vluchtelingenlanden	38	50	25	17
overig niet westers	119	87	60	80
westers	52	27	33	13
overig/onbekend	10	2	1	1

Bron: SOZAWE

1) Zie voor de indeling tabel 2.12.1

9.7.3 Instroom van nieuwkomers naar leeftijd en geslacht

	2003	2004	2005	2006
< 20 jaar	15	4	9	4
20-29 jaar	134	79	54	51
30-39 jaar	89	89	50	57
40-49 jaar	25	33	25	21
50-59 jaar	11	4	7	1
ouder dan 59 jaar	0	2	2	1
mannen	124	102	62	60
vrouwen	150	109	85	75

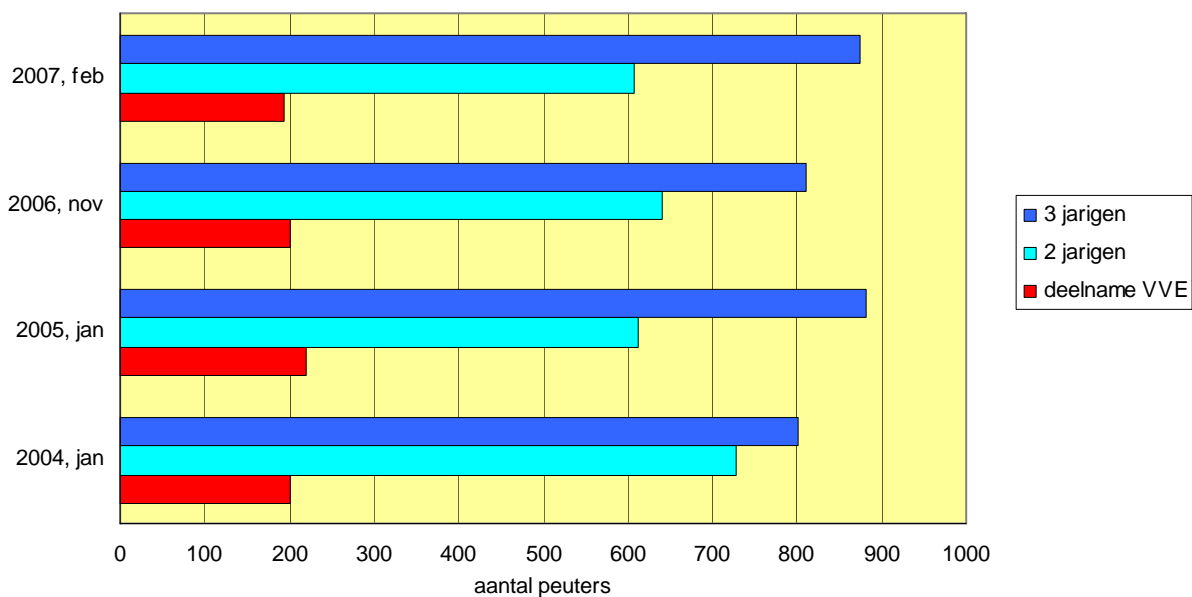
Bron: SOZAWE

9.7.4 Instroom van nieuwkomers naar opleidingsniveau

	2003	2004	2005	2006
analfabeet	5	12	9	4
lees- en schrijfvaardig	34	67	0	5
laag opgeleid	109	40	25	26
middelbaar opgeleid	49	39	41	42
hoog opgeleid	68	53	37	26
onbekend	9	0	35	32

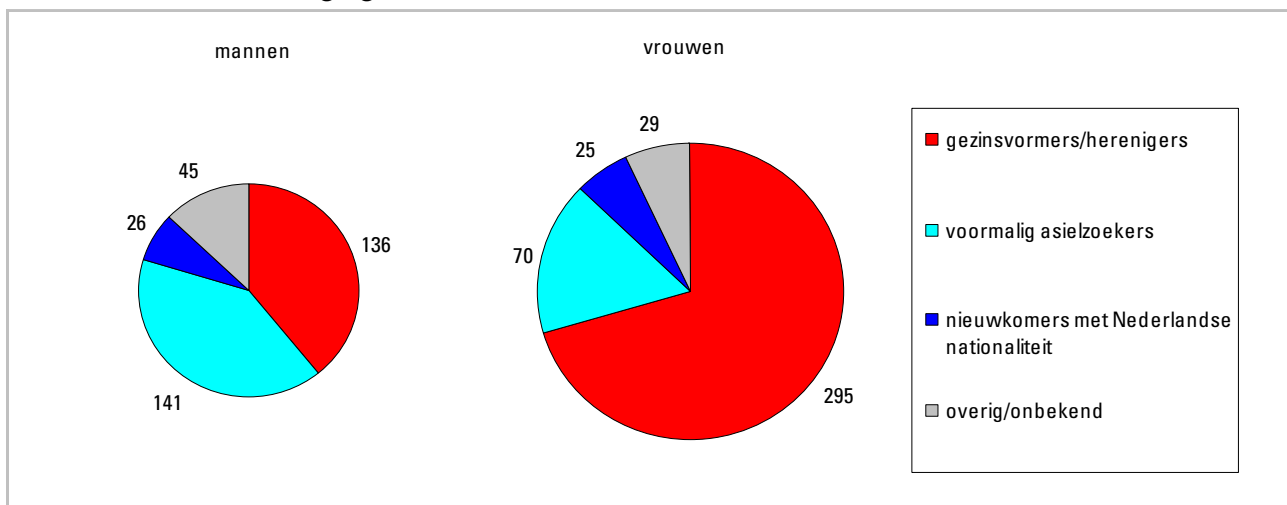
Bron: SOZAWE

9.6.a Aantal peuters op een peuterspeelzaal en de deelname aan voor- en vroegschoolse opvang bij peuterspeelzalen aangesloten bij het Centraal Orgaan Peuterspeelzalen

Bron: Centraal Orgaan Peuterspeelzalen

9.7.a Reden van vestiging van nieuwkomers (instroom), 2003 tot en met 2006

Bron: SOZAWE

HOOFDSTUK 10

CULTUUR, SPORT EN VRIJE TIJD

Impressie van het cultuurfestival Noorderzon, dat elk jaar in de tweede helft van augustus in het Noorderplantsoen wordt gehouden.

De openbare- en de universiteitsbibliotheek

De cijfers van de openbare- en de universiteitsbibliotheek hebben een verschillende functie en zijn daarom moeilijk met elkaar te vergelijken.

De openbare bibliotheek heeft leden, het aantal leden daalt al een aantal jaren, evenals het aantal uitleningen. De universiteitsbibliotheek heeft geen leden, bij deze bibliotheken worden ter plekke boeken ingezien.

Monumenten

Groningen heeft 850 monumenten. In 2004 zijn er 75 naoorlogse gemeentemonumenten bijgekomen. Groningen is daarmee nu een van de koplopers in Nederland in het bewaren van architectuur uit de wederopbouwperiode.

Naast de monumenten zijn er nog 8 beschermde stadsgezichten en 12 gebieden met een bijzondere waarde.

Kunstencentrum

Nieuw deze editie zijn de gegevens over het kunstencentrum. Op het kunstencentrum vinden cursussen en activiteiten plaats op het gebied van kunst en theater. In 2006 volgden 1.776 mensen een beeldende cursus en werd er voor 1.453 mensen een optreden verzorgd.

De Groninger musea

De zes musea in Groningen trekken jaarlijks tussen de 250 en 400 duizend bezoekers. Dit aantal is sterk afhankelijk van de exposities die in het Groninger Museum geprogrammeerd worden.

Jaarlijks ruim 600.000 bezoekers naar theaters, podia en festivals

Naar de theaters en podia in Groningen komen jaarlijks ruim 500.000 bezoekers kijken naar 1.600 tot 1.700 voorstellingen en optredens. Daarnaast zijn er nog de festivals Noorderzon, en Noorderslag/Eurosonic die samen rond de 150.000 bezoekers trekken.

Groningen 6^e bioscoopstad van Nederland

De bioscopen in Groningen trokken in 2006 791.000 bezoekers. Dit is na een dip in 2005 weer een toename van het bezoek. Groningen is al een aantal jaren, de zesde bioscoopstad van Nederland. Naast de grote bioscopen kent Groningen nog een drietal filmhuizen, Deze filmhuizen trekken jaarlijks rond de 6.000 bezoekers.

Groningen uitgaansstad

Groningen is een echte uitgaansstad, getuige de vele horecagelegenheden. De stad telde in 2006 663 horecagelegenheden waarvan de helft in het centrum. De laatste 5 jaar is het aantal restaurants/cafetaria's fors toegenomen van 293 naar 332, het aantal cafés is ongeveer gelijk gebleven.

Van de Groninger bevolking van 18 jaar en ouder bezoekt 72% wel eens een café. Het

uitgaanspubliek is ook te vinden in de casino's. Dankzij de opening van een tweede casino bij de Euroborg is het bezoekersaantal gestegen van 350.000 per jaar naar 450.000 in 2006.

Toename aantal toeristische overnachtingen

Er zijn in Groningen 11 hotels, 2 opleidingscentra met overnachtingsmogelijkheid, een jongerenhotel en gelegenheden voor bed en breakfast. Samen hadden deze bedrijven in 2006 251.600 overnachtingen. Dit aantal is de afgelopen jaren toegenomen. Bed and breakfast heeft met 4.000 een klein deel van het aantal overnachtingen, maar er is wel een grote groei. Dit komt door de toename van het aantal gelegenheden voor bed en breakfast de afgelopen jaren.

Het aantal pleziervaartuigen dat de gemeente bezoekt is na een toename het laatste jaar weer afgenomen en zit met 11.240 weer op het niveau van 2003. Het aantal overnachtingen op campings is weersafhankelijk en schommelt rond de 16.000 per jaar.

Sporten in verenigingsverband en daarbuiten

Van de Groninger bevolking van 9 t/m 64 jaar is éénderde lid van een sportvereniging.

Er zijn grote verschillen tussen de verschillende leeftijdsgroepen: Van de groep 9-11 jaar is 72% lid, bij de groep 50-64 jaar is dat percentage tot onder de 20% gedaald. Opvallend is dat bij de groepen tot en met 17 jaar meer jongens lid van een sportvereniging zijn en bij de leeftijdsgroepen 35-49 jaar en 65 jaar en ouder meer vrouwen dan mannen.

Naast sporten in verenigingsverband wordt er ook veel individueel gesport. De volgende aantallen zijn bekend: In 2006 bezochten 337.700 mensen sportcentrum Kardinge, waarvan 190.000 om te zwemmen. De overige zwembaden in Groningen werden door 380.600 mensen bezocht.

De aantallen bezoekers aan open zwemwater als de Hoornse plas, Zilvermeer en recreatieplas Ruskenveen zijn niet bekend. Ook het bezoek aan sportscholen (uitgezonderd Kardinge) zijn niet bekend.

Topsport trekt veel bezoekers

De meest bezochte topsportwedstrijden trekken de thuiswedstrijden van FC Groningen. In het stadion Oosterpark trok de club jaarlijks ruim 200.000 bezoekers, in het nieuwe stadion Euroborg zijn het seizoen 2006-2007 327.000 bezoekers geweest. Daarnaast is Groningen een echte basketbalstad, naar het professionele basketbal kwamen ruim 58.000 mensen kijken. Dit is minder dan vorig seizoen, toen er ook nog in Europees verband gespeeld werd.

Inhoud

10.1.1	De openbare bibliotheek Groningen	116
10.1.2	De universiteitsbibliotheek	116
10.2	Rijks- en gemeentemonumenten	116
10.3.1	Cursisten van de stedelijke muziekschool naar soort activiteit.....	116
10.3.2	Deelnemers en bezoekers kunstencentrum	116
10.2.a	Rijksmonumenten per 1.000 inwoners van een aantal gemeenten, 2005.....	117
10.3.a	Leerlingen stedelijke muziekschool naar leeftijd	117
10.4	Bezoekers van musea en andere recreatieve voorzieningen	118
10.5	Bezoekers van theaters en podia	118
10.5.a	Percentage van de bevolking van 18 jaar en ouder dat musea en/of theaters bezoekt	119
10.5.b	Verkochte kaarten voor het openluchtfestival Noorderzon	119
10.5.c	Bezoekersaantallen van het muziekfestival Noorderslag/Eurosonic inclusief seminardeelnemers	119
10.6	Filmbezoek	120
10.7.1	Horeca, het centrum vergeleken met de totale gemeente	120
10.7.2	Bedden en overnachtingen van logiesverstrekkende bedrijven	120
10.7.3	Plaatsen en overnachtingen op campings, overnachtingen in jachthavens en het bezoek van cruise schepen	120
10.6.a	Bioscoopbezoekers 2006 in een aantal gemeenten, de top 15	121
10.7.a	Personen van 18 jaar en ouder die cafe's, disco's of bioscopen bezoeken	121
10.7.b	Vierkante meters terras bij de horeca, centrum en de rest van de gemeente	121
10.8.1	Sportaccommodaties in de gemeente Groningen.....	122
10.8.2	Verhuur en ingebruikgeving van gemeentelijke sportaccommodaties	122
10.9.1	Bezoekers zwembaden	122
10.9.2	Bezoekers sportcentrum Kardinga	122
10.9.3	Sportverenigingen gevestigd in de gemeente Groningen naar tak van sport.....	123
10.9.4	Bezoek aan topsportwedstrijden.....	123
10.9.a	Lidmaatschap van een sportvereniging naar leeftijd en geslacht, 2006.....	123

10 CULTUUR, SPORT EN VRIJE TIJD

10.1.1 De openbare bibliotheek Groningen

		2002	2003	2004	2005	2006
aantal leden ¹⁾	jeugd	19.200	19.200	19.700	17.930	17.060
	volwassene	34.800	34.350	33.600	32.040	30.320
	totaal	53.990	53.550	53.300	49.970	47.380
aantal uitleningen		1.680.500	1.636.650	1.611.200	1.513.750	1.430.400
internet raadplegingen		.	111.850	.	177.300	185.000
<i>collectie (aantal digitaal raadpleegbare delen)</i>		<i>452.400</i>	<i>403.800</i>	<i>376.800</i>	<i>367.250</i>	<i>302.610</i>
			430	434	440	442

Bron: Openbare Bibliotheek

10.1.2 De universiteitsbibliotheek

		2001	2002	2003	2004	2005	2006
aantal uitleningen		171.800	171.200	180.100	175.600	171.900	174.700
aantal uitleningen facultaire		126.000	128.300	132.100	127.400	126.900	128.700
totaal aantal uitleningen		297.800	299.500	312.200	303.000	298.800	303.400
<i>collectie (aantal delen) ¹⁾</i>		<i>2.948.200</i>	<i>3.014.000</i>	<i>3.075.100</i>	<i>3.124.200</i>	<i>3.160.700</i>	<i>3.194.100</i>
<i>digitaal raadpleegbare delen</i>		<i>11.000</i>	<i>12.000</i>	<i>15.000</i>	<i>17.000</i>	<i>24.000</i>	<i>24.000</i>

Bron: Universiteitsbibliotheek

1) collectie centrale universiteitsbibliotheek en facultaire bibliotheken

10.2 Rijks- en gemeentemonumenten

		1994	2003	2007
rijksmonumenten ¹⁾		347	636	636
gemeentemonumenten		139	139	214
beschermde stadsgezichten (rijk)		.	.	8
gebieden met bijzondere waarde (gemeente)		.	.	12
totaal monumenten		486	775	850

Bron: RO/EZ

1) Er zijn 347 monumenten van voor 1850; eind 1994 zijn van rijkswege 289 objecten uit de periode 1850-1940 toegevoegd als

10.3.1 Cursisten van de stedelijke muziekschool naar soort activiteit

soort muziekactiviteit	2002	2003	2004	2005	2006
ensembles en orkesten	304	387	342	336	356
kinder cursussen	290	337	297	294	274
overige cursussen	61	31	14	16	8
kortlopende activiteiten	319	299	253	213	100
instrumentaal/vocaal	1.294	1.233	1.224	1.140	1.115
dans	90	90	105	78	60
totaal	2.358	2.377	2.235	2.077	1.913
leerlingen via vensterscholen ¹⁾	2.555	3.000	3.045	3.119	3.329

Bron: Stedelijke Muziekschool

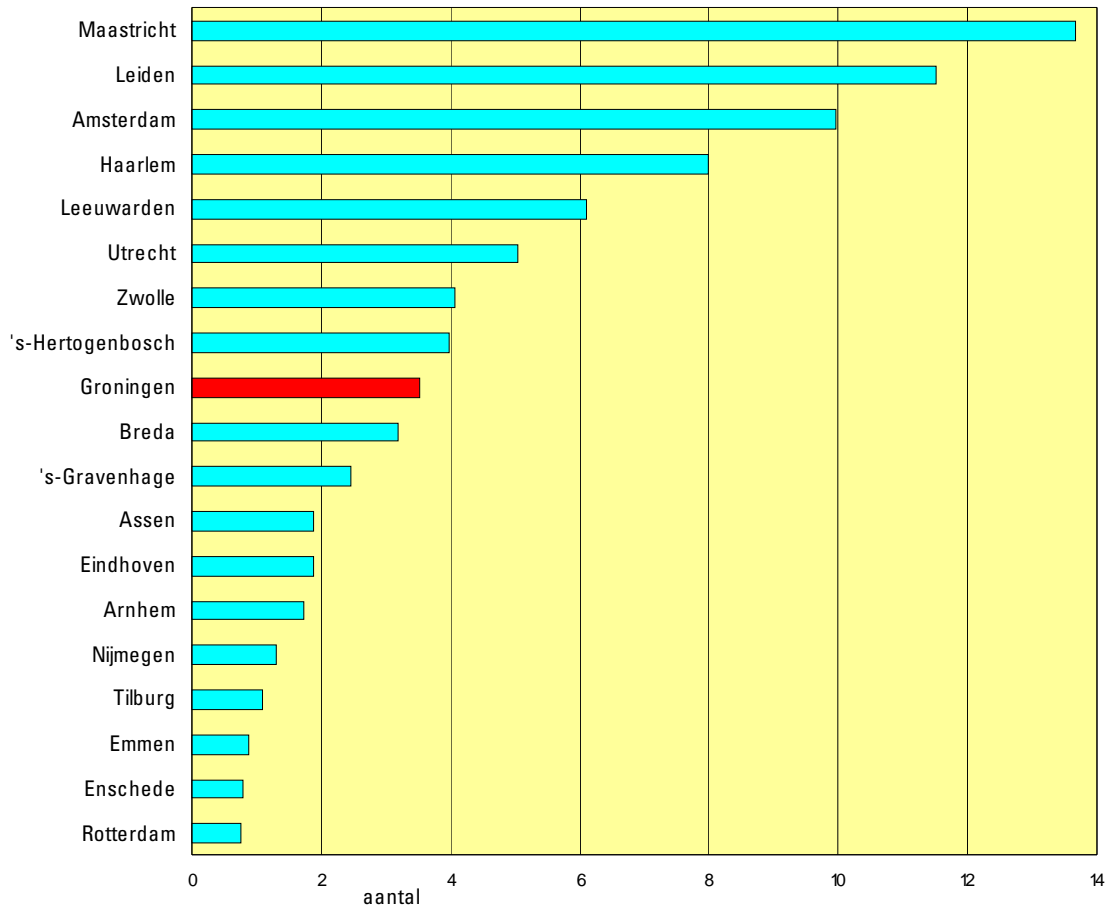
1) Het hoge aantal vensterschoolleerlingen in 2001 wordt verklaard door demonstratielessen dat jaar op basisscholen.

10.3.2 Deelnemers en bezoekers kunstencentrum

		2004	2005	2006
Beeldende	jongeren	189	213	254
	volwassenen	1.617	1.548	1.501
Vooropleiding	vooropleiding Minerva	15	17	21
Theaterschool	jeug theater school	693	400	400
	amateur theater school	140	100	120
Kunstbende	acts	54	88	75
	bezoekers jongeren	130	212	206
	bezoekers volwassenen	482	1.688	222
Andere activiteiten	acts	-	-	50
	bezoekers jongeren	-	-	425
	bezoekers volwassenen	-	-	475
totaal	3.266	4.178	3.199	

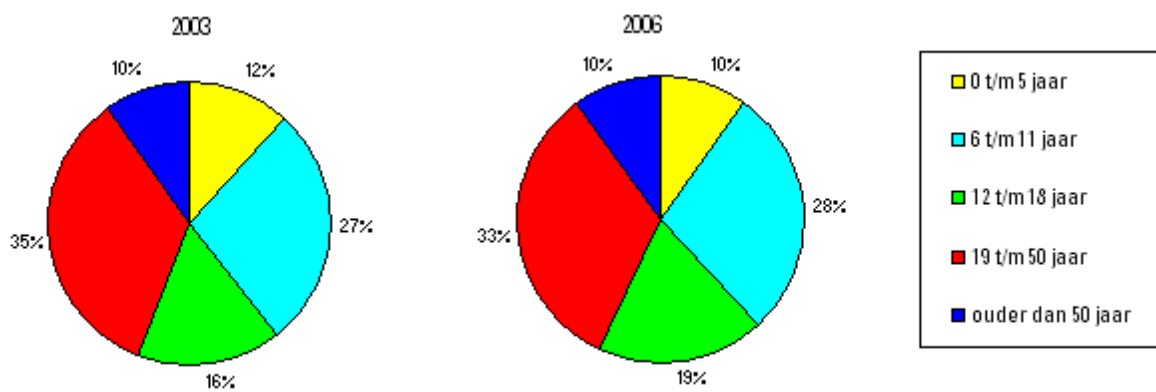
Bron: Kunstencentrum

10.2.a Rijksmonumenten per 1.000 inwoners van een aantal gemeenten, 2005

Bron: NCM

10.3.a Leerlingen stedelijke muziekschool naar leeftijd

Bron: Stedelijke Muziekschool

10 CULTUUR, SPORT EN VRIJE TIJD

10.4 Bezoekers van musea en andere recreatieve voorzieningen

	2002	2003	2004	2005	2006
Groninger Museum	345.000	235.000	219.500	185.000	156.800
Grafisch Museum	6.800	6.600	7.700	5.300	3.600
Volkenkundig Museum	6.050	gesloten			
Scheepvaart/ Niemeyers tabaksmuseum	20.500	17.100	16.900	22.700	18.000
Natuurmuseum	21.250	22.200	17.700	15.100	18.600
Universiteitsmuseum	1.000	1)	7.700	8.000	16.000
Anatomisch Museum	2.700	gesloten			
Nederlands Stripmuseum			36.000	45.000	45.000
totaal musea	403.300	280.900	305.500	281.100	258.000
Casino's ²⁾	344.900	337.100	339.500	347.400	451.000
Martinitoren	40.300	33.100	38.300	37.500	35.800
Rondvaartboot	64.000	66.000	67.000	67.000	67.000
Kinderboerderij Stadspark	100.000	100.000	120.000	130.000	130.000
Wegafarm recreatiepark Kardinge	60.000	75.000	80.000	85.000	85.000

Bron: Marketing Groningen

1) Wegens verbouwing geen betrouwbare bezoekaantallen

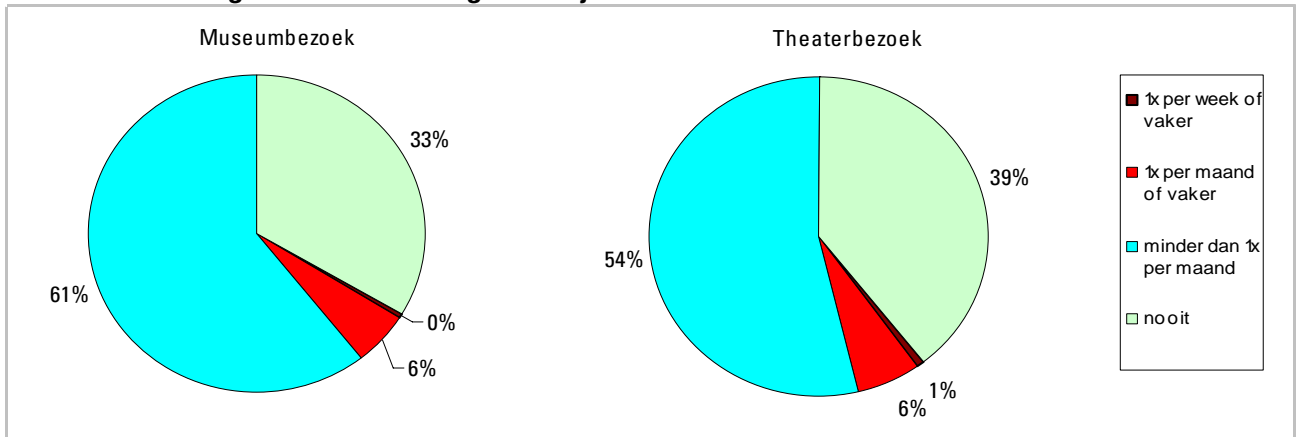
10.5 Bezoekers van theaters en podia

	einde seizoen/jaar	2002	2003	2004	2005	2006	index 2006 2002=100
bezoekers							
Stadsschouwburg/Kruithuis/Oosterpoort		291.000	274.200	270.500	264.300	257.000	88,3
o.a. theater/cabaret/entertainment		113.400	97.900	101.000	100.700	91.600	80,8
o.a. muziek		151.400	152.200	141.700	144.100	120.300	79,5
Martiniplaza, muziek en theater		116.300	150.100	112.200	141.600	130.000	111,8
Grand Theatre		14.070	16.940	16.210	16.120	16.830	119,6
Usva-theater (excl film)		4.740	6.460	5.070	5.860	6.730	142,0
Universiteitstheater		5.700	6.620	5.760	5.950	3.130	54,9
Prinsentheater		7.570	7.490	7.010	6.500	7.540	99,6
Machinefabriek		6.750	7.710	7.130	6.200	6.240	92,4
Theater Benjamin (jeugd)		3.600	3.600	opgeheven			
De Citadel (jeugd) ¹⁾		3.350	910	1.330	4.200	3.370	
Theater te water		1.810	2.150	2.000	1.830	1.800	99,4
Poppodium Vera		64.620	64.600	66.230	67.730	62.470	96,7
Simplon, muziek ²⁾		20.640	33.040	35.000	36.500	33.170	160,7
totaal bezoekers theaters en podia		540.150	573.820	528.440	556.790	528.280	97,8
voorstellingen/optredens							
Stadsschouwburg/Kruithuis/Oosterpoort		751	740	745	698	580	77,2
o.a. theater/cabaret/entertainment		376	343	318	320	305	81,1
o.a. muziek		300	330	338	314	275	91,7
Martiniplaza, muziek en theater		36	83	86	103	101	280,6
Grand Theatre		151	179	170	166	173	114,6
Usva-theater (excl. film)		99	110	102	123	134	135,4
Universiteitstheater		106	117	89	101	63	59,4
Prinsentheater		133	143	126	116	131	98,5
Machinefabriek		45	91	63	64	60	133,3
Theater Benjamin (jeugd)		40	40	opgeheven			
De Citadel (jeugd)		87	45	34	35	75	86,2
Theater te water		33	36	37	34	32	97,0
Poppodium Vera		208	224	263	185	188	90,4
Simplon, muziek ²⁾		127	195	.	148	144	113,4

Bron: OCSW, Theaters en podia

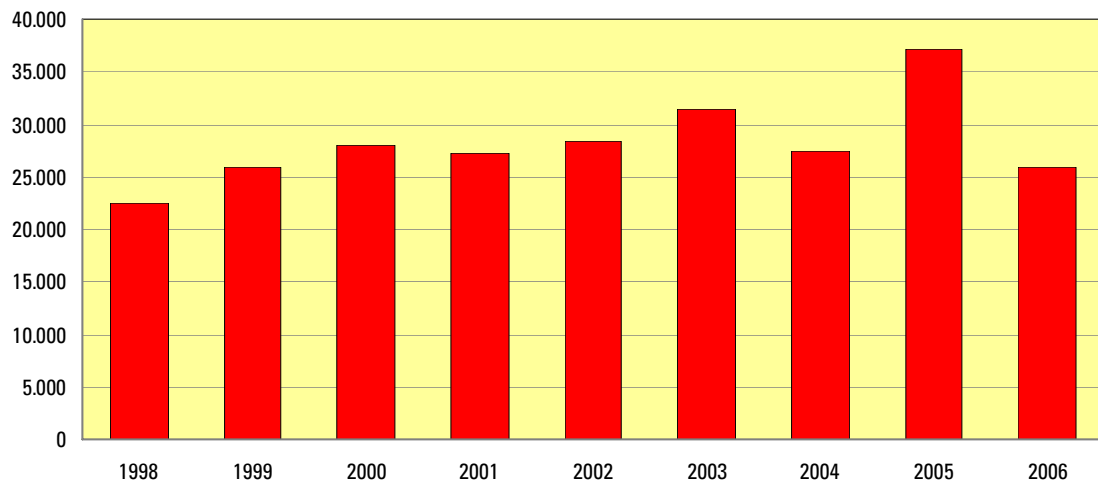
1) de Citadel vanaf 2003 alleen in theater stad Groningen, 2) Simplon na een verbouwing open vanaf eind maart 2002

10.5.a Percentage van de bevolking van 18 jaar en ouder dat musea en/of theaters bezoekt

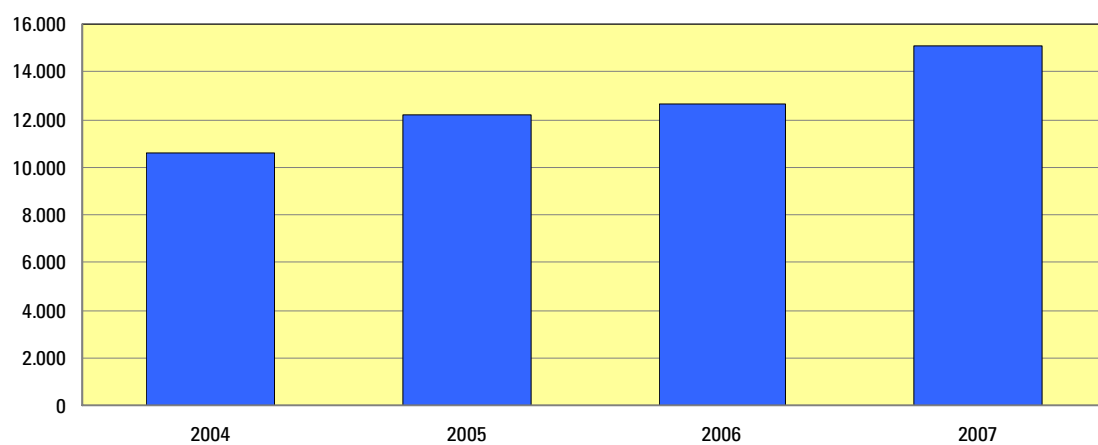
Bron: Bureau O&S (L&V)

10.5.b Verkochte kaarten voor het openluchtfestival Noorderzon

Bron: Noorderzon

10.5.c Bezoekersaantallen van het muzikfestival Noorderslag/Eurosonic inclusief seminardeelnemers

Bron: Noorderslag

10 CULTUUR, SPORT EN VRIJE TIJD

10.6 Filmbezoek

	2002	2003	2004	2005	2006
bioscopen					
aantal bezoekers	858.000	891.000	778.000	680.000	786.500
aantal bioscopen/filmzalen	3/16	3/16	3/16	3/16	3/22
aantal stoelen	2.917	2.917	2.917	2.917	3.950
filmhuizen					
aantal bezoekers	5.900	7.000	5.500	5.700	5.300
aantal filmhuizen	3	3	3	3	3

Bron: NVB, Filmhuizen

10.7.1 Horeca, het centrum vergeleken met de totale gemeente

horeca gelegenheden	2001		2006		percentage in het centrum
	gemeente	w.v. centrum ¹⁾	gemeente	w.v. centrum	
hotels/pensions	12	9	30	15	50
restaurants	133	89	145	94	65
cafeteria's/lunchrooms	160	59	187	63	34
café's/bars/disco's	203	135	202	137	68
kantines en catering	55	7	99	14	14
totaal	563	300	663	323	49

Bron: Bureau O&S (Vestigingenregister)

1) het centrum omvat de postcodegebieden 9711 en 9712

10.7.2 Bedden en overnachtingen van logiesverstrekkende bedrijven

	2002	2003	2004	2005	2006
hotels					
aantal hotels	15	15	15	15	14
aantal bedden per 1-1	1.368	1.414	1.414	1.543	1.466
overnachtingen hotels	193.500	197.900	200.500	224.300	220.400
opleidingscentra met hotelfaciliteit	6.400	8.500	7.600	8.900	14.200
overnachtingen jongerenhotel	13.500	13.300	13.300	13.200	13.000
overnachtingen overige logiesverstrekkende bedrijven					
bed & ontbijt particulier	1.200	1.200	1.200	2.200	4.000
totaal overnachtingen	214.600	220.900	222.600	248.600	251.600

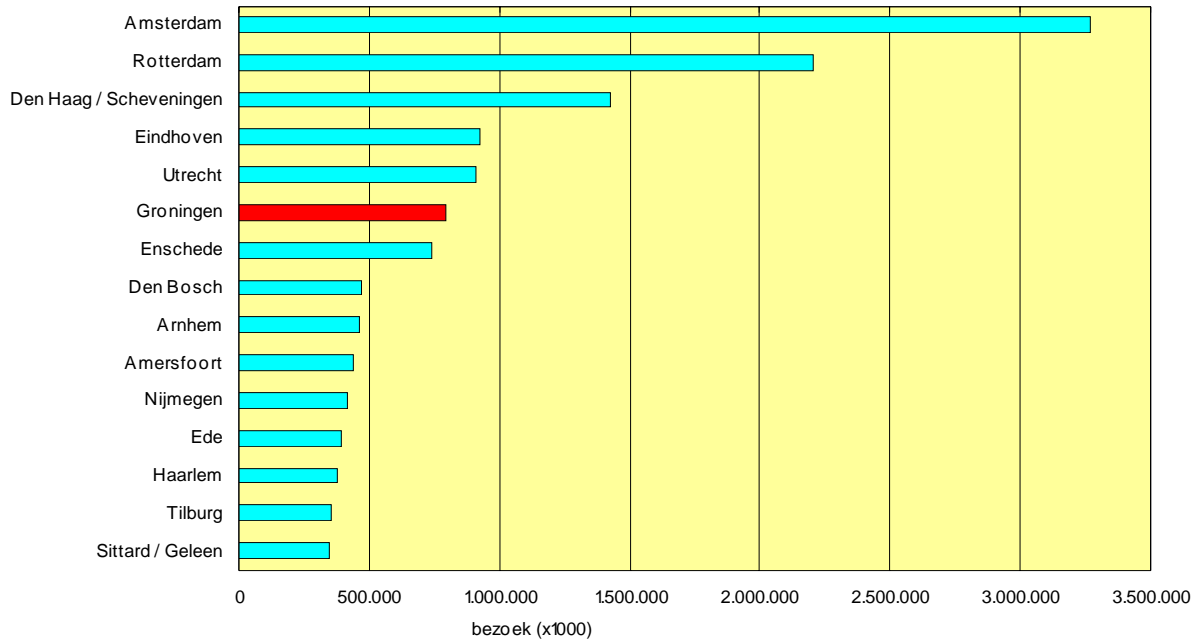
Bron: Marketing Groningen, DIA

10.7.3 Plaatsen en overnachtingen op campings, overnachtingen in jachthavens en het bezoek van cruise schepen

	2002	2003	2004	2005	2006
camping Stadspark					
toeristische plaatsen	190	190	190	190	190
overnachtingen toeristische plaatsen	11.900	14.760	15.210	14.250	15.110
camping Engelbert					
vaste plaatsen (inclusief huisjes)	69	69	69	69	69
toeristische plaatsen	42	42	42	42	42
overnachtingen toeristische plaatsen	670	1.230	1.400	1.290	1.420
totaal aantal overnachtingen op campings	12.570	15.990	16.610	15.540	16.530
jachthavens					
aantal nachten personen pleziervaartuigen	11.780	11.520	13.150	13.140	11.240
aantal bezoeken linecruisers	37	19	20	14	10

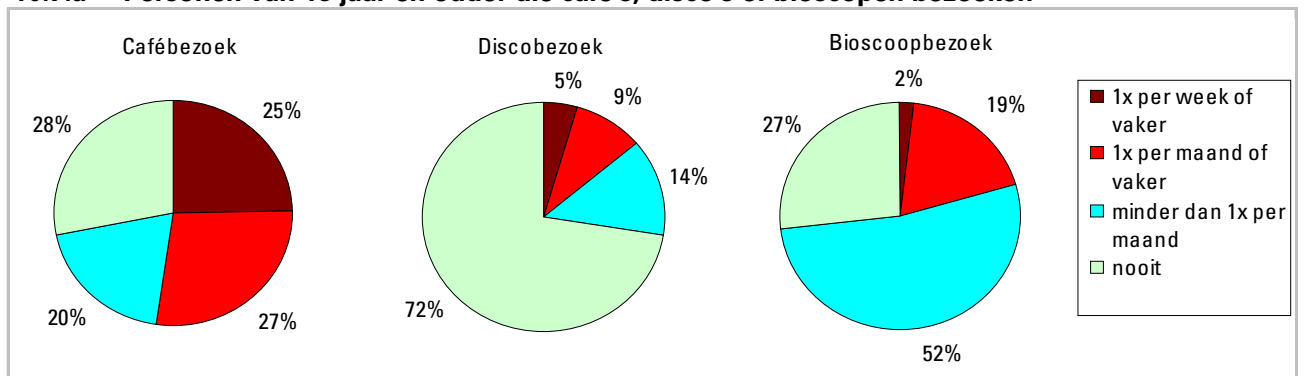
Bron: DIA, Campings, Havenkantoor

10.6.a Bioscoopbezoekers 2006 in een aantal gemeenten, de top 15

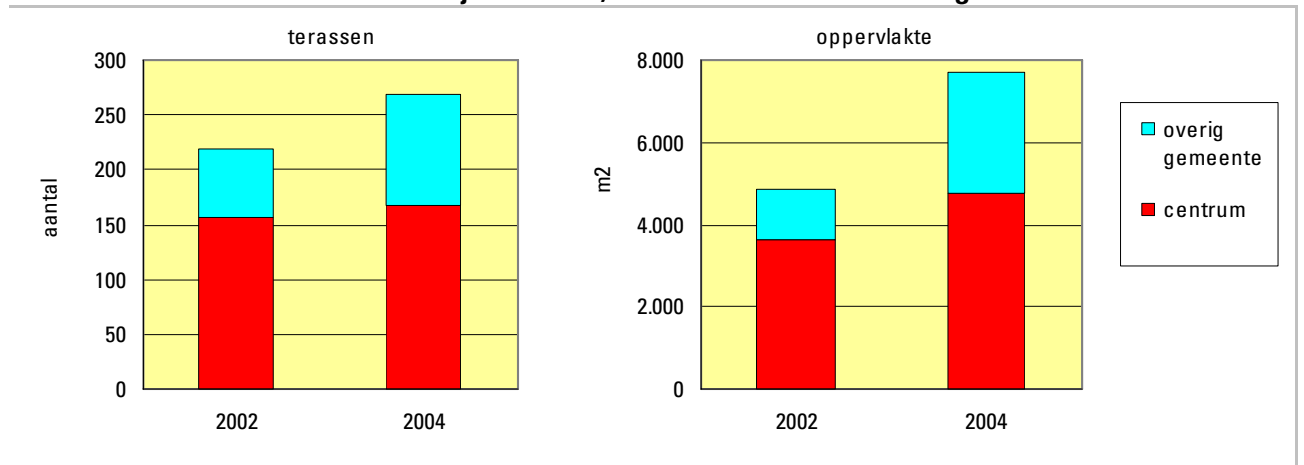
Bron: NVB

10.7.a Personen van 18 jaar en ouder die cafe's, disco's of bioscopen bezoeken

Bron: Bureau O&S (L&V)

10.7.b Vierkante meters terras bij de horeca, centrum en de rest van de gemeente

Bron: RO/EZ

10.8.1 Sportaccommodaties in de gemeente Groningen

	2002	2003	2004	2005	2006		totaal
					gemeentelijk	particulier	
openlucht							
sportparken	20	19	20	18	18		18
sportvelden	113	112	110	101	101		101
tennisparken	4	4	4	4	2	2	4
recreatieve tennisbanen	10	6	6	6	6		6
overdekt							
sporthallen	10	10	10	10	7	3	10
gymzalen	40	39	39	18	18		18

Bron: OCSW

10.8.2 Verhuur en ingebruikgeving van gemeentelijke sportaccommodaties

	uren in 2003	uren in 2004	uren in 2005	uren in 2006
sportvelden	36.300	35.400	36.000	36.550
gymlokalen/multifunctionele panden	70.900	68.710	69.400	76.990
sporthallen	21.600	23.750	24.000	24.490

Bron: OCSW

10.9.1 Bezoekers zwembaden

		2004		2005		2006	
		bezoekers	uren verenigingen	bezoekers	uren verenigingen	bezoekers	uren verenigingen
gemeentelijk							
<i>overdekt</i>	Kardinge	229.300	1.690	217.900	1.850	190.000	1.930
	de Parrel	107.900	1.480	98.300	1.850	110.500	1.930
	Helperbad	100.000	2.940	93.800	3.000	92.500	3.130
<i>openlucht</i>	Papiermolen	91.000		92.000		114.500	
totaal		528.200	6.110	502.000	6.700	507.500	6.990
particulier							
<i>overdekt</i>	Vinkenborgh		2.160		2.160		2.160
	zwemschool Ebert ¹⁾		3.800		3.800		3.800
<i>openlucht</i>	Hoogkerk	32.500		43.700		48.300	
	Engelbert	11.400		10.900		14.800	
totaal		43.900		54.600		63.000	

Bron: OCSW, Zwembaden

1) Zwemschool Ebert: uren les en uren vrijzwemmen samen geteld

10.9.2 Bezoekers sportcentrum Kardinge

	2004		2005		2006	
	bezoekers	uren verenigingen	bezoekers	uren verenigingen	bezoekers	uren verenigingen
zwembad	229.300	1.690	217.900	1.850	190.000	1.930
ijsbaan	109.000	2.160	110.900	2.210	113.700	1.910
tennis/squash	25.100		24.200		18.500	
fitness/aerobics	20.000		18.000		15.500	
totaal	383.400	3.850	371.000	4.060	337.700	3.840

Bron: OCSW

10.9.3 Sportverenigingen gevestigd in de gemeente Groningen naar tak van sport

	1999	2007		1999	2007		1999	2007
aangepast sporten	19	15	hockey	3	3	sjoelen	4	4
american football	.	1	inline hockey	1	2	snooker/pool	0	2
atletiek	2	3	honk- en softbal	1	1	skiën	1	1
badminton	9	9	jeu de boules	1	2	tafeltennis	12	14
basketbal	6	6	kaatsen	1	1	teleskiën	1	1
biljart	17	17	kanovaren	1	1	tennis	10	8
bob en slee	1	1	kegelen	16	15	triathlon	1	2
boksen	2	2	korfbal	5	5	verdediging	20	23
boogschieten	2	1	modelsport	3	3	voetbal	38	31
bowlen	2	3	motorsport	1	3	volleybal	32	32
bridge	13	18	paarden	3	5	wandelen	3	5
cricket	1	1	parachutespringen	1	0	waterpolo	2	2
dammen	3	4	roeien	3	3	waterskiën	3	2
darten	2	3	rugby	2	2	wielersport	3	3
duiken	5	8	schaatsen	4	6	ijshockey	1	1
frisbeeën	1	2	schaken	10	11	ijssleehockey	1	0
go	1	1	schermen	2	2	zeilen	3	2
gymnastiek	9	10	schieten	7	9	zweefvliegen	2	1
handbal	7	7	shorttrack	0	1	zwemmen	14	11

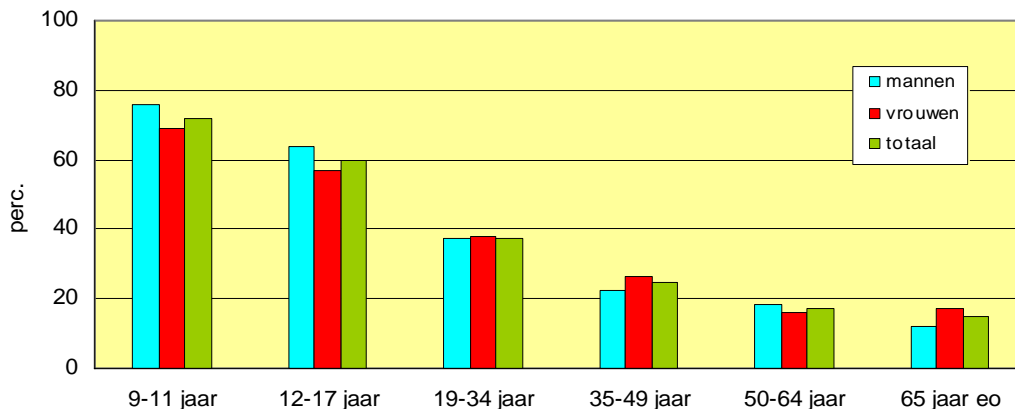
Bron: OCSW

10.9.4 Bezoek aan topsportwedstrijden

		capaciteit accommodatie	seizoen 2005-2006 aantal thuisduels	bezoekers	seizoen 2006-2007 aantal thuisduels	bezoekers
Voetbal	FC Groningen	19.800	17	261.400	17	327.080
Basketbal	Capitals (heren)	4.300	24	70.650	23	58.300
	Celeritudo (dames)	300	14	2.000	14	2.000
Volleybal	Lycurgus (heren)	1.000	15	10.000	14	10.000
Korfbal	Nic korfbal	1.000	15	7.500	16	9.000
IJshockey	Gijs Grizzlies	600	12	5.100	14	3.500

Bron: Sportverenigingen

10.9.a Lidmaatschap van een sportvereniging naar leeftijd en geslacht, 2006

Bron: HVD, Bureau O&S

HOOFDSTUK 11

VERKEER EN VERVOER

Het stadsbalkon voor het Centraal station. Onder het oppervlak is er ruimte voor 4.150 fietsen. Op het nieuwe plein heeft het Peerd van Ome Loeks na lange afwezigheid weer een plekje gekregen.

Aantal auto's per 1.000 inwoners in Groningen lager dan gemiddeld

Op 1 januari 2006 waren er in Groningen 63.298 personenauto's geregistreerd. Dit zijn 350 per 1.000 inwoners. Dit is minder dan in Nederland als geheel, waar er 420 auto's per 1.000 inwoners zijn.

Binnen de gemeente zijn er grote verschillen per wijk in het aantal auto's per 100 huishoudens. Zo zijn er in de binnenstad 30 auto's per 100 huishoudens terwijl dat in de gemeente als geheel 55 per 100 is. In Nederland als geheel zijn er 85 auto's per 100 huishoudens.

Toename betaalde parkeerplaatsen

Sinds 1998 is er een flinke toename van het aantal plaatsen voor betaald parkeren. In 1998 waren er een kleine 7.400 bemeterde parkeerplaatsen in de openbare ruimte en 2.750 in parkeergarages. Tot 2005 zijn deze aantallen gegroeid tot ruim 17.200 in de openbare ruimte en 5.176 in parkeergarages. De groei in de openbare ruimte komt door het instellen van betaald parkeren in de wijken rondom het centrum, het zogenaamde schilparkeren. Groei bij de parkeergarages komt doordat het aanbod is toegenomen door opening van nieuwe garages. Het laatste jaar is buiten het centrum de garage in de Euroborg met 920 parkeerplaatsen geopend.

Gebruik transferia blijft groeien

De transferia zijn voorzieningen waarbij de auto buiten het centrum kan worden geparkeerd waarna met de bus naar het centrum kan worden gereden. Het gebruik van de transferia groeit gestaag. In 2006 werden 1,24 miljoen passagier vervoerd waarvan ruim 60% vanuit het transferium aan de Sontweg.

Groningen fietsstad

Groningen was in 2002 fietsstad van Nederland. Nog steeds doet de stad deze naam eer aan. Het aantal fietskilometers per inwoner per dag is in Nederland alleen in Zwolle hoger dan hier. In onze stad wordt per inwoner gemiddeld 3,5 kilometer per dag gefietst. Van alle vervoersbewegingen vindt in Groningen 39% op de fiets plaats tegen landelijk 27%. Het percentage Groningers dat fietst, is ruim 50%. Per jaar worden er meer dan 2 miljoen fietsen gestald in bewaakte gemeentelijke stallingen of de particuliere stalling bij het station. In 2007 is voor het NS station een nieuwe overdekte fietsenstalling geopend waar 4.150 fietsen gestald kunnen worden.

Stijging van het gebruik van het openbaar vervoer

Van zowel de stad- als de streekbuslijnen zijn aantallen passagiers opgenomen. De aantallen van de streeklijnen zijn net buiten de stadgrenzen geteld, die van de stadslijnen net buiten de binnenstadsgrenzen. Voor een deel hebben de streeklijnen binnen de stad ook een stadsvervoerfunctie. In de tabellen is goed het verschil in aantal passagiers tussen de diverse

trajecten af te lezen. Het stadsvervoer heeft de laatste jaren een forse groei meegemaakt. In het streekvervoer zien we tussen 2004 en 2005 een afname. Dit komt voor een deel door veranderingen in het lijnennet waardoor mensen meer gebruik zijn gaan maken van de trein. Dit is ook te zien in de toename van het aantal in- en uitstappers op het centraal station van Groningen.

Stadgers tevreden over het openbaar vervoer in de wijk

Van de stadgers was in 2006 83% tevreden over het openbaar vervoer in de wijk. Dit is een veel hoger percentage dan in 2000, toen was 70% tevreden. In de Leefbaarheidsmonitor is een vergelijking in tevredenheid tussen de GSB wijken gemaakt (zie kaartje achter in het boek voor de wijkindeling). Er bestaan grote verschillen in de tevredenheid tussen de wijken. Het grootste percentage mensen uit Vinkhuizen, is tevreden, 94%. Het laagste percentage in Nieuw Oost, 51%. Zie voor de wijkindeling achter in het boek

Vliegen vanaf Eelde

Groningen airport Eelde kent een sterke fluctuatie van het aantal vlieg- en passagiersbewegingen. Vooral de veranderingen in de lijndiensten en les/oefenvluchten zijn hierop van invloed. Het aantal passagiersbewegingen was in 2006 166.240 waarvan 126.000 in charters.

Werk aan de (ring)weg

De ringwegen krijgen steeds meer verkeer te verwerken, een groei van 8% sinds 2001. Aan de ringwegen worden diverse werkzaamheden verricht om de doorstroming te bevorderen.

Groningen is een echte werkstad

Voor elke gemeente kan de pendelratio worden berekend. Dit is het inkomende woon-werkverkeer gedeeld door uitgaand woon-werkverkeer, voor alle gemeenten gemiddeld is deze 1. Met een ratio van 2,26 scoort de gemeente boven het gemiddelde van de grote en middelgrote gemeenten van 2,07, dit betekent dat Groningen een werkstad is. Vergeleken met 2000 is er een grote toename van zowel het uitgaande als het binnenkomende woon-werkverkeer met de gemeente Assen. Het uitgaande verkeer is fors toegenomen met de gemeente Zwolle, naar Zwolle is veel werkgelegenheid verhuisd.

Scheepvaart binnen de gemeente wisselt

In de gemeente Groningen zijn voor het scheepvaartverkeer een viertal telpunten. Het drukste telpunt is de Oostersluis in het Van Starckenborghkanaal. Daar kwamen in 2006 ruim 23.000 schepen langs, waarvan 15.650 beroepsvaart en 7.500 recreatievaart. Het aantal passages varieert van 16.250 tot 22.200 per jaar.

Inhoud

11.1	Geregistreerde motorvoertuigen in de gemeente Groningen en Nederland op 1 januari	128
11.2.1	Parkeercapaciteit per 1 januari	128
11.2.2	Waardering van binnenstadsbezoekers voor de parkeergelegenheid in de binnenstad	128
11.1a	Aantal auto's per 100 huishoudens, Groningen en het centrum van de gemeente Groningen vergeleken met de regio en Nederland, 2006.....	129
11.2.a	Waardering van ondernemers voor parkeermogelijkheden in de binnenstad, Groningen vergeleken.....	129
11.3	Vervoerde passagiers van en naar het transferium en de P+R lokaties.....	130
11.4	Bewaakte rijwielstallingen en aantallen gestalde rijwielen.....	130
11.5	Gemiddeld aantal verplaatsingen per dag naar vervoerswijze en motief van inwoners van Groningen en Nederland.....	130
11.3.a	Waardering van ondernemers voor bereikbaarheid van de stad per auto, Groningen vergeleken	131
11.4.a	Gemiddelde afgelegde fietsafstand in kilometers per persoon per dag, Groningen vergeleken, 2002-2003.....	131
11.6.1	Aantal busreizigers stadslijnen op een gemiddelde werkdag	132
11.6.2	Aantal busreizigers per traject op een gemiddelde werkdag	132
11.6.3	Aantal in- en uitstappers op de NS-stations op een gemiddelde werkdag	132
11.7	Meerjarenoverzicht vlieg- en passagiersbewegingen Groningen Airport Eelde	132
11.6.a	Percentage inwoners dat tevreden is over het openbaar vervoer in de wijk.....	133
11.6.b	Waardering van ondernemers voor bereikbaarheid van de stad per openbaar vervoer, Groningen vergeleken.....	133
11.8.1	Verkeersintensiteit op het binnenstads- en het agglomeratiecordon op een werkdag.....	134
11.8.2	Verkeersintensiteit op de ringwegen op een werkdag	134
11.9	Woon-werkverkeer: hoofdbanen van werknemers, woon- en werkgemeenten	134
11.8.a	Indexcijfers van de verkeersintensiteit, Groningen vergeleken.....	135
11.9.a	Inkomende- gedeeld door de uitgaande pendel (pendelratio), Groningen vergeleken, september 2004.....	135
11.10.1	Scheepvaartpassages beroepsvaart, telpunten gemeente Groningen	136
11.10.2	Scheepvaartpassages recreatievaart, telpunten gemeente Groningen.....	136
11.10.3	Scheepvaartpassages beroepsvaart en lading (tonnage) door de Oostersluis	136
11.10.a	Telpunten beroeps- en recreatievaart	137
11.10.b	Beroeps- en recreatievaart, passages op de telpunten binnen de gemeente	137
11.10.c	Aantal containers met herkomst en bestemming, Groningen vergeleken met Nederland, index, 2001 = 100	137

11 VERKEER EN VERVOER

11.1 Geregistreerde motorvoertuigen in de gemeente Groningen en Nederland op 1 januari

soort voertuig ¹⁾	2002	2003	2004	2005	2006	<i>index 2006, 2002=100</i>
Groningen						
personenauto's	61.196	63.311	64.149	62.971	63.298	103,4
personenauto's particulieren	.	51.912	52.756	53.025	53.175	
bedrijfsauto's	8.492	9.225	9.600	8.695	8.192	96,5
bestelauto's						
vrachtauto's	499	505	495	460	426	85,4
trekkers	266	307	304	317	300	112,8
speciale voertuigen	425	467	510	552	589	138,6
bussen	68	69	74	93	84	123,5
totaal bedrijfsauto's	9.750	10.573	10.983	10.117	9.591	98,4
motoren	3.467	3.754	3.985	4.176	4.199	121,1
totaal motorvoertuigen Groningen	74.413	77.638	79.117	77.264	77.088	103,6
Nederland						
personenauto's	6.710.6	6.854.743	6.908.473	6.991.991	7.082.293	105,5
personenauto's particulieren	.	6.074.577	6.419.354	6.220.460	6.301.176	
bedrijfsauto's	996.969	1.038.573	1.070.215	1.098.282	1.070.605	107,4
motoren	460.822	494.450	516.567	536.934	552.949	120,0
totaal motorvoertuigen Nederland	8.168.393	8.387.766	8.495.255	8.627.207	8.705.847	106,6

Bron: CBS

1) Inclusief de geregistreerde leaseauto's

11.2.1 Parkeercapaciteit per 1 januari

	1998	2001	2003	2005	2007	2007
openbare ruimte (bemeterde plaatsen)						vergunning- houders
binnenstad	952	900	940	910	908	850
eerste ring ¹⁾	5.280	9.930	12.800	15.000	15.200	13.350
tweede ring ²⁾	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	0
totaal openbare ruimte	7.357	11.955	14.865	17.035	17.233	14.200
parkeergarages						
binnenstad	1.325	1.695	1.695	1.695	1.640	
nabij binnenstad ³⁾	450	450	1.930	1.930	2.016	
totaal in en nabij centrum	1.775	2.145	3.625	3.625	3.656	
overige garages	600	600	600	600	1.520	
parkeergarages totaal aantal	9	10	13	13	14	
parkeergarages totaal capaciteit	2.745	2.745	4.225	4.225	5.176	
parkeerlocaties (P+R, gedeeltelijk betaald)	1.475	1.450	1.450	1.450	300	
parkeerlocaties transferia (gratis)	1.000	1.000	1.000	1.500	3.690	
totaal openbare parkeerplaatsen	12.577	17.150	21.540	24.210	26.399	

Bron: RO/EZ

1) Eerste ring: de wijken rondom de binnenstad waar buurtparkeren is ingevoerd

2) Tweede ring: overige gebieden buiten het centrum

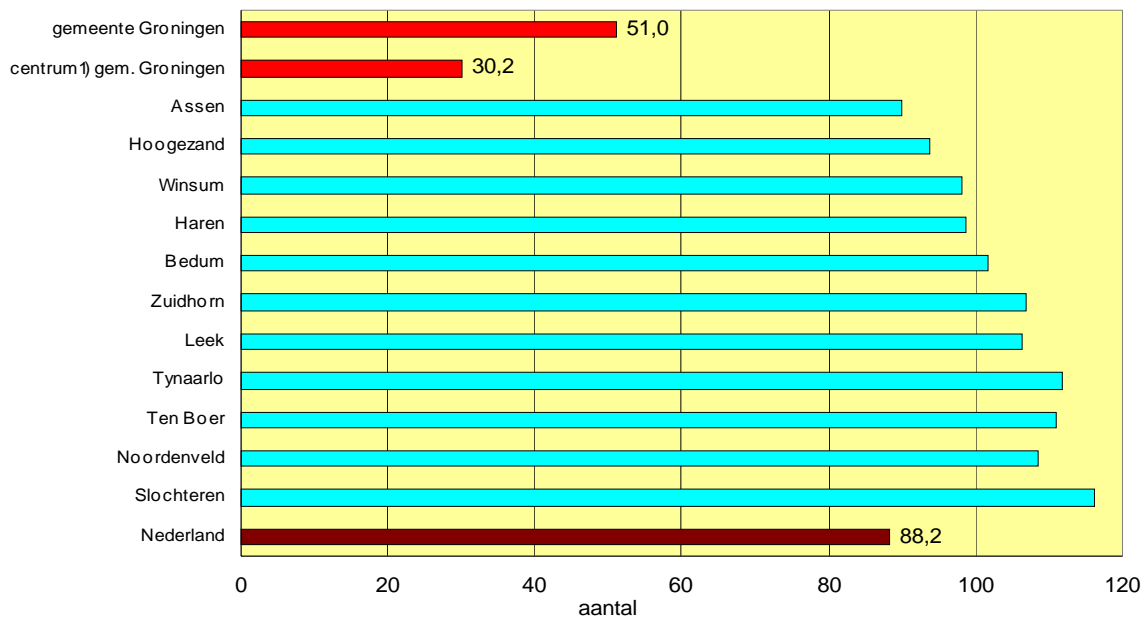
3) Zonder parkeergarage UMCG

11.2.2 Waardering van binnenstadsbezoekers voor de parkeergelegenheid in de binnenstad

	2002	2005
rapportcijfer voor het parkeren	5,7	6,1

Bron: Goudappel Coffeng

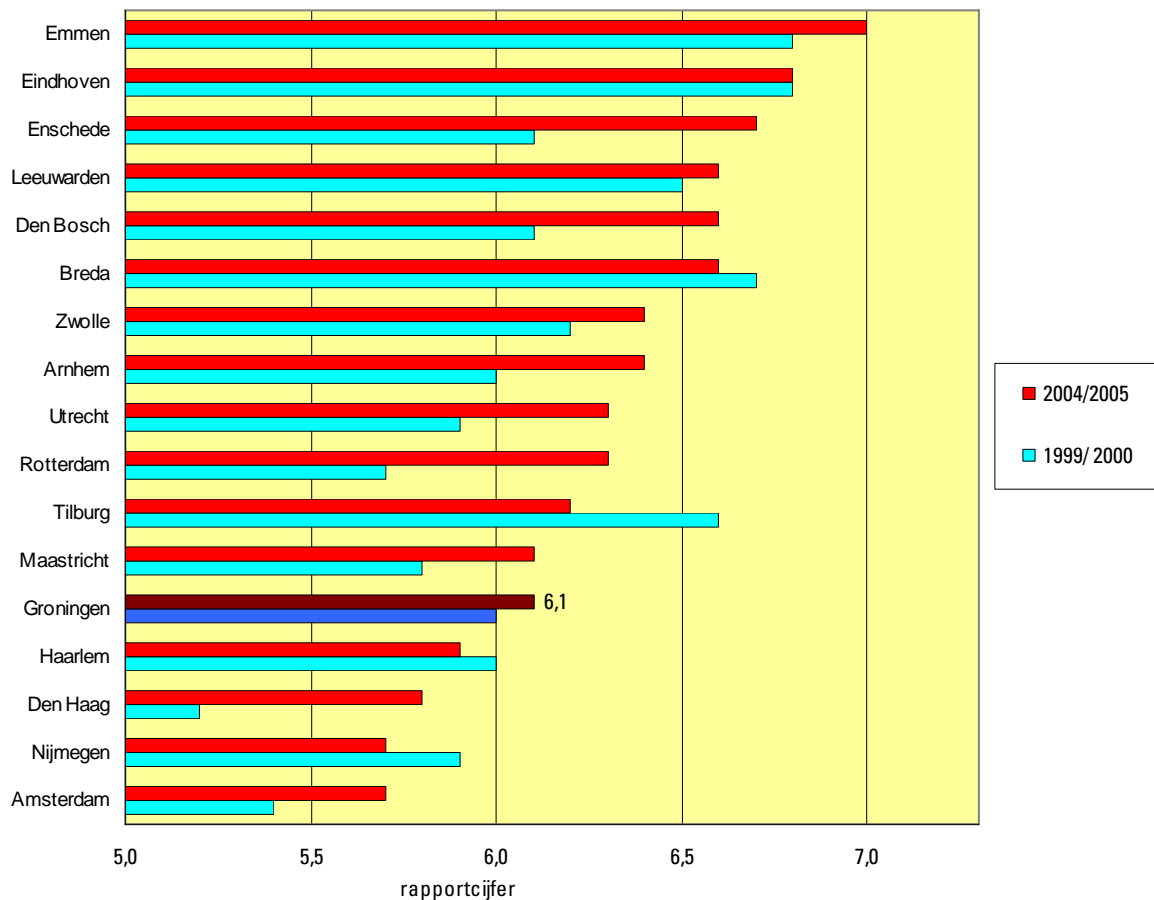
11.1a Aantal auto's per 100 huishoudens, Groningen en het centrum van de gemeente Groningen vergeleken met de regio en Nederland, 2006

Bron: CBS

1) Het centrum omvat de postcodegebieden 9711 en 9712

11.2.a Waardering van ondernemers voor parkeermogelijkheden in de binnenstad, Groningen vergeleken

Bron: RvB

11.3 Vervoerde passagiers van en naar het transferium en de P+R lokaties

lokatie	2002	2003	2004	2005	2006
Sontweg	647.500	649.600	677.500	675.600	766.500
Peizerweg	71.800	60.600	54.100	49.600	39.100
Zaanstraat	172.400	184.400	195.600	211.500	198.500
Kardinge	212.500	213.200	221.500	223.800	239.900
totaal	1.104.200	1.107.800	1.148.800	1.160.400	1.243.900

Bron: Arriva

11.4 Bewaakte rijwielstallingen en aantallen gestalde rijwielen

	2002	2003	2004	2005	2006
plaatsen					
gemeentelijke stallingen					
aantal stallingen	31	31	31	28	29
w.v. mobiele stallingen	5	5	4	4	4
aantal plaatsen	20.000	20.500	20.500	21.000	25.150
w.v. in mobiele stallingen	2.000	2.500	2.500	2.500	2.500
particuliere stalling					
aantal plaatsen	2.700	2.700	2.700	2.700	2.700
aantal gestalde fietsen en bromfietsen					
gemeentelijke stallingen					
aantal jaarabbonementen	16.500	17.000	17.000	16.000	14.500
gebruik door abbonementhouders	1.872.000	1.872.400	1.873.500	1.871.300	1.725.400
fietsen	175.900	176.400	102.300	80.200	90.300
bromfietsen	11.100	10.900	8.700	8.700	12.700
totaal gemeentelijke stallingen	2.059.000	2.059.700	1.984.507	1.960.200	1.828.300
particuliere stalling station					
fietsen					
dagstalling/weekendkaart				110.814	101.540
weekkaarten				2.500	2.610
maandkaarten				6.062	5.830
jaarkaarten				1.035	980
bromfietsen, motoren					
dagstalling				1.895	1.990
weekkaarten				41	40
maandkaarten				149	140
jaarkaarten				4	10

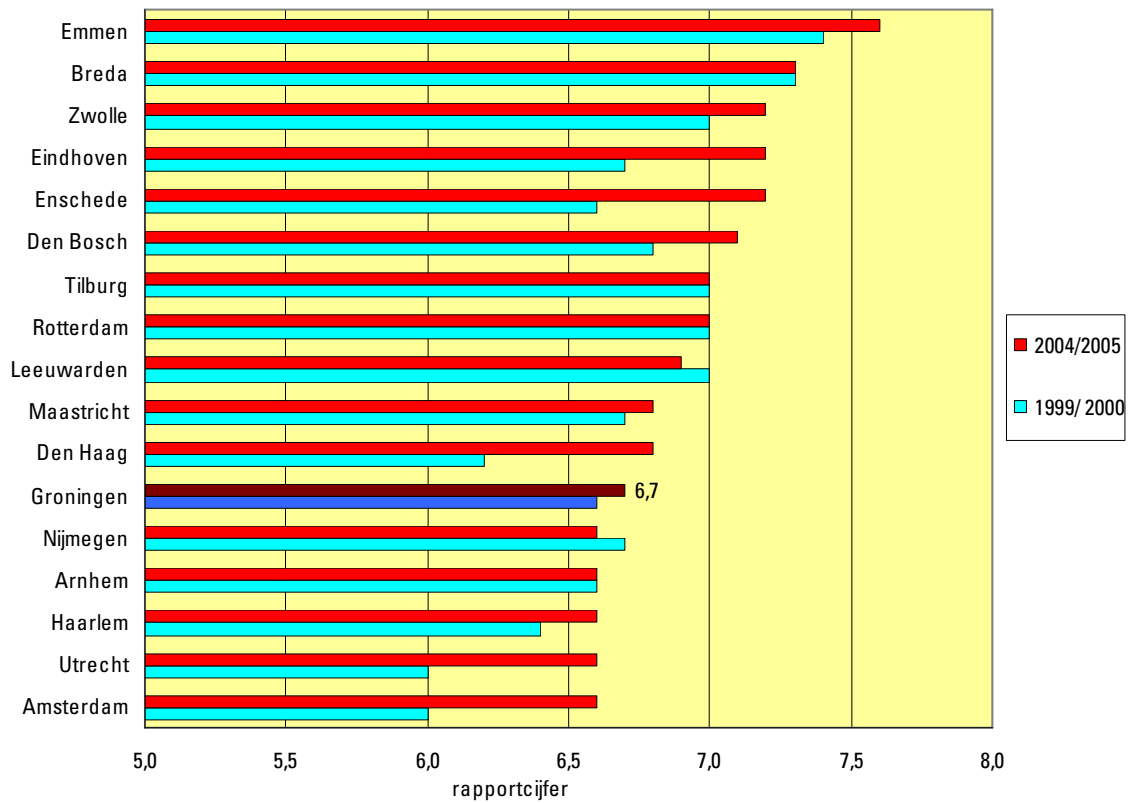
Bron: SWP, Stationsstalling

11.5 Gemiddeld aantal verplaatsingen per dag naar vervoerswijze en motief van inwoners van Groningen en Nederland

	Groningen		Nederland	
	1999	2003	1999	2003
Verplaatsingen per persoon per dag	3,32	3,35	3,15	3,09
waarvan:				
autobestuurder	0,72	0,71	1,01	1,00
autopassagier	0,39	0,39	0,53	0,50
openbaar vervoer	0,17	0,17	0,15	0,14
fiets/bromfiets	1,31	1,31	0,84	0,84
lopen	0,70	0,73	0,58	0,57
overig	0,03	0,04	0,04	0,05
redenen van verplaatsingen:				
van en naar het werk	0,49	0,53	0,51	0,50
zakelijk/diensten	0,26	0,28	0,27	0,25
winkelen	0,84	0,89	0,66	0,65
onderwijs	0,29	0,25	0,28	0,28
visite/recreatief	0,70	1,07	1,09	1,08
overig	0,32	0,30	0,35	0,34

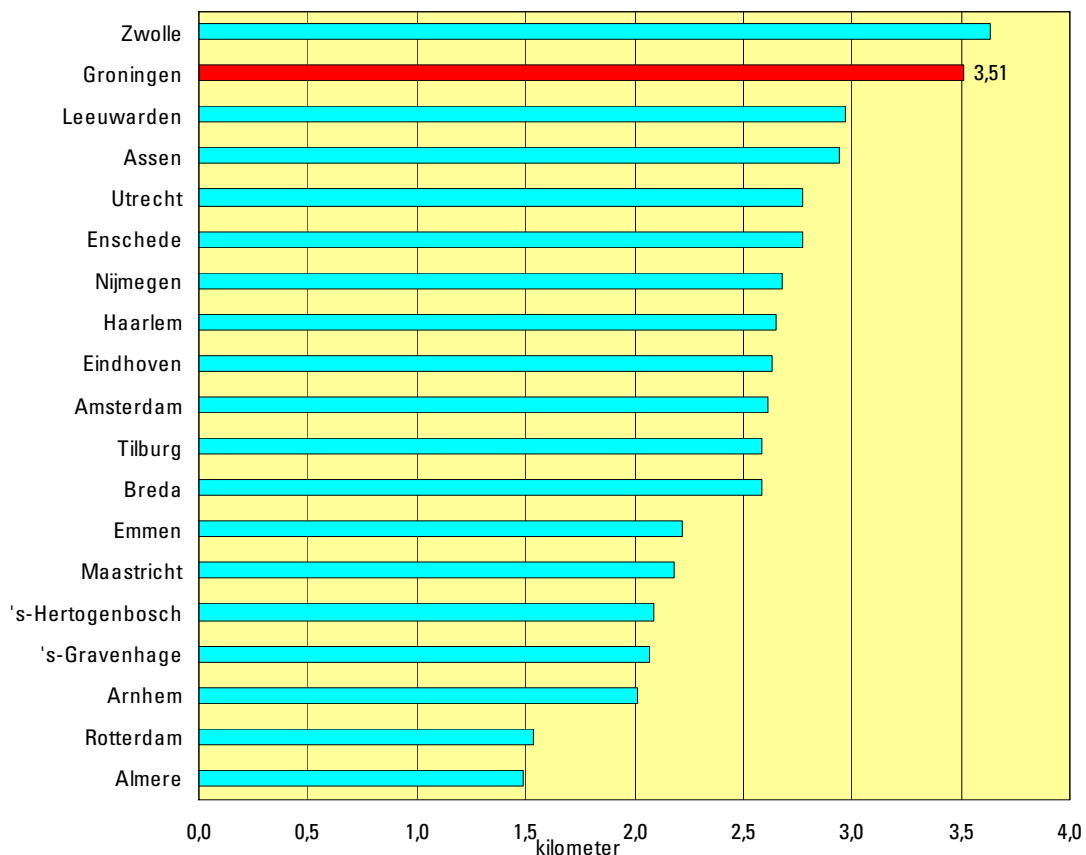
Bron: CBS

11.3.a Waardering van ondernemers voor bereikbaarheid van de stad per auto, Groningen vergeleken

Bron: RvB

11.4.a Gemiddelde afgelegde fietsafstand in kilometers per persoon per dag, Groningen vergeleken, 2002-2003

Bron: CBS

11.6.1 Aantal busreizigers stadslijnen op een gemiddelde werkdag

richting	2004	2005	2006	richting	2004	2005	2006
Korrewegwijk	2.838	3.183	3.220	Vinkhuizen	4.742	5.242	5.286
Oosterpark	1.544	1.679	1.983	Hoogkerk	1.701	1.137	1.725
Lewenborg	5.735	5.969	6.296	Hoornse wijken	4.034	4.037	4.423
Beijum	5.287	5.667	5.643	De Wijert	3.222	3.862	3.646
Selwerd (lijn 5)	951	1.072	1.044	Coendersborg	813	978	1.051
Zernike	11.384	11.606	11.345	Woonschepenhaven	299	319	391

Bron: Arriva

1) NB: streeklijnen verzorgen ook een deel van het stadsvervoer, die aantallen zitten niet in deze tabel

11.6.2 Aantal busreizigers per traject op een gemiddelde werkdag

traject naar/ van Groningen	2002	2003	2004	2005	2006
Heerenveen (+Q-liner Lelystad)	2.133	2.229	2.248	2.364	2.689
Drachten/Surhuisterveen	2.640	2.647	2.766	2.667	2.278
Leek/Marum	2.771	2.874	2.926	2.895	3.398
Roden	2.759	2.806	2.896	2.711	2.867
Eelde	1.149	1.221	1.431	1.328	1.293
Haren	4.315	3.458	3.439	4.118	4.492
A28 Assen	1.947	2.395	2.288	1.149	1.355
Zuidlaren/Gieten/Emmen	3.500	3.549	3.599	3.844	3.685
Stadskanaal/Emmen	1.338	1.397	1.476	1.824	1.701
Hoogezand/Veendam	3.672	3.564	3.653	2.192	2.216
Winschoten	999	867	531	218	149
Slochteren	1.633	1.547	1.618	1.586	1.510
Delfzijl/Ten Boer/Loppersum	2.481	2.143	2.215	1.947	1.736
Bedum	2.068	1.951	2.034	1.897	1.898
Winsum	1.397	1.478	1.472	1.327	1.216
Zuidhorn	2.155	2.155	2.391	2.462	2.343
totaal	36.957	36.281	36.983	34.529	34.826

Bron: Arriva, Connexion

11.6.3 Aantal in- en uitstappers op de NS-stations op een gemiddelde werkdag

	2002	2003	2004	2005	2006
hoofdstation (<i>Groningen Centraal</i>)	28.690	29.630	29.620	30.470	32.570
noorderstation (<i>Groningen-Noord</i>)	1.800	1.320	1.770	1.380	1.790
totaal	30.490	30.950	31.390	31.850	34.360

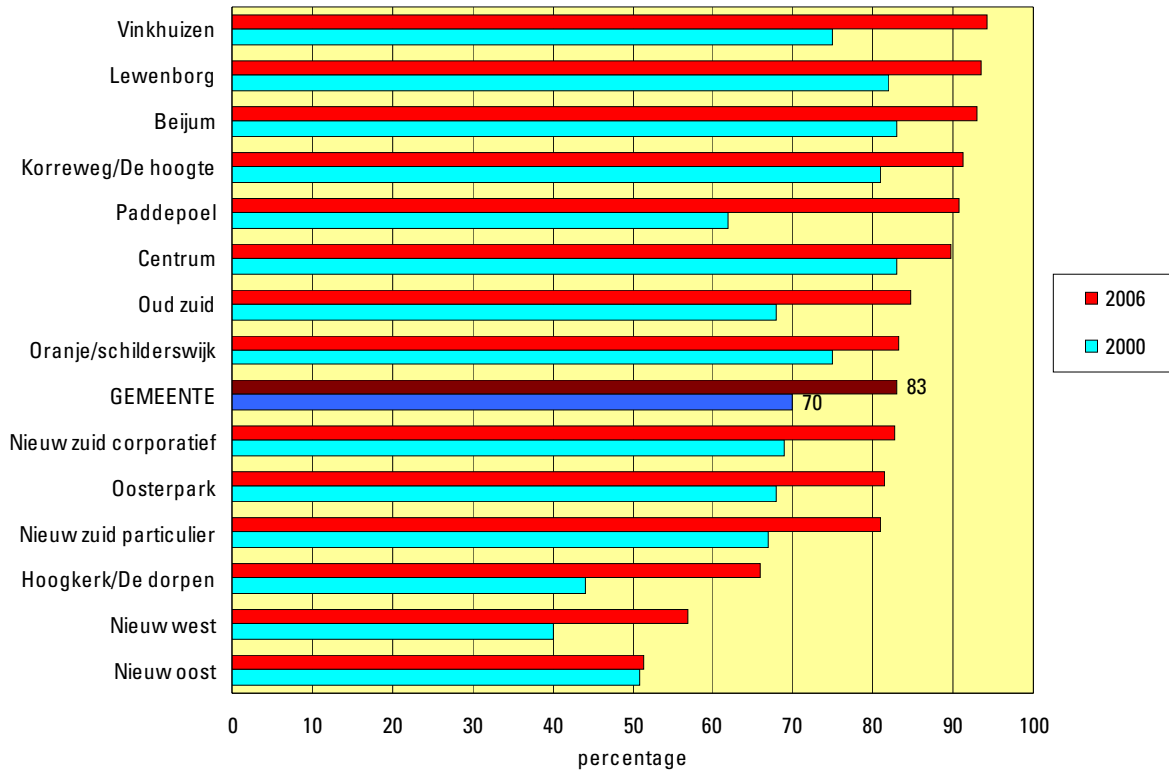
Bron: NS, Provincie Groningen

11.7 Meerjarenoverzicht vlieg- en passagiersbewegingen Groningen Airport Eelde

	2002	2003	2004	2005	2006	<i>index 2006 2002=100</i>
vliegbewegingen						
lijndiensten	929	488	692	498	677	72,9
charters	1.093	1.113	991	1.255	1.208	110,5
les-/oefenvluchten	42.621	36.085	27.175	30.180	37.505	88,0
overig (vnl. privé)	23.128	17.256	16.347	15.336	15.454	66,8
totaal	67.771	54.942	45.215	47.269	54.844	80,9
passagiersbewegingen						
lijndiensten totaal	3.277	41.849	30.816	10.910	13.874	423,4
charters	138.163	128.939	118.963	146.662	145.968	105,6
overig (vnl. lucht taxi)	6.851	7.063	5.755	5.105	6.398	93,4
totaal	148.291	177.851	155.534	162.677	166.240	112,1

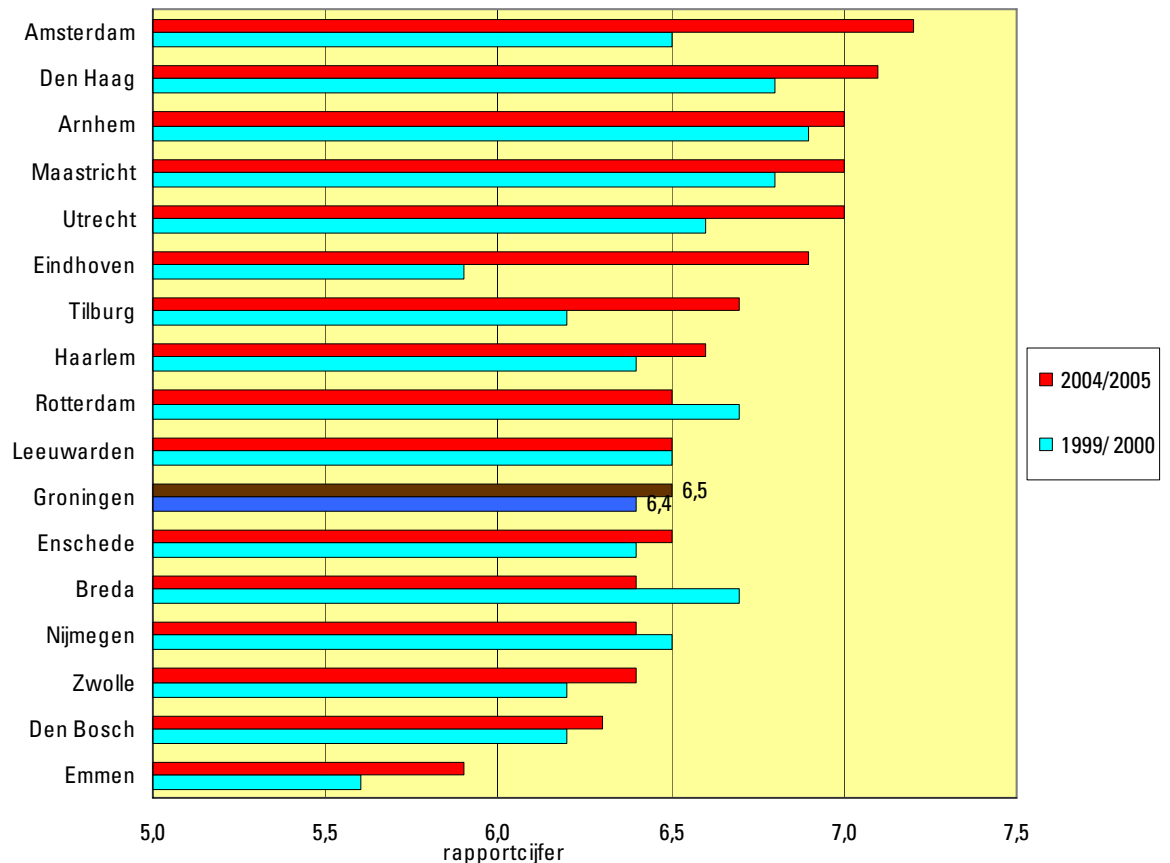
Bron: Groningen Airport Eelde

11.6.a Percentage inwoners dat tevreden is over het openbaar vervoer in de wijk

Bron: Bureau O&S (L&V)

11.6.b Waardering van ondernemers voor bereikbaarheid van de stad per openbaar vervoer, Groningen vergeleken

Bron: RvB

11 VERKEER EN VERVOER

11.8.1 Verkeersintensiteit op het binnenstads- en het agglomeratiecordon op een werkdag

cordon	2001	2003	2004	2005	2006	index 2006, 2001=100
agglomeratiecordon ¹⁾						
(brom)fietsverkeer	14.550	13.550	14.450	13.750	13.675	94,0
autoverkeer	246.900	255.200	260.700	261.900	266.400	107,9
totaal	261.450	268.750	275.150	275.650	280.075	107,1
binnenstadscordon ²⁾						
(brom)fietsverkeer	112.700	118.420	125.600	138.300	138.800	123,2
autoverkeer	200.900	196.700	195.100	192.800	198.950	99,0
totaal	313.600	315.120	320.700	331.100	337.750	107,7

Bron: RO/EZ, Provincie Groningen, Rijkswaterstaat

1) Het agglomeratiecordon omvat alle uitgaande wegen van de gemeente Groningen en de plaats Haren

2) Het binnenstadscordon wordt begrensd door de Zuidelijke ringweg, de Westelijke ringweg, de spoorlijn Groningen-Winsum, het van Starckenborghkanaal, het Eemskanaal en de Europaweg.

11.8.2 Verkeersintensiteit op de ringwegen op een werkdag

ringweg	wegvak	2001	2003	2005	2006	index 2006 2001=100
noord	Frieschestraatweg/Zonnelaan	24.800	27.500	26.600	27.000	108,9
	Iepenlaan/Noordzeeweg	28.200	31.100	31.100	31.800	112,8
	Noordzeeweg	31.900	34.100	33.600	33.600	105,3
oost	Busbaan/Akeleiweg	33.800	34.200	37.600	39.200	116,0
	Euvelgunnerbrug	37.700	37.500	38.500	40.200	106,6
zuid	Julianaplein/Europaweg	77.700	80.100	83.400	86.700	111,6
west	Laan 1940-1945	39.600	39.200	38.700	35.100	88,6
	Plataanlaan/Edelsteenlaan	23.100	26.100	26.200	26.700	115,6
totaal		296.800	309.800	315.700	320.300	107,9

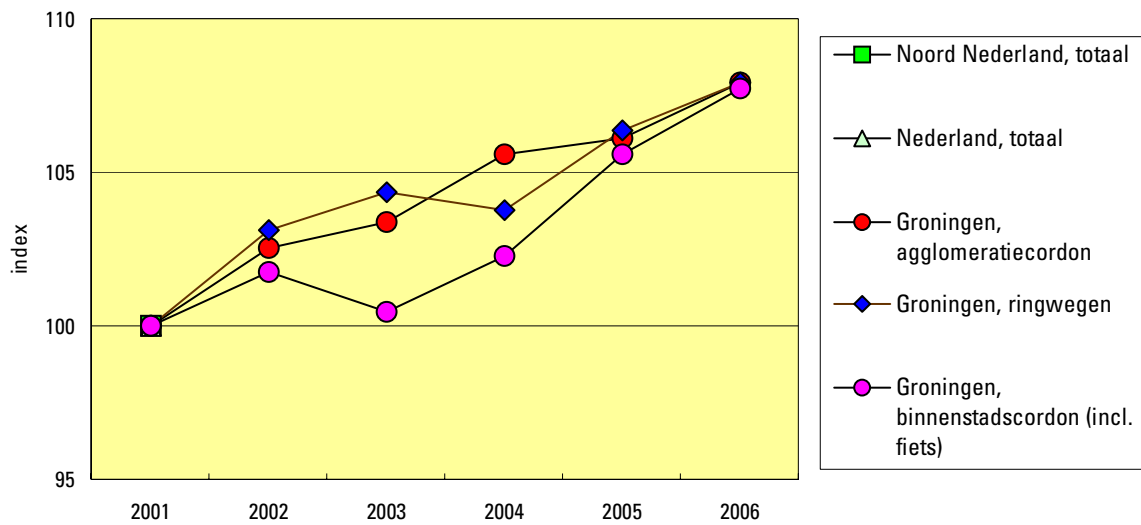
Bron: Provincie Groningen, Rijkswaterstaat

11.9 Woon-werkverkeer: hoofdbanen van werknemers, woon- en werkgemeenten

woongemeente (in Groningen werkend)	ultimo 2000	sept. 2004	werkgemeente (in Groningen wonend)	ultimo 2000	sept. 2004
Groningen	52.800	55.600	Groningen	52.800	55.600
Tynaarlo	3.600	3.600	Assen	1.800	2.200
Noordenveld	3.000	3.300	Leeuwarden	1.100	1.400
Hoogezand	3.000	3.200	Haren	1.600	1.300
Assen	2.600	3.100	Zwolle	700	1.300
Zuidhorn	2.900	3.100	Hoogezand	1.400	1.100
Winsum	2.800	2.800	Tynaarlo	900	1.000
Haren	3.000	2.700	Amsterdam	800	900
Bedum	2.400	2.300	Noordenveld	800	800
Slochteren	1.800	2.000	Leek	600	700
Leek	2.000	1.900	Smallingerland	600	600
Ten Boer	1.600	1.700	Emmen	500	600
Eemsmond	1.500	1.500	Utrecht	500	500
Loppersum	1.400	1.400	Delfzijl, Den Haag elk:	400	500
Aa en Hunze, Delfzijl, Veendam elk:	1.200	1.400	Veendam	500	400
De Marne	1.000	1.200	Arnhem, Bedum, Hoogeveen elk:	300	400
overige gemeenten	17.900	21.300	overige gemeenten	9.400	11.200
totaal	106.900	114.900	totaal	75.700	81.800
<i>Groningen binnenkomend</i>	<i>54.100</i>	<i>59.300</i>	<i>Groningen uitgaand</i>	<i>22.900</i>	<i>26.200</i>
<i>Saldo</i>				<i>31.200</i>	<i>33.100</i>

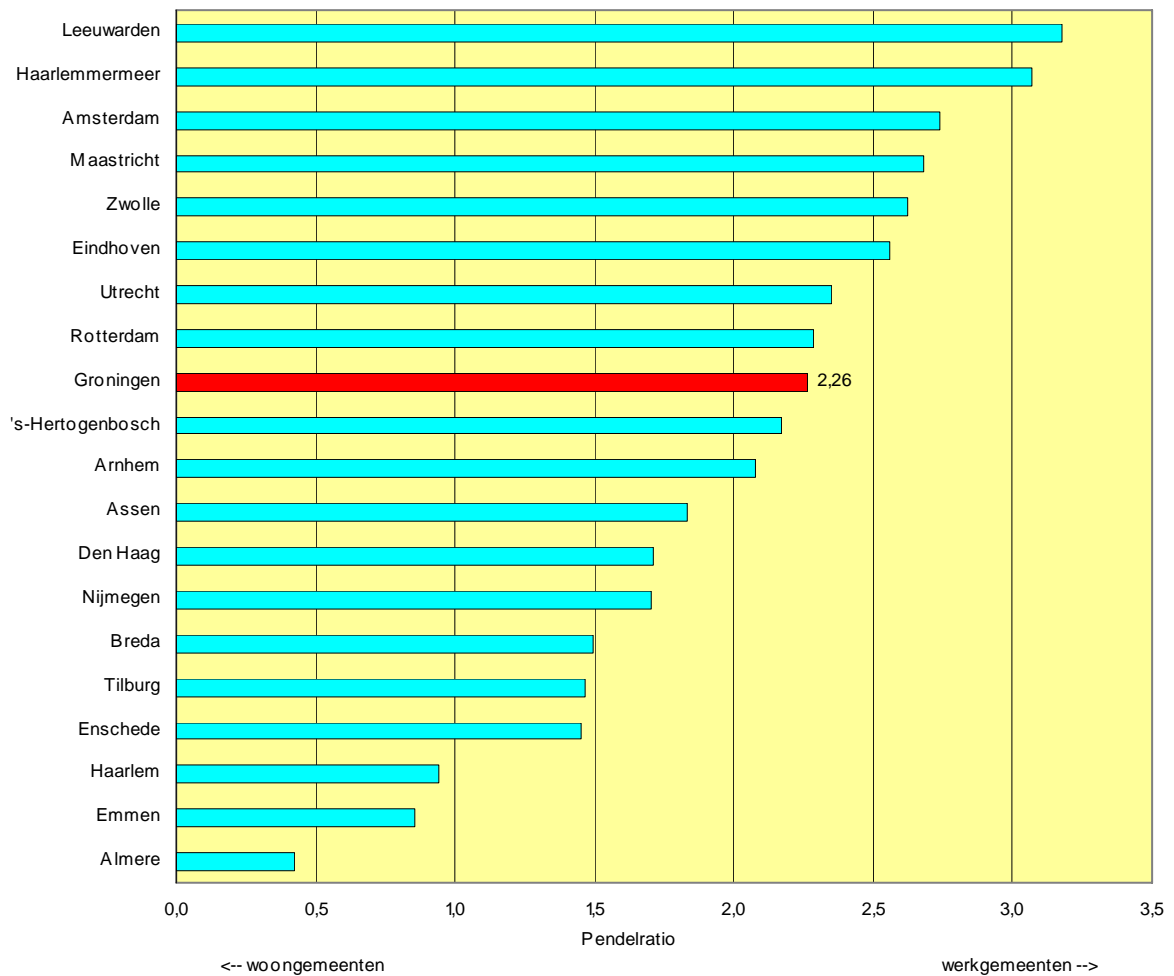
Bron: CBS

11.8.a Indexcijfers van de verkeersintensiteit, Groningen vergeleken

Bron: VES, CBS

11.9.a Inkomende- gedeeld door de uitgaande pendel (pendelratio), Groningen vergeleken, september 2004

Bron: CBS

11.10.1 Scheepvaartpassages beroepsvaart, telpunten gemeente Groningen

telpunt	2002	2003	2004	2005	2006
Oostersluis	13.179	12.458	15.313	17.243	15.649
Euvelgunnerbrug	3.568	3.025	3.471	3.959	3.929
Kinder(vier)verlaten	842	571	481	730	167
Dorkwerdersluis	245	202	176	265	205

Bron: Provincie Groningen

11.10.2 Scheepvaartpassages recreatievaart, telpunten gemeente Groningen

telpunt	2002	2003	2004	2005	2006
Oostersluis	9.114	7.573	8.439	7.894	7.525
Euvelgunnerbrug	4.787	4.552	4.269	4.215	2.873
Kinder(vier)verlaten	344	526	434	315	285
Dorkwerdersluis	4.154	4.831	4.719	4.905	4.719

Bron: Provincie Groningen

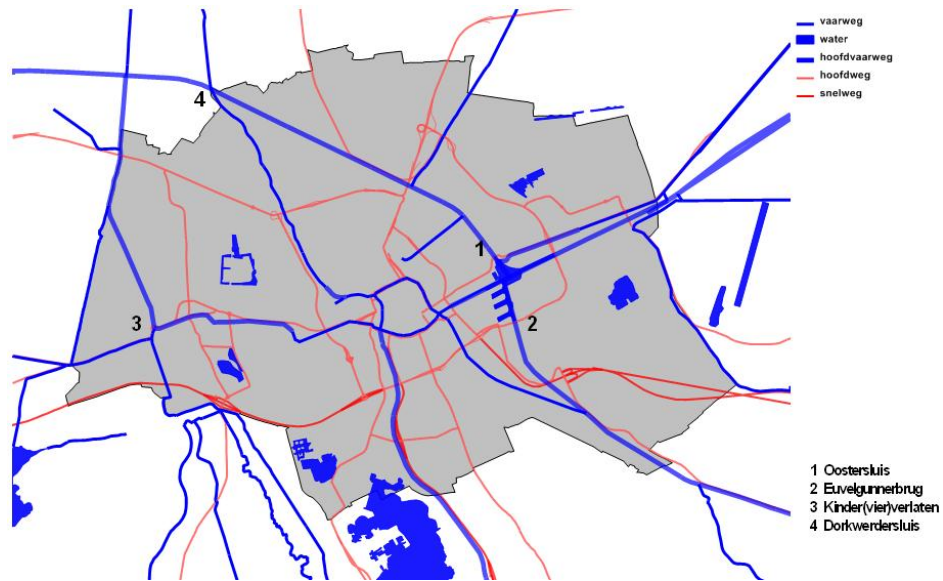
1) In 2000 is door een gedeeltelijke stremming in het van Starckenborghkanaal het aantal passages door de Oostersluis lager en door de Dorkwerdersluis hoger dan gemiddeld.

11.10.3 Scheepvaartpassages beroepsvaart en lading (tonnage) door de Oostersluis

vervoer		2002	2003	2004	2005	2006
containervervoer	aantal schepen	892	857	1.089	1.083	908
	lading	476.464	453.987	594.583	638.061	741.041
bulkvervoer	aantal schepen	8.464	8.252	10.293	12.276	11.089
	lading	5.479.208	5.476.107	6.492.850	8.281.916	7.688.977
tankvaart	aantal schepen	2.905	2.533	3.033	3.103	2.939
	lading	1.613.536	1.356.950	1.886.204	2.031.560	2.016.087
overig	aantal schepen	918	816	898	781	713
	lading	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
totaal Oostersluis	aantal schepen	13.179	12.458	15.313	17.243	15.649
	lading	7.569.208	7.287.044	8.973.637	10.951.537	10.441.430

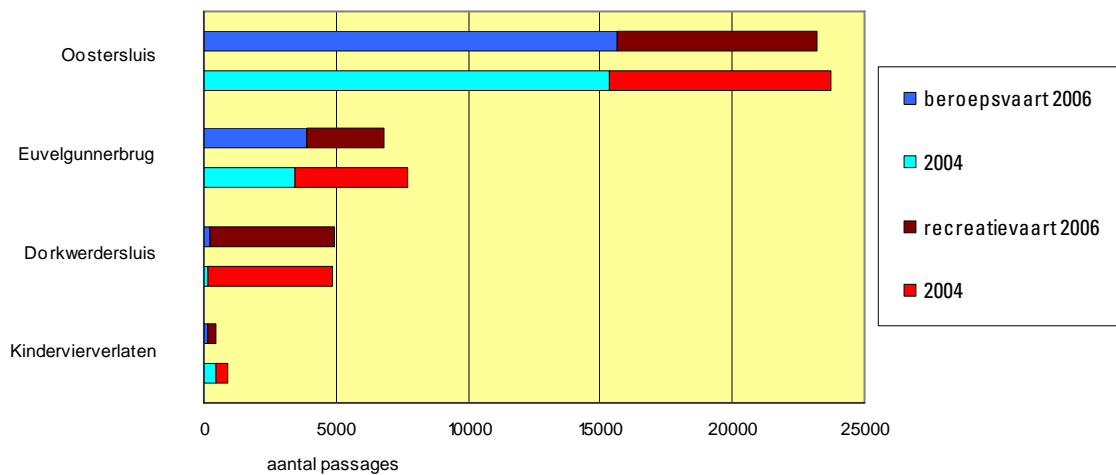
Bron: Provincie Groningen

11.10.a Telpunten beroeps- en recreatievaart

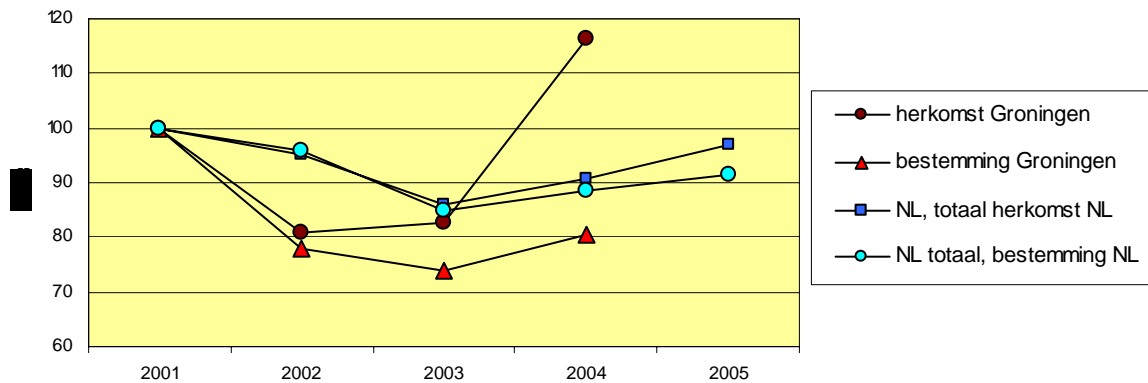
Bron: Provincie Groningen

11.10.b Beroeps- en recreatievaart, passages op de telpunten binnen de gemeente

Bron: Provincie Groningen

11.10.c Aantal containers met herkomst en bestemming, Groningen vergeleken met Nederland, index, 2001 = 100

Bron: Provincie Groningen, CBS

HOOFDSTUK 12

MILIEU

De Euroborg gezien door het schakelstation dat tussen de Euroborg en de snelweg staat. Het schakelstation is een elektriciteitsknooppunt, het ontvangt en verdeelt spanning. Ook wordt elektriciteit met hoge spanning omgezet in elektriciteit met een lagere spanning

Afval steeds meer in ondergrondse containers

In de gemeente wordt het afval gehaald door de Milieudienst. Daarnaast kunnen burgers en bedrijven uit de gemeente afval brengen naar twee afvalbrengstations, één in de wijk Vinkhuizen en één op het industrieterrein Zuid Oost (Woltjerspoor). Bij het terrein Woltjerspoor mogen ook inwoners uit de omliggende gemeenten Bedum, Haren en Ten Boer hun afval brengen. Op steeds meer plaatsen kunnen mensen hun afval kwijt in ondergrondse containers, zowel voor gescheiden afvalinzameling (glas, papier) als voor huisvuil. Het aantal ondergrondse containers voor huishoudelijk afval is de laatste 3 jaar fors toegenomen met 376 tot 659 in 2006.

In totaal is door de Milieudienst in 2006 82.891 ton huishoudelijk afval, 31.008 ton bedrijfsafval en 4.887 ton openbaar afval ingezameld.

Groningen voor 100% op groene stroom

Het energieverbruik en daarmee de uitstoot van CO₂ zijn in 2006 met 2% toegenomen ten opzichte van 2005. Deze uitstoot wordt uitgerekend aan de hand van het totaalverbruik van aardgas en elektriciteit. De gemeente zelf, als organisatie is voor 100% op groene stroom overgegaan.

Watergebruik 130 liter water per persoon per dag

In de provincie Groningen wordt per hoofd van de bevolking 73,5 kubieke meter water per jaar verbruikt, dit is 201 liter per dag. Dit gebruik is inclusief het grootgebruik door bedrijven en instellingen.

Exclusief het grootgebruik is het verbruik per hoofd per dag ongeveer 130 liter.

De luchtkwaliteit in Groningen relatief goed, maar net verder verbeterd in 2006

De luchtkwaliteit is een speerpunt van de gemeente.

De wettelijke grenswaarde voor NO₂ is in 2006 op minder wegen overschreden dan in de jaren er voor. Aan deze grenswaarde moet uiterlijk 2010 worden voldaan. De door de gemeente vastgestelde plandrempel voor NO₂ werd in 2006 alleen nog overschreden in het stationsgebied, op 600 meter weg.

Aan de grenswaarden voor fijn stof (PM₁₀) is in 2006 is aan de norm voldaan. De grenswaarde daggemiddelde concentraties van PM₁₀ (op maximaal 35 per jaar hoger dan 50 µg/m³) werd in 2006 overschreden op 1.050 meter weg.

Milieubeleidsplan en klimaatplan

Het milieuplan bevat 40 ambities, in 2006 lagen 38 van deze ambities goed op koers. Het klimaatplan bevat 51 taakstellingen. In de uitvoering hiervan liggen in 2006 41 taakstellingen op of voor op de planning.

Ecologische structuur uitgebreid

De stedelijke ecologische structuur is sinds 2000 met 12% uitgebreid tot 845 hectare in 2006. Een deel hiervan, 462 hectare wordt ecologisch onderhouden. Het oppervlak van de stedelijke waterstructuur (water binnen de bebouwde kom dat geen deel uitmaakt van het boezem watersysteem) is in die periode met 3,3% toegenomen tot in totaal 290 hectare.

Tevredenheid over het onderhoud in de stad

Sinds 2001 wordt de kwaliteit van de leefomgeving (schoon en heel) gemeten. De Milieudienst meet hoe schoon de stad is en Stadsbeheer meet het onderhoud van de stad (heel). Deze metingen kunnen worden vergeleken met de mening van de burgers over schoonhouden en onderhoud van de openbare ruimte. Deze gegevens zijn afkomstig uit de leefbaarheidsmonitor.

Uit een vergelijking van metingen van de Milieudienst blijkt dat tussen 2005 en 2006 de hoeveelheid onkruid in verharding is toegenomen.

Bij de meting van Stadsbeheer in 2005 blijkt dat ten opzichte van 2005 in 2006 een verbetering is opgetreden. De verbetering betreft vooral de trottoirs en fietspaden. Uit het leefbaarheidsonderzoek blijkt dat de burger over het algemeen tevreden is over het onderhoud van wegen en fietspaden, respectievelijk 80 en 83%. Minder mensen zijn tevreden over de trottoirs, 65% is tevreden hierover. Ten opzichte van 2004 is dit een verbetering.

Inhoud

12.1.1	Hoeveelheid afval van particulieren in de gemeente Groningen	142
12.1.2	Bedrijf- en openbaar afval in tonnen	142
12.1.a	Percentage hergebruik van huishoudelijk afval	143
12.1.b	Percentage hergebruik van bedrijfs- en openbaar afval	143
12.1.c	Samenstelling van het huishoudelijk afval inclusief het huishoudelijk restafval, 2006	143
12.2.1	Energiegebruik in de gemeente Groningen	144
12.2.2	Inkoop van groene stroom door de gemeente Groningen	144
12.3.1	Productie, inkoop en levering van water door het provinciaal waterbedrijf	144
12.3.2	Waterverbruik per hoofd van de bevolking in de provincie Groningen	144
12.5	Overschrijding van luchtkwaliteitsnormen nabij wegen in kilometers weglengte	144
12.4.a	Mate waarin de uitvoering van het Milieubeleidsplan 'Stadsleven natuurlijk' en het Klimaatplan op koers ligt	145
12.6.a	De ecologische structuur van de gemeente Groningen, 2004	145
12.7.1	Resultaten toetsing van de kwaliteit 'heel' van de leefomgeving aan de doelen geformuleerd in het BORG	146
12.7.2	Resultaten toetsing van de kwaliteit 'schoon' van de leefomgeving aan doelen geformuleerd in het BORG	146
12.7.3	Percentage stadgers dat tevreden is over het onderhoud van wegen en paden	146
12.7.a	Resultaten van de toetsing van de BORG doelstelling "op BORG niveau" voor een aantal facetten, 2006	147

12.1.1 Hoeveelheid afval van particulieren in de gemeente Groningen

soort afval	2003	2004	2005	2006
huishoudelijk afval	x 1.000 kg			
huishoudelijk restafval	43.764	43.986	44.187	44.986
grof huishoudelijk afval: gemengd	6.448	6.484	7.152	6.851
grof huishoudelijk afval: deelstromen	9.148	9.905	9.457	8.827
grof huishoudelijk afval: wit- en bruingoed	1.465	1.273	1.302	980
groente- fruit- en tuinafval (GFT)	7.194	7.152	7.198	7.327
papier, haalsysteem	4.600	4.320	4.506	4.700
papier, openbare bakken	4.165	4.360	4.511	4.151
glas	3.373	3.705	4.338	4.146
textiel	535	653	684	717
klein gevaarlijk afval (chemisch)	.	159	174	206
totaal huishoudelijk afval ingezameld	80.692	81.997	83.509	82.891
gebracht naar afvalbrengrstations Woltjerspoor en Vinkhuizen				
wit- en bruingoed (2003:stuks)	23.300	1.114	1.057	640
grof huishoudelijk afval	3.398	3.640	3.872	4.334
gemengd bouw- en sloopafval	4.033	3.785	3.722	3.608
hout	2.833	3.431	3.114	3.417
puin	1.038	1.040	1.042	859
snoeiafval	1.194	1.253	1.212	1.180
ijzer	876	865	877	978
oud papier	290	324	294	155
textiel	14	18	23	21
autobanden	13	27	30	29
asbesthoudend afval	117	108	106	111
dakbedekking	.	.	.	34
totaal afvalbrengrstations ¹⁾	.	15.606	15.349	15.366
Regionaal Overslagstation wit- en bruingoed				
koel- en vrieskasten, televisies, groot witgoed (2003:stuks)	37.397	1.555	1.425	²⁾
klein wit- en bruingoed, communicatieapparatuur (ton)	730	820	969	²⁾
aantal onder- en bovengrondse containers voor particulieren				
glas	162	156	156	156
papier	105	115	115	115
huishoudelijk afval	213	478	589	659
totaal containers voor particulieren	480	749	860	930

Bron: Milieudienst

1) Bij afvalbrengrstation Woltjerspoor mogen ook inwoners van de gemeenten Haren, Bedum en Ten Boer afval brengen.

2) Gestaakt per 1 mei 2006 n.a.v. nieuwe aanbesteding

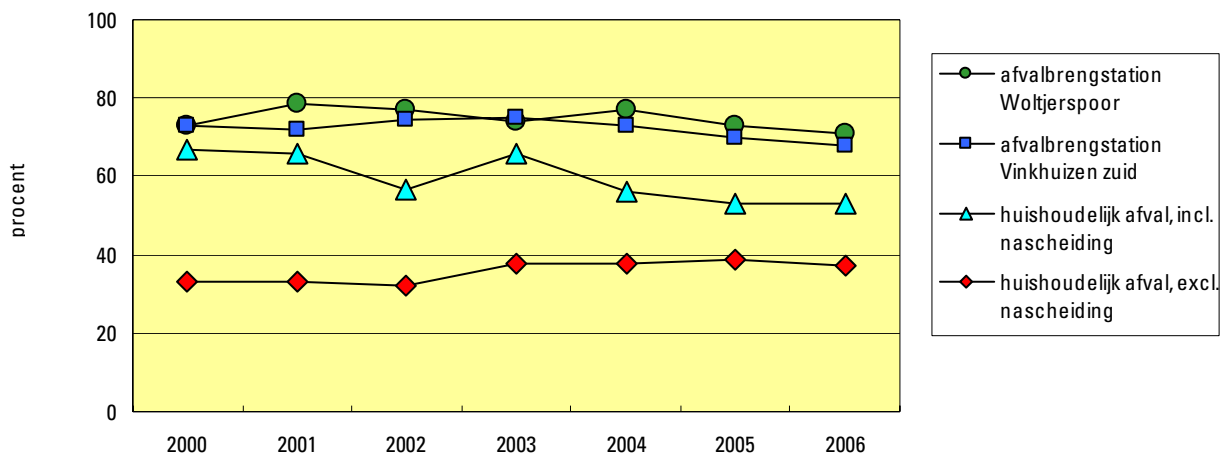
12.1.2 Bedrijf- en openbaar afval in tonnen

	2003	2004	2005	2006
bedrijfsafval	x 1.000 kg			
totaal	30.641	31.000	32.047	31.008
openbaar afval				
marktafval	419	401	547	¹⁾
veegafval, niet-composteerbaar	2.675	2.320	1.897	2.252
veegafval, composteerbaar	1.487	1.585	2.054	1.796
kadavers (2003 stuks)	316	10	12	58
kolkenafval	380	533	495	781
totaal	.	4.849	5.005	4.887
ondergrondse containers				
bedrijfsafval	17	20	35	41

Bron: Milieudienst

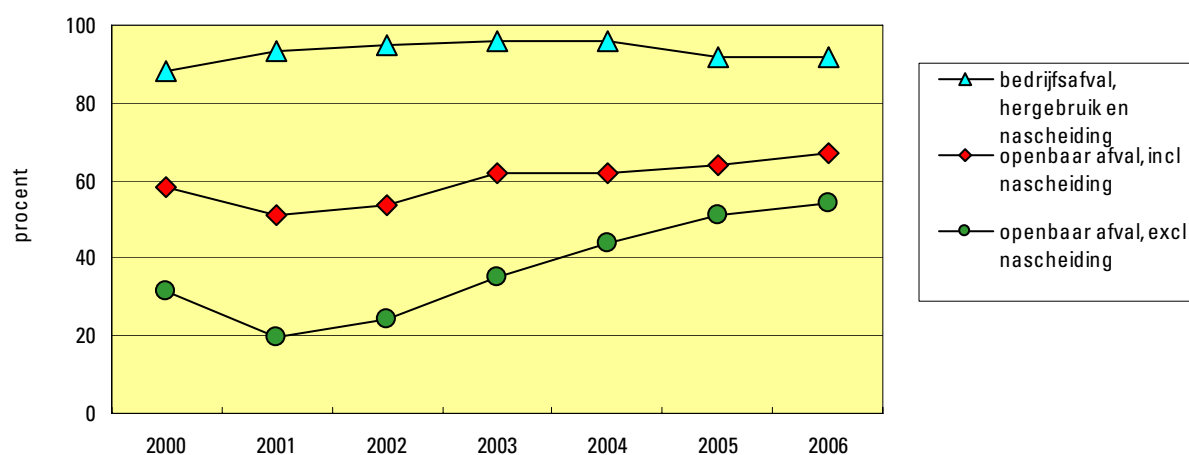
1) Wordt niet meer als zodanig geregistreerd. Marktkramen voeren afval als bedrijfsafval af, overige wordt geregistreerd

12.1.a Percentage hergebruik van huishoudelijk afval

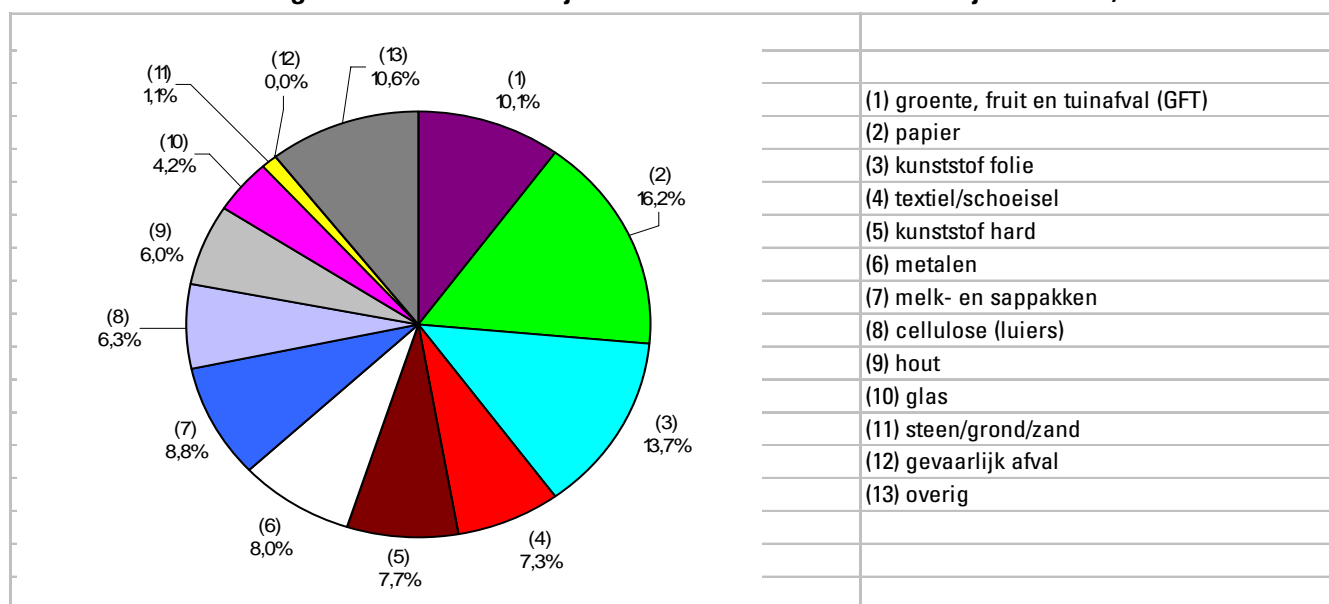
Bron: Milieudienst

12.1.b Percentage hergebruik van bedrijfs- en openbaar afval

Bron: Milieudienst

12.1.c Samenstelling van het huishoudelijk afval inclusief het huishoudelijk restafval, 2006

Bron: Milieudienst

12.2.1 Energiegebruik in de gemeente Groningen

energie	2005	2006
gas (miljoen m ³)	226,8	227,2
electriciteit (miljoen kWh)	765,2	791,5
totale CO₂ uitstoot (x1.000 ton) ¹⁾	836,9	852,3

Bron: Essent, Milieudienst

1) Hierin zit niet de uitstoot via verkeer en vervoer

12.2.2 Inkoop van groene stroom door de gemeente Groningen

energie	2002	2003	2004	2005	2006
percentage groen	20%	32%	24%	50%	100%

Bron: DIA

12.3.1 Productie, inkoop en levering van water door het provinciaal waterbedrijf

	2002	2003	2004	2005	2006
productie en inkoop (x 1.000 m ³)	47.678	48.792	47.140	46.029	47.133
waarvan eigen verbruik	1.525	1.577	1.645	1.629	1.604
waarvan levering ¹⁾					
aan waterbedrijven	2.251	2.349	2.322	2.343	2.513
aan abonnees	43.902	44.866	43.173	42.057	43.013

Bron: Waterbedrijf Groningen

1) Het waterbedrijf heeft als verspreidingsgebied de provincie Groningen en de voormalige gemeente Eelde

12.3.2 Waterverbruik per hoofd van de bevolking in de provincie Groningen

waterverbruik	2002	2003	2004	2005	2006
liters per jaar (x1.000)	75,5	76,8	73,7	71,8	73,5
liters per dag	206,9	210,5	201,9	196,6	201,3

Bron: Waterbedrijf Groningen

12.5 Overschrijding van luchtkwaliteitsnormen nabij wegen in kilometers weglengte

stof ¹⁾	2002	2003 ²⁾	2004	2005	2006
Stikstofdioxide (NO₂)					
wettelijke grenswaarde jaargemiddelde concentratie (µg/m ³)	40	40	40	40	40
km weg waar de grenswaarde wordt overschreden	6,5	21,5	7,7	4,1	1,8
plandrempel (µg/m ³)	56	54	52	50	48
km weg waar de plandrempel wordt overschreden	0,08	0,84	0,3	0,3	0,6
Fijn stof (PM₁₀)					
wettelijke grenswaarde jaargemiddelde concentratie (µg/m ³)	40	40	40	40	40
km weg waar de grenswaarde wordt overschreden	4	9	0,36	0,32	0
plandrempel daggemiddelde concentraties PM ₁₀ (op maximaal 35 dagen per jaar overschrijding van de norm)	65	60	55	50	
km weg waar de plandrempel wordt overschreden	7	25	4,7	3,5	1,05

Bron: Milieudienst

1) Van Benzeen, Koolmonoxide en Benzo(a)pyreen (B(a)P) vinden in Groningen geen overschrijdingen plaats

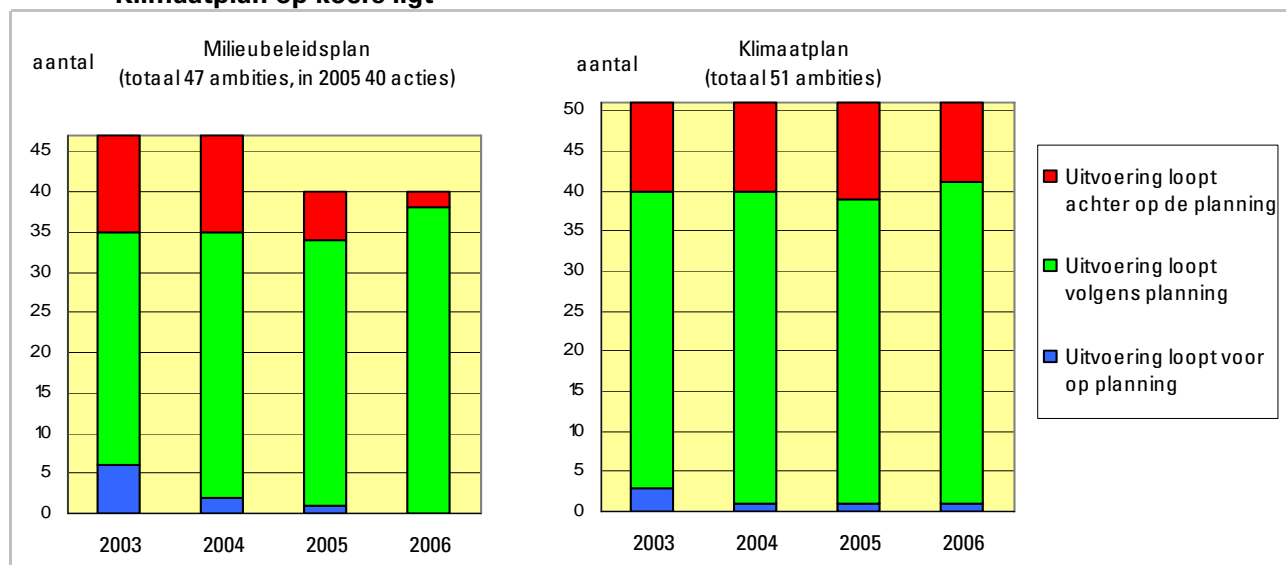
2) In 2003 lag door de weersomstandigheden de achtergrondconcentratie hoger

12.6 Ecologische structuur en binnenwater in hectaren

	2000	2004	2006
Ecologische structuur in hectaren	755	845	845
waarvan ecologisch beheerd	252	270	462
Stadswater in hectaren	280	290	290

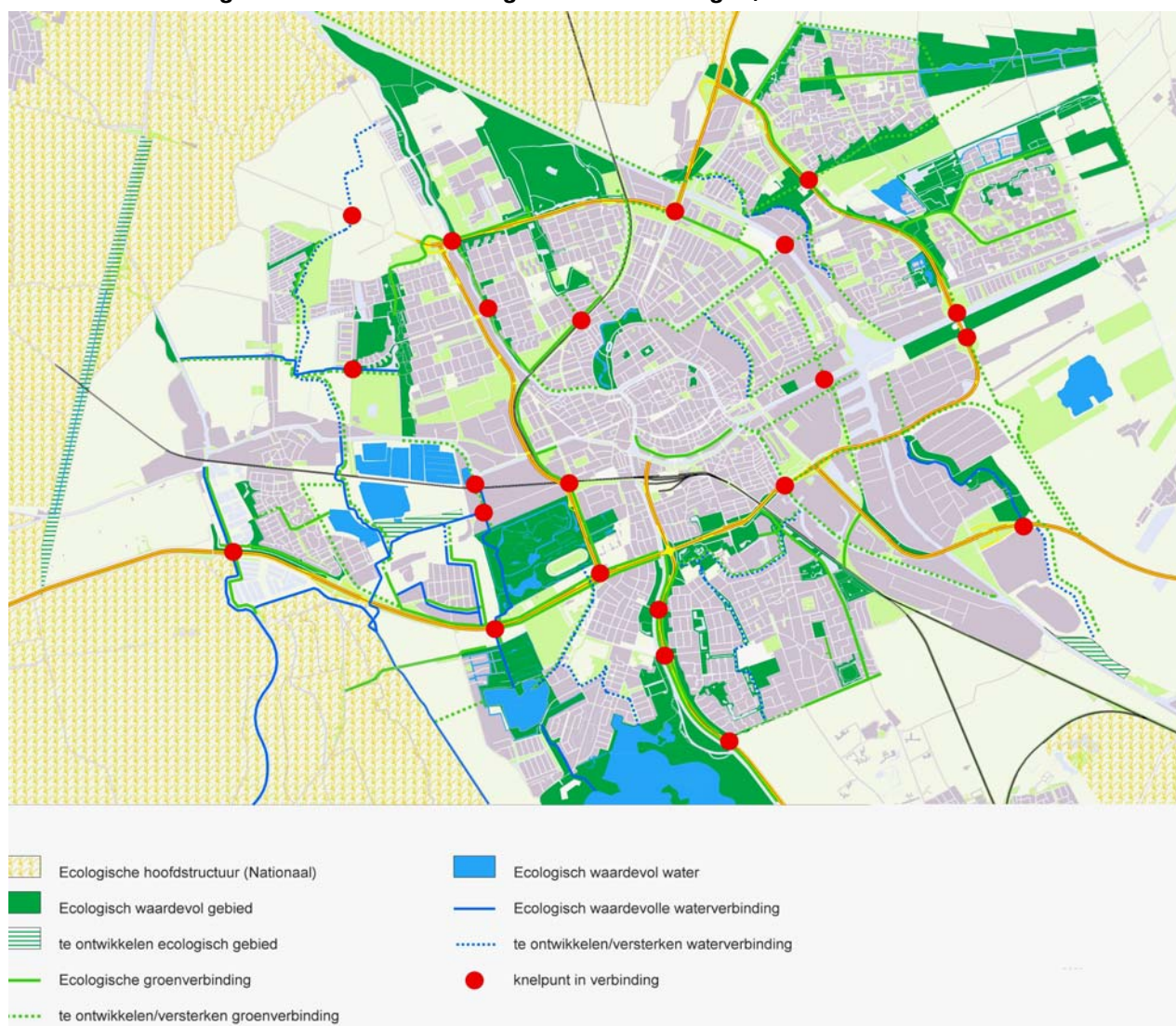
Bron: RO/EZ

12.4.a Mate waarin de uitvoering van het Milieubeleidsplan 'Stadsleven natuurlijk' en het Klimaatplan op koers ligt

Bron: Milieudienst

12.6.a De ecologische structuur van de gemeente Groningen, 2004

Bron: RO/EZ

12.7.1 Resultaten toetsing van de kwaliteit 'heel' van de leefomgeving aan de doelen geformuleerd in het BORG

facetten	% BORG op niveau			% BORG lichte schade			% BORG matige/grote schade		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
rijwegen	85	87	92	9	8	5	6	5	3
trottoirs	67	79	85	22	13	9	11	8	5
fietspaden	83	78	86	11	14	8	6	7	6
groenvoorzieningen	83	87	90	12	10	8	5	3	2
bomen	86	93	94	9	5	4	4	2	1
speelvoorzieningen	91	90	85	5	6	11	4	4	4
openbare verlichting	97	98	97	2	2	2	1	0	1
borden/wegmarkeringen/ straatmeubilair	90	93	88	8	6	4	2	2	8

Bron: Stadsbeheer

1) BORG: Objectieve beoordeling van de kwaliteit en technische staat van de facetten aan de hand van kwaliteitsdoelstellingen

12.7.2 Resultaten toetsing van de kwaliteit 'schoon' van de leefomgeving aan doelen geformuleerd in het BORG

	doel	% op of boven doel		% 1 niveau onder doel		% meer dan 1 niveau onder doel	
		2004	2006	2004	2006	2004	2006
onkruid in verhardingen							
woonwijken	basis	91	65	9	29	0	6
bedrijventereinen	basis	92	74	8	22	0	4
zwerfvuil op verhardingen							
woonwijken	basis	99	92	1	7	0	1
bedrijventerreinen	basis	100	100	0	0	0	0
zwerfvuil in het groen							
woonwijken	basis	96	91	4	7	0	2
bedrijventerreinen	basis	98	86	2	4	0	0

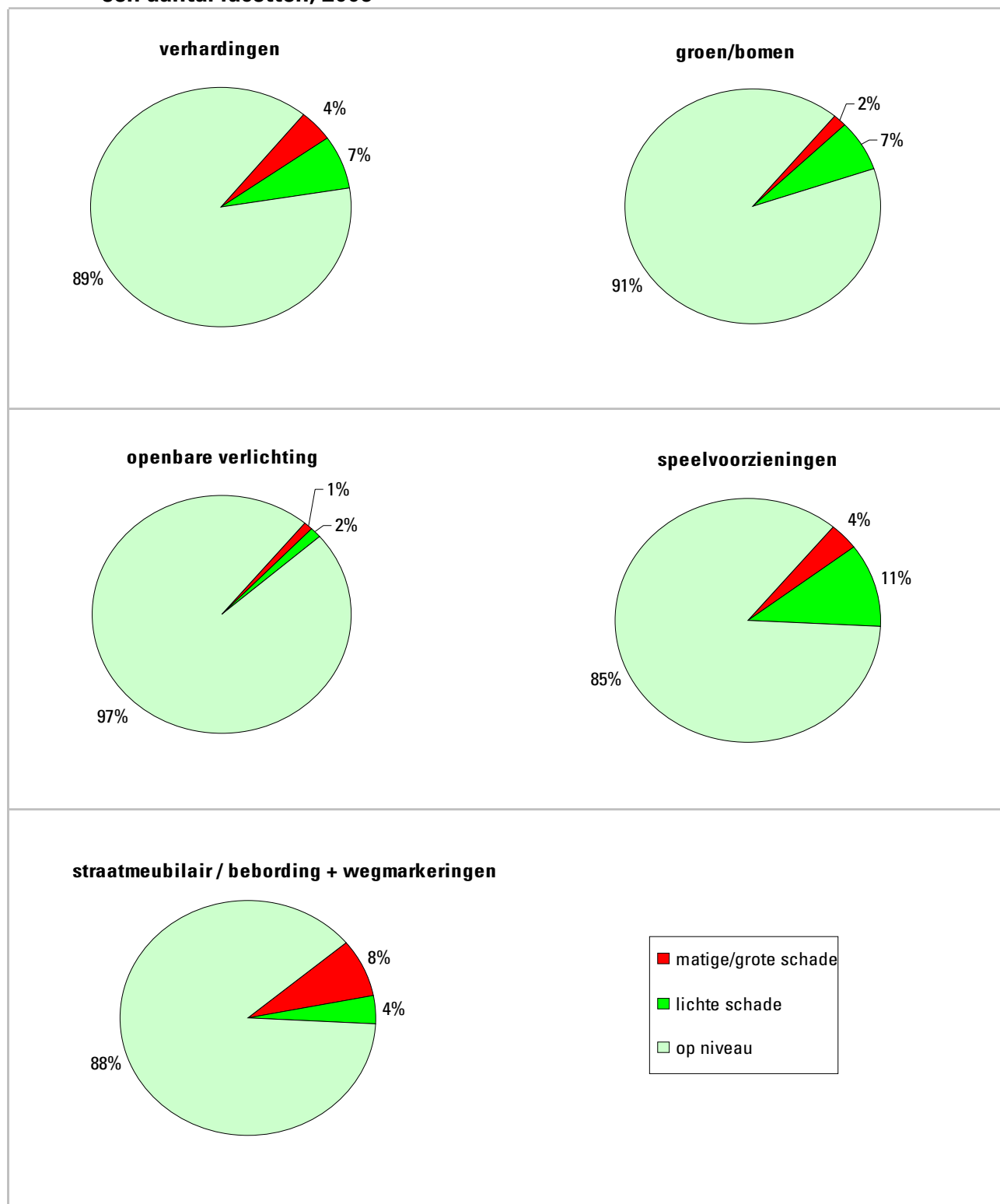
Bron: Milieudienst

12.7.3 Percentage stadgers dat tevreden is over het onderhoud van wegen en paden

	1998	2000	2002	2004	2006		
	totaal				rijwegen	fietspaden	trottoirs
Centrum	74	74	70	74	83	81	71
Oranje/Schilderswijk	70	66	71	70	87	89	75
Oud zuid	63	70	68	64	78	80	72
Nieuw zuid corporatief	60	60	69	64	80	83	52
Nieuw zuid particulier	77	65	76	80	85	84	54
Oosterpark	68	70	64	68	72	78	65
Korreweg/de Hoogte	74	65	65	60	72	83	69
Lewenborg	64	66	75	69	76	81	58
Beijum	54	65	75	67	88	88	73
Nieuw oost	65	76	75	74	87	83	68
Paddepoel	64	50	69	65	70	77	50
Vinkhuizen	56	53	76	72	79	79	62
Nieuw west	63	70	75	63	95	93	89
Hoogkerk/De dorpen	62	61	58	61	78	79	61
GEMEENTE	66	65	70	69	80	83	65

Bron: Bureau O&S (L&V)

12.7.a Resultaten van de toetsing van de BORG doelstelling "op BORG niveau" voor een aantal facetten, 2006

Bron: Stadsbeheer

De kwaliteitsdoelstellingen voor 'op BORG niveau' zijn niet voor elk structurelement even hoog. Ze lopen uiteen van hoog voor verharding en groen in voetgangersgebieden tot laag voor het groen op bedrijventerreinen

HOOFDSTUK 13

OPENBARE VEILIGHEID

Beveiliging van bedrijventerreinen: Een samenwerkingsverband tussen de bedrijvenverenigingen, politie en een beveiligingsbedrijf. Dit bord staat in bedrijventerrein Winschoterdiep op de hoek van de Antwerpenweg en de Gideonweg.

Brandweer niet alleen voor brand

De brandweer van Groningen rukt jaarlijks een groot aantal keren uit. Lang niet alle uitrukken zijn voor brand. In 2006 was 44% van de uitrukken voor brand. Er waren in 2006 852 branden waarvan 5 grote branden. Daarnaast waren er nog uitrukken voor ongevallen en voor andere vormen van hulpverlening. Het aantal uitrukken op automatisch alarm bedraagt jaarlijks enkele honderden, het aantal malen dat het automatische alarm afgaat is groter.

Aantal ambulanceritten blijft stijgen

In 2006 is 19.023 maal met de ambulance uitgerukt, waarvan 7.177 urgente ritten. Urgente (A1) ritten zijn ritten waarbij de ambulance binnen een kwartier ter plaatse moet zijn. In 99% van de gevallen was er geen overschrijding van deze tijdslimiet, dit is een verbetering ten opzichte van de voorgaande jaren.

Het aantal ritten neemt de laatste jaren fors toe. Oorzaken moeten gevonden worden in de toenemende drukte bij de doktersdienst die bij twijfel aan de urgentie ritten aanvraagt. Daarnaast is er een verschuiving van taxi- naar ambulanceritten. Ook speelt de groei en vergrijzing van de bevolking een rol.

Voor het eerst dit jaar is de inzet van het mobiel medisch team van het UMCG opgenomen. Dit team is in 2006 888 maal uitgerukt waarvan 626 maal met de traumaheli en 262 maal met het MMT voertuig. Dit is een forse stijging ten opzichte van voorgaande jaren, in 2002 was het totale aantal nog 349.

Afname verkeersongevallen

Het aantal verkeersongevallen vertoont de laatste jaren een afnemende tendens. In 2006 waren er 3.369 ongelukken waarvan 393 met letselschade. De wijken met de meeste ongelukken zijn evenals vorig jaar Hoogkerk en de Dorpen.

Afname criminaliteit zet door

Het aantal aangiften van diverse delicten is in 2006 ongeveer even groot als in 2005, rond de 13.500. In de jaren daarvoor was het aantal beduidend hoger, gemiddeld 16.500 per jaar in de periode 2000-2004. De titel veiligste stad van 2004, blijkt dus geen incident te zijn. Vooral het aantal diefstallen af/uit auto, bedrijf en woning waren veel lager dan in voorgaande jaren. Het aantal aangiften van gewelds- en zedenmisdrijven is niet afgenomen.

Criminaliteit in de Binnenstad

Wordt het aantal aangiften per wijk bekeken dan scoort de binnenstad (binnen de diepen) relatief hoog. Dit geldt vooral voor vandalisme, fietsdiefstal en geweld.

Onveiligheidsgevoel neemt ook af

De onveiligheidsgevoelens onder de bevolking nemen, evenals het aantal aangiften, ook af. Sinds 1996 deze afgenomen van 33% van de bewoners die zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt naar 15% in 2006. Het onveiligheidsgevoel in Korrewegwijk/de Hoogte is het hoogst, (27%) van de mensen voelt zich wel eens onveilig. Het centrum, komt met 26% op de tweede plaats. In de wijken Vinkhuizen, Beijum en het Oosterpark voelen veel minder mensen zich onveilig dan in 2004, al deze drie wijken scoren 20% of lager (in 2004 nog boven de 25%). Het doel is dat in alle wijken minder dan 20% van de bewoners zich wel eens onveilig voelen. Zie voor de wijkindeling achter in het boek.

In vergelijking met andere steden scoort Groningen gunstig. Het percentage van de bevolking dat zich onveilig voelt was in de vergeleken steden in 2004/2005 gemiddeld ruim 26%.

Huiselijk geweld wordt steeds vaker aangepakt

De aanpak van huiselijk geweld in Groningen wordt uitgevoerd door Thuisfront (toevluchtsoord in geval van huiselijk geweld). Het aantal meldingen bij Thuisfront is enorm gestegen, van 19 in 2002 naar 173 in 2006. Dat komt omdat Thuisfront samen met de politie en de gemeente stevig heeft geïnvesteerd in het verhogen van de aangiftebereidheid.

Overlast jongeren lang niet overal hoog

Het aanpakken van de jongerenoverlast heeft in de gemeente hoge prioriteit.

Aan de bevolking is gevraagd in hoeverre overlast van groepen jongeren in de eigen wijk voorkomt. Wat geldt voor de onveiligheidsgevoelens geldt ook voor jongerenoverlast. Ook hier zien we een afname sinds 2002. In 2006 geeft gemiddeld 11% de bevolking aan dat jongerenoverlast voorkomt in de wijk. Dit percentage is in het Centrum het hoogst met 18%. In Paddepoel en de Korrewegwijk is de jongerenoverlast toegenomen, in Vinkhuizen en Beijum gedaald.

Aantal jeugdige verdachten neemt weer toe

Een aantal jongeren gaat verder dan het veroorzaken van overlast, zij komen in het criminele circuit. Het aantal verdachten in de leeftijdsgroep van 12 t/m 17 jaar was 525 in 2006 Dit zijn 61,5 per 1.000 inwoners (in 2004 nog 49). De ambitie is om dit cijfer onder de 50 te houden.

Inhoud

13.1	Geregistreeerde incidenten bij de meldkamer van de brandwee	152
13.2.1	Ambulancevervoer in de gemeente Groningen	152
13.2.2	Inzetten van het Mobiel Medisch Team van het UMCG	152
13.3	Verkeersongevallen in de gemeente Groningen	152
13.2.a	Ontwikkeling van de ambulanceuitrukken in de gemeente Groningen	153
13.3.a	Ontwikkeling aantal verkeersongevallen per GSB wijk	153
13.4.1	Aangiften bij de politie in de gemeente Groningen	154
13.4.2	Aangiften van diefstal, vandalisme/overlast en geweld per GSB wijk, 2006	154
13.4.3	Aangiften in de binnenstad ¹⁾	154
13.4.a	Woninginbraken, aantal aangiften per 1.000 woonruimten, 2002 en 2006	155
13.4.b	Huiselijk geweld: aantal meldingen bij thuisfront, 2002-2006 en het aantal openstaande en afgesloten cases in 2006	155
13.5.1	Percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt, per GSB wijk	156
13.5.2	Percentage inwoners dat vindt dat drugsoverlast of jongerenoverlast vaak voorkomt in de eigen buurt, per GSB wijk	156
13.6	Meldingen drugsoverlast bij meldpunt overlast	156
13.7	Verdachten van 12 t/m 24 jaar, absoluut en per 1.000 inwoners uit die leeftijdsgroep	156
13.5.a	Percentage slachtoffers van geweld in de eigen woonomgeving	157
13.5.b	Percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt, Groningen vergeleken, 2004/2005	157

13.1 Geregistreerde incidenten bij de meldkamer van de brandweer

categorie	calamiteit	2002	2003	2004 ¹⁾	2005	2006
brand						
	kleine brand	908	924	.	771	829
	middel brand	13	22	.	14	18
	grote brand	1	2	.	4	5
totaal brand (uitrukken)		922	948	.	789	852
ongevallen						
	ongeval op	56	43	.	47	50
	ongeval	6	3	.	3	2
	waterongeval	58	64	.	67	54
	ongeval met	4	3	.	0	1
	ongevallen	14	12	.	7	12
totaal ongevallen (uitrukken)		138	125	.	124	120
hulpverlening						
	overig en niet	9	0	.	0	12
	hulpverlening	99	58	.	41	52
	hulpverlening	554	352	.	501	462
totaal hulpverlening (uitrukken)		662	410	.	542	530
	waarvan	35	12	.	22	0
	waarvan	4	0	.	0	4
automatisch alarm						
automatisch alarm (uitrukken)		247	.	.	493	416
totaal uitrukken		1.969	.	.	1.948	1.918
automatisch alarm, geen uitruk		1.495	.	.	1.480	1.550

Bron: HVD

1) Van het jaar 2004 zijn geen gegevens beschikbaar

13.2.1 Ambulancevervoer in de gemeente Groningen

soort rit ¹⁾	2002	2003	2004	2005	2006
urgentie A1 ²⁾	6.487	6.271	6.375	6.961	7.277
urgentie A2 ²⁾	2.552	2.706	2.701	3.172	3.632
overige ritten	7.189	6.659	7.088	7.516	8.114
totaal	16.228	15.636	16.164	17.649	19.023
% tijdsoverschrijdingen bij A1-ritten	2,0	1,2	2,3	1,5	1,1

Bron: HVD

1) vervoer door GGD en Ambulancezorg Groningen

2) A1: Ambulance dient binnen een kwartier ter plaatse te zijn, A2: Z.s.m. ter plaatse, zonder zwaailicht en sirene

13.2.2 Inzetten van het Mobiel Medisch Team van het UMCG

soort inzet	2002	2003	2004	2005	2006
Inzetten per heliocopter	.	358	522	591	626
Inzetten per MMT-voertuig	.	51	78	134	262
totaal inzetten MMT	349	409	600	725	888

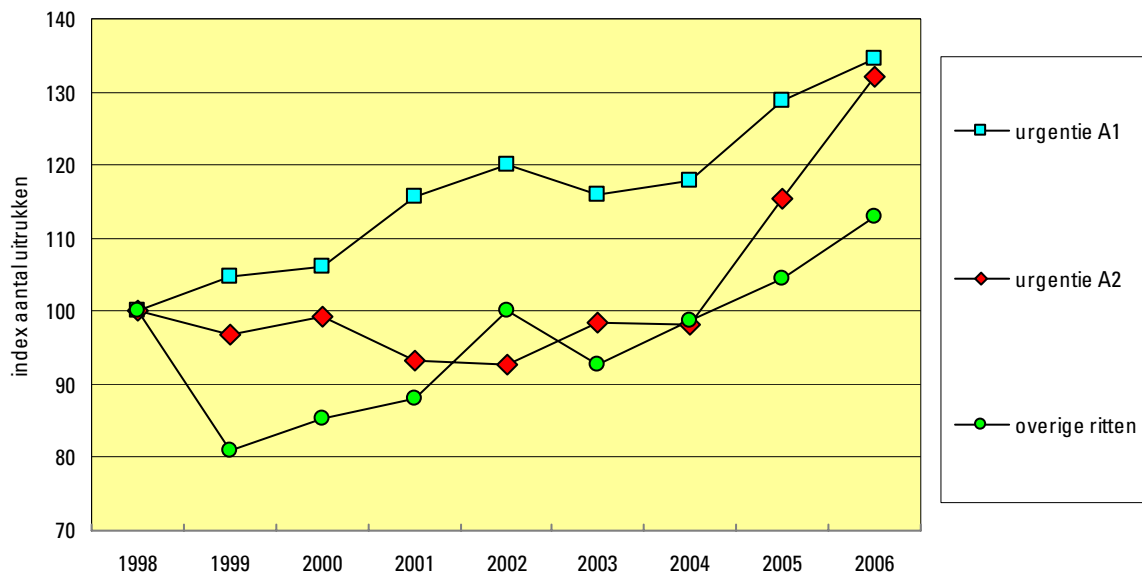
Bron: UMCG

13.3 Verkeersongevallen in de gemeente Groningen

ongeval	2002	2003	2004	2005	2006
alleen materiele schade	3.777	3.333	3.108	2.945	2.973
met letselschade	496	438	402	438	393
met dodelijke afloop	7	11	5	2	3
totaal ongevallen	4.280	3.782	3.515	3.385	3.369
dodelijke slachtoffers	8	12	6	2	3
totaal ziekenhuisgewonden	149	129	126	120	116

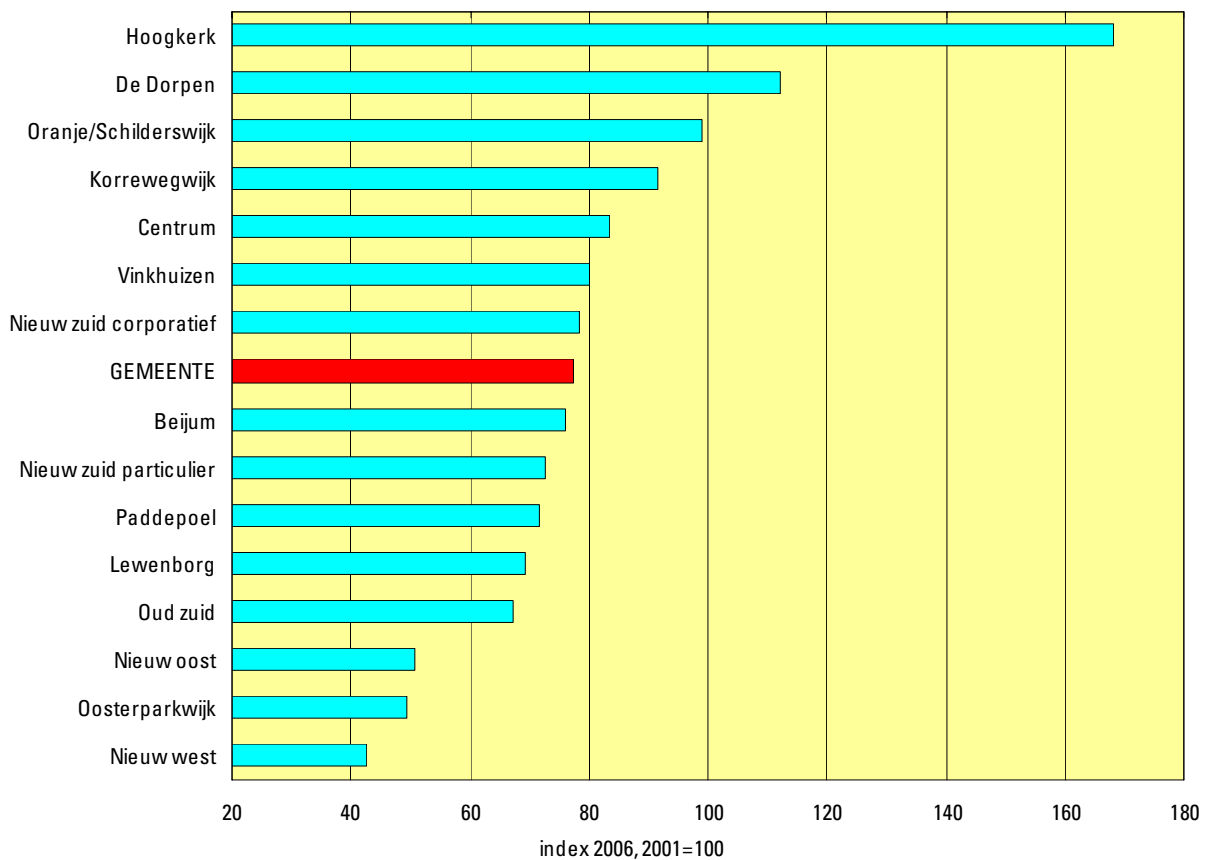
Bron: Regiopolitie

13.2.a Ontwikkeling van de ambulanceuitrukken in de gemeente Groningen

Bron: HVD

13.3.a Ontwikkeling aantal verkeersongevallen per GSB wijk

Bron: Regiopolitie

13.4.1 Aangiften bij de politie in de gemeente Groningen

soort aangifte	2002	2003	2004	2005	2006
vermogensdelicten	15.467	14.465	13.337	11.790	11.991
o.a.					
diefstal auto	308	289	224	141	138
diefstal motor/scooter	22	32	51	32	17
diefstal bromfiets/snorfiets	354	312	361	333	295
diefstal fiets	3.279	3.038	3.202	3.240	3.510
diefstal af/uit auto	2.889	2.411	1.772	1.405	1.610
diefstal af/uit bedrijf	1.669	1.297	1.073	677	685
diefstal uit woning	1.910	1.982	1.583	1.370	1.138
winkeldiefstal	1.214	1.214	965	910	1.011
zakkenrollen	297	413	373	482	569
beroving (w.o. tasjesroof)	196	222	192	142	131
mishandeling/geweld	980	944	944	1.006	963
zedemisdrif	102	102	101	98	114
overig	457	530	530	562	528
totaal	17.006	16.041	14.912	13.456	13.596
totaal vandalisme / overlast	1.801	2.014	1.944	2.019	2.440

Bron: Regiopolitie

13.4.2 Aangiften van diefstal, vandalisme/overlast en geweld per GSB wijk, 2006

GSB wijk	diefstal af/uit	diefstal af/uit	diefstal	diefstal	vandalisme	geweld
	woning	bedrijf	auto	fiets	overlast	
Centrum	181	18	1.271	476	394	185
Oranje-/ Schilderswijk	153	10	359	164	41	33
Oud zuid	108	17	506	235	68	41
Nieuw zuid corporatief	58	9	182	188	52	39
Nieuw zuid particulier	56	18	74	205	21	71
Oosterpark	95	11	262	139	40	44
Korrewegwijk/de Hoogte	156	10	412	201	105	37
Lewenborg	21	8	38	105	31	16
Beijum	46	4	57	149	47	17
Nieuw oost	30	1	42	93	16	31
Paddepoel	129	13	169	157	54	34
Vinkhuizen	67	9	78	156	46	10
Nieuw west	15	2	6	52	18	15
Hoogkerk	18	6	43	60	20	103
De Dorpen	6	2	10	60	11	10
gemeente	1.139	138	3.509	2.440	964	686

Bron: Regiopolitie

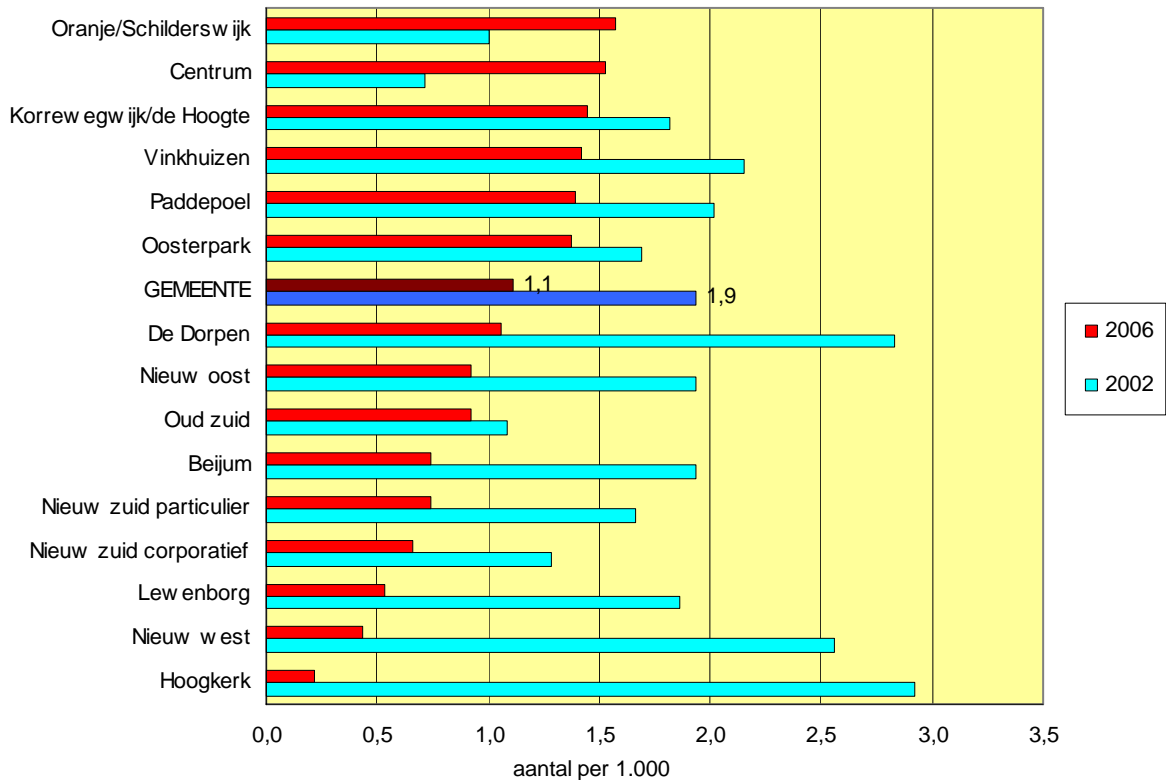
13.4.3 Aangiften in de binnenstad ¹⁾

soort aangifte	2002	2003	2004	2005	2006	<i>index 2006 2002=100</i>
diefstal af/uit woning	188	128	63	81	96	51,1
diefstal uit bedrijf	545	276	229	166	146	26,8
diefstal auto	35	26	16	5	10	28,6
diefstal fiets	934	932	802	792	1037	111,0
vandalisme/overlast	369	254	282	272	339	91,9
geweld	393	325	319	368	364	92,6
totaal	2.464	1.941	1.711	1.684	1.992	80,8

Bron: Regiopolitie

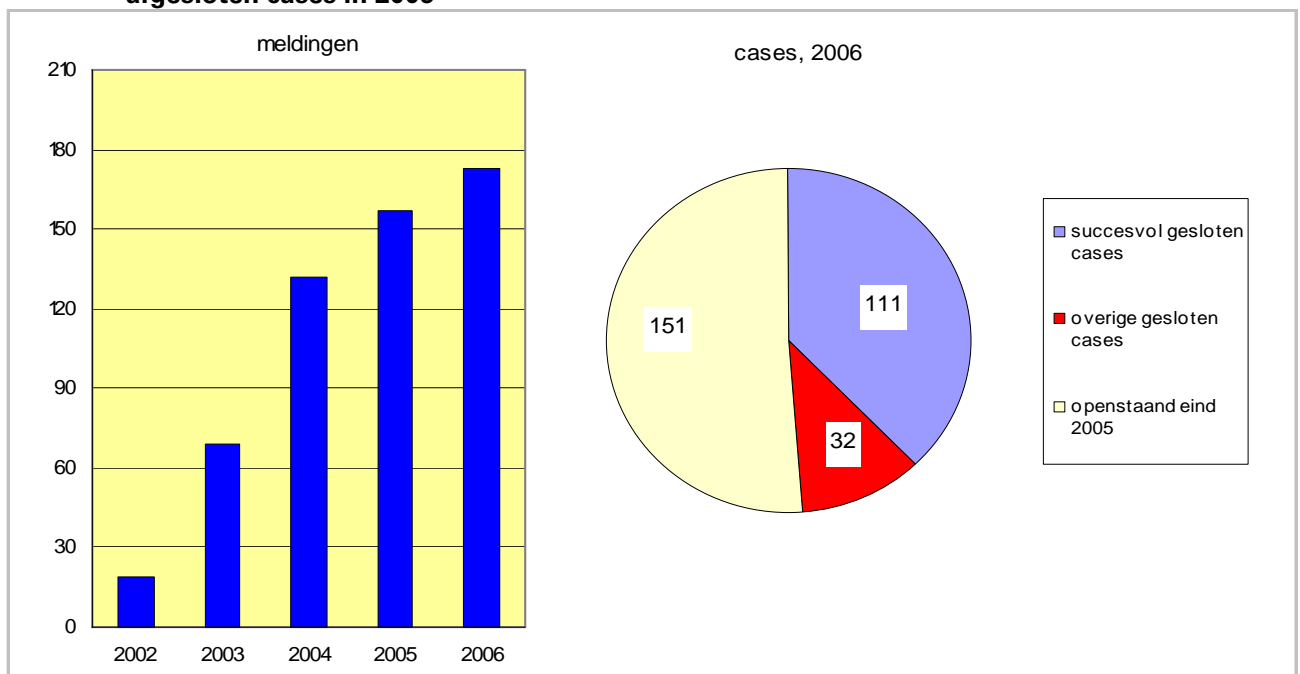
1) De binnenstad omvat het gebied binnen de diepenring

13.4.a Woninginbraken, aantal aangiften per 1.000 woonruimten, 2002 en 2006

Bron: Regiopolitie

13.4.b Huiselijk geweld: aantal meldingen bij thuisfront, 2002-2006 en het aantal openstaande en afgesloten cases in 2006

Bron: Stichting TVO

13.5.1 Percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt, per GSB wijk

GSB-wijk	1998	2000	2002	2004	2006
Centrum	45	46	37	28	26
Oranje-/ Schilderswijk	39	22	18	21	15
Oud zuid	22	33	17	13	12
Nieuw zuid corporatief	22	22	16	13	17
Nieuw zuid particulier	17	10	10	10	5
Oosterpark	28	29	25	26	18
Korreweg / De Hoogte	37	41	23	23	27
Lewenborg	38	31	15	21	15
Beijum	32	37	31	27	20
Nieuw oost	12	12	5	10	5
Paddepoel	31	30	26	18	17
Vinkhuizen	33	35	41	29	17
Nieuw west	15	9	8	5	6
Hoogkerk / De Dorpen	12	10	9	9	9
gemeente Groningen	27	28	21	19	15

Bron: Bureau O&S (L&V)

13.5.2 Percentage inwoners dat vindt dat drugsoverlast of jongerenoverlast vaak voorkomt in de eigen buurt, per GSB wijk

GSB-wijk	Drugsoverlast			Overlast van groepen jongeren		
	2002	2004	2006	2002	2004	2006
Centrum	39	30	22	22	19	18
Oranje-/ Schilderswijk	12	14	6	5	5	7
Oud zuid	4	5	2	7	8	7
Nieuw zuid corporatief	7	1	5	8	5	8
Nieuw zuid particulier	1	2	3	3	8	7
Oosterpark	12	20	13	13	14	12
Korreweg / De Hoogte	21	22	21	11	10	14
Lewenborg	6	7	4	18	17	14
Beijum	22	13	5	40	26	16
Nieuw oost	1	0	1	12	7	5
Paddepoel	11	15	14	18	11	15
Vinkhuizen	9	3	2	44	23	14
Nieuw west	0	1	0	3	4	1
Hoogkerk / De Dorpen	1	3	1	8	7	8
gemeente Groningen	12	11	8	15	12	11

Bron: Bureau O&S (L&V)

13.6 Meldingen drugsoverlast bij meldpunt overlast

meldingen	2002	2003	2004	2005	2006
absoluut	1.119	489	394	260	356
per 1.000 inwoners	6,4	2,8	2,2	1,4	2,0

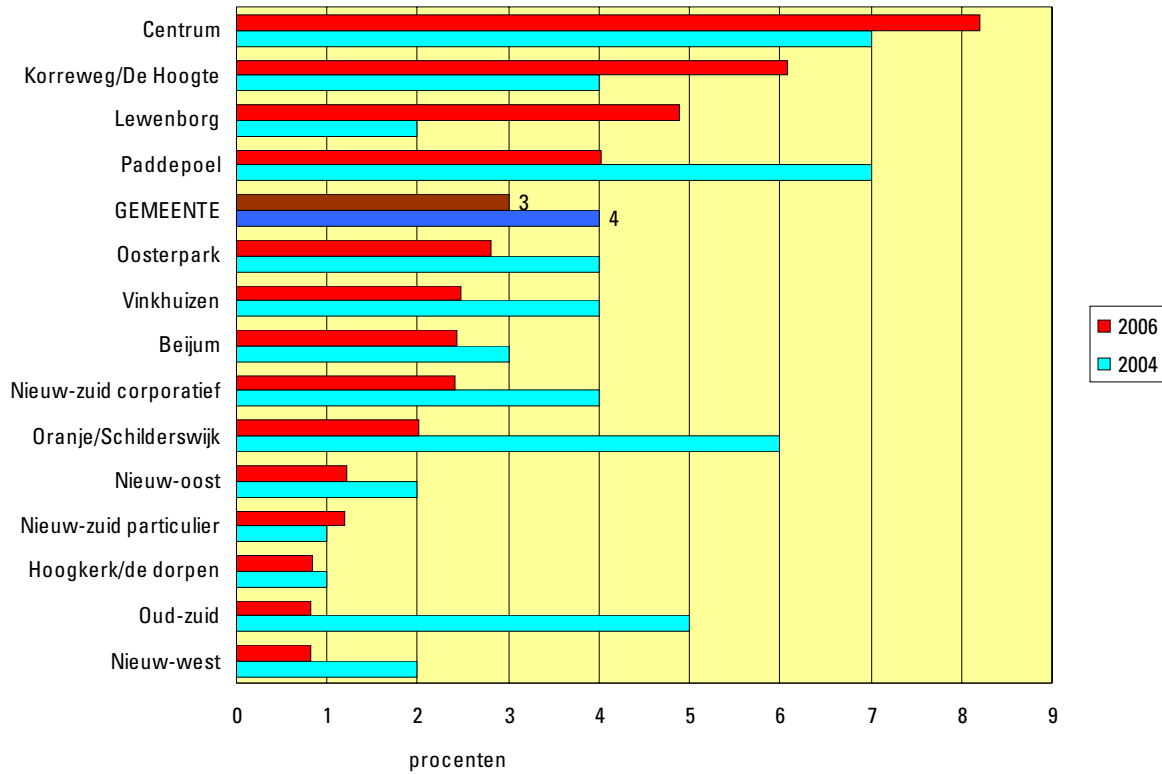
Bron: Meldpunt Overlast

13.7 Verdachten van 12 t/m 24 jaar, absoluut en per 1.000 inwoners uit die leeftijdsgroep

leeftijd	2003		2004		2005		2006	
	abs.	per 1.000	abs.	per 1.000	abs.	per 1.000	abs.	per 1.000
12-17 jaar	477	56,2	435	50,4	523	60,9	525	61,5
18-24 jaar	808	24,6	774	23,1	791	23,2	790	23,3
12-24 jaar	1.285	31,1	1.209	28,7	1.314	30,8	1.315	30,9

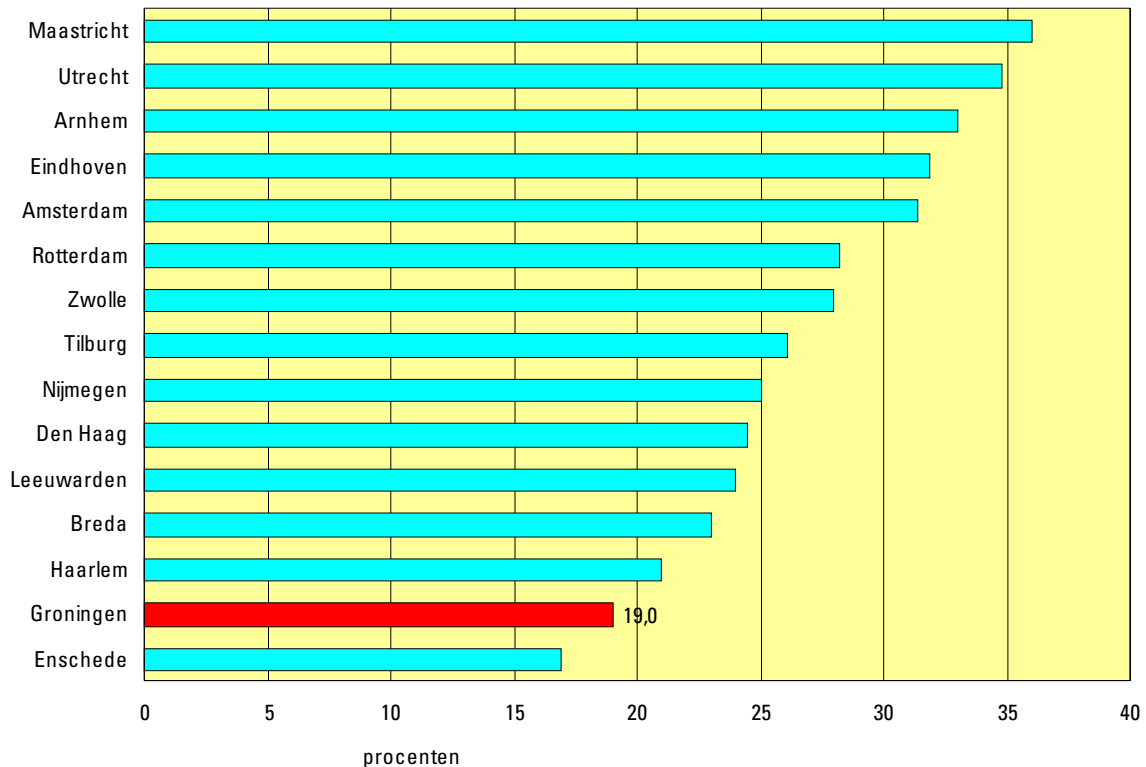
Bron: Regiopolitie

13.5.a Percentage slachtoffers van geweld in de eigen woonomgeving

Bron: Bureau O&S (L&V)

13.5.b Percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt, Groningen vergeleken, 2004/2005

Bron: Gemeenten

HOOFDSTUK 14

LEEFBAARHEID

Wijkvernieuwing: in een gedeelte van de Grunobuurt worden oude woningen vervangen door nieuwbouw.

Algemeen

Dit hoofdstuk gaat over de resultaten van het deel leefbaarheid van de leefbaarheids- en veiligheidsmonitor. Dit is een tweejaarlijkse enquête die onder de stadjes van 18 jaar en ouder wordt gehouden. Cijfers zijn per GSB-wijk beschikbaar (zie voor de wijkindeling het kaartje achter in het boek). De meest recente resultaten zijn van najaar 2006. In alle steden van het GSB (Grote Steden Beleid) wordt een dergelijke enquête gehouden.

Ook in andere hoofdstukken staan resultaten van het onderzoek: in hoofdstuk 13 dat over veiligheid handelt, hoofdstuk 3 over wonen, hoofdstuk 11 over verkeer en vervoer en hoofdstuk 12 over milieu.

Nieuwe wijken als prettig ervaren

Alle wijken worden door een overgrote meerderheid van de bewoners als prettig ervaren. De laagst gemeten waarde voor de waardering 'prettige buurt' was 86% (Korrewegwijk/de Hoogte). Er zijn een aantal wijken waar 100% van de respondenten antwoordt dat het een prettige buurt is. Dit zijn de buurten Nieuw west, Nieuw oost en Nieuw zuid particulier, allemaal nieuwbouwwijken aan de rand van de stad.

Van de bevolking is 73% gehecht aan de buurt. Hier lopen de waarden uiteen van 57% in Korrewegwijk/de Hoogte tot 8% in Nieuw zuid particulier.

De buurtcohesie (onderlinge betrokkenheid binnen de buurt) is in de wijken Nieuw oost, Nieuw zuid particulier, Nieuw west en Hoogkerk/De Dorpen groot. Dit zijn ook de buurten met het hoogste percentage eigen woningen bezit.

Wijkvernieuwing: gemeentelijk beleid werpt vruchten af

Er is gevraagd of de eigen buurt er de afgelopen tijd op vooruit is gegaan en hoe men verwacht dat het in de toekomst met de buurt zal gaan. De resultaten van deze vraag zijn vooral interessant voor wijken waar wijkvernieuwing plaats vindt. Van de totale bevolking heeft 39% de afgelopen tijd vooruitgang gezien, een beter resultaat dan in 2002. Over de toekomst is men positief, 51% verwacht vooruitgang, dit percentage stijgt over de jaren.

Vooruitgang is er de afgelopen tijd volgens de bewoners vooral geweest in de wijkvernieuwingswijken Vinkhuizen en het Oosterpark. Ook Beijum scoort goed. Over de verwachtingen voor de toekomst zijn de inwoners van dezelfde drie wijken positief. Vooral voor Beijum zijn deze cijfers een vooruitgang ten opzichte van 2004.

Cijfer verloedering sinds 2004 ongewijzigd

Verloedering gaat over hondenpoep en rommel op straat, vernielingen en bekladding van muren. Het wordt aangegeven met een score, waarbij 0 weinig verloedering is en 10 veel verloedering.

Sinds 2000 is de verloedering in de stad afgenomen van 4,7 naar 3,4 in 2004 en 2006. Kijken we gedetailleerder dan zien we een toename van de vernielingen en een afname van bekladding van muren.

In de wijken Beijum, Vinkhuizen, het Centrum en Oud zuid zien we een verbetering. In Hoogkerk/De Dorpen en Paddepoel een verslechtering van de situatie.

Groningen doet het met een score van 3,4 goed in vergelijking met een aantal andere GSB-gemeenten (gemiddeld 4,5).

De stadjes zijn tevreden over stedelijke voorzieningen

Een belangrijk onderwerp van het onderzoek is de tevredenheid van de bevolking over voorzieningen. Het blijkt dat een groot gedeelte tevreden is over de culturele voorzieningen in de gemeente. Meer dan 90% is tevreden over het aanbod van bioscopen, bibliotheken, musea en theaters. Ook over de sportvoorzieningen in de stad is men zeer tevreden.

Het laagst scoort, met 45% in 2006, de tevredenheid over jongerenvoorzieningen in de wijk. Dit is wel een kleine verbetering ten opzichte van 2004 toen het percentage tevreden inwoners nog 41% was. Het Centrum scoort het hoogste: 62%. Van de inwoners is tevreden over de voorzieningen voor jongeren. De inwoners buiten het centrum zijn over het algemeen meer tevreden geworden, die in het Centrum minder. Negatieve uitschieter is Oud zuid, waar maar 31% tevreden is over de voorzieningen voor jongeren.

Inhoud

14.1.1	Waardering van de buurt onder de bevolking van 18 jaar en ouder.....	162
14.1.2	Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat vindt dat de buurt er de afgelopen tijd op vooruit is gegaan en dat denkt dat de buurt er in de toekomst op vooruit zal gaan	162
14.2	Het percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat vindt dat bepaalde vormen van verloedering vaak voorkomt en het kengetal verloedering.....	162
14.1.a	Kengetal verloedering en sociale samenhang, Groningen vergeleken	163
14.2.a	Kengetal verloedering per GSB wijk.....	163
14.3.1	Percentage (zeer) tevreden inwoners van 18 jaar en ouder over straatverlichting, groenvoorzieningen en winkelaanbod in de wijk	164
14.3.2	Percentage (zeer) tevreden inwoners van 18 jaar en ouder over speelmogelijkheden voor kinderen en jongerenvoorzieningen in de wijk	164
14.3.a	Percentage van de bevolking van 18 jaar en ouder dat (zeer) tevreden is over de voorzieningen	165
14.3.b	Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat tevreden is over voorzieningen voor jongeren en percentage inwoners dat zegt dat jongerenoverlast vaak voor komt, per GSB wijk, 2006.....	165

14.1.1 Waardering van de buurt onder de bevolking van 18 jaar en ouder

GSB-wijk	% dat gehecht is aan de buurt			% dat de buurt prettig vindt			sociale samenhang		
	2002	2004	2006	2002	2004	2006	2002	2004	2006
Centrum	74	76	76	92	94	93	5,1	5,5	5,8
Oranje-/ Schilderswijk	80	82	80	98	99	98	6,3	6,1	6,3
Oud zuid	75	76	73	98	97	98	6,2	6,1	6,3
Nieuw zuid corporatief	81	71	77	96	94	94	6,0	6,2	6,1
Nieuw zuid particulier	83	82	82	99	98	100	6,5	6,7	6,7
Oosterpark	64	66	70	92	95	92	5,8	5,9	6,1
Korreweg/de Hoogte	55	63	57	91	89	86	5,4	5,5	5,3
Lewenborg	73	69	73	94	92	94	6,1	6,3	6,4
Beijum	63	64	73	87	89	95	5,6	5,9	6,4
Nieuw oost	80	81	78	100	99	100	6,6	6,9	6,8
Paddepoel	66	66	74	85	95	93	5,6	5,6	5,9
Vinkhuizen	57	52	61	87	90	94	5,3	5,5	5,6
Nieuw west	74	73	71	99	97	100	6,8	6,7	6,7
Hoogkerk/De dorpen	80	83	81	97	98	97	6,8	7,1	7,1
gemiddeld	71	72	73	94	95	95	5,9	6,1	6,2

Bron: Bureau O&S (L&V)

14.1.2 Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat vindt dat de buurt er de afgelopen tijd op vooruit is gegaan en dat denkt dat de buurt er in de toekomst op vooruit zal gaan

GSB-wijk	afgelopen tijd			in de toekomst		
	2002	2004	2006	2002	2004	2006
Centrum	38	35	33	57	49	54
Oranje-/ Schilderswijk	31	39	38	49	53	48
Oud zuid	34	46	36	58	55	48
Nieuw zuid corporatief	24	31	30	32	43	56
Nieuw zuid particulier	25	26	26	32	37	34
Oosterpark	24	54	50	49	61	62
Korreweg/de Hoogte	28	47	47	49	56	55
Lewenborg	35	36	38	56	56	51
Beijum	36	41	54	55	42	60
Nieuw oost	21	26	27	31	26	33
Paddepoel	23	26	33	32	46	50
Vinkhuizen	60	68	67	75	61	68
Nieuw west	55	47	40	67	51	48
Hoogkerk/De dorpen	31	34	31	45	47	44
gemiddeld	32	40	39	48	49	51

Bron: Bureau O&S (L&V)

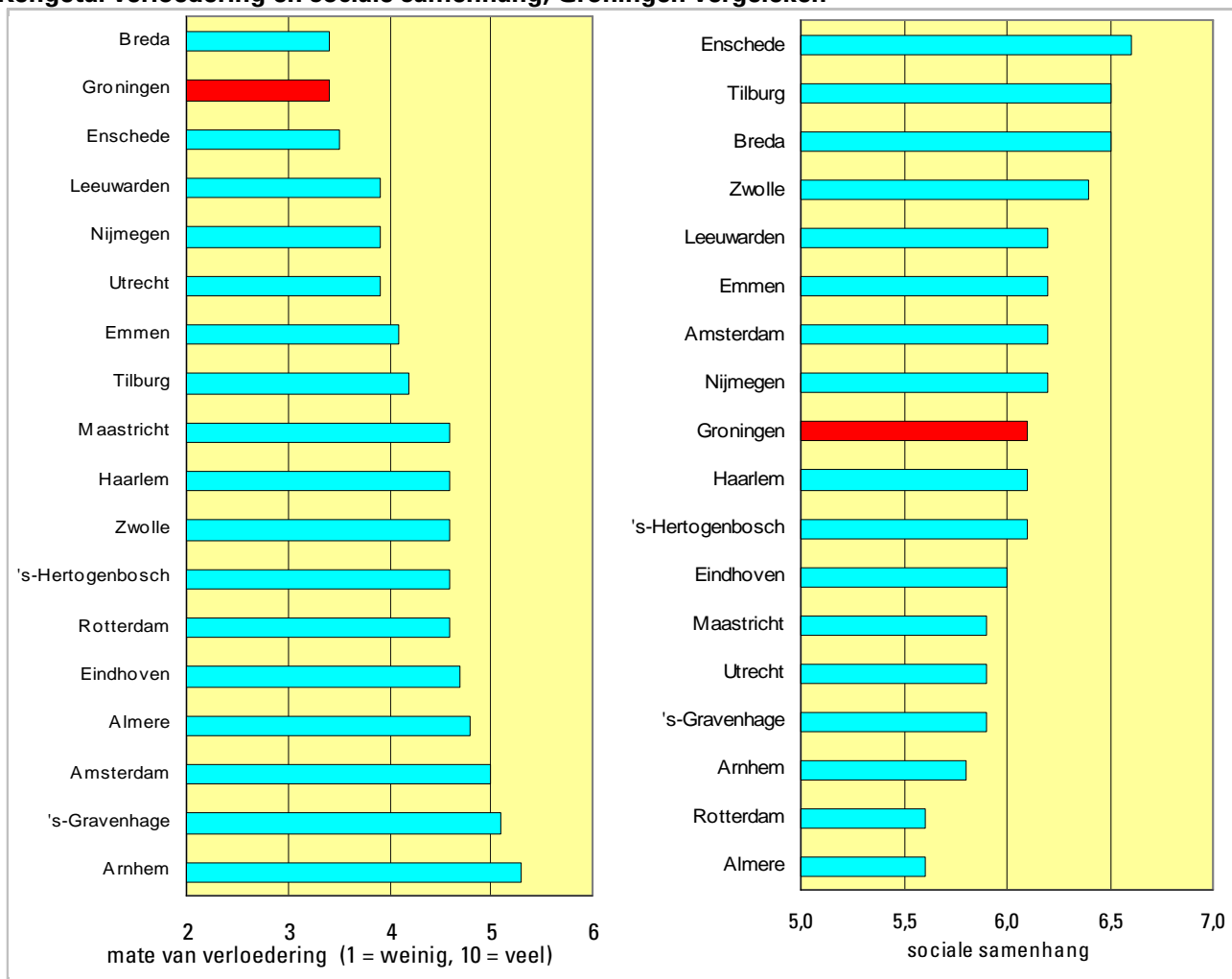
14.2 Het percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat vindt dat bepaalde vormen van verloedering vaak voorkomt en het kengetal verloedering

problemen	2000	2001	2002	2004	2006
hondenpoep op straat	42	37	32	31	30
rommel op straat	32	32	22	18	19
vernielingen	31	21	14	16	21
bekladding van muren	19	15	14	10	8
kengetal verloedering¹⁾	4,7	4,3	3,7	3,4	3,4

Bron: Bureau O&S (L&V)

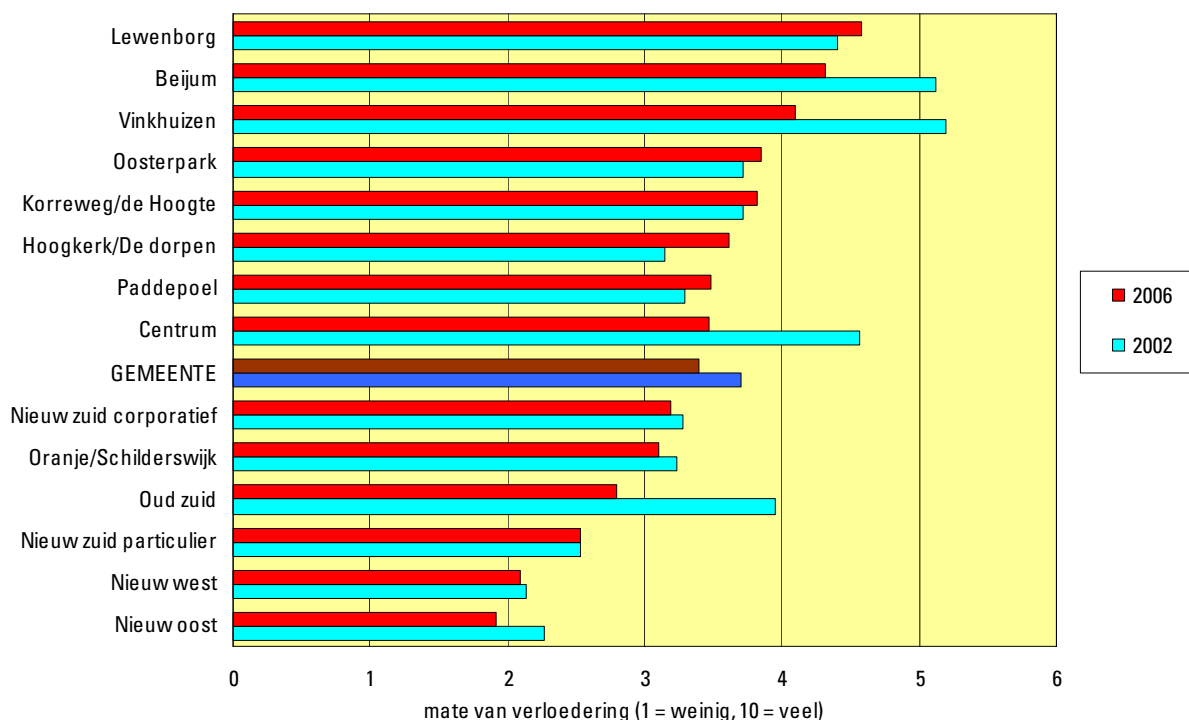
1) Verloedering is een samengestelde indicator uit hondenoep en rommel op straat, bekladding van muren en vernielingen (1 is weinig en 10 is veel verloedering)

14.1.a Kengetal verloedering en sociale samenhang, Groningen vergeleken

Bron: Gemeenten

14.2.a Kengetal verloedering per GSB wijk

Bron: Bureau O&S (L&V)

14.3.1 Percentage (zeer) tevreden inwoners van 18 jaar en ouder over straatverlichting, groenvoorzieningen en winkelaanbod in de wijk

GSB-wijk	straatverlichting			groenvoorziening			winkelaanbod		
	2002	2004	2006	2002	2004	2006	2002	2004	2006
Centrum	90	88	91	66	65	73	90	95	62
Oranje-/ Schilderswijk	86	93	92	85	84	82	94	91	48
Oud zuid	94	91	95	72	78	75	81	85	31
Nieuw zuid corporatief	91	93	92	87	87	86	95	96	36
Nieuw zuid particulier	94	94	94	87	91	90	85	83	36
Oosterpark	90	87	90	88	94	86	81	84	56
Korreweg/de Hoogte	84	88	91	84	83	85	96	96	56
Lewenborg	74	78	83	93	91	91	95	94	39
Beijum	80	81	84	91	94	96	81	92	51
Nieuw oost	87	91	93	87	86	88	75	79	43
Paddepoel	88	92	92	87	91	90	98	98	40
Vinkhuizen	85	92	90	90	87	85	83	99	54
Nieuw west	88	89	93	76	80	84	46	62	24
Hoogkerk/De dorpen	90	90	92	82	87	89	76	86	50
gemiddeld	88	89	91	83	85	85	87	90	45

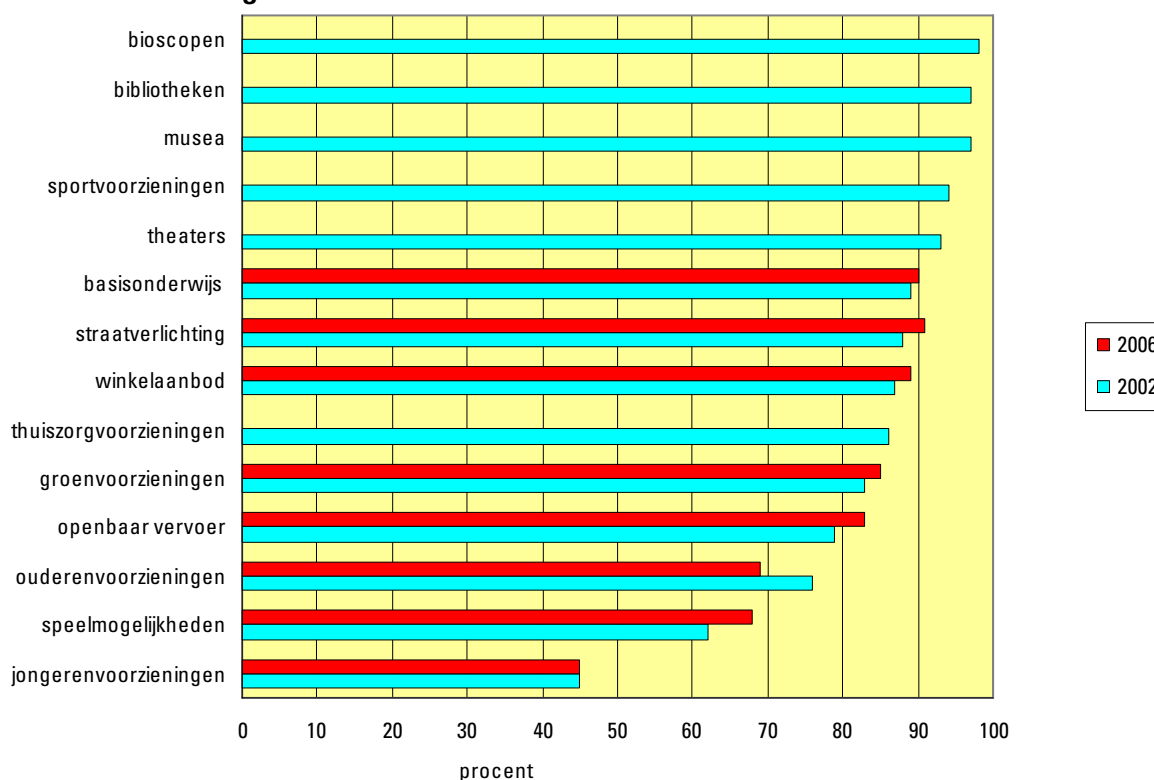
Bron: Bureau O&S (L&V)

14.3.2 Percentage (zeer) tevreden inwoners van 18 jaar en ouder over speelmogelijkheden voor kinderen en jongerenvoorzieningen in de wijk

GSB-wijk	speelmogelijkheden			jongerenvoorzieningen		
	2002	2004	2006	2002	2004	2006
Centrum	37	37	46	66	66	62
Oranje-/ Schilderswijk	69	72	65	59	42	48
Oud zuid	54	51	57	53	40	31
Nieuw zuid corporatief	56	50	57	48	35	36
Nieuw zuid particulier	68	67	67	40	26	36
Oosterpark	69	62	74	53	51	56
Korreweg/de Hoogte	61	66	69	47	45	56
Lewenborg	66	68	67	32	41	39
Beijum	72	74	85	44	42	51
Nieuw oost	81	77	83	31	43	43
Paddepoel	57	45	63	39	36	40
Vinkhuizen	66	72	70	36	43	54
Nieuw west	69	63	78	25	20	24
Hoogkerk/De dorpen	56	68	70	34	43	50
gemiddeld	62	61	68	45	41	45

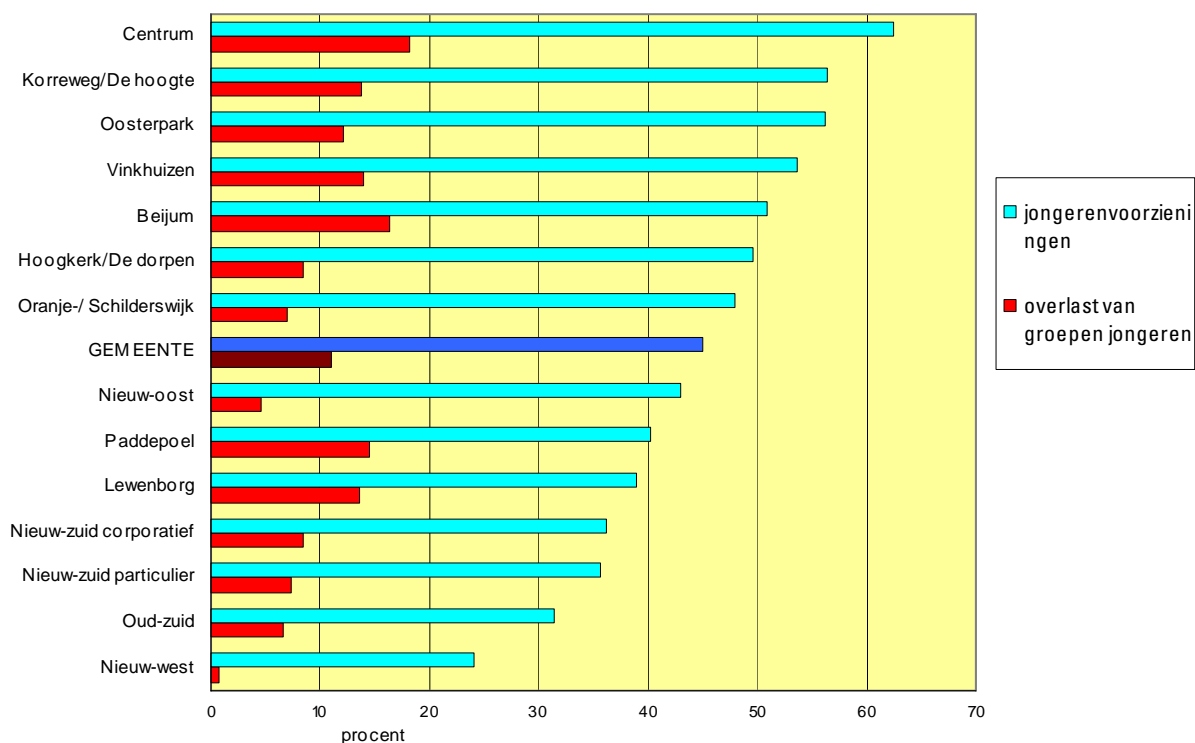
Bron: Bureau O&S (L&V)

14.3.a Percentage van de bevolking van 18 jaar en ouder dat (zeer) tevreden is over de voorzieningen

Bron: Bureau O&S (L&V)

14.3.b Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat tevreden is over voorzieningen voor jongeren en percentage inwoners dat zegt dat jongerenoverlast vaak voor komt, per GSB wijk, 2006

Bron: Bureau O&S (L&V)

HOOFDSTUK 15

CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

De nieuwe publiekshal van de DIA, hier kunnen de stadjsers terecht voor gemeentelijke zaken als paspoort en rijbewijs. De hal is na een ingrijpende verbouwing in 2007 geopend

Personeelsaantal neemt af

Het gemeentelijk apparaat kent 8 diensten en een Ombudsman. Op 31 december 2006 waren er 3.264 mensen in dienst van de gemeente Groningen (2.878 FTE's). Het personeel in vaste dienst is tot 2003 toegenomen en daarna afgenomen. Het aantal was op 31 december 2006 91 minder dan op 31 december 2003. Het aantal FTE's is sinds 2003 met 394 (12%) afgenomen. Deze ontwikkelingen komen door de bezuinigingen die binnen het gemeentelijke apparaat zijn doorgevoerd.

De ontwikkeling van het netto ziekteverzuim is tussen 2005 en 2006 afgenomen tot 5,4%.

Aandeel jonge werknemers en vrouwen

Het aandeel jonge ambtenaren (tot 30 jaar) neemt steeds verder af. Eind 2006 was dit aandeel nog maar 4,9% terwijl dit aandeel in 2002 nog 8,8% was. Gemiddeld genomen zijn vrouwelijke ambtenaren jonger dan de mannelijke. Er werken meer mannen dan vrouwen bij de gemeente. Eind 2006 was 59,2% van de medewerkers man en 40,2% vrouw.

Groot deel gemeentelijke inkomsten van het rijk

De inkomsten van de gemeente zijn voor 67% van het rijk afkomstig (42% rijksuitkeringen en 25% uitkering gemeentefonds). De eigen inkomsten bestaan voor 46% uit de inkomsten uit de onroerende zaakbelasting. Dit is minder dan in voorgaande jaren. Per januari 2006 is de onroerende zaakbelasting voor bewoners afgeschaft. De grootste uitgavenpost bestaat uit salarissen en sociale lasten (35%).

In Groningen ook veel aangiften van geboorte en overlijden van niet Groningers

Het aantal geboorte- en overlijdensaangiften is veel hoger dan het aantal geboorten en sterften van in de gemeente Groningen ingeschrevenen (zie tabel 2.3 van hoofdstuk 2). Dit komt door geboorten en sterften in de Groninger ziekenhuizen van niet stadgers. De aangiften hiervan vinden wel plaats in Groningen. Er is hiervoor ook een loket ingericht in het Martini Ziekenhuis.

Website hét kanaal voor informatie inwinnen

Dagelijkse bezoeken ruim 5.500 mensen de gemeentelijke website. Het aantal e-mails dat op jaarbasis binnenkomt, is 16.600. Dit is een stijging van 2100 e-mails ten opzichte van 2005. Via het eLoket kan de burger steeds meer gemeentezaken regelen. In 2006 zijn de mogelijkheden verder uitgebreid. Het aantal bezoeken aan het eLoket bedraagt wekelijks ruim 4.366, in 41% van de bezoeken komt het tot een transactie (bijvoorbeeld een verhuizing doorgeven, grofvuil melden of het aanmelden van een bezoekerspas voor parkeren). Het eLoket biedt mensen ook de mogelijkheid een digitale chat met iemand van de gemeente aan te gaan. Hier is in 2006 veel gebruik van gemaakt, in

totaal 9.994 maal. Dit is een stijging van 50% ten opzichte van 2005.

Minder klachten

Het aantal klachten dat bij de diverse gemeentelijke diensten binnenkomt, schommelde tot 2005 rond de 800. In 2005 was dat aantal gedaald tot 691 en in 2006 waren er 542 klachten. De afname van het aantal klachten vond vooral plaats bij de diensten OCSW en de Milieudienst.

Het grootste deel van de klachten gaat over correcte behandeling en over beleid. Het aantal klachten over het beleid is in 2006 afgenomen ten opzichte van 2005.

Burgers signaleren minder problemen

In 2005 is een omnibusonderzoek uitgevoerd (een periodieke enquête over het functioneren van de gemeente) Er is onder meer gevraagd welke problemen het gemeentebestuur als eerste aan moet pakken. Opvallende uitkomst is dat het aantal stadgers dat geen problemen weet te melden in verhouding met voorgaande jaren sterk is toegenomen, en wel van 8% in 2000 naar 16% in 2005. Verder valt de afname van de gesignaleerde problematiek door verslaafden op. Dit komt overeen met de daling van het aantal meldingen drugsoverlast (zie hoofdstuk 13).

Opkomst bij verkiezingen

De opkomst bij de verkiezingen is het hoogst bij de Tweede Kamerverkiezingen en het laagst bij de Europese verkiezingen. De opkomstpercentages bij alle verkiezingen liggen in de gemeente Groningen op of boven het landelijke gemiddelde. Uitzondering hierop zijn de laatste gemeenteraadsverkiezingen, in Nederland was de opkomst toen 58,2%, in Groningen bleef die toen steken op 57,1%, een historisch dieptepunt.

Samenstelling gemeenteraad sinds 2006

De grootste partij in de gemeenteraad is de Partij van de Arbeid met 12 zetels. De tweede plaats is voor de SP met 7 zetels.

Het huidige college wordt gevormd door de PvdA, de SP en Groen links.

De samenstelling van het college is:

Burgemeester:

Jacq. Wallage (Jacques)

Wethouders:

F de Vries (Frank), PvdA

P.W.G. Verschuren (Peter), SP

Mw. C.T. Dekker (Karin), Groen Links

Mw. J.C.M. van Schie (José), PvdA

Mw. J.A. Visscher (Jannie), SP

J.J. Dijkstra (Jaap), PvdA

Gemeentesecretaris:

H. Bakker (Henk)

HOOFDSTUK 15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

Inhoud

15.1.1	Het vaste personeel van de gemeente Groningen naar dienst per 31 december	170
15.1.2	Leeftijdsopbouw van het vaste personeel in percentages per 31 december	170
15.1.3	Het ziekteverzuimpercentage naar dienst	170
15.1.a	Het vaste personeel naar geslacht en dienst per 31 december 2006 en gemeente totaal in 2001	171
15.1.b	Het vaste personeel naar leeftijd en geslacht per 31 december 2001 en 2006	171
15.2.1	Begroting eigen inkomsten gemeente Groningen (x €1.000,-)	172
15.2.2	Realisatie eigen inkomsten gemeente Groningen (x €1.000,-)	172
15.2.3	Uitgaven gemeente Groningen, rekening en begroting (x € 1.000,-)	172
15.2.a	Inkomsten gemeente Groningen naar soort, 2007	173
15.2.b	Algemene uitkering, investeringen en gemeentebelastingen per inwoner, 2002-2006	173
15.3.1	Documenten en mutaties Burgerzaken gemeente Groningen	174
15.3.2	Aanvragen Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken gemeente Groningen	174
15.5	Populairiteit van de gemeentelijke website	174
15.6	Klachten en afhandelingstermijn van klachten van de bevolking die bij de gemeente binnenkomen	174
15.3.a	Klanttevredenheid over de fysieke loketten en het e-Loket, 2006	175
15.5.a	Bekendheid onder de bevolking van de gemeentelijke website, bezoek van de site en email-contact via het centrale e-mailadres	175
15.6.a	Belangrijkste problemen die het gemeentebestuur volgens de inwoners aan moet pakken	175
15.7.1	Uitslag Gemeenteraadsverkiezingen (GR) en Tweede Kamerverkiezingen (TK) in procenten	176
15.7.2	Opkomstpercentages verkiezingen Gemeenteraad	176
15.7.3	Opkomstpercentages verkiezingen Tweede Kamer	176
15.7.4	Opkomstpercentages verkiezingen Provinciale Staten	176
15.7.5	Opkomstpercentages verkiezingen Europees Parlement	176
15.7.6	Opkomstpercentages referenda	176
15.7.a	Zetelverdeling gemeenteraad Groningen, 1998, 2002 en 2006	177
15.7.b	Opkomst gemeenteraadsverkiezingen sinds 1970, Groningen en Nederland	177
15.7.7	Uitslagen gemeenteraadsverkiezingen per gebied, 2006	178
15.7.c	Het stemgedrag voor PvdA, SP en Groen Links, gemeenteraadsverkiezingen 2006	178
15.7.d	Het stemgedrag voor CDA, Christen Unie en D66, gemeenteraadsverkiezingen 2006	179
15.7.e	Het stemgedrag voor VVD, Stadspartij en Student en Stad, gemeenteraadsverkiezingen 2006	179

15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.1.1 Het vaste personeel van de gemeente Groningen naar dienst per 31 december

dienst ¹⁾	2001	2002	2003	2004	2005	2006	index 2006, 2001=100
Bestuursdienst	119	127	121	123	124	130	109,2
DIA	307	331	376	377	371	389	126,7
DSW / Zodiak ²⁾	139	131	125	120	119	120	86,3
Ombudsvrouw	4	4	3	3	3	3	75,0
HVD	490	525	514	524	526	520	106,1
Milieudienst	346	354	355	361	356	354	102,3
OCSW ²⁾	509	549	570	533	538	530	104,1
RO/EZ	613	640	647	646	634	612	99,8
SOZAWE	640	668	644	644	632	606	94,7
totaal gemeente	3.167	3.329	3.355	3.331	3.303	3.264	103,1
totaal FTE's	2.870	2.996	3.272	3.175	3.010	2.878	100,3

Bron: DIA

1) Gegevens op peildatum 31-12, in gemeenterekeningen worden jaargemiddelden gehanteerd

2) OCSW, DSW en Zodiak: alleen ambtelijk medewerkers, exclusief onderwijzend personeel en sociale werkvoorziening

15.1.2 Leeftijdopbouw van het vaste personeel in percentages per 31 december

leeftijd	2001	2002	2003	2004	2005	2006
< 20	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20-24	1,8	1,7	1,5	0,7	0,5	0,7
25-29	6,9	7,1	6,5	5,3	5,3	4,2
30-34	11,8	11,8	12,0	10,3	10,1	9,5
35-39	15,9	15,2	14,8	14,3	14,8	13,1
40-44	17,9	18,2	19,1	17,6	17,7	16,9
45-49	17,6	17,4	17,4	18,2	18,5	19,8
50-54	16,2	15,5	16,0	17,1	17,7	17,7
55-59	9,8	10,9	11,2	13,1	13,0	13,8
>= 60	2,0	2,1	1,6	3,5	2,4	4,3

Bron: DIA

15.1.3 Het ziekteverzuimpercentage naar dienst

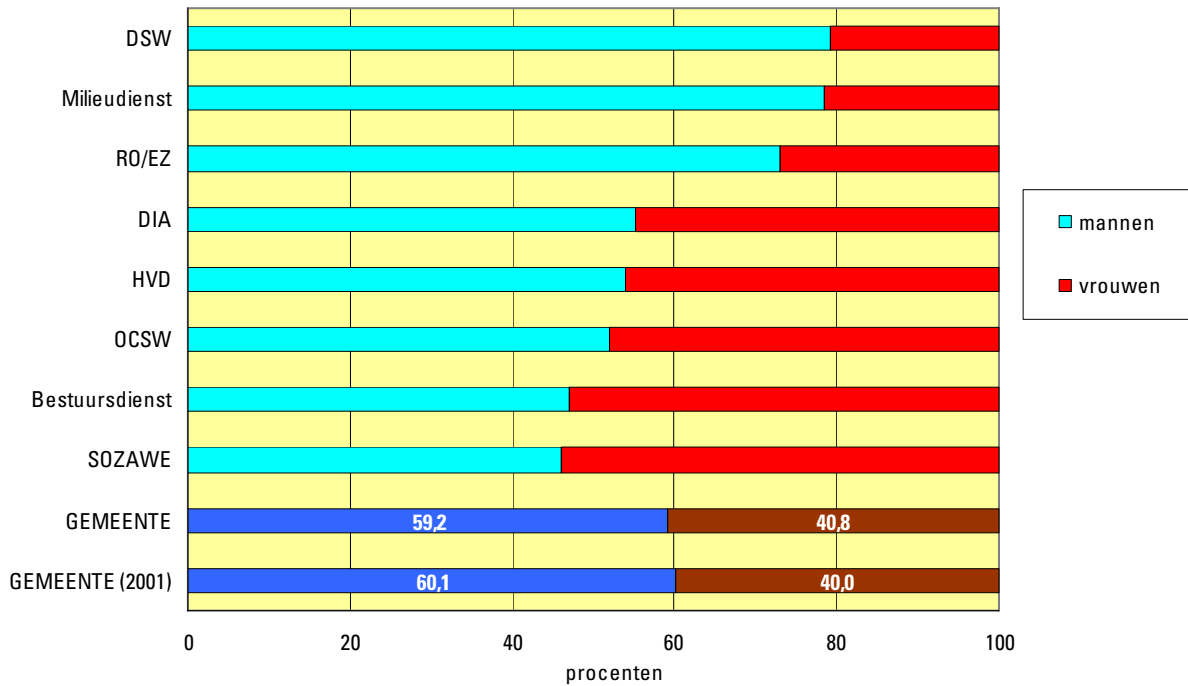
dienst	2004			2005			2006		
	netto ¹⁾	bruto	meldings frequentie	netto ¹⁾	bruto	meldings frequentie	netto ¹⁾	bruto	meldings frequentie
BSD	5,0	6,0	2,00	3,5	6,1	2,00	5,9	6,7	1,90
DIA	5,9	8,3	2,03	5,9	7,0	2,18	5,6	6,5	2,10
DSW	5,3	7,6	1,47	5,6	8,8	1,53	6,4	10,0	1,60
HVD	5,3	7,1	1,63	5,9	7,9	1,72	5,5	6,9	1,60
MD	6,4	7,4	1,93	8,1	9,1	1,99	6,1	7,4	2,00
OCSW	5,5	8,1	1,69	4,4	6,4	1,71	5,7	6,9	1,80
RO/EZ	5,1	6,3	1,91	5,2	6,7	1,86	4,6	5,8	1,80
SOZAWE	6,2	8,4	2,25	5,9	8,5	2,13	5,2	7,2	2,20
totaal gemeente	5,7	7,5	1,90	5,6	7,5	1,91	5,4	6,9	1,90

Bron: DIA

1) het netto verzuimpercentage is exclusief verzuim minder dan 1 jaar en zwangerschapsverlof

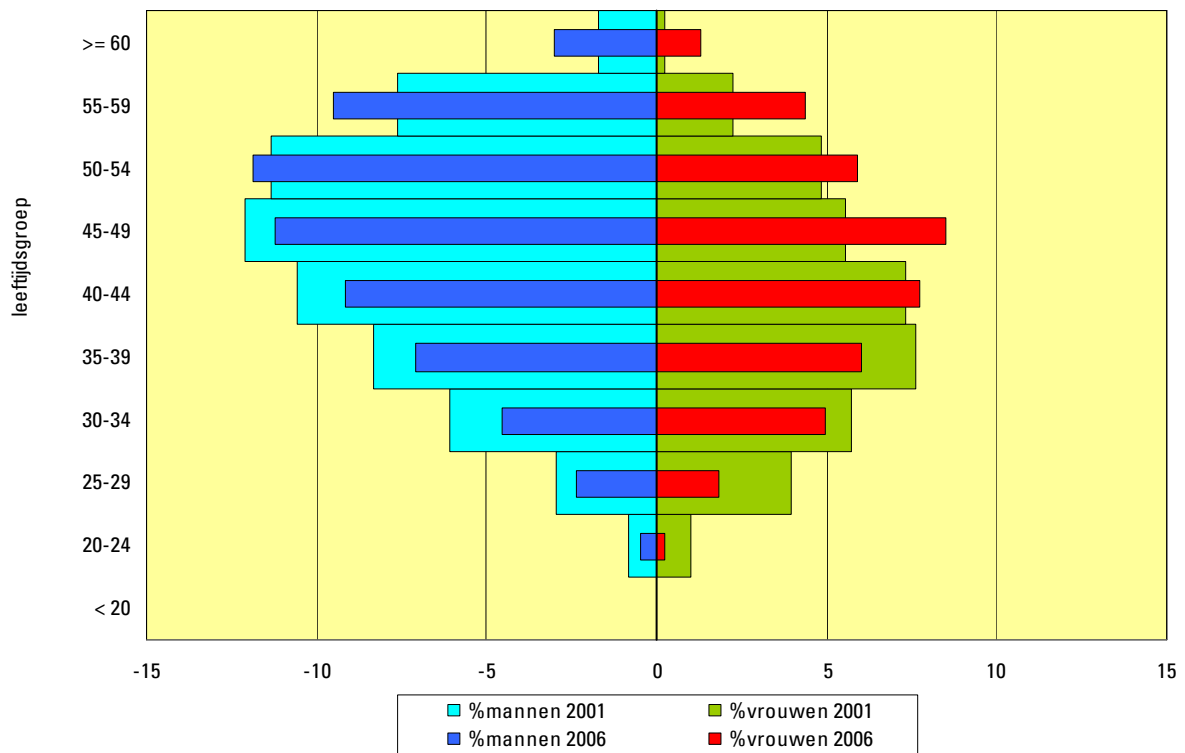
15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.1.a Het vaste personeel naar geslacht en dienst per 31 december 2006 en gemeente totaal in 2001

Bron: DIA

15.1.b Het vaste personeel naar leeftijd en geslacht per 31 december 2001 en 2006

Bron: DIA

15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.2.1 Begroting eigen inkomsten gemeente Groningen (x €1.000,-)

post	2002	2003	2004	2005	2006
onroerende/roerende zaakbelasting	39.861	44.608	46.566	50.774	41.149
afvalstoffenheffing	17.751	18.925	21.826	22.192	22.503
reinigingsrechten	652	711	727	740	100
rioolrechten	8.307	8.891	9.454	9.911	10.170
hondenbelasting	506	528	540	601	617
precario rechten	352	320	174	370	383
bouwleges en woonvergunningen	3.551	4.084	5.589	5.553	5.523
leges burgerzaken	1.620	1.458	1.873	2.033	2.083
graf- en begraafrechten	910	978	1.053	986	1.196
leges brandweer	255	195	195	60	60
haven en liggelden	202	209	214	147	140
logiesbelasting	238	238	238	390	390
totaal	74.205	81.145	88.449	93.757	84.314

Bron: Bestuursdienst

15.2.2 Realisatie eigen inkomsten gemeente Groningen (x €1.000,-)

post	2002	2003	2004	2005	2006
onroerende/roerende zaakbelasting	41.351	47.980	48.126	52.008	41.134
afvalstoffenheffing	17.833	18.283	21.517	21.855	21.943
reinigingsrechten	724	779	870	669	215
rioolrechten	8.907	9.246	9.509	10.050	10.532
hondenbelasting	507	522	540	591	605
precario rechten	464	313	164	383	453
bouwleges en woonvergunningen	3.100	4.071	5.775	6.105	10.244
leges burgerzaken	1.538	1.564	1.952	2.099	2.257
graf- en begraafrechten	1.100	1.095	1.277	1.224	1.263
leges brandweer	453	190	181	136	63
haven en liggelden	247	179	157	161	150
logiesbelasting	290	299	282	448	487
totaal	76.514	84.521	90.350	95.729	89.346

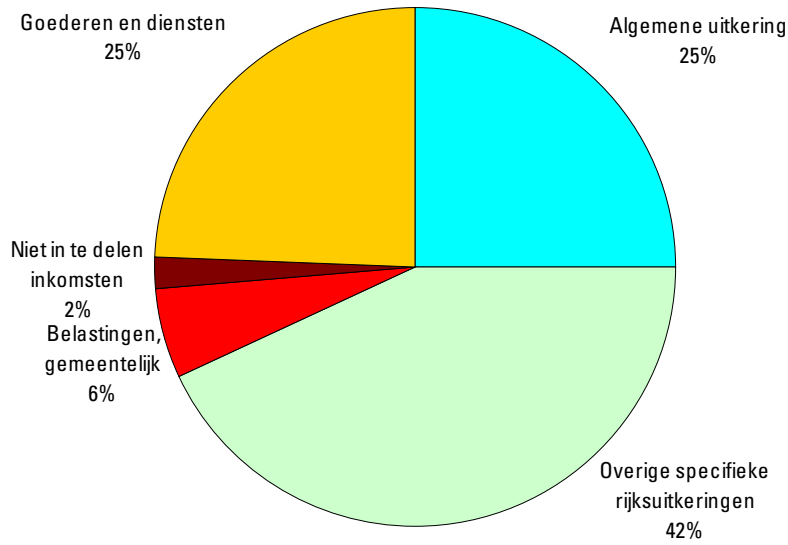
Bron: Bestuursdienst

15.2.3 Uitgaven gemeente Groningen, rekening en begroting (x € 1.000,-)

post	2002 rekening	2004 rekening	2006 begroting	2006 rekening	2007 begroting
salarissen en sociale lasten	251.592	281.748	290.701	286.115	282.103
personeel van derden	20.571	19.185	9.301	17.242	8.144
rente en afschrijvingen	89.864	76.215	75.683	91.670	73.566
goederen en diensten	246.592	236.133	172.793	230.180	142.329
overdrachten	286.075	309.555	240.606	239.291	226.381
reserveringen	2.789	0	13.247	41.905	15.353
niet in te delen uitgaven	2.521	2.613	36.583	1	46.583
totale lasten	900.004	925.449	838.914	906.404	794.459

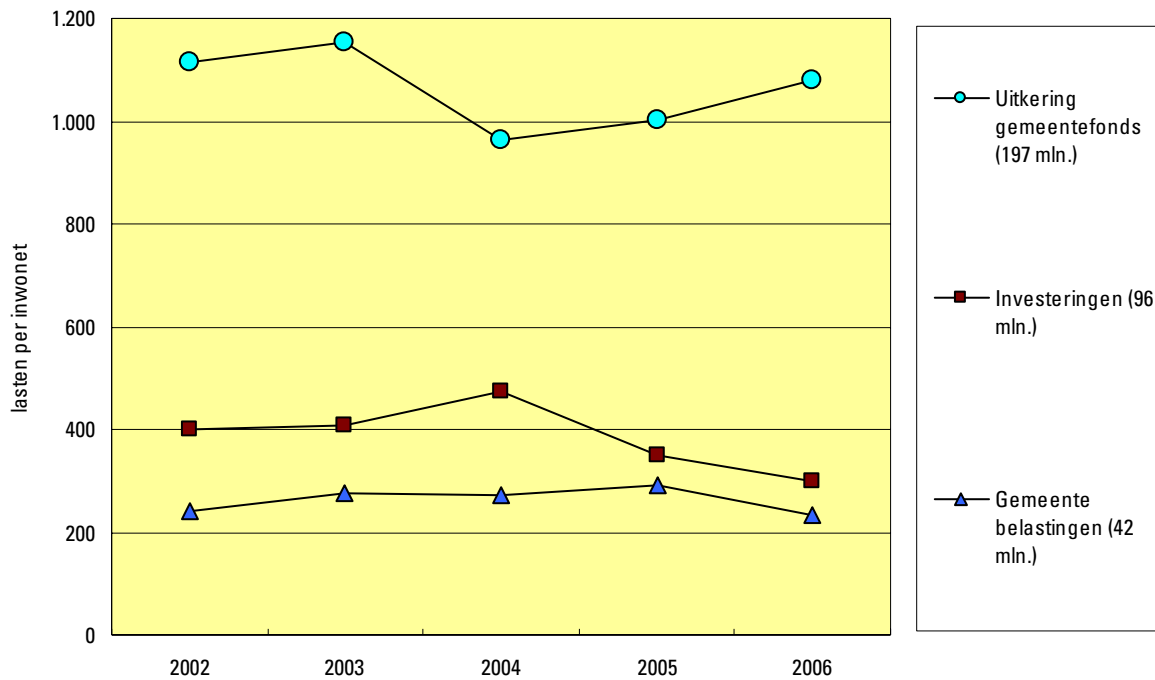
Bron: Bestuursdienst

15.2.a Inkomsten gemeente Groningen naar soort, 2007

Bron: Bestuursdienst

15.2.b Algemene uitkering, investeringen en gemeentebelastingen per inwoner, 2002-2006

Bron: Bestuursdienst

15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.3.1 Documenten en mutaties Burgerzaken gemeente Groningen

	2002	2003	2004	2005	2006
documenten burgerzaken					
paspoorten	23.999	22.611	23.913	20.198	20.460
ID kaarten	8.096	7.630	9.677	16.224	13.202
rijbewijzen	11.082	10.266	10.458	9.698	12.696
afschriften GBA	25.038	30.102	28.174	26.602	27.548
afschriften/uittreksels burg. stand (akten)	8.773	8.855	9.039	9.274	9.338
verklaringen omtrent gedrag	3.494	3.062	3.061	4.167	4.850
pas 65+	617	702	492	vervallen	
mutaties burgerzaken					
verhuismutaties	47.826	47.977	49.465	52.367	49.787
huwelijksvoltrekkingen	774	689	682	589	666
registratie echtscheidingen	360	276	291	293	286
verzorging geboorteaangifte	4.910	4.743	4.532	4.202	3.989
verzorgen overlijdensaangifte	2.629	2.584	2.557	2.392	2.468
naturalisaties (dossiers)	735	697	841	816	944

Bron: DIA

15.3.2 Aanvragen Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken gemeente Groningen

soort aanvragen	2002	2003	2004	2005	2006
bouwaanvragen	1.839	1.760	2.041	2.010	1.917
reclameaanvragen	385	78	34	15	33
sloopaanvragen	204	187	168	202	205
monumentenaanvragen	136	137	129	165	142
aanvragen ligplaatsvergunning	82	66	77	58	69
overige aanvragen onttrekking woonruimten	130	99	78	88	71
totaal	2.776	2.327	2.527	2.538	2.437

Bron: RO/EZ

15.5 Populairiteit van de gemeentelijke website

percentage van de bevolking van 18 en ouder	2000	2002	2005	2006
is bekend met de site	38	50	52	
haalt gemeentelijke informatie het liefst van de website	4	26	52	
vind de site voldoende informatief	60	84	72	
is tevreden over de gemeentelijke website	57	90	73	
gemiddeld rapportcijfer van de burger voor het e-loket				7,15

Bron: Bureau O&S (Omnibusonderzoek), DIA (Dienstverleningsmonitor)

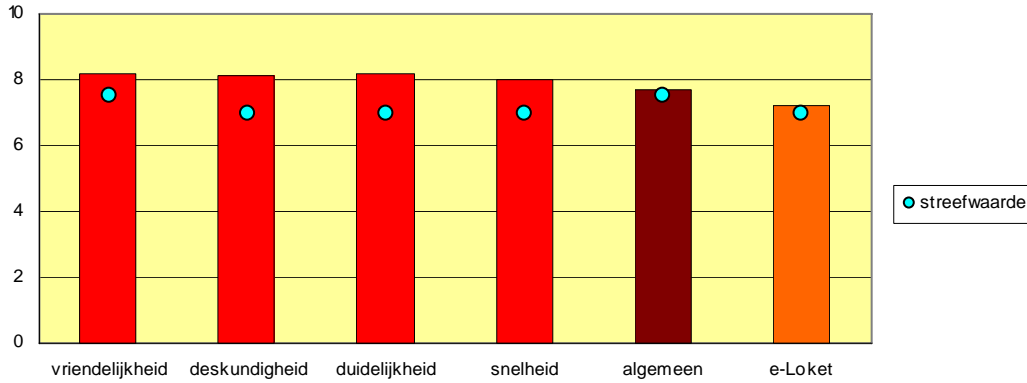
15.6 Klachten en afhandelingstermijn van klachten van de bevolking die bij de gemeente binnenkomen

	2001	2002	2004	2005	2006
soort klacht					
correcte afhandeling	289	225	96	177	181
informatieverstrekking	45	78	83	31	30
bejegening in engere zin	57	95	141	87	72
beleid	.	.	.	329	200
overig	389	466	502	67	59
totaal aantal	780	864	822	691	542
afhandelingstermijn					
binnen een week	4%	18%	8%	9%	8%
1 tot 6 weken	79%	64%	75%	64%	64%
6 weken en langer	17%	18%	16%	27%	28%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: Bestuursdienst

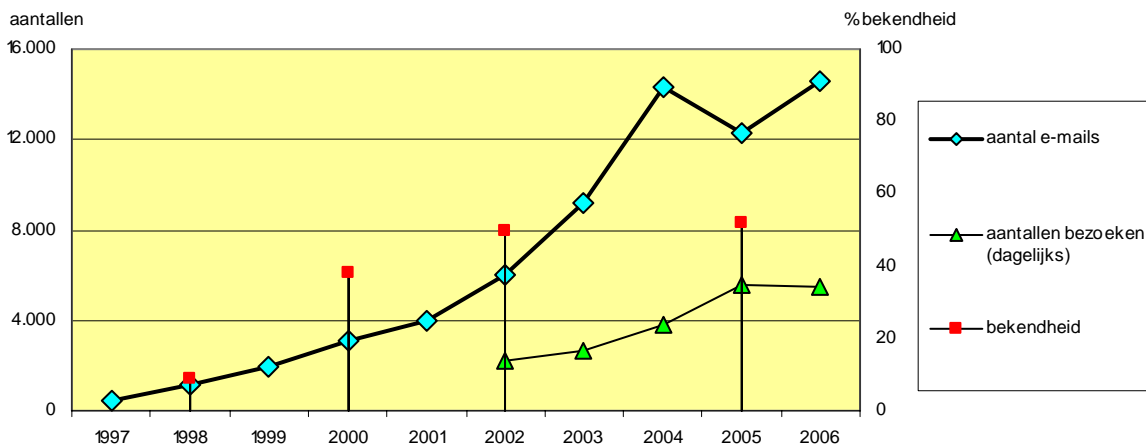
15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.4.a Klanttevredenheid over de fysieke loketten en het e-Loket, 2006, rapportcijfers

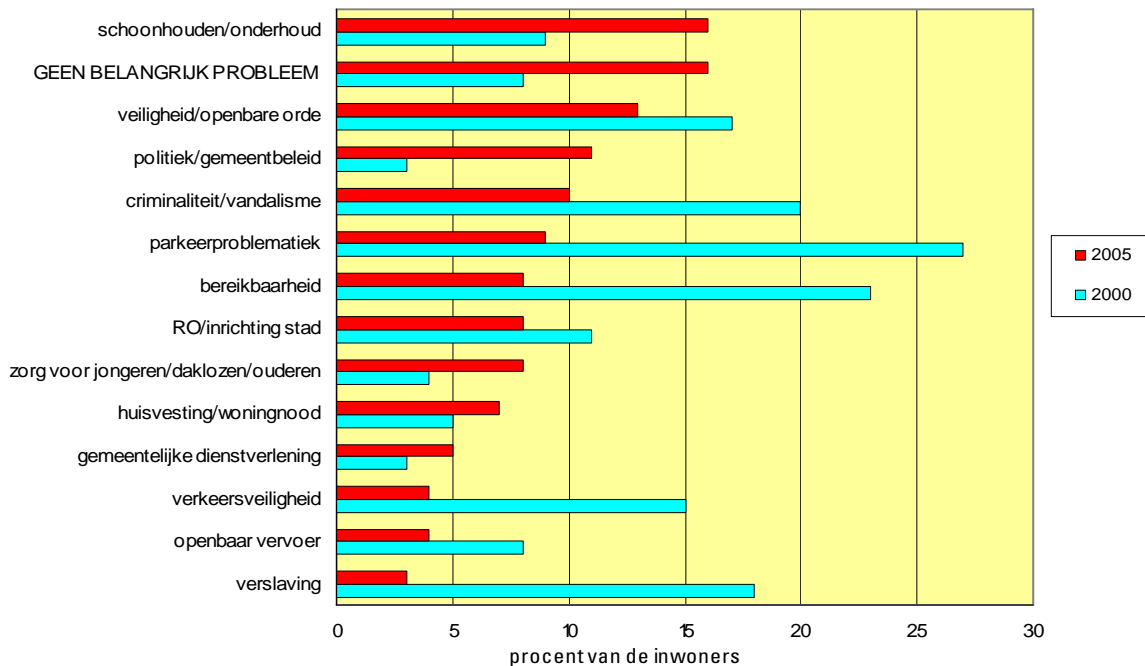
Bron: DIA (Dienstverleningsmonitor)

15.5.a Bekendheid onder de bevolking van de gemeentelijke website, bezoek van de site en email-contact via het centrale e-mailadres

Bronnen: DIA, Bureau O&S (Omnibusonderzoek)

15.6.a Belangrijkste problemen die het gemeentebestuur volgens de inwoners aan moet pakken

Bron: Bureau O&S (Omnibusonderzoek)

15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.7.1 Uitslag Gemeenteraadsverkiezingen (GR) en Tweede Kamerverkiezingen (TK) in procenten

	1998		2002		2003	2006	
	GR	TK	GR	TK	TK	GR	TK
PvdA	29,2	35,3	22,4	23,8	38,9	27,1	29,1
VVD	14,7	16,5	14,0	13,5	13,8	12,1	11,9
CDA	9,6	9,2	11,4	15,3	13,1	7,9	13,4
Groen Links	12,8	12,9	14,6	13,8	10,1	11,7	10,0
D66	9,7	13,1	6,8	7,6	6,1	5,6	3,3
Chr. Unie	5,8	4,8	6,5	4,2	3,7	6,6	5,4
SP	10,6	5,8	11,6	10,1	10,3	17,3	21,5
Student en Stad	3,8		5,0			2,8	
Stadspartij			6,6			6,4	
Partij voor de Dieren					0,5		2,0
Geert Wilders/PvdV							2,5
Lijst Pim Fortuyn				10,1	2,7		0,1
overige partijen	3,2	2,2	1,0	1,6	0,6	2,0	0,8

Bron: DIA

15.7.2 Opkomstpercentages verkiezingen Gemeenteraad

	1990	1994	1998	2002	2006
gemeente Groningen	59,6	64,1	59,9	57,7	57,1
Nederland	62,3	65,3	58,3	57,7	58,2

Bron: DIA, CBS

15.7.3 Opkomstpercentages verkiezingen Tweede Kamer

	1994	1998	2002	2003	2006
gemeente Groningen	78,3	73,0	79,5	81,4	80,6
Nederland	78,8	73,3	78,9	79,9	80,4

Bron: DIA, CBS

15.7.4 Opkomstpercentages verkiezingen Provinciale Staten

	1991	1995	1999	2003	2007
gemeente Groningen	51,9	49,1	47,8	53,0	47,4
provincie Groningen	56,9	55,2	51,6	55,4	51,0
Nederland	52,3	50,2	45,0	47,6	46,3

Bron: DIA, CBS

15.7.5 Opkomstpercentages verkiezingen Europees Parlement

	1984	1989	1994	1999	2004
gemeente Groningen	52,3	50,0	37,8	32,9	45,1
Nederland	50,9	47,5	35,6	29,9	39,1
Europa	61,0	58,5	56,8	49,8	44,2

Bron: DIA, CBS

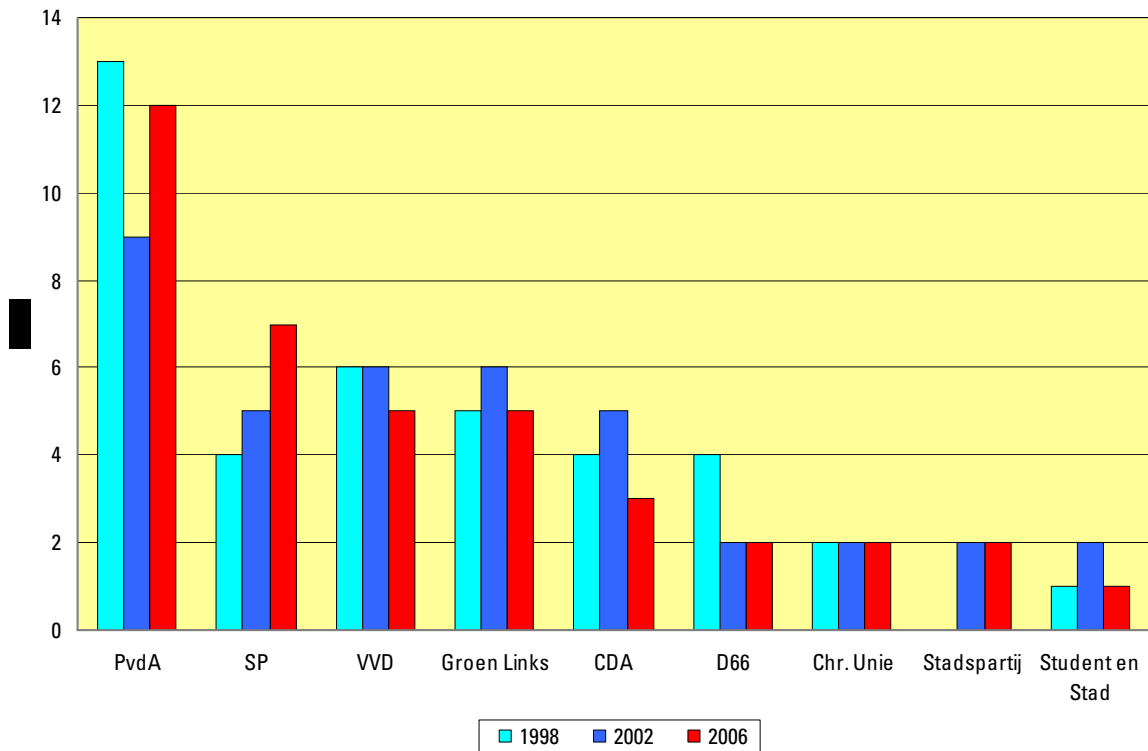
15.7.6 Opkomstpercentages referenda

	Noorderplantsoen, 1994	Noordzijde Grote Markt, 2001	Europese grondwet, 2005	Oostwand Grote Markt, 2005
gemeente Groningen	31,0	56,5	64,9	38,6
Nederland			62,8	

Bron: DIA, Elsevier

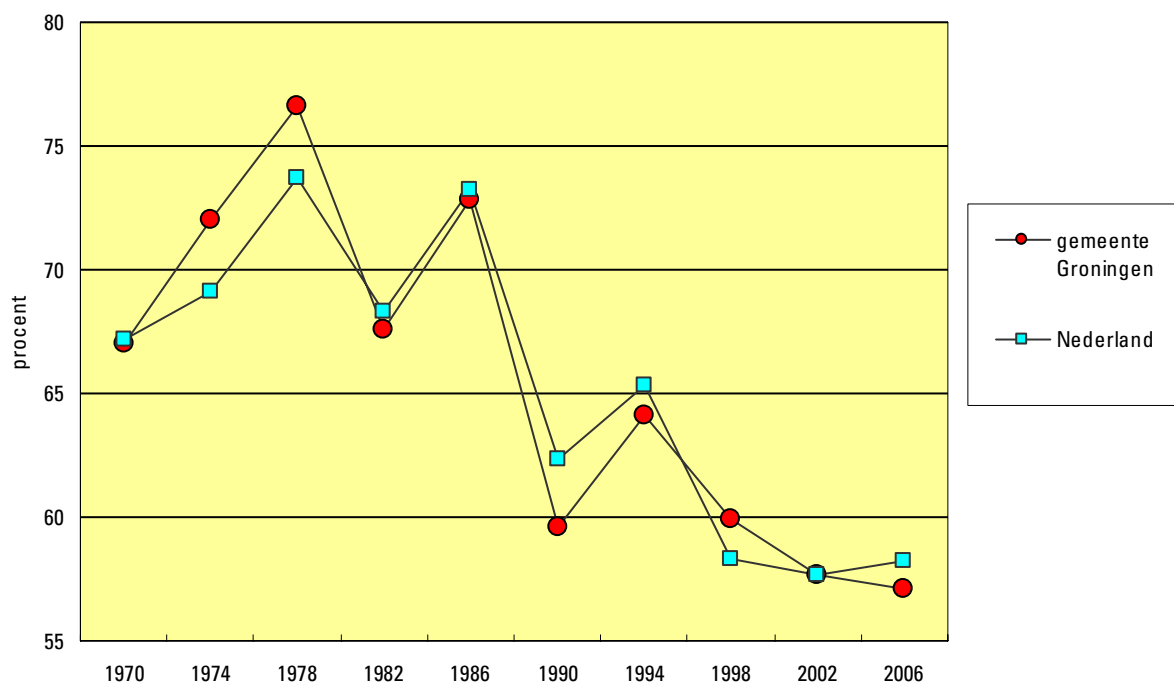
15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.7.a Zetelverdeling gemeenteraad Groningen, 1998, 2002 en 2006

Bron: DIA

15.7.b Opkomst gemeenteraadsverkiezingen sinds 1970, Groningen en Nederland

Bron: DIA, CBS

15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

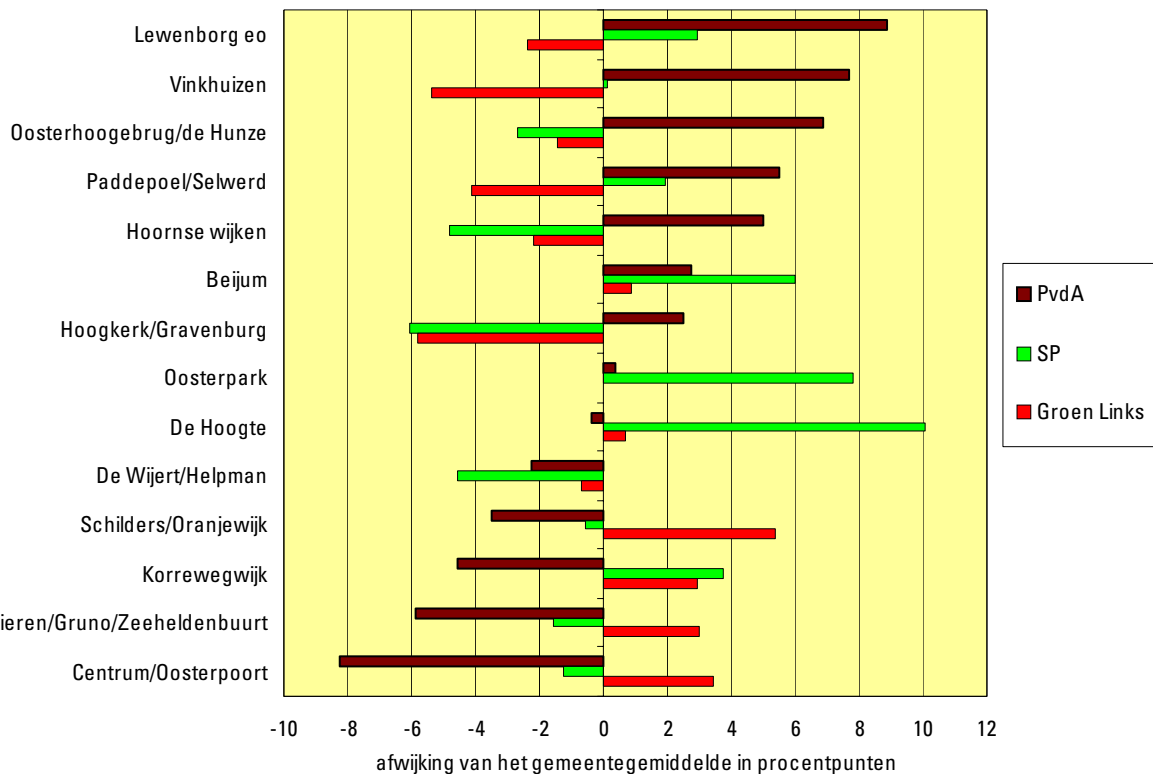
15.7.7 Uitslagen gemeenteraadsverkiezingen per gebied, 2006

gebied ¹⁾	PvdA	SP	VVD	Groen Links	CDA	Chr. Unie	Stads- partij	D66	Student & Stad
Centrum/Oosterpoort	18,9	16,1	17,8	15,1	5,0	2,7	6,1	9,5	6,0
Oosterpark	27,5	25,1	8,8	11,7	4,0	3,5	8,3	5,3	3,1
Korrewegwijk	22,5	21,0	10,1	14,7	6,2	5,1	5,6	7,4	4,5
De Hoogte	26,7	27,4	6,7	12,4	4,6	5,3	7,0	4,3	2,0
Schilders/Oranjewijk	23,6	16,7	12,9	17,1	6,1	4,0	4,1	8,2	4,8
De Wijert/Helpman	24,8	12,7	18,1	11,0	12,4	5,9	5,6	6,0	1,3
Rivieren/Gruno/Zee- heldenbuurt	21,2	15,7	13,2	14,7	7,8	7,2	5,2	8,0	4,8
Hoornse wijken	32,1	12,5	15,8	9,5	11,3	6,7	5,0	3,9	1,0
Oosterhoogebrug/de Hunze	34,0	14,6	10,9	10,2	7,9	6,4	8,0	3,8	0,8
Lewenborg eo	36,0	20,2	8,8	9,3	5,8	5,2	9,0	2,2	0,6
Beijum	29,9	23,3	5,1	12,6	5,3	8,1	9,0	2,8	1,1
Paddepoel/Selwerd	32,6	19,3	7,5	7,6	11,4	8,6	4,8	3,5	2,2
Vinkhuizen	34,8	17,4	6,9	6,3	9,0	12,6	6,7	2,4	1,3
Hoogkerk/Gravenburg	29,6	11,2	12,3	5,9	11,0	15,9	8,0	3,2	0,5
totaal	27,1	17,3	12,1	11,7	7,9	6,6	6,4	5,6	2,8

Bron: DIA

1) De gebiedsindeling wijkt af van de GSB-wijkindeling, dit komt omdat de begrenzing van de stemdistricten niet 100% gelijk is aan de buurtgrenzen waardoor de districten niet in alle gevallen kunnen worden toegeedeeld aan een GSB wijk

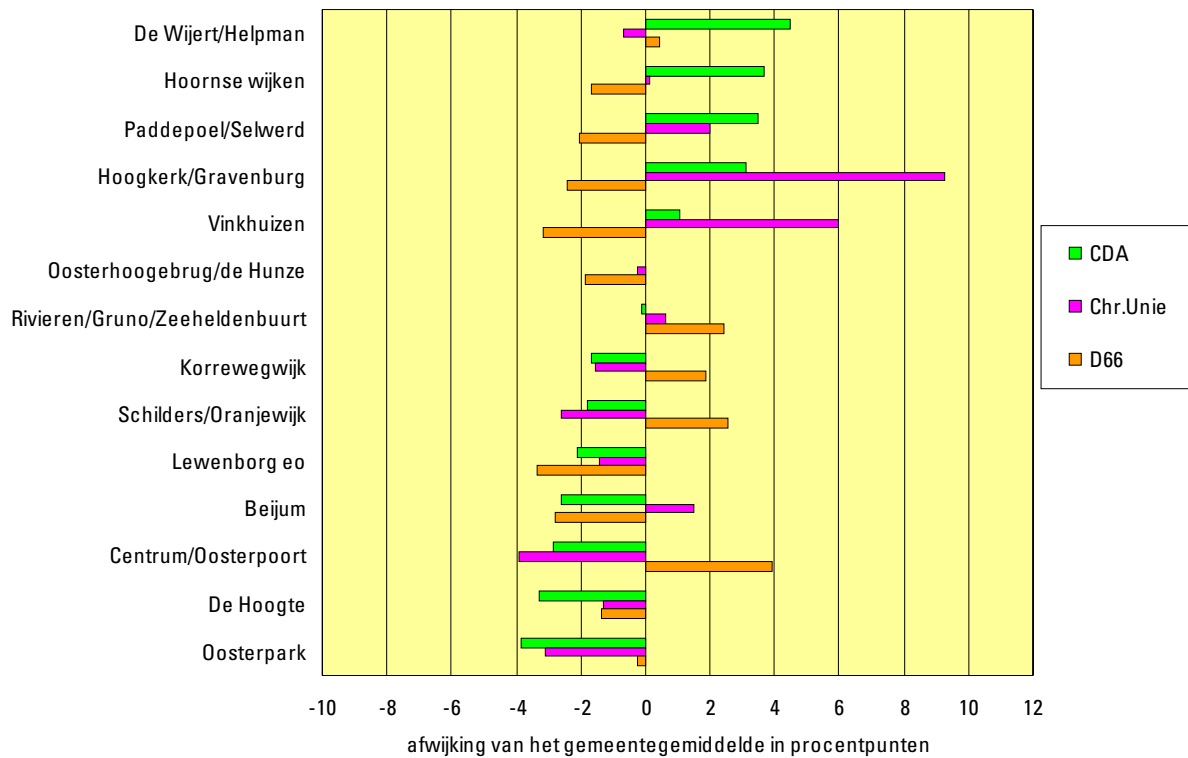
15.7.c Het stemgedrag voor PvdA, SP en Groen Links, gemeenteraadsverkiezingen 2006

Bron: DIA

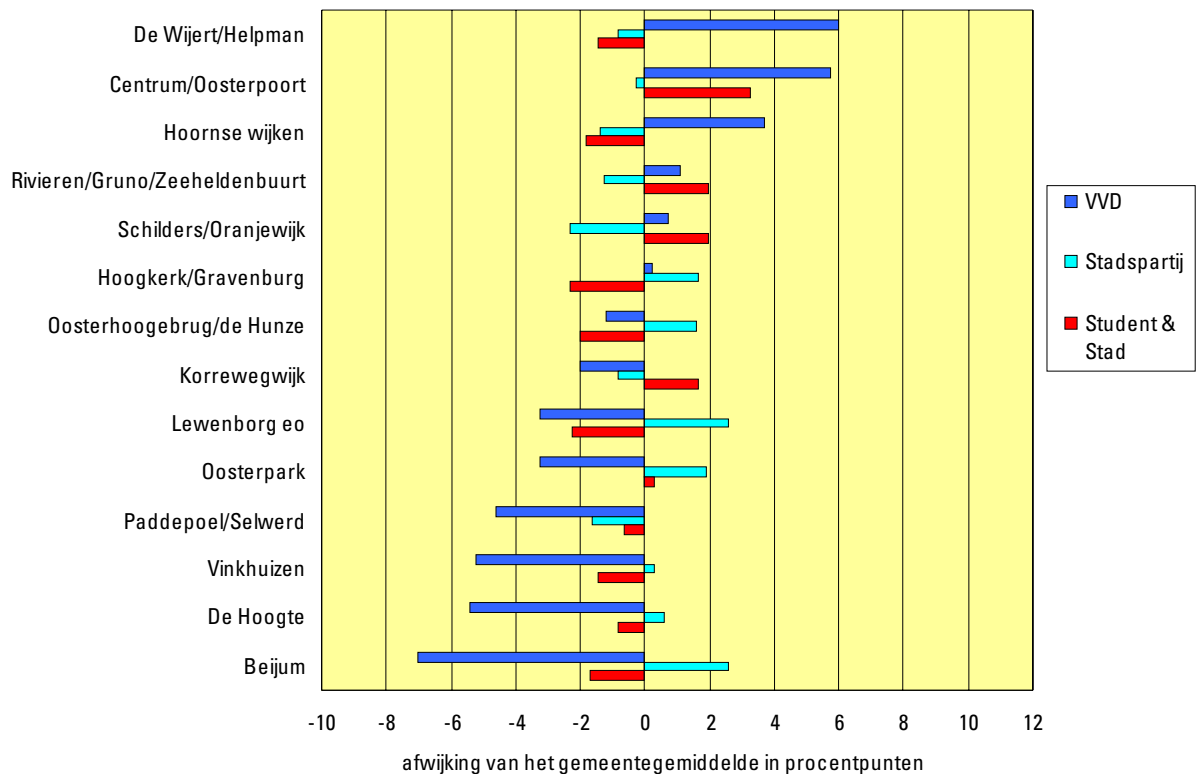
15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.7.d Het stemgedrag voor CDA, Christen Unie en D66, gemeenteraadsverkiezingen 2006

Bron: DIA

15.7.e Het stemgedrag voor VVD, Stadspartij en Student en Stad, gemeenteraadsverkiezingen 2006

Bron: DIA

15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

LIJST VAN AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN

BRONNENLIJST

KAARTBIJLAGE

Collage van enkele publicaties van en bronnen voor Bureau Onderzoek en Statistiek van de gemeente.

<i>AFKORTING</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
AAW	7	Algemene Arbeidsongeschiktheidswet
ABCG	8	Schoolbegeleidingsdienst voor basis- en voortgezet onderwijs
AOC	8	Agrarisch Opleidingen Centra
AVO	8	Algemeen Voortgezet Onderwijs, dit zijn de scholen voor MAVO, HAVO, VWO
BBL	8	Beroeps Begeleidende Leerweg
BBO	8	Beroeps Begeleidend Onderwijs
BD/BSD	15	Bestuursdienst, gemeente Groningen
BOL	8	Beroeps Opleidende Leerweg
BORG	12	Beheer Openbare Ruimte Groningen
CBS	Div.	Centraal Bureau voor de Statistiek
CDA	15	Christen Democratisch Appel
COA	2	Centraal orgaan opvang asielzoekers
CWI	6	Centrum voor Werk en Inkomen
D66	15	Democraten 66
DIA	Div.	Dienst Informatie en Administratie, gemeente Groningen
DSW	15	Dienst Sociale Werkvoorziening, gemeente Groningen
ERBO	5	Enquête Regionale Bedrijfs Ontwikkeling
Fvw	1	Financiële Verhoudings Wet
GBA	2	Gemeentelijke Basis Administratie
GFT	12	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	4 en 13	Gemeentelijke Gezondheids Dienst
GMD	4	Gemeenschappelijke Medische Dienst
GSB	Div.	Grote Steden Beleid
HAVO	8	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
HBO	8	Hoger beroepsonderwijs
HHG	8	Hanze Hogeschool Groningen
HKS	13	Herkennings Dienst Systeem
HVD	15	Hulpverleningsdienst, gemeente Groningen
ICT	5	Informatie- en Communicatietechnologie
IOA	7	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklozen
Km	1	Kilometer
KvK	5	Kamer van Koophandel
KWh	12	Kilo Watt hour (uur)
LBO	8	Lager beroepsonderwijs
Lisa	5	Landelijk Informatie Systeem Arbeidsplaatsen en vestigingen
MAVO	8	Middelbaar Algemeen Voortgezet Onderwijs
MBO	8	Middelbaar beroepsonderwijs
MD	15	Milieudienst, gemeente Groningen
NABW	7	Nieuwe algemene bijstandswet
NCM	10	Stichting Nationaal Contact Monumenten
NCPN	15	Nieuwe Communistische Partij Nederland
NS	11	Nederlandse Spoorwegen
NVB	10	Nederlandse Vereniging van Bioscoopexploitanten
NVS	11	Normgeving Voorzieningenniveau Streekvervoer
NWW	6	Niet werkende werkzoekenden
O.Z.B.	7	Onroerend zaakbelasting
OCSW	15	Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn
P+ R	11	Park+Ride
PvdA	15	Partij van de Arbeid
RIO	7	Regionaal Inkomens Onderzoek
RMC	8	Regionaal Meld en Coördinatiepunt
RO/EZ	15	Dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken, gemeente Groningen
ROA	3	Regeling opvang asielzoekers

AFKORTINGEN

<i>AFKORTING</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
ROC	8	Regionaal Opleidingscentrum
RuG	8	Rijksuniversiteit Groningen
RvB	11	Research voor Beleid
SCI	7	Service Centre Informatievoorziening bedrijfsverenigingen
SOZawe	Div.	Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten, gemeente Groningen
SP	15	Socialistische Partij
SWP	11	Stichting Werk Projecten
UB	10	Universiteitsbibliotheek der Rijksuniversiteit Groningen
UMCG	4	Universitair Medisch Centrum Groningen
VBO	8	Vorbereidend beroepsonderwijs
VES	11	Verkeers Evaluatie Systeem
VMBO	8	Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
VNG	Div.	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VNN	9	Verslavingszorg Noord Nederland
VVD	15	Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
VVZ	4	Verpleging en Verzorging
VWO	8	Vorbereidend wetenschappelijk onderwijs
WAJONG	7	Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
WAO	7	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAZ	7	Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
WO	8	Wetenschappelijk onderwijs
WOZ	3	Wet Onroerende Zaken
WVG	8	Wet Voorziening Gehandicapten
WW	6	Werkloosheidswet
WWB	7	Wet Werk en Bijstand

<i>BEGRIP</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
20 procenten groepen (inkomens)	7	Inkomensverdeling gebaseerd op het besteedbare inkomen. De grenzen van de inkomensklassen zijn afgeleid van de quintielverdeling (1/5) van Nederland als geheel.
24 uren opvang (dak en thuislozen)	9	Een vorm van opvang waarbij dak en thuislozen 24 uur per dag worden opgevangen
A1 (Ambulancevervoer)	13	Direct uitrijden met zwaailicht en sirene. De ambulance dient binnen een kwartier ter plaatse te zijn.
A2 (Ambulancevervoer)	13	Z.s.m. ter plaatse (zonder sirene en zwaailicht). Uiterlijk binnen een half uur na melding bij de CPA
Aanleunwoning	3	Servicewoning die als onderdeel van een complex gelegenheid biedt tot het gebruik maken van gemeenschappelijke voorzieningen
Actie woningzoekenden	3	Woningzoekenden die minstens 1 maal per jaar op een woning gereageerd hebben
Administratieve leegstand	3	Een woonruimte staat leeg als er, geautomatiseerd, geen persoon op dat adres in het GBA-bestand gevonden wordt
Afvalbrengstation	12	Afvalbedrijf waar de inwoners van de gemeenten Groningen, Bedum, Ten Boer en Haren hun afval kunnen brengen
Afvalstoffenheffing		De afvalstoffenheffing, een gemeentelijke heffing, wordt geheven op grond van artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer. De opbrengst van de afvalstoffenheffing wordt onder meer gebruikt voor het ophalen van huisvuil en grofvuil.
Agglomeratiecordon	11	Het voor verkeersstellingen gebruikte gebied voor het in- en uitgaande verkeer in de agglomeratie Groningen. Het gebied omvat de gemeenten Groningen en Haren
Algemene rijksuitkering	15	Uitkering uit het gemeentefonds, aan alle gemeenten op basis van algemene verdeelmaatstaven, die ten goede komt aan de algemene middelen.
Alleenstaanden	2	Niet getrouwd of een partnerschapsrelatie aangegaan volgens de burgerlijke stand
Alleenwonenden	2	Een persoon die alleen woont in een zelfstandige of niet zelfstandige woonruimte
Allochtoon (algemeen)	2,3,9	Persoon waarvoor geldt dat hij/zij zelf buiten Nederland is geboren, of waarvan minstens één ouder buiten Nederland is geboren. Uitzondering is een in het buitenland geboren persoon uit twee in Nederland geboren ouders, deze heeft als herkomstland Nederland (CBS definitie)
Allochtoon (NWW'ers)	6	Allochtonen worden ingedeeld naar nationaliteit op basis van hun paspoort. Als bij nationaliteit 'Nederlands' de geboorteplaats buiten Nederland is kan men kiezen: of als Nederlander in de bestanden of het geboorteland
Ambsthalve onbekend	2	Bij vertrek en vestiging: niet bekend waarheen of waarvandaan.
Arbeidsmarkttrayon	6	Het arbeidsmarkttrayon Groningen omvat de gemeenten Groningen en Haren
Alpha hulpverlening	9	Huishoudelijke hulpverlening waarbij de cliënt betaalt

<i>BEGRIP</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
Arbeidsongeschikth.klasse <80%	7	Uitkeringsgerechtigden voor wie de mate van arbeidsongeschiktheid minder dan 80% bedraagt, maar meer dan het wettelijk voorgeschreven minimum (15% voor de WAO en 25% voor de AAW)
Arbeidsongeschiktheidsklasse	7	Arbeidsongeschiktheidsklasse 80-100%: uitkeringsgerechtigden voor wie de mate van arbeidsongeschiktheid tussen 80% en 100% is gesteld; zij hebben een volledige uitkering
Arbeidsplaats	5	Een plaats waar betaalde arbeid bij een vestiging wordt verricht. Onderscheid wordt gemaakt in vaste arbeidsplaatsen en Uitzendkrachten
Arbeidsvolume	5	De hoeveelheid arbeid die is ingezet in het productieproces; wordt uitgedrukt in arbeidsjaren
Asielzoeker	2	Een vreemdeling die om uiteenlopende redenen zijn land heeft verlaten om in een ander land asiel aan te vragen. De immigratie- en Naturalisatiedienst onderzoekt of de asielzoeker voor bescherming in Nederland in aanmerking komt, bijvoorbeeld omdat hij vluchteling is, in zijn eigen land het risico loopt om onmenselijk behandeld te worden of niet terug kan vanwege de algehele onveilige situatie in zijn land.
Basisonderwijs	8	Onderwijs bestemd voor kinderen vanaf 4 jaar én verplicht vanaf 5 jaar, exclusief het speciaal onderwijs
Bebouwing	1	Totale oppervlakte van de bebouwing
Bedbezetting	4	Het percentage van de tijd dat een (ziekenhuis)bed bezet wordt
Beroepsbevolking	6	Alle personen van 15-64 jaar die tenminste twaalf uur per week werken of actief dergelijk werk zoeken. (CBS)
Beroepsonderwijs	8	Onderwijs gericht op het uitoefenen van een bepaald beroep, wat gevolgd kan worden op lager, middelbaar en hoger niveau
Besteedbaar inkomen	7	Bruto inkomen uit arbeid, onderneming, vermogen en ontvangen overdrachten verminderd met premies sociale zekerheid, loon-, inkomsten- en vermogensbelasting en andere betaalde overdrachten (o.a. premies ziektekosten en alimentatie voor ex-partner)
Bezetting (van woningen)	3	Aantal personen dat op een zelfstandige woning bij het GBA staat ingeschreven
Bijzonder onderwijs	8	Onderwijs niet van de overheid uitgaande of daartoe behorend
Binnenstad	div.	Het gebied binnen de diepenring, de Binnenstad omvat de CBS buurten 00 (Stadscentrum), 01 (Buinnenstad-zuid) en 03(Binnenstad-west)
Binnenstadsbezoekers	5	Het totale aantal personen dat naar de binnenstad komt om te winkelen en voor andere bezoekersdoelen (werken, wonen, recreatie, horeca, studie)

<i>BEGRIP</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
Binnenstadscordon	11	Het voor verkeerstellingen gebruikte gebied om het in- en uitgaande verkeer in het gebied van binnenstad en omgeving te tellen. Het gebied wordt begrensd door het van Starckenborghkanaal, het Damsterdiep, de Europaweg, de Zuidelijke ringweg, de Westelijke ringweg en de spoorlijn Groningen-Sauwerd
Binnenverhuizing	2	Onder binnenverhuizingen worden de verhuizingen verstaan waarbij de plaats van vertrek en de plaats van vestiging in hetzelfde gebied liggen. Bij de binnenverhuizingen per wijk gaat het dus om verhuizingen waarbij beide adressen binnen dezelfde wijk gelegen zijn. Bij het totale aantal binnenverhuizingen in de stad gaat het om verhuizingen waarbij beide adressen in dezelfde gemeente gelegen zijn. Het totale aantal binnenverhuizingen in een gemeente is daardoor niet de som van de binnenverhuizingen per wijk.
Bodemgebruik	1	Een onderverdeling van het grondgebied van de gemeente naar soort gebruik
Bond		Vereniging tot bevordering van belangen van bedrijf, beroep of tak van sport
BORG	12	In het Beheer Openbare Ruimte Groningen wordt de objectieve kwaliteit van de leefomgeving vastgesteld. De mate waarin de stad schoon en heel is wordt door Stadsbeheer in kaart gebracht. Voor verschillende onderdelen van het beheer en onderhoud is de kwaliteit afgezet tegen de doelstelling (doel is te voldoen aan de 90-20 regel: 90% van het gebied moet voldoen aan de norm waarbij maximaal 20% één niveau onder de norm mag zitten). Op BORG-niveau: de kwaliteitsdoelstelling wordt gehaald. Lichte schade: de kwaliteitsdoelstelling wordt net niet gehaald. Matige/grote schade: de kwaliteitsdoelstelling wordt niet gehaald en de situatie moet verbeterd worden
Branche	5	Bedrijfstak
Breedband	15	Communicatiesysteem waarbij een band in meerdere kanalen verdeeld is, die over hetzelfde medium lopen
Bruto ziekteverzuim	15	Zie ziekteverzuim
Buitengebied	1	Oppervlakten land in buitengebied
Bureau geldzorg	7	Bureau Geldzorg is het centrale meldpunt voor inwoners van de gemeente Groningen die te maken hebben met problematische schulden.
Burgerlijke staat	2	Met ingang van 1 januari 1999 wordt onder burgerlijke staat verstaan de categorieën: gehuwd, gescheiden, weduwe/weduwnaar, geregistreerd partnerschap, gescheiden geregistreerd partner en achtergebleven geregistreerd partner.
Buurtcohesie	14	Sociale samenhang in een buurt, een samengestelde indicator gebruikt bij het leefbaarheidsonderzoek: De buurtbewoners kennen elkaar, voelen zich thuis, er is saamhorigheid en buurtbewoners gaan op een prettige manier met elkaar om.

<i>BEGRIP</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
Categorie 1 scholen	8	Scholen voor speciaal onderwijs (vergelijk: expertise centra)
CBS-Methode	2	Zie allochtoon
Centrum (overig)	div.	De CBS buurten 00 Stadscentrum, 01 Binnenstad-zuid, 03 Binnenstad-west, 04 Binnenstad-noord en 02 Binnenstad-oost
Centrum (parkeren)	11	Zie binnenstad
CITO scores	8	Citoscores zijn de scores van leerlingen op de Eindtoets Basisonderwijs, die ook wel de Cito-toets wordt genoemd. De toets bestaat uit 240 opgaven die gelijk verdeeld zijn over de onderdelen Taal, Rekenen, Informatieverwerking en Wereldoriëntatie, waarbij het laatste onderdeel facultatief is.
Collectie (bibliotheken)	10	De totale omvang aan boeken, gebonden tijdschriften, audiovisuele materialen, bladmuziek e.d. in eigendom van de instelling
Concern	15	De negen diensten van de gemeentelijke organisatie van de gemeente Groningen samen
Corporatief (woningen)	3	Woningen in eigendom van een corporatie (woningbouwvereniging)
Creatieve sector	5	Werkgelegenheid en vestigingen in de kunsten, media en entertainment en de creatieve zakelijke dienstverlening
Dagelijkse goederen	5	De levensmiddelen en persoonlijke verzorgingsproducten die aan worden geschapt in de detailhandel. Het gaat om de aankopen bij supermarkten, overige voedings- en genotmiddelen, drogisterijen en parfums en cosmetica (SBI codes 5211,522xx, 52321 en 5233)
Dagopvang	9	Vorm van opvang voor thuis en daklozen waarbij alleen overdag opvang wordt geboden
Dagverpleging	4	Een aantal uren durende vorm van verpleging in een instelling, in het algemeen voorzienbaar, en noodzakelijk in verband met het op dezelfde dag plaatsvinden van onderzoek of behandeling
Deeltijd	5	Arbeidsplaatsen voor minder dan 15 uur per week
Denominatie	8	Onderwijsrichting onderverdeeld in openbaar, (soort) kerkgenootschap en overig
Doelgroepen (landen)	9	In Groningen hanteert men in het minderhedenbeleid doelgroepen te weten: traditionele doelgroepen (personen uit Turkije, Marokko, Tunesië, Algerije, Egypte, Libië, Aruba, Ned. Antillen, Suriname, Latijns Amerika (ex) Joegoslavië, Griekenland (incl.). Cyprus), Italië (incl. Malta), Portugal en Spanje) en vluchtelingenlanden (personen uit Afghanistan, Irak, Iran, Vietnam, Ethiopië en Somalië)
Echtscheiding	2	Ontbinding van het huwelijk door rechterlijk vonnis op de bij de wet omschreven gronden
Economische Vitaliteit (Bureau Louter)	5	Vergelijking van de economische vitaliteit aan de hand van indicatoren die voor alle gemeenten in Nederland op uniforme wijze zijn berekend. Er zijn drie groepen indicatoren; economische groeiprestaties, economische specialisaties en vestigingsklimaat.

<i>BEGRIP</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
Eenoudergezin	2	Een gezin dat wordt gevormd door één ouder met één of meer kinderen, ongeacht de leeftijd van de kinderen
Eenpersoonshuishouden	2	Een persoon, die alleen op een adres woont, in een zelfstandige woonruimte (= alleenwonende)
Eerste generatie	2	Inwoners die in het buitenland geboren zijn
Eerste ring	11	De buurten direct om het centrum waar buurtparkeren is ingevoerd
Effectieve vloerproductiviteit	5	Omzet per vierkante meter verkoopvloeroppervlak
Eigenaar/bewoner	3	De eigenaar staat bij het GBA zelf ingeschreven in de woning, bij leegstand betreft het de laatst bekende bewoonde situatie
Eigendom	3	Geeft het soort eigenaar van een (woon)object aan
Energie en Milieu	5	Kansrijk cluster: omvat de SBI codes D23, D37, E40, G5112, G 5157 en O90
Expertise centra (Categorie 2/3 scholen)	8	Basis- en voortgezet onderwijs gegeven aan ZMLK-, LZ-, Mytyl-, slechthorende, ZMOK- en PI-leerlingen.
Exportquote	5	Export in verhouding tot de omzet
Extramuraal	4	Buiten de muren van de betrokken instelling
Fase-indeling CWI	6	Fase-indeling 1 tot en met 4 met betrekking tot de kansen van werklozen op de arbeidsmarkt: Fase 1: direct bemiddelbaar; Fase 2: hebben een kort traject nodig om zichzelf te kunnen redden op de arbeidsmarkt; Fase 3: hebben een lang traject (langer dan een jaar) nodig om zich te kunnen redden op de arbeidsmarkt; Fase 4: hebben, ook op de langere termijn, geen kansen op de arbeidsmarkt
Financiële-verhoudingswet(Fvw)	1	De oppervlaktegegevens worden geleverd ten behoeve van de beheerders van het gemeentefonds. De ruimtelijke gegevens dienen als grondslag voor het bepalen van de uitkeringen aan de gemeenten.
Flexibele opvang	9	Een vorm van kinderopvang, waarbij kinderen van zes weken tot twaalf jaar, zeven dagen per week, 24 uur per dag, kunnen worden opgevangen in een gastouderhuis of bij een gastouder thuis
Fonds		Voor een bijzonder doel vastgelegd kapitaal
Food/non Food	5	Food: De voedings- en genotmiddelen die worden aangeschaft in de detailhandel. Het gaat om de aankopen bij supermarkten en overige voedings- en genotmiddelen (SBI codes 5211,522xx) Non-Food is alle overige producten aan te schaffen bij de detailhandel.
Gastouderopvang	9	Kinderopvang in een gezinssituatie voor kinderen tussen de 6 weken en 12 jaar. De opvang is tot stand gekomen door bemiddeling van en begeleid door een gastouderbureau, waarbij particulieren kinderopvang kunnen aanbieden of vragen en die betrekking heeft op het gelijktijdig opvangen van ten hoogste vier kinderen (dit is inclusief eigen kinderen)
Gaststudenten	8	Gaststudenten blijven in de regel van 2 maanden tot een jaar. Bekend is het aantal gaststudenten dat gedurende een seizoen studeert

<i>BEGRIP</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
GBA (Gemeentelijk Basis Administratie)	2	Bestand waarin de basisinformatie van de bevolking ingeschreven in de gemeente Groningen is vastgelegd
Geboortecijfer	2	Het aantal levendgeborenen per jaar per 1000 van de gemiddelde bevolking
Gemiddelde bed bezetting	4	Het percentage van de tijd dat een (ziekenhuis)bed bezet wordt
Gemiddelde verpleegduur	4	Aantal verpleegdagen in een periode, gedeeld door het aantal in die periode opgenomen patiënten
Gemiddelde woningbezetting	3	Het aantal inwoners gedeeld door het aantal woningen
Geregistreerd partnerschap	2	De registratie (ingevoerd per 1 januari 1998) is mogelijk voor paren van gelijk en van verschillend geslacht. In de meeste opzichten is het geregistreerd partnerschap vergelijkbaar met het huwelijk. Een duidelijk onderscheid betreft echter de relatie tussen de partners en de eventuele kinderen. Als een vrouw die geregistreerd partner is, een kind krijgt, is zij weliswaar automatisch de moeder van het kind, maar haar mannelijke geregistreerde partner is alleen dan de juridische vader als hij, met toestemming van de moeder, het kind erkent
Geregistreerde werkloosheid (definitie CBS, oud) Zie ook: werkloze beroepsbevolking	(6)	Alle mensen van 16 - 64 jaar zonder werk (of met werk van minder dan 12 uur per week), die: - bij een arbeidsbureau staan ingeschreven en - direct beschikbaar zijn voor een baan van minstens 12 uur per week, ongeacht of men hiernaar op zoek is. De cijfers hebben een onnauwkeurigheidsmarge omdat ze gebaseerd zijn op steekproefonderzoek.
Geriatrisch	4	De geestelijke vermogens betreffende
Gestandaardiseerd inkomen	7	Om de inkomens van huishoudens van verschillende omvang en samenstelling vergelijkbaar te maken, wordt het inkomen van het huishouden met behulp van een equivalentiefactor gestandaardiseerd
Gezinsverband (Vestiging/vertrek)	2	In gezinsverband: personen die niet als alleenstaande zich vestigen of vertrekken
Goederen en diensten	15	Betreft de vergoedingen voor het beschikbaar stellen van personeel aan derden, de ontvangen huren en pachten, de verkoopopbrengsten van gronden, andere onroerende zaken en buiten gebruik gestelde duurzame goederen, evenals de opbrengsten wegens verkoop van goederen en diensten.
Groei van de woningvoorraad	3	Het verschil in aantal woningen op de respectievelijke teldata wordt gevormd enerzijds door nieuw- en herbouw van woningen, anderzijds door vermindering van het aantal woningen door vernietiging en buitengebruikstelling
Groene druk	2	Het aantal jongeren (0 t/m 19 jaar) op de werkzame bevolking (20 t/m 64 jaar)
Grijze druk	2	het aantal bejaarden (65 jaar en ouder) op de werkzame bevolking (20 t/m 64 jaar)

<i>BEGRIP</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
GSB	div.	Grote Stedenbeleid. In 1995 sloten het kabinet en negentien steden het convenant Grote Stedenbeleid af, waarin een duurzame verbetering van de positie van de steden in sociaal, economisch en cultureel opzicht wordt nagestreefd. Later zijn hier nog 11 steden bijgekomen. GSB III betreft het GSB beleid voor de convenantperiode 2005-2009
Halve-dagopvang	9	Opvang van kinderen die, ter bestrijding van een achterstand, meer uren opvang nodig hebben dan bij een peuterspeelzaal mogelijk is
Hectare	1	10.000 m ²
Herkomst	2	Het geboorteland van de persoon en/of zijn vader en/of moeder (VNG-methode) zie ook allochtoon
HKS	13	Herkenningssysteem, een landelijk dekkend registratiesysteem dat door de politie wordt gebruikt, het bevat processen-verbaal van aangiften tegen bekende en onbekende daders.
Hoofdbewoner	3	De hoofdbewoner van een woning wordt op de volgende wijze bepaald: - bij gehuwden, al of niet met alleenstaande(n), wordt de gehuwde man als hoofdbewoner geteld; - bij een eenoudergezin, al of niet met alleenstaande(n), wordt de ouder als hoofdbewoner geteld; - bij meerdere alleenstaanden wordt de langstwonende als hoofdbewoner geteld
Huishouden (CBS)	2	Een (particulier) huishouden bestaat uit één of meer personen die samen in een woonruimte wonen en zelf in hun dagelijkse behoefte voorzien
Huishoudens / Huishoudensamenstelling	2	Er wordt een verdeling gemaakt in de volgende soorten huishoudens: Eenoudergezinnen (met kinderen tot 23 jaar); Meerpersoonhuishoudens met kinderen tot 23 jaar; Meerpersoonhuishoudens zonder kinderen; Eenpersoonshuishoudens. Onder deze definitie worden huishoudens met inwonende kinderen van 23 jaar of ouder gerekend tot de categorie meerpersoonshuishoudens
Huwelijk	2	Echtverbintenis voltrokken door de ambtenaar van de burgerlijke stand
ICT	5	Informatie- en communicatietechnologie. Dat zijn de SBI codes G52494, I6420, K72101, K72102, K722, K723, K725, K726, K7413 en K74831
Indexcijfer	5	Cijfer dat de verhouding van een waarde tot een van te voren als grondslag aangenomen grootheid aanwijst
Inkomen	7	Zie besteedbaar inkomen
Inkomensverdeling	7	Verdeling van de bevolking in 10 of 20 procentsgroepen volgens de landelijke verdeling
Inlenende vestiging	5	Een vestiging die uitzendkrachten en/of personen op detacheringbasis via een uitzendbureau in dienst heeft
Inleunwoning	3	Servicewoning gelegen binnen een complex die gelegenheid biedt tot het gebruik maken van gemeenschappelijke voorzieningen

<i>BEGRIJF</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
Inschrijving woonservicecentrum	3	Inschrijvingen van (toekomstige) huishoudens die een huurwoning in de sociale sector zoeken, voor het verkrijgen van een woning is inschrijving verplicht (tot 1 januari 2004)
Institutionele belegger	3	Financiële instelling die als uitvloeisel van haar hoofdfunctie met een zekere regelmaat de beschikking krijgt over gelden waarvoor een langlopende belegging moet worden gezocht. Het gaat om pensioenfondsen, verzekeringsmaatschappijen en beleggingsinstellingen
Intramuraal	4	Behandeling binnen de muren van een inrichting
Kansrijke Clusters	5	Dit zijn de informatie- en communicatietechnologie (ICT), de biomedische sector (life science), het toerisme en de sector energie en milieu
Kind	2	Een met de wettige vader en/of moeder samenwonende ongehuwde man of vrouw zonder eigen kinderen
Kinderdagverblijf	9	Volgens de gemeentelijke 'Verordening Kinderopvang (1992)' is een kinderdagverblijf een ruimtelijke voorziening voor kinderopvang voor meer dan vier aaneengesloten uren, uitsluitend voor kinderen vanaf nul jaar tot het moment waarop zij basisonderwijs kunnen volgen
Klinisch	4	Behandeling in een ziekenhuis waarbij men een of meer nachten verpleegd wordt
Koopkracht	7	Het gestandaardiseerd huishoudens inkomen gerelateerd aan het landelijke gemiddelde
Koopkrachtindex	7	Het gestandaardiseerd huishoudens inkomen ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde
Kooporiëntatie	5	Gerichtheid van de bevolking van een bepaald woongebied voor aankopen op een bepaald winkelgebied
Koppelingen	3	Bemiddeling voor een woningzoekende door het woonservicecentrum (tot januari 2004)
Leefbaarheidsmonitor	Div.	Onderzoek naar een aantal sociaal economische kenmerken dat één maal per twee jaar door dienst SOZAWE door middel van enquêtes onder de bevolking wordt uitgevoerd
Leeftijd	2	Het verschil tussen de teldatum en de geboortedatum (dag, maand, jaar)
Leeftijdscategorie/Leeftijdsgroep/ Leeftijdsverdeling	2	Samenstelling van twee of meer leeftijden
Leegstandspercentage	3	Aantal woningen waar geen persoon op dat adres in het GBA bestand gevonden wordt, gedeeld door het totale aantal woningen
Letsel	13	Onderverdeling van de geleden schade als gevolg van een verkeersongeval, te weten dodelijke afloop en gewond
Lichamelijke beperkingen	4	Personen die, al dan niet tijdelijk, in meer of mindere mate lichamelijk beperkt zijn (gezondheidsenquête)
Life Sciences	5	Biotechnologie en medische sector. Dat zijn de SBI codes DG244, DL3310, G5146, K73103, K73104, N85152/3
Long stay (verpleeghuis)	4	Permanente opname in een verpleeghuis

<i>BEGRIJ</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
M ³	3	Kubieke meter (= 1000 liter)
Mantelzorg	9	Mantelzorg is vrijwillige zorg die men geeft aan een bekende als deze voor langere tijd hulpbehoevend is. In het kader van de WMO komt mantelzorg nadrukkelijk vóór het toekennen van professionele zorg.
Marktsector	3	De particuliere sector
Meldingsfrequentie	15	Het gemiddelde aantal ziekmeldingen per medewerker per jaar
Meldpunt overlast	13	Een gemeentelijke instelling bij de politie gestationeerd meldpunt waar burgers structurele overlastsituaties kunnen melden.
Migratiesaldo	2	Het verschil tussen vestiging in en vertrek uit de gemeente
Minderheden (Allochtonen)	2	Personen die niet in Nederland geboren zijn of van wie de vader en/of de moeder niet in Nederland geboren is (VNG definitie)
Misdrijf	13	Strafbaar feit van ernstige aard
Nachtopvang	9	Opvang voor dak- en thuislozen waarbij 's nachts onderdak wordt verleend
Naschoolse opvang	9	De naschoolse opvang, ook wel 'buitenschoolse opvang' genoemd, is kinderopvang voor kinderen die de basisschool bezoeken (dus voor kinderen van vier tot twaalf jaar). De opvang vindt plaats op werkdagen buiten de schooluren, ook in de schoolvakanties
Nationale component	5	Groei in Nederland, een indicatie voor conjuncturele invloeden
Nationaliteit	2	De hoedanigheid van tot een bepaalde natie te behoren of van een bepaalde natie deel uit te maken. Tussen 1 januari 1992 en 1 oktober 1997 konden niet-Nederlanders bij naturalisatie tot Nederlander kiezen voor het behoud van de oorspronkelijke nationaliteit, wat het aantal naturalisaties verhoogde. Sinds 1 oktober 1997 mogen personen, op een enkele uitzondering na, slechts één nationaliteit hebben.
Natuurlijke aanwas	4	Het saldo van geboorte en sterfte
Nederlandse norm gezond bewegen	5	De Nederlandse norm gezond bewegen betekent voor jongeren minimaal 1 uur per dag matig intensief bewegen. Voor volwassenen is dat een half uur per dag gedurende minimaal 5 dagen per week
Netto ziekteverzuim	15	Zie ziekteverzuim
Niet dagelijkse goederen	5	Al de goederen die worden aangeschaft in de detailhandel en die niet tot de dagelijkse goederen behoren. Hiertoe behoren de volgende SBI-codes: Alle G52, behalve G526 en G527 en de SBI-codes die zijn genoemd bij dagelijkse goederen
Niet werkende werkzoekende (NWW-er)	6	Niet werkende werkzoekenden: Personen die als werkzoekend staan ingeschreven bij het arbeidsbureau en die niet via een arbeidsovereenkomst werken voor 12 uur of meer per week
Niet-Nederlander	2	Een persoon die niet de Nederlandse nationaliteit heeft

<i>BEGRIJ</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
Niet-westerse minderheden	6	Personen die niet in Nederland, België, Luxemburg, Duitsland, Frankrijk, Engeland, Ierland, Noorwegen, Denemarken, Zweden, Zwitserland, Finland, Oostenrijk, VS, Canada, Australië, Nieuw-Zeeland, Japan, Israël geboren zijn of van wie de vader en/of de moeder niet in en van die landen geboren is.
Niet-zelfstandige woonruimte	3	Woonruimte met een of meer gemeenschappelijke voorzieningen (bijvoorbeeld voordeur, douche, toilet, keuken)
Nieuwkomers	9	Alle vreemdelingen die een verblijfsstatus hebben, die zich voor het eerst in Nederland vestigen, en waarbij de gemeente een achterstand in de Nederlandse maatschappij en/of arbeidsmarkt verwacht
Non-Food	5	Zie Food
Noorderzon	10	Jaarlijks gehouden openluchttheaterfestival
Noord mediterraan	2	Spanje, Portugal, Italië, Griekenland, Cyprus en Malta
Onbekend (bevolkingsgroep)	2	Dit betreft personen met een buitenlandse nationaliteit die in Nederland geboren zijn en waarvan ook beide ouders in Nederland geboren zijn. Er zijn twee groepen: Een groep waarvan beide ouders uit afstamming een buitenlandse nationaliteit hebben, het kind krijgt dan de nationaliteit van een van beide ouders. En een groep die een buitenlandse nationaliteit hebben aangenomen.
Openbaar onderwijs	8	Onderwijs van de overheid uitgaande of daartoe behorend
Opleidingsniveau	2	De hoogst genoten opleiding van de betreffende persoon: lager = basisonderwijs, MAVO of VBO, middelbaar = HAVO, VWO of MBO, hoger = HBO of WO
Opname patiënt	4	De aanvang van een verblijf in een erkende instelling waarvoor een of meer verpleegdagen in rekening zijn te brengen: geboorte binnen het ziekenhuis, behoudens als deze poliklinisch gebeurt, wordt als opname beschouwd. interne overplaatsingen worden niet opnieuw als opname gerekend
Opvangtehuizen	9	Bieden van tijdelijk onderdak aan personen die niet de beschikking hebben over eigen woonruimte of deze hebben verlaten en het bieden van onderdak aan kinderen tot de leeftijd van 18 jaar die (nog) geen eigen familie hebben of hun familie verlaten hebben of om pragmatische redenen (bijvoorbeeld schipperskinderen)
Overdrachten	15	Onder anderen de Algemene uitkering en de specifieke uitkeringen van het rijk (onderwijs, bijstand) worden hier verantwoord
Overige huishoudens met kinderen	2	Een huishouden dat bestaat uit drie of meer volwassenen met één of meer kinderen
Overige huishoudens zonder kinderen	2	Een huishouden dat bestaat uit drie of meer volwassenen
Overig westers	2	Verenigde Staten, Canada, Australië, Nieuw Zeeland, Japan en Israël

<i>BEGRIJ</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
Park + Ride terreinen (P+R)	11	Park + Ride terreinen zijn parkeerterreinen die meestal bij een trein- of metrostation liggen. Er staan duidelijke wegwijzers naar toe. Men kan er overstappen op een ander vervoersmiddel
Parkeer capaciteit	11	Hoeveelheid beschikbare plaatsen voor het betaald parkeren in een bepaald gebied
Partieel verzuim	15	Zie ziekteverzuim
Passagiersbeweging	11	Aantal passagiers dat vertrekt of aankomt op een vliegveld
Pendel	5	Woon-werkverkeer: het aantal personen dat werkt binnen de gemeente Groningen en woont buiten de gemeente
Pendelratio	11	De inkomende pendel gedeeld door de uitgaande pendel. De pendelratio laat zien of een stad vooral een 'werkstad' of een 'woonstad' is.
Personenauto's particulieren	11	'Motorvoertuigen ingericht voor het vervoer van ten hoogste 8 passagiers (exclusief bestuurder) Bij het bepalen van het aantal personenauto's per geografische eenheid wordt uitgegaan van de woon- of vestigingsplaats die is opgegeven bij de tenaamstelling van het kenteken maar exclusief de personenauto's van 'lease- en verhuurbedrijven. Vertekening van het aantal personenauto's 'door grote leasemaatschappijen in gemeenten is daardoor opgegeven
Peuterspeelzalen	9	Een ruimtelijke voorziening voor opvang van peuters (kinderen van 2-4 jaar) in de eerste plaats gericht op de ontwikkeling van het kind.
PG	4	Zie psychogeriatrisch
Poliklinisch	4	Dagbehandeling in een ziekenhuis
Potentiële beroepsbevolking	6	De bevolking in de leeftijdsgroep van 15 tot en met 64 jaar
Potentiële lokale klanten	5	Het aantal klanten dat een woonkern van een gemeente aantrekt uit alle woonkernen binnen een straal van 20 kilometer rondom die woonkern, met inbegrip van die woonkern zelf
Potentiële regionale klanten	5	Het aantal klanten dat een woonkern van een gemeente aantrekt uit alle woonkernen binnen een straal van 20 kilometer rondom die woonkern, met inbegrip van die woonkern zelf
Probleemdrinker	4	Personen die dagelijks meer dan 4 glazen of minstens één maal per week 6 of meer glazen alcoholhoudende drank nuttigen
Procentpunten	div.	Stijging of daling in absolute procenten
Psychische klachten	4	Mensen die de volgende klachten hebben: nervositeit, somberheid, eenzaamheid, niet kalm voelen, neerslachtig voelen, niet gelukkig zijn. (gezondheidsenquête)
Psychogeriatrisch	4	Geestelijk/Medische verzorging van bejaarden
Rangnummer	5,7	Plaats die een gemeente inneemt op de landelijke lijst van gemeenten met betrekking tot een bepaald onderwerp

<i>BEGRIJ</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
Regio 2	div.	Regio van 2 Drentse gemeenten te weten Tynaarlo en Noordenveld (Samen met Assen vormen zij het Drentse deel van het regiovisiegebied)
Regio 8	div.	Regio van 8 Groningse gemeenten te weten Bedum, Winsum, Zuidhorn, Leek, Haren, Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Ten Boer (zij vormen het Groningse deel van het regiovisiegebied)
Regiovisiegebied	div.	Samenwerkingsverband regio Groningen-Assen 2030, het gebied bestaand uit de gemeenten Groningen, Assen, de regio 2 en de regio 8
Regiopolitie	13	Regiopolitie Groningen, het werkgebied omvat de gemeenten Groningen en Haren, in de tabellen staan alleen cijfers voor de gemeente Groningen
Ringweg	11	Ringweg van de gemeente Groningen
RMC	8	Regionaal Meld en Coördinatiepunt voor voortijdig schoolverlaters
Samenwonend met kinderen	2	Een huishouden dat bestaat uit twee volwassenen en één of meer kinderen
Samenwonend zonder kinderen	2	Een huishouden dat bestaat uit twee volwassenen
SBI-'93	5	Standaard Bedrijfsindeling 1993 (CBS) Er is een onderverdeling naar sectoren (vier hoofdgroepen), secties (een verdere opsplitsing naar 16 groepen) en afdelingen, een onderverdeling van de sectoren
Sectie	5	Zie SBI-'93
Sector	5	Zie SBI-'93
Semimuraal	4	Buiten de instelling in een beschermde woon/werkomgeving
Short stay (verpleeghuis)	4	Tijdelijke opname in een verpleeghuis
Slaagkans	3	Bij het vinden van een huurwoning: percentage ingeschrevenen van een woning voorzien gedeeld door het totaal ingeschrevenen
Sociaal culturele voorzieningen	1	Hiertoe worden gerekend onderwijs (excl. basisonderwijs, dat wordt gerekend tot woongebied), internaten, conferentieoorden, ziekenhuizen, verpleeghuizen, verzorgingstehuizen, kerken, kloosters, musea, culturele centra, wijkgebouwen, verenigingsgebouwen, jeugdsociëteiten en sociale werkplaatsen.
Sociaal economische index	5	De sociaaleconomische index bestaat uit het aantal personen in de bijstand, het werkloosheidspercentage, het aantal arbeidsongeschikten, het percentage huishoudens met een inkomen lager dan 105% van het sociaal minimum, het aantal personen met een lage opleiding, de netto participatiegraad van vrouwen, de werkgelegenheid (het aantal banen in de gemeente als percentage van de beroepsbevolking) en het percentage banen in groeisectoren (financiële en zakelijke dienstverlening).
Sociale huursector	3	Zelfstandige woningen met een huurprijs beneden een centraal vastgesteld bedrag in beheer van een corporatie

<i>BEGRIP</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
Soft drugs	4	Cannabis producten
Somatisch	4	Lichamelijk
Specifieke rijksuitkering	15	Doeluitkering: uitkering van het rijk waarvan de bestedingsrichting vooraf is aangegeven of bestemd is voor bepaalde beleidsdoelen, taken of activiteiten.
Speciaal onderwijs	8	Onderwijs bestemd voor kinderen voor wie vaststaat dat zij overwegend op een orthopedagogische en ortho-didactische benadering aangewezen zijn; tevens valt het voortgezet speciaal onderwijs hieronder
Splitsing	3	Opdeling van een woonruimte in meerdere woonruimtes
Stadspas	7	Een door de gemeente Groningen uitgegeven algemene kortingspas die voor iedere inwoner van de stad beschikbaar is. Het vormt een belangrijk instrument om de maatschappelijke participatie van inwoners met een laag inkomen te bevorderen. De pas heeft een uitgebreid kortingspakket in de profit- en non-profit sector en kan worden aangeschaft tegen inkomens afhankelijke tarieven.
Stadswater	12	Water binnen de bebouwde kom dat geen deel uitmaakt van het boezemwatersysteem
Startkwalificatie	8	Een startkwalificatie wordt behaald met het succesvol afronden van het HAVO of het VWO, of met het behalen van een diploma van een opleiding op niveau 2 van de kwalificatiestructuur van de WEB, de basisberoepsopleiding.
Stedelijke (regionale) component	5	Een indicatie voor kwaliteit van het ondernemersschap als vergeleken wordt met de nationale groei.
Sterftecijfer	2	Aantal sterfgevallen per 1000 inwoners per jaar
Stichting Huis	9	Overkoepelende organisatie voor daklozen opvang, onder de stichting huis vallen het Hoekhuis, het Eemshuis, het Ommelandershuis het Heemskerckhuis en het Lauwershuis.
Structuurcomponent	5	Een indicatie voor een (on)gunstige sectorstructuur als vergeleken wordt met de sectorstructuur op nationaal niveau.
Student en Stad	15	Student en Stad, politieke partij in de gemeente Groningen
Studentenhuishouden	7	Een huishouden met alleen uitwonende studenten
Studentenstad	7	Gemeente waar meer dan 3.000 studenten wonen in een studentenhuishouden
Thuiszorg	9	Huishoudelijke en of medisch/verpleegkundige zorg thuis
Toeristische sector	5	Kansrijk cluster, omvat de SBI codes H551, H5522, I633, O92 (gedeeltelijk) en L7511 (sport)
Ton	11/12	1000 kg
Traditionele doelgroepen	2	Zie doelgroep(landen)
Transactiebedrag	3	Bedrag waarvoor een woning is verkocht

<i>BEGRIP</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
Transferium	11	Een transferium is een comfortabel overstappunt voor de veeleisende automobilist die: Logisch is gelegen in de route tussen herkomst en bestemming; Weinig tijdverlies oplevert bij het overstappen; Voorzien is van hoogwaardig openbaar vervoer tussen transferium en bestemming
Tweede generatie	2	Inwoners die in Nederland geboren zijn maar waarvan één of beide ouders in het buitenland geboren zijn
Tweede ring	11	Gemeente exclusief centrum en eerste ring. Het gebied in de gemeente Groningen, dat ligt tussen de ringweg en de gemeentegrens
Uitzendkracht	5	Een werknemer die geplaatst is bij een uitzendbureau
Vacaturegraad	5	Aantal vacatures per 100 werkzame personen
Verloedering	15	Kengetal voor de perceptie van het voorkomen van verloedering op basis van de vier variabelen: het voorkomen van hondenpoep, rommel, vernieling en bekladding
Verpleegdag	4	Een in rekening te brengen kalenderdag, welke deel uitmaakt van de periode vanaf opname tot en met ontslag in een erkende instelling. De dag van opname en van ontslag worden beide aangemerkt als verpleegdag, mits de opname heeft plaatsgevonden voor 20.00 uur
Verpleeghuis	4	Een voorziening waar mensen, ouderen en jongeren, terecht kunnen voor revalidatie of voor opname vanwege somatische problematiek waarvoor 24-uurs zorg nodig is of vanwege psychogeriatrische problematiek die gepaard gaat met ernstige gedragsproblemen en/of zware specialistische zorgvragen. De capaciteit wordt uitgedrukt in het aantal bedden.
Verkoopvloeroppervlak bruto/netto	5	Bruto is inclusief kantoorruimte e.d., netto verkoopruimte
Vertrek	2	Vertrek van een adres binnen de gemeente naar een bestemming buiten de gemeente
Verzorgingshuis	9	Een voorziening waar ouderen terecht kunnen die de regie over hun leven verliezen, maar die nog niet in een verpleeghuis hoeven te worden opgenomen
Vestiging	2	Vestiging op een adres binnen de gemeente van buiten de gemeente
Vestiging (bedrijfs)	5	Een locatie van een onderneming, instelling of zelfstandige beroepsbeoefenaar, dat wil zeggen elke fabriek, werkplaats, kantoor, winkel of andere bedrijfsruimte, dan wel elk complex daarvan, waarin of van waaruit een economische activiteit, andere (niet economische) activiteit, of zelfstandig (vrij) beroep wordt uitgeoefend
Vestigingenregister	5	Register met daarin gegevens over alle vestigingen binnen de gemeente Groningen. Het register wordt bijgehouden door de DIA, Bureau Statistiek van de gemeente Groningen
Vliegbeweging	11	Een landing of een start van een vliegtuig op een vliegveld. Deze bestaan uit: lijndiensten, charters, les-/oefenvluchten
Vloerproductiviteit	5	Omzet per vierkante meter verkoopvloeroppervlak

<i>BEGRIP</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
Vluchtelingenlanden	2	Iran, Irak, Afghanistan, Vietnam, Ethiopië en Somalië, zie ook doelgroep(landen)
Voltijd	5	Arbeidsplaatsen voor 15 uur of meer per week
Voltijd onderwijs	8	Onderwijs waarbij het aantal lessen per week minstens 19 bedraagt (of het aantal klokuren: 16)
Volumemutaties (ERBO)	5	Volume groei is de totale ontwikkeling min de prijsstijging (inflatie)
Voeggehandicapten	7	Degenen die arbeidsongeschikt zijn geworden voor de dag dat zij 17 jaar zijn geworden óf voor de dag waarop zij 30 jaar zijn geworden gedurende een periode waarin hun voor werkzaamheden beschikbare tijd geheel in beslag werd genomen door het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding
Vruchtbaarheidscijfer	2	Aantal levendgeborenen gedeeld door het gemiddelde aantal vrouwen van 15-49 jaar in een bepaald kalenderjaar
Wachtenden (zorg)	9	Betreft personen die voor één of meer zorgproducten staan ingeschreven
Werkloze beroepsbevolking	6	Personen die niet of minder dan 12 uur per week werken en: - werk hebben aanvaard waardoor ze minstens 12 uur per week gaan werken, maar nog niet in deze werkring begonnen zijn of - die verklaren minstens 12 uur per week te willen werken, daarvoor beschikbaar zijn en activiteiten ontplooiën om werk voor minstens 12 uur per week te vinden
Werkloze beroepsbevolking (definitie CBS sinds 2003)	(6)	Alle mensen van 16 - 64 jaar zonder werk (of met werk van minder dan 12 uur per week) die bij een arbeidsbureau staat ingeschreven en/of actief zoeken naar een baan van 12 of meer uur per week. De cijfers hebben een onnauwkeurigheidsmarge omdat ze gebaseerd zijn op steekproefonderzoek
Werklozen	6	Zie werkloze beroepsbevolking en Niet Werkende Werkzoekenden
Westers	2,3,9	Allochtonen uit Europa, Indonesië, voormalig Ned. Indië, de Verenigde Staten, Australië, Oceanië en Japan
Woning geschikt voor bejaarden	3	Een woning die voldoet aan de volgende eisen: oppervlakte kleiner dan 70m ² , maximaal drie kamers, de slaapvertrekken gelijkvloers en de woning is gelegen op de begane grond of met een lift bereikbaar
Woningzoekende	3	Woningzoekende ingeschreven bij het woonservicecentrum
Wooneenheid	3	Onzelfstandige woonruimte met een of meer gemeenschappelijke voorzieningen (bijvoorbeeld voordeur, douche, toilet, keuken)
Woongebied	1	Tot het woongebied worden gerekend terreinen, die voornamelijk voor het wonen bestemd zijn, incl. primaire voorzieningen als winkels, scholen voor kleuter- en basisonderwijs en bijkantoren van o.a. banken, evenals groenstroken, straten, parkeerplaatsen, grachten smaller dan 6 meter, erven, tuinen, trapveldjes en speelplaatsen.
Woonkernen	1	Totale oppervlakte van woonkernen

<i>BEGRIP</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
Woonlasten	7	Betreft OZB, riool- en afvalstoffenheffing na aftrek van de Zalmstip in euro's per jaar voor meerpersoonshuishoudens
Woonruimtevoorraad	3	Het totaal voor bewoning geschikte woonruimte
Woonservicecentrum	3	In 1995 ontstaan door fusie van het Informatie Centrum Huisvesting, afdeling huursubsidie, stichting centrale verwerking huursubsidie en het niet commercieel kamerbemiddelingsbureau. Per 1 januari 2004 opgeheven.
WOZ waarde	3	De economische waarde van panden
WVG/GPK	9	Cliënten die gebruik maken van een WVG-vervoersvoorziening/ woningaanpassing of verhuiskostenvergoeding in het kader van de WVG en cliënten met een gehandicaptenparkeerkaart
Zelfstandige woonruimte	2/3	Woonruimte zonder gemeenschappelijke voorzieningen
Ziekenhuiscapaciteit	4	Capaciteit van ziekenhuizen uitgedrukt in de feitelijke bedden capaciteit. De feitelijke capaciteit ligt meestal iets lager dan de toegestane capaciteit.
Ziekenhuisgewonde	13	Een ziekenhuisgewonde is iemand die bij een verkeersongeval gewond is geraakt en naar het ziekenhuis is vervoerd.
Ziekteverzuim	15	Het aantal uren dat gemist wordt door ziekte ten opzichte van het totaal aantal te werken uren. Het bruto ziekteverzuim geeft het totaal aantal uren weer en het netto ziekteverzuim exclusief partieel verzuim en zwangerschap. Partieel verzuim is verzuim t.g.v. gedeeltelijke werkhervatting

BRON

ABCG	Schoolbegeleidingsdienst voor basis- en voortgezet onderwijs
ABF	
ABF(Woningmarktmonitor)	ABF research
AOC	Agrarisch Opleidingen Centrum
Arriva	
Atlas voor gemeenten	
Bestuursdienst	Bestuursdienst, gemeente Groningen (BSD)
Bureau Louter	
Bureau O&S	Bureau Onderzoek en Statistiek gemeente Groningen
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken
CAB	Centrum voor Arbeid en Beleid
CAK	Centraal Administratie Kantoor bijzondere zorgkosten
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CBS(EBB)	CBS, Enquête beroepsbevolking
CBS(RIO)	CBS, Regionaal Inkomens Onderzoek
CCS	Centrale Commissie voor de Statistiek
Centraal Orgaan Peuterspeelzalen	
CFI	Centrale Financiële Instellingen
COA	Centraal orgaan opvang asielzoekers
Coelo	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
Connexion	
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DIA	Dienst Informatie en Administratie, gemeente Groningen
DIA (Dienstverleningsmonitor)	
DSW	Dienst Sociale Werkvoorziening, gemeente Groningen
DTZ Zadelhoff	
Dynamis	Uit de kantorenmonitor
Ecorys	
ELANN	Eerstelijns Advies Noord Nederland
Elsevier	tijdschrift Elsevier
ERBO	Enquête Regionale Bedrijfs Ontwikkeling
Essent	
Expérian	
Filmhuizen	Vera, RKZ-bios, USVA
GCB	Groningen Congres Bureau
Gemeente Groningen	gemeente Groningen, algemeen
Gemeenten	Diverse gemeenten
GGD	Gemeentelijke Gezondheids Dienst
GMD	Gemeenschappelijke Medische Dienst
Goudappel Coffeng	
Groningen Airport Eelde	
Groningen Congres Bureau	
Havenkantoor	gemeentelijk havenkantoor
HHG	Hanze Hogeschool Groningen
HKS	Herkenningsdienst Systeem
Humanitas	Humanitas Opvang Asielzoekers en Statushouders
HVD	Hulpverleningsdienst, gemeente Groningen, Geneeskundige Dienst
Jachthavens	Watersportcentrum Oosterhaven, Groninger Motorboten Club
Kunstencentrum	
KvK	Kamer van Koophandel
LISA	Landelijk Informatie Systeem Arbeidsplaatsen en vestigingen
Makelaars	MEEUS en Dynamisch ABC
Marketing Groningen	voorheen VVV

BRON

Martini Ziekenhuis	
Meldpunt Overlast	
Milieudienst	Milieudienst, gemeente Groningen (MD)
NCM	Nationaal Contact Monumenten
Noorderslag	Muziekfestival, jaarlijks in januari gehouden
Noorderzon	
Noordnet	Noordnet spoorwegen
NS	Nederlandse Spoorwegen
NVB	Nederlandse Vereniging van Bioscoopexploitanten
OCSW	Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn
Onderwijsinstellingen	
Openbare Bibliotheek	
Politieregister HKS	
Provincie Groningen	
Regiopolitie	Regiopolitie Groningen-Haren
Rijkswaterstaat	
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMC	Regionaal Meld en Coördinatiepunt
RO/EZ	Dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken, gemeente Groningen
ROC's	Regionaal Opleidingscentra (Noorderpoortcollege, Alfa College en Menso Alting College)
RUG	Rijksuniversiteit Groningen
RvB	Research voor Beleid
Skyscrapercity.info	
SOZAWE	Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten, gemeente Groningen
Sportverenigingen	de Topsportverenigingen
Stadsbeheer	Stadsbeheer, RO/EZ
Stationsstalling	Stationsstalling Kuis
Stedelijke Muziekschool	
Stichting huis	Stichting voor opvang thuis- en daklozen
Stichting Stiel	Stichting Stiel
Stichting TVO	Stichting toevluchtsoord in geval van huiselijk geweld
SWP	Stichting Werk Projecten
Theaters en podia	Grand, USVA, Universiteitstheater, Prinsentheater, Machinefabriek, de Citadel, Vera, Simplon
Thuiszorg Groningen	
UMCG	Universitair Medisch Centrum Groningen
Universiteitsbibliotheek	Universiteitsbibliotheek der Rijksuniversiteit Groningen
UWV	Uitvoering Werknemersverzekeringen
Vastgoedrapport Groningen-Assen	van de stichting Vastgoedrapport Groningen-Assen, vanaf 2005
VES	Verkeers Evaluatie Systeem
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VNN (kengetallen gemeenten)	Verslavingszorg Noord Nederland
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
Waterbedrijf Groningen	
Woningcorporatie IN	
Woningcorporaties	IN, Nijestee, Huismeesters, Patrimonium, Woonstade Hoogkerk-Noorddijk
Woningnet	
Zorgkantoor	Zorgkantoor provincie Groningen
Zwembaden	Kardinge, de Papiermolen, Helperbad, zwembad Hoogkerk en zwembad Engelbert, sportschool Ebert, Vinkenborgh.

KAARTBIJLAGE

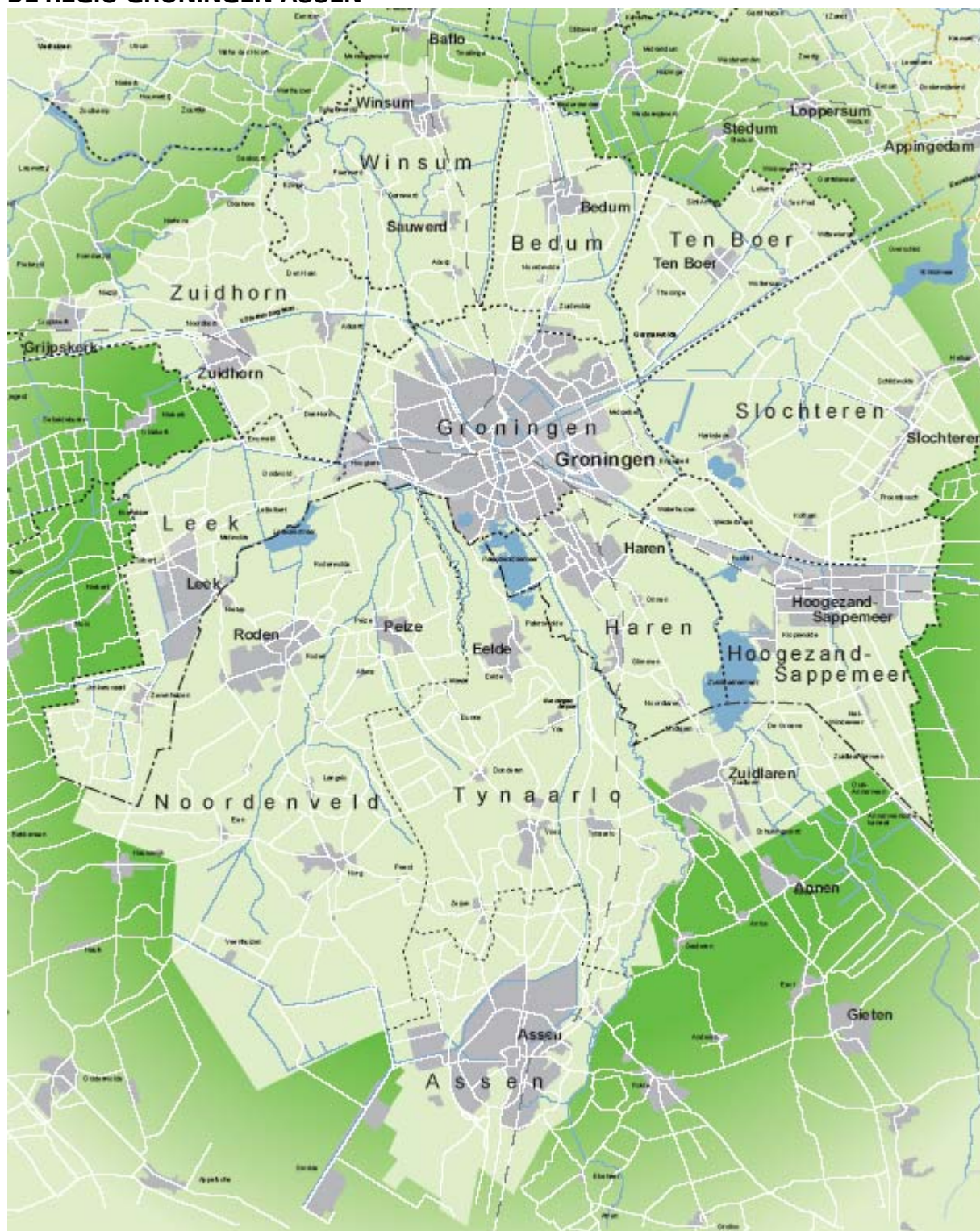
Gebiedsindeling regio Groningen-Assen

Gebiedsindeling gemeente Groningen: indeling van het Grote Steden Beleid (GSB)

Gebiedsindeling gemeente Grfoningen, CBS buurtindeling

Kaart van de gemeente Groningen

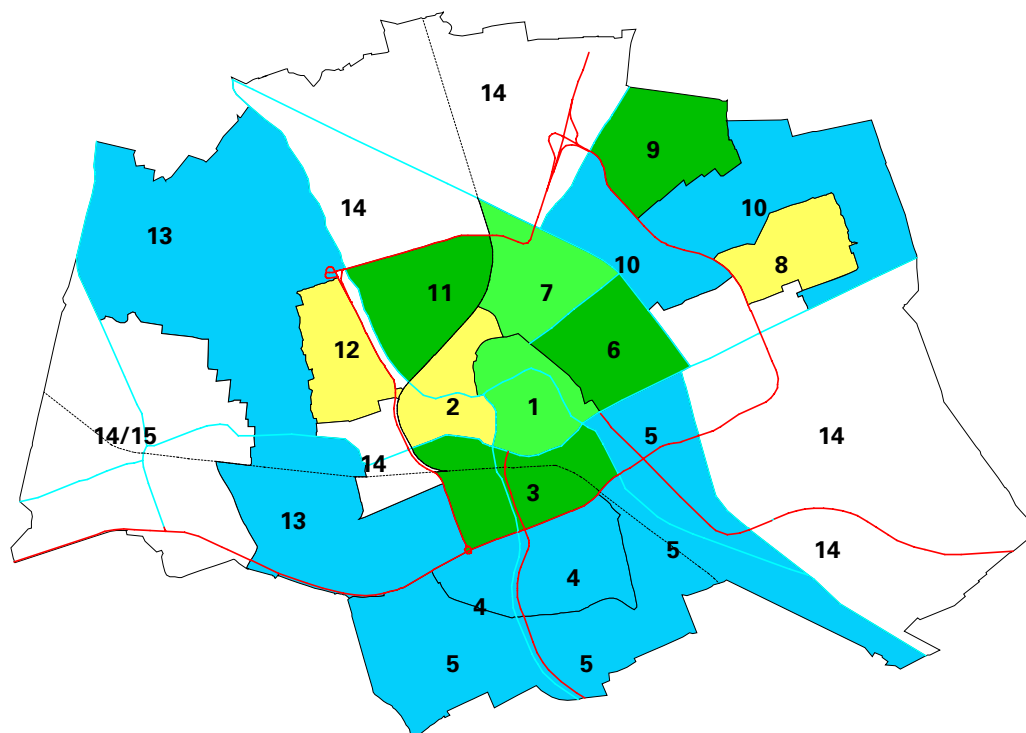
DE REGIO GRONINGEN-ASSEN

Bron: Regio Groningen-Assen

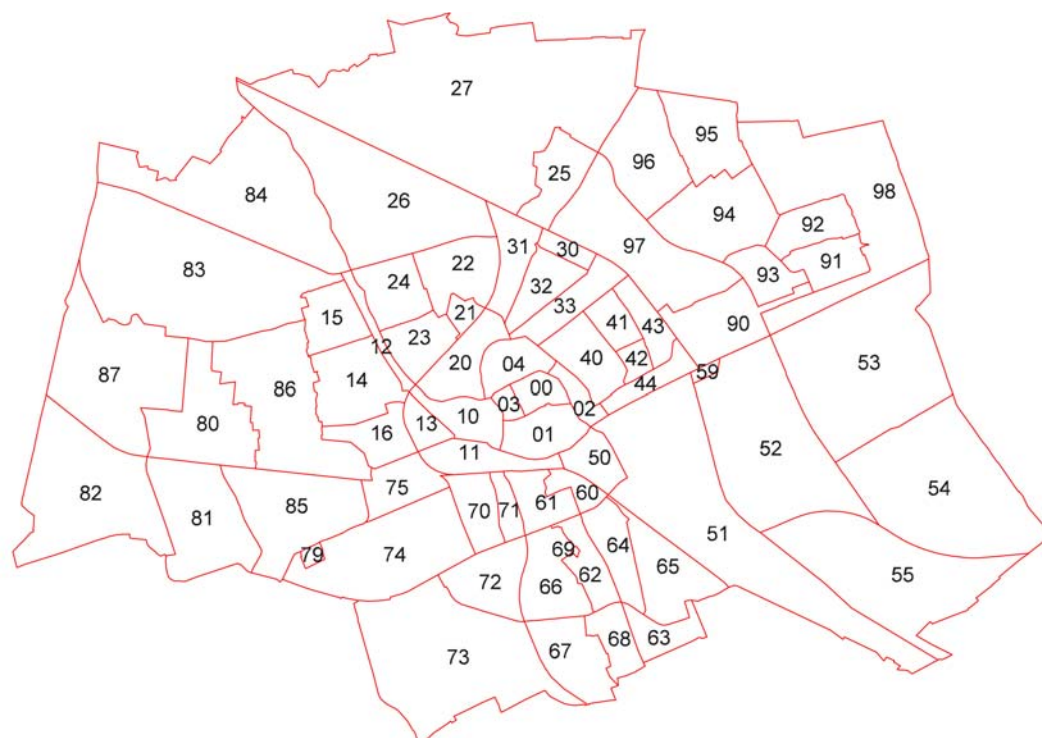
De gemeenten Zuidhorn, Winsum en Slochteren maken gedeeltelijk deel uit van de regio. De gegevens in de tabellen betreffen wel de hele gemeente

WIJKINDELING GEMEENTE GRONINGEN GROTE STEDEN BELEID (GSB)

- 1 Centrum (postcodegebieden 9711 en 9712)
- 2 Oranje/Schilderswijk
- 3 Oud zuid
- 4 Nieuw zuid corporatief
- 5 Nieuw zuid particulier
- 6 Oosterpark
- 7 Korreweg, de Hoogte
- 8 Lewenborg
- 9 Beijum
- 10 Nieuw oost
- 11 Paddepoel
- 12 Vinkhuizen
- 13 Nieuw west
- 14 Hoogkerk / de Dorpen
- 15 Hoogkerk

CBS BUURTINDELING GEMEENTE GRONINGEN

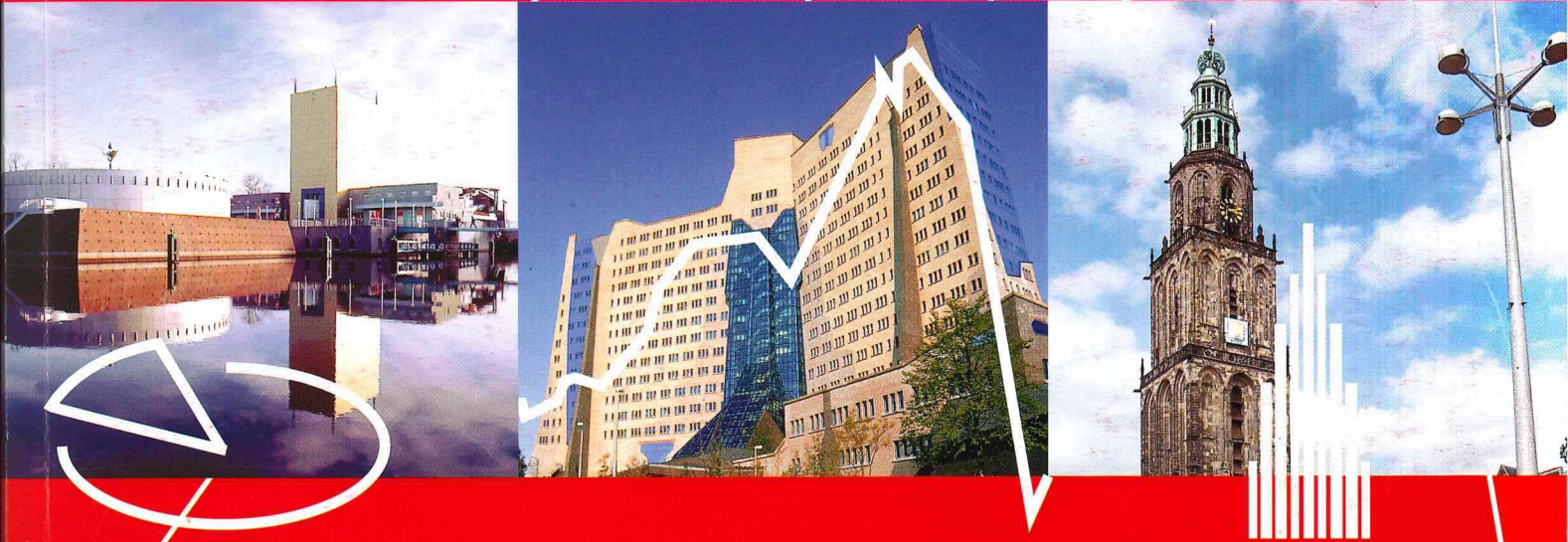

00 Stadscentrum	40 Gorechtbuurt	70 Laanhuizen
01 Binnenstad-zuid	41 Oosterparkbuurt	71 Grunobuurt
02 Binnenstad-oost	42 Bloemenbuurt	72 Corpus den Hoorn-noord
03 Binnenstad-west	43 Florabuurt	73 Corpus den Hoorn-zuid
04 Binnenstad-noord	44 Damsterbuurt	74 Stadspark
		75 Peizerweg
10 Schildersbuurt	50 Oosterpoortbuurt	79 Woonwagenkamp 'De Kring'
11 Zeeheldenbuurt	51 Industriebuurt	
12 Friesestraatweg	52 Euvelgunne	80 Hoogkerk-dorp
13 Kostverloren	53 Middelbert	81 Hoogkerk-zuid
14 Vinkhuizen-zuid	54 Engelbert	82 Vierverlaten
15 Vinkhuizen-noord	55 Roodehaan	83 Leegkerk
16 Hoendiep	59 Woonschepenhaven	84 Dorkwerd
		85 Bangeweer
20 Oranjebuurt	60 Herewegbuurt	86 De Held
21 Concordiabuurt	61 Rivierenbuurt	87 Zuidwending
22 Selwerd	62 Helpman-west	
23 Paddepoel-zuid	63 Villabuurt-oost	90 Oosterhoogebrug
24 Paddepoel-noord	64 Helpman-oost	91 Lewenborg-zuid
25 Noorderhoogebrug	65 Coendersborg	92 Lewenborg-noord
26 Universiteitscomplex	66 De Wijert-noord	93 Lewenborg-west
27 Koningslaagte	67 De Wijert-zuid	94 Bovenstreek
	68 Villabuurt-west	95 Beijum-oost
30 West-Indischebuurt	69 Woonwagenkamp	96 Beijum-west
31 De Hoogte	'Helpman'	97 Ulgersmabuurt
32 Oost-Indischebuurt		98 Ruischerbrug
33 Korrewegbuurt		

Statistisch Jaarboek 2007

De staat van Groningen in grafiek en getal

Dienst Informatie en Administratie

Gemeente
Groningen